84. október 27.

Kitüntetés

Szófia, október 27.

A Bolgár Népköztársaság államtanácsa 70. születésnapja alkalmából „az 1300 éves Bulgária" érdemrenddel *tüntette ki* a bolgár pravoszláv egyház fejét, *Makszim* pátriárkát. A kitüntetést *Todor Zsivkov*, a Bolgár Államtanács elnöke nyújtotta át az egyházfőnek.

PAKISZTÁNI TÁMADÁSOK MIATT

Afgán tiltakozás

Kabul, október 27.

Az Afganisztán elleni pakisztáni fegyveres támadások miatt a kabuli külügyminisztériumba kéretették Pakisztán afganisztáni ügyvivőjét, és nyilatkozatot adtak át neki.

A nyilatkozat emlékeztet rá, hogy

Afganisztán már többször figyelmeztette Pakisztánt: hagyjon fel fegyveres akcióival.

A pakisztáni katonai egységek polgári áldozatokat követelő támadásai a határ mentén ennek ellenére sem szűntek meg, sőt *mind gyakoribbakká* váltak. Az ügyben korábban már tiltakozó jegyzéket juttattak el Pakisztán afganisztáni nagykövetségéhez.

A legutóbbi incidens október 21-én *Kunar* tartományban, *Barikot* térségében zajlott le. Itt két leszállni készülő afganisztáni helikoptert ért rakétatámadás pakisztáni területről.

A támadás következtében négy személy súlyosan megsérült.

Afganisztán *elítéli* ezeket a támadó cselekményeket, és kijelenti: amennyiben az ilyen akciók folytatódnak, az azokból eredő *minden következményért Pakisztánt terheli a teljes felelősség.*

KUDARCRA ÍTÉLT POLITIKA

McGovern véleménye

Madrid, október 27.

Az Egyesült Államok Kuba elleni politikája az első perctől kezdve *kudarcra volt ítélve*. Az elmúlt két évtized bebizonyította, hogy

ez a politika eredménytelen és hatástalan

— jelentette ki tegnap este Barcelonában *George McGovern*. Az Egyesült Államok volt elnökjelöltje kerekasztal-megbeszélésen vett részt, amelynek témája Washington közép-amerikai politikája volt.

McGovern megállapította: Reagan elnök *nem tanult* elődei Kuba-ellenes politikájának kudarcából és a térségben ugyanazt a politikát erőlteti, amely a szigetországgal szemben már *sorozatosan csődöt mondott*. Közép-Amerika problémáját *erőszak* alkalmazásával nem lehet megoldani, egy esetleges katonai intervenció csak

tovább növelné az Egyesült Államokkal szembeni ellenszenvet a latin-amerikai országokban.

Az amerikai politikus szerint a Demokrata Párt tagjainak többsége *ellene van* minden erőszakos lépésnek, a Nicaragua lerohanására szőtt terveknek. Reagan elnöknek meg kell értenie, hogy ha a közép-amerikai népek *akarata ellenére* cselekszik, minden akciója eleve kudarcra van ítélve.

LEHET, HOGY MEGÖLTÉK?

LENGYEL KOMMENTÁR A PAPRABLÁSRÓL

Varsó, október 27.

Lehetséges, hogy a múlt hét péntekjén elrabolt katolikus papot *megölték* — erre utal a lengyel hírügynökség mára virradóan kiadott kommentárja, amely *elítéli* a banditaakciót, és rámutat, hogy *milyen károkat* okozhat Lengyelország számára ez az eset.

„Még nincs kiderítve, hogy ki és milyen okból rabolta el, és esetleg ölte meg Jerzy Popieluszkot" — áll a kommentárban,

amely *politikai drámának* nevezi az emberrablást. A kommentár írója felhívja a figyelmet arra, hogy az esetet *a lengyel belső nyugalom megzavarására*, a Nyugattal való, még kezdeti szakaszában levő külpolitikai *normalizáció* megszakítására, az *állam és az egyház* közötti konfliktus kirobbantására igyekeznek bizonyos körök kihasználni.

József Glemp bíboros, Lengyelország primása pénteken este az elrabolt papért celebrált miséjében

a nyugalom megőrzésére hívta fel a híveket.

Figyelmeztette őket, hogy ne az érzelmek és a gyűlölet vezérelje őket gondolataikban és cselekedeteikben. Glemp annak a reményének adott hangot, hogy a papot *élve* találják meg, de *nem zárta ki* a legroszszabb eshetőséget sem.

Bajba jutott turisták

Mintegy tízezer brit turista rekedt Cipruson, Görögországban és Spanyolországban amiatt, hogy az a két utazási iroda, amely külföldi szabadságuk lebonyolítását intézte — csődbe ment. Több száz brit család pedig felszólítást kapott a Kanári szigeteken levő Tenerifé-ből, hogy fizessék be újra pihenőjük szállás- és étkezőköltségét, mert különben kár útnak indulniuk.

A csőd miatt bajba került turisták végül is üggyel-bajjal hazajutnak majd, mert az utazási irodák szövetsége rendkívüli segélyt utal ki hazaszállításukra. Nem ez az első eset a brit szigetországban, hogy turisták bajba jutnak utazási irodák csődje miatt, amit a font értékének devalválódása idéz elő. Az eltelt időszakban már hét brit utazási iroda jutott hasonló sorsra, bosszúságot okozva azoknak az ügyfeleknek, akik úgy gondolták, a külföldi üdülési díj befizetésével minden rendben van, s nyugodtan útnak indulhatnak . . .

KÍNÁBAN

Engedélyezik az orvosi magánpraxist

Engedélyezni fogják az orvosi magánpraxist Kínában, hogy így is javítsanak a gyér egészségügyi hálózaton. A kínai közegészségügyi miniszter, *Cuj Jüe-li* bejelentése szerint

a magánpraxist folytatók az állami egészségügyi hálózat kiegészítői lesznek.

A hivatalos rendeléseken kívül orvosok *otthonukban is* fogadhatnak betegeket, rendelőt nyithatnak, egy vagy két főből álló *segédszemélyzetet*, illetve *tanulókat* is alkalmazhatnak.

A magánpraxist folytató orvosok *gyógyszereket is árusíthatnak*, illetve az állami gyógyszerboltokban asztalt állíthatnak fel, recepteket írhatnak fel, tanácsokat adhatnak.

Megengedett lesz, hogy az orvosok a magánpraxisból jövedelemre tegyenek szert.

A közegészségügyi miniszter *bátorítja* a nyugdíjas orvosokat is, hogy ismét gyakorolják hivatásukat — közben továbbra is *folyósítanák nyugdíjukat*. Az állami rendelőintézeteket szerződéses alapon bérbe is adhatják *kollektíváknak* vagy *egyes személyeknek.*

Eredménytelen tárgyalások

New York, október 27.

Lényegi előrehaladás nélkül ért véget tegnap az ENSZ-ben a *Ciprus kettéosztottsága* ügyében folytatott tárgyalások második fordulója. A ciprusi görög és török közösség képviselőinek következő, közvetett tárgyalásait *november végén* tartják. Október közepe óta *Kiprianu* ciprusi elnököt és *Denktast*, a ciprusi török közösség vezetőjét szinte naponta fogadta külön-külön *Pérez de Cuellar* ENSZ-főtitkár.

NEM BÍZOTT A YARDBAN

Nehezítelés „bomba"-ügyben

London, október 27.

Stanley Levinson jelentése:

Rossz néven vették Londonban Christian Proutau francia biztonsági szakértő „bombatréfáját". Az ügyről maga Thatcher miniszterelnök is erősen nehezményezően szólt tegnap este az alsóházban. Christian Proutau a brightoni bombamerénylet után, amelynek során csak hajszál híján menekült meg a haláltól a brit kormányfő, próbára akarta tenni a Scotland Yard éberségét. A próbát a hivatalosan Londonban tartózkodó Mitterrand francia elnök látogatásához időzítette. Robbanóanyagot hozott be Angliába Párizsból — ezt sem a francia, sem a brit hivatalos közegek nem vették észre —, majd elrejtette a francia nagykövet rezidenciájának kertjében, a Kensington Palace Gardens roadon. Utána kihívta a Scotland Yard bombaszakértőit, hogy nézzék meg, rendben van-e minden a biztonság körül. A nyomozókutyák egykettőre felfedték a robbanószerkezetet, amely azonban — nem volt élesítve. Hivatalos brit és francia körök most megpróbálják „takaréklángra" venni az ügy miatt támadt felháborodás lángját. Úgy tudni, hogy Christian Proutaut már „visszairányították" Párizsba — egyes meg nem erősített jelentések szerint még Londonban van. Maga Mitterrand elnök ma fejezi be hivatalos látogatását Angliában, és este tér vissza a francia fővárosba.

HÍRMAGYARÁZATUNK

Kulcsszerepben: a „K+F tábornok"

A fejlett tőkés országok gazdaságpolitikusai, valamint a multinacionális cégek vezetői számára minden évben *az az adatsor jelenti az egyik legizgalmasabb olvasmányt*, amelyben a kormányok és a vállalatok közzéteszik *a kutatásra és fejlesztésre* (K+F) fordított összegek nagyságát. Az egyes gazdaságok és a cégek között ugyanis nemcsak a termelékenység, a hatékonyság, az export, valamint a beruházások területén folyik ádáz küzdelem, hanem a K+F kiadások, illetve kiadási lehetőségek vonatkozásában is. *Az ilyen célokra fordított pénzösszegek ugyanis nagymértékben meghatározzák egy ország vagy egy vállalat helyét, esélyeit a versenyben, s egyúttal jókora műszaki előnyt — vagy éppen elmaradást — eredményezhetnek.*

Az autóipar példája

Bár az elhúzódó gazdasági válság sok nyugati gazdaságot és vállalatot gyengített meg, a kormányok és a cégek kínosan ügyeltek arra, hogy még a gazdaságilag legnehezebb időszakban is *növekedjék* a kutatási és fejlesztési kiadások összege. Abból indultak ki, hogy *a K+F segítségével a súlyos recesszió után a gazdaság ismét ütőképes lehet*, a válság idején végrehajtott szerkezetátalakítás jó esélyeket biztosít a versenyképesség és a kivitel újbóli növeléséhez. Jó példa erre *az Egyesült Államok autóipara*, amely az évtized elején csaknem a csőd szélén állt: a kereslet drámaian visszaesett, a japán autók mind jobban uralták a piacot, a gyárak — amerikai értelemben — korszerűtlen kocsikat készítettek, s jócskán „megroggyant" a „gépkocsifőváros", *Detroit* anyagi helyzete is. A *General Motors*, a *Ford* és a *Chrysler* éppen ezekben a „zivataros" esztendőkben költötte történelmének legnagyobb összegét kutatásra és fejlesztésre. Az „áramvonalasítás" következtében az amerikai autóipar teljesen átalakult, s ma már gyors ütemben térülnek meg a K+F-re fordított dollármilliárdok.

A Business Week című amerikai gazdasági lap legutóbbi statisztikái szerint 1983-ban a kutatásra és fejlesztésre fordított összegek az USA-ban tovább emelkedtek. Erre a célra összesen 39 milliárd dollárt költöttek, 10 százalékkal többet, mint egy évvel korábban. A nagyságrendet jól érzékelteti, hogy *tavaly az amerikai kormány és a vállalatok ilyen jellegű kiadásai több mint kétszer voltak nagyobbak, mint Japáné és Nyugat-Európáé együttvéve.*

A statisztikák részletesebb tanulmányozása azt mutatja, hogy a legnagyobb összegeket *a legkorszerűbb technológiát alkalmazó ágazatok fordították kutatásra és fejlesztésre.* A számítógépgyártó, a távközlési és a félvezetőket előállító cégek növelték 1983-ban a legnagyobb mértékben és ütemben K+F kiadásaikat. A számítógépipar cégei például tavaly összesen 5,9 milliárd dollárt, az előző évinél 20 százalékkal többet költöttek ilyen célra. Jól jelzi viszont a konjunkturális helyzetet, valamint egyes ágazatok „leértékelődését", hogy *a polgári repülőgépipar, a mezőgazdasági és építőipari gépgyártó vállalatok az USA-ban tavaly számottevően csökkentették kutatási-fejlesztési alapjukat.*

1983-ban a *General Motors* megtartotta vezető helyét a kutatásra és fejlesztésre fordított összeg nagysága tekintetében, 2,6 milliárd dollárt költött erre a célra. Az *IBM* K+F költségvetés 2,5, az *American Telephon and Telegraphé* pedig 2,4 milliárd dollár volt. A lista élvonalában található még a *Ford*, a *Du Pont*, a *Kodak*, a *Xerox*, a *Dow Chemical* és a többi jól ismert multinacionális vállalat. Érdekes és egyben elgondolkoztató, hogy az Egyesült Államokban tavaly *az árbevétel százalékában a gyógyszeripar, a számítógép- és szoftveripar fordította a legtöbbet K+F-re.*

Jelentős változások történtek az elmúlt két évtizedben a K+F kiadások forrásoldalán is. A hatvanas évek elején a washingtoni kormány még kétszer annyit fordított saját anyagi eszközeiből kutatásra, mint az ipar. A hetvenes években fokozatosan csökkent a különbség, s 1980 óta pedig az ipar a K+F tevékenység első számú finanszírozója. *(Nem hagyható persze figyelmen kívül, hogy Washington hatalmas hadimegrendelései mellé igen nagy összegeket juttat katonai jellegű kutatásokra és fejlesztésekre!)* A nagyobb anyagi függetlenség lehetővé teszi, hogy csökken a tudományos felfedezések és az üzleti hasznosításuk között eltelt idő.

Japánban a Hitachi vezet

Szakemberek véleménye szerint az amerikai K+F kiadások magas szinten tartásának a profitcél mellett az az indítéka, hogy a cégek továbbra is tartanak a külföldi versenytársaktól, s nem veszik szívesen, ha azok leköröznek őket. Pedig erre már van jó néhány példa *a japán vállalatok részéről*, amelyek maguk is — a kormány és a költségvetés jelentős támogatásával — sok pénzt költenek K+F-re. A kutatási és fejlesztési ráfordítások tavaly a szigetországban 13,4 százalékkal növekedtek, *1984-ben a növekedés várhatóan 11 százalékos lesz.* A dinamikus növekedést az is indokolja, hogy egyre nehezebb új technológiákat megszerezni az amerikai és a nyugat-európai vállalatoktól, különösen az elektronika és a biotechnológia területén. A licencek vásárlása helyett tehát a saját kutatás, az önerőből való fejlesztés marad, s ez nem kevés pénzbe kerül.

A japán K+F listát a *Hitachi* elektronikai cég vezeti, de ez az összeg alig haladja meg az IBM ilyen jellegű kiadásainak egyharmadát. Mindezek ellenére a japán vállalatok sok területen átvették az elsőséget amerikai versenytársaiktól az eladások és a műszaki színvonal vonatkozásában, s az elkövetkező években újabb amerikai monopolpozíciókat fenyeget az elsőség elvesztése.

A megtérülés

A tőkés országok közül az NSZK is kutatási nagyhatalomnak számít, tavaly 47 milliárd márkát fordítottak ilyen célokra. Noha a kutatóintézetek felszereltsége nemzetközi viszonylatban is kiemelkedő, *a nyugatnémet szakemberek mégsem elégedettek.* Véleményük szerint a kutatások eredményeinek átültetése az új gyártmányokba, eljárásokba és szolgáltatásokba nem elég gyors.

Egy ország szempontjából fontos mutató, hogy az évente előállított új érték hány százalékát fordítják K+F célokra. Az Egyesült Államokban a bruttó társadalmi termék 2,7, az NSZK-ban 2,5, Japánban pedig 2,1 százalékát költik erre a célra. (Érdemes megjegyezni, hogy Magyarországon ez a mutató a nemzeti jövedelem mintegy 3 százalékát teszi ki.) A kutatásra és fejlesztésre költött összegek azonban csak akkor „érnek valamit", ha mielőbb megtérülnek: vagyis a kutatási eredmények „átmennek" a termelésbe, sorra jelennek meg az új termékek, korszerűsödik a termelés és a termékszerkezet, növekszik a munka hatékonysága és észrevehetően bővül az export.

Az elkövetkező években a gazdasági talponmaradás, a megkapaszkodás útközetei főleg a kutatás és a fejlesztés területén dőlnek majd el. Nem véletlen, hogy minden ország és vállalat ezt az „ágazatot" igyekszik erősíteni, hiszen licencek vásárlására nem lehet egy gazdaságot vagy egy vállalatot hosszabb távon építeni. Felgyorsult világunkban *„K+F tábornok"* a jelek szerint a gazdasági hadszíntér egyik legfontosabb alakjává nőtte ki magát.

— asz —

A NAP PROGRAMJÁBÓL

RÁDIÓ

Október 27., szombat

KOSSUTH:

14.00: Hírek. Időjárás. — 14.05: Műsorismertetés. — 14.10: A hét embere. — 14.20: Mindennapi irodalmunk. — 14.50: Brahms: A-dúr szonáta. — 15.10: Új Zenei Újság. — 15.54: Reklámparádé. — 16.00: 168 óra. — 17.30: A szülőföld muzsikája. — 18.15: Hol volt, hol nem volt... — 18.25: Mai könyvajánlatunk. — 18.28: Műsorismertetés. — 18.30: Hírek. Időjárás. Sport. — 18.45: Híres történetek — nagy egyéniségek. — 19.45: A Rádió Dalszínháza. A koldusdiák. — 21.30: Tudósok a közéletben. — 21.50: Haydn: D-dúr divertimento. — 22.00: Hírek. Időjárás. Sport. — 22.15: Európa hangversenytermeiből. — 23.37: Tillai Aurél vezényel. XX. századi kórusmuzsika. — 24.00: Hírek. Időjárás. — 0.10: Toronyzene.

PETŐFI:

14.00: Magunkat ajánljuk. — 17.00: Hírek. Útközben. — 17.05: Diabelli: 12 magyar tánc (szt). — 17.15: Sport. — 18.00: Kíváncsiak Klubja. — 19.00: Hírek. Útközben. — 19.05: Csákányi László énekel. — 19.20: Sport. — 19.50: Nosztalgiahullám. Tommy Steele. — 20.46: Nóták. — 21.00: Hírek. Útközben. — 21.05: A Shadows együttes felvételei. — 21.40: Közkívánatra! — 23.00: Hírek. Időjárás. Sport. — 23.15: Dzsessz (szt). — 24.00: Éjféltől hajnalig. A Petőfi rádió zenés műsora.

3. MŰSOR:

7.00: Reggeli hangverseny (szt). — 8.00: Hírek. Lapszemle. Időjárás. — 8.05: Műsorismertetés. — 8.08: A kiállítótermek programjából. — 8.11: Történelmi operákból (szt). — 8.50: A kamarazene kedvelőinek (szt). — 10.00: Új Zenei Újság (szt). — 10.45: Öt kontinens hét napja. — 11.00: Emlékezetes hangversenyek (szt). — 12.43: Mendelssohn: Koncertváltozatok (szt). — 12.55: Kis magyar néprajz. — 13.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés. — 13.05: Richard Strauss operáiból (szt). — 13.30: Diszkotéka (szt). — 14.30: Egy ausztrál zenekar (szt). — 15.00: Romantikus kórusmuzsika (szt). — 15.20: Zenekari muzsika (szt). — 17.11: XX. századi operákból (szt). — 18.00: Félóra népzene (szt). — 18.30: Na maternjem jeziku. A Magyar Rádió szerb-horvát nyelvű nemzetiségi műsora Pécsről. — 19.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés. — 19.05: In der Muttersprache. A Magyar Rádió német nyelvű nemzetiségi műsora Pécsről. — 19.35: Jean-Pierre Rampal (fuvola) és a Liszt Ferenc Kamarazenekar hangversenye (szt). — Kb. 20.25: A közművelődés a bejárók gyárában. — Kb. 21.25: Hangszerszólók (szt). — 22.08: A Mahavishnu zenekar lemezei (szt). — 22.54: Rádiószínház. Az ismerkedés. — 23.30: Hírek. Időjárás.

TELEVÍZIÓ

SZOMBAT

14.40: Idesüss! Ajánlóműsor gyerekeknek. — 15.05: A történet hőse, Laci. — 15.45: Hírek. — 15.50: Játékos időtöltések. NSZK—kanadai—francia rövidfilmsorozat. XIII/1. rész: Kanadai eszkimók. — 16.20: Sorstársak. A pécsi körzeti stúdió rehabilitációs magazinja. (FF) — 16.40: Sportmúzeum. Riportfilm az 1959. évi duisburgi kajak-kenu EB magyar győzteseiről. — 17.00: Nemzetközi tévészakácskönyv. Ausztrál műsor. — 17.15: Teleráma. — 17.55: Képújság. — 18.00: Parabola. — 18.30: Reklám. — 18.35: Diagnózis. — 18.55: Reklám. — 19.10: Idősebbek is elkezdhetik. Tévétorna. — 19.15: Esti mese. — 19.30: Tv-híradó. — 20.00: Vers — mindenkinek. Francis Jammes: A ház rózsával lenne itt teli. — 20.05: Szeszélyes évszakok. Szórakoztató magazin. — 21.15: Szép magyar tánc. Verbunk és csapás. — 21.20: Kis Nagy Ember. Amerikai film. (14 éven felülieknek.) — 23.30: Tv-híradó 3.

2. MŰSOR:

15.55: Képújság. — 16.00: Iskolatévé. Angol nyelv. Follow me. 34. How can I got to Brightley? — 16.15: Német nyelv. Willkommen in der DDR! 2. Glück auf! — 16.35: Hídépítők. Dokumentumfilm (ism.) — 17.35: Mafilm-magazin. — 17.45: Gólyavári esték. A gondolkodás évszázadai. XXII/4. rész: Róma és Bizánc a tudás szolgálatában. — 18.35: Nem kell mindig kaviár. NSZK tévéfilmsorozat. X/4. rész: A névem Mabel (ism.) — 19.30: Mozart: C-dúr (Jupiter) szimfónia. — 20.00: Fogságom naplója. Történelmi játék Kazinczy Ferenc műve nyomán (ism.) — 21.15: Tv-híradó 2. — 21.35: A Broadway. Osztrák rövidfilm. — 22.30: Képújság.

VASÁRNAP

8.00: Idősebbek is elkezdhetik. Tévétorna (ism.) — 8.05: Orosz nyelv kicsiknek. 5. rész. — 8.15: Óvodások filmműsora. 1. A találékony kisfiú. — Lengyel rajzfilmsorozat. Gyorsított házépítés. 2. Mesék a világból. — Francia rajzfilmsorozat. XIII/5. rész: A szótlan lány. — 8.35: Pufi kalandjai. Lengyel filmsorozat. (FF) VII/2. rész: Az iskola (ism.) — 9.00: Játszunk bábszínházat! XIII/6. rész: Segítség, be vagyok zárva! — 9.25: Játssz velünk! Vidám sportvetélkedő gyerekeknek. — 10.15: Idesüss! Ajánlóműsor gyerekeknek (ism.) — 10.40: Hírek. — 10.45: Törzsasztal a Sárospataki Művelődési Házban. Sediánszky János műsora. — 14.15: Képújság. — 14.20: Tolnay Klári-sorozat. Az özvegy és a százados. Magyar film. (FF) — 15.35: Reklám. — 15.40: Műsorainkat ajánljuk! — 16.05: A Közönségszolgálat tájékoztatója. — 16.10: „Takaros takarékos" Szórakoztató összeállítás a takarékossági világnap alkalmából. — 17.15: Ménesek Nagydíja galoppverseny. Közvetítés a Dobi István úti pályáról. — 17.55: Reklám. — 18.00: Delta. Tudományos híradó. — 18.25: Reklám. — 18.40: Idősebbek is elkezdhetik. Tévétorna. — 18.45: Esti mese. — 19.00: A Hét. — 20.00: Hírek. — 20.05: Budapesti művészeti hetek. Szent Kristóf kápolnája. Tévéfilm. — 21.45: Áruházak ajánlata (reklám.) — 21.50: Kapcsoltam. Társasjáték. — 22.30: Miért szeretem a színházat? Beszélgetés Kiss Ilonával. — 23.00: Hírek.

2. MŰSOR:

20.00: France Gall műsora. Intervízió-átvétel Szófiából. — 20.35: Gyöngyhalászok. Kuvaiti rövidfilm. — 21.00: Telesport. — 21.30: A kozmosz. Amerikai rövidfilmsorozat. XIII/9. rész: A csillagok élete és halála. — 22.30: Képújság.

SZÍNHÁZ

SZOMBAT

Operaház: Hovanscsina (7) — Erkel Színház: Figaro házassága (Ifj. bérl. VI. sor. 1. ea., de 11) — Zeneakadémia: Mesélő Muzsika (du 4); Jean Pierre Rampal fuvolaestje (Mesterbérl. 3. fél 8) — Pesti Vigadó: Slágerbarátság I. forduló (fél 8) — Pesti Vigadó Kamaraterem: A legnagyobb magyar — monodráma Bánffy György előadásában (7) — Nemzeti Színház: Az ember tragédiája (7) — Várszínház: Teakúra (7) — Katona József Színház: Menekülés (7) — Madách Színház: Albert Schweitzer (7) — Madách Kamara: Játék a kastélyban (7); Hofélia (este fél 11) — Vígszínház: Játszd újra, Sam! (7) — Pesti Színház: Rimbaud (du fél 3); Deficit (7) — József Attila Színház: Mahagonny (7) — Józsefvárosi Színház: Itt a piros, hol a piros (7) — Ódry Színpad: Kabaré (du 3) — Fővárosi Operettszínház: A mi dalunk szól (bemutató II. 7) — Thália Színház: Szép asszonyok egy gazdag házban (7) — Vidám Színpad: Szomorú vasárnap (7) — Kis Színpad: A rímfaragó (fél 8) — Telepódium: A „3 Pestör"; Francia négyes (este fél 11) — Mikroszkóp Színpad: Mikrovízió (fél 8) — Hököm Színpad: Csehov-komédiák (Gutenberg Műv. Otthon, 7) — Játékszín: A sárga telefon (este 9) — Radnóti Miklós Színpad: Bolond Istók (bemutató, 7) — Centi Színpad: Gyönyörűség ketrece (fél 8) — Lézerszínház: Eroica (fél 8); Lézerofónia (este 9) — Reflektor Színpad: József és Mária (8) — Budapesti Gyermekszínház: Feri világgá megy (de fél 11); Aranykulcsocska (du 3) — Állami Bábszínház: Misi mókus vándorúton (Népköztársaság útja 69., de 11, du 4); A két kicsi pingvin (Jókai tér 10., du fél 3, fél 5) — Dési Huber Művelődési Ház: Világszépe (de 10) — Fővárosi Nagycirkusz: Kubai Karnevál (de 10, du fél 4, este fél 8).

VASÁRNAP

Operaház: Bohémélet (R. bérl. 1. ea., 7) — Erkel Színház: Coppélia (Ifj. bérl. V. sor. 1. ea., de 11); Rigoletto (12. bérl. 1. ea., 7) — Zeneakadémia: Hangszerek birodalma (F. bérl. du fél 4); Jean Pierre Rampal és a Liszt Ferenc Kamarazenekar (fél 8) — Pesti Vigadó: Slágerbarátság II. forduló (fél 8) — Pesti Vigadó Kamaraterem: Váratlan találkozások (7) — Nemzeti Színház: Az ember tragédiája (Ifj. bérl. IV. sor. 1. ea, de 11); Naplemente előtt (7) — Várszínház: Sarah, avagy a languszta sikolya (de 11); Teakúra (7) — Katona József Színház: Jóslat (du fél 3); Stílusgyakorlat (7) — Madách Színház: Béla király (du fél 3); A bolond (fél 8) — Madách Kamara: Fészekalja (du fél 3); A királynő katonái (fél 8) — Vígszínház: A balek (du fél 3); Amerikai Elektra (7) — Pesti Színház: Kőműves Kelemen (du fél 3); Szentivánéji álom (7) — József Attila Színház: A kísértés (7) — Józsefvárosi Színház: Varázshegedű (de fél 11, du fél 3) — Ódry Színpad: Kabaré (de 11) — Fővárosi Operettszínház: Luxemburg grófja (du fél 3, 7) — Thália Színház: Fáklyaláng (7) — Thália Stúdió: Miss Arizona (fél 8) — Vidám Színpad: Hajrá, magyarok! (du fél 3); Bubus (7) — Kis Színpad: Mi újság odaát? (fél 8) — Telepódium: A „3 Pestör"; Francia négyes (este fél 11) — Mikroszkóp Színpad: Mikrovízió (fél 8) — Hököm Színpad: Amerikai komédia (Gutenberg Műv. Otthon, 7) — Játékszín: János vitéz (de 11) — Radnóti Miklós Színpad: Hóha hó... (Keringő Kávéház, de fél 10); A farkas szempillái (de 11); Ami a szerepeimből kimaradt (7) — Centi Színpad: Boszorkány-éj (de 11) — Reflektor Színpad: A betűk csendjében (8); Hamupipőke (Olimpia moziban, de fél 11) — Budapesti Gyermekszínház: Tündér a padláson (de fél 11); A kincses sziget (du 3) — Állami Bábszínház: Misi mókus vándorúton (Népköztársaság útja 69., de 11, du 4); A két kicsi pingvin (Jókai tér 10., de fél 10, fél 12) — BM Művelődési Ház: Világszépe (de 10) — Mosolygó Antal Művelődési Ház: Az elvarázsolt egérkisasszony (de fél 11) — Fővárosi Nagycirkusz: Kubai Karnevál (de 10, du fél 4) — A színházi előadások részletes szereposztása, rövid tartalma és bérleti előrejelzése a Pesti Műsorban!

HÉTVÉGI SPORTMŰSOR

SZOMBAT

Asztalitenisz: BVSC—DT Echternach (NSZK) férfi BEK-mérkőzés, Szőnyi út, 17 óra. BSE—TT Bordeaux (francia) női ETTU Kupa-találkozó, Ond vezér park 5., 19 óra.

Kosárlabda: NB I-es mérkőzések, közte rangadók: Csepel—ZTE, Csepel, 15 óra, Tungsram—Bp. Honvéd, Megyeri út, 15.30 óra (férfiak).

Röplabda: NB I-es férfi találkozók, közte az Ü. Dózsa—Bp. Honvéd rangadó, Vágóhíd u., 10 óra. Női mérkőzések, közte a Bp. Spartacus—Vasas rangadó, Kőér u., 15.30 óra.

Sportlövészet: Légfegyveres futóvadlövő-bajnokság, Marcibányi tér, 9 óra.

Súlyemelés: Magyarország—NDK ifjúsági mérkőzés, Csepel, 15 óra.

Teke: Női és férfi Duna Kupa-találkozók, BKV Előre-csarnok, 10 óra.

Tollaslabda: Avas Kupa országos verseny, Miskolc, 14 óra.

Vízilabda: MNK-elődöntők: Szentes—Tungsram, Szentes, 17 óra, Tatabánya—Bp. Spartacus, Tatabánya, 12 óra, Eger—BVSC, Eger, 17 óra.

Labdarúgás: NB I-es mérkőzések: Bp. Honvéd—Vasas, Népstadion, 16.15 óra, Ferencváros—Ü. Dózsa, Népstadion, 18 óra, PMSC—Rába ETO, Pécs, 13.30 óra, Eger—Csepel, Eger, 13.30 óra, Békéscsaba—Haladás, Békéscsaba, 13.30 óra. Női bajnoki mérkőzések: Renova—Volánbusz, Kőér u., 14.45 óra, Femina—László Kórház, Sashalom, 11.30, Csőszerelő—Egri Lendület, Vegyész u., 11.30 óra.

VASÁRNAP

Atlétika: Nemzetközi maratonfutó Budapest-bajnokság, Népliget, 11 óra.

Kerékpár: Terep országos bajnokság, Pesthidegkút, 10 óra.

Ökölvívás: Ifjúsági OB döntői, Gyula, 9 óra.

Ritmikus sportgimnasztika: MNK szerenkénti döntők, Sportcsarnok, 10 óra.

Röplabda: NB I-es női és férfi mérkőzések, közte a Csepel—Tungsram férfirangadó, Csepel, 14 óra.

Sakk: Országos I. osztályú férfi és női CSB, 13. forduló.

Sportlövészet: Légfegyveres futóvadlövő-bajnokság, Marcibányi tér, 9 óra.

Súlyemelés: Magyarország—Bulgária felnőtt válogatott verseny és a Magyar Kupa döntője, Csepel 10 és 14 óra.

Teke: Női és férfi Duna Kupa, BKV Előre-csarnok, 9 óra.

Vízilabda: MNK-elődöntők: Vasas—Szolnok, Hajós A. uszoda, 18 óra, Tipográfia—Bp. Honvéd, Tüzér u., 16 óra, Kecskemét—FTC, Kecskemét, 17 óra.

Labdarúgás: NB I-es mérkőzések: Videoton—Debrecen, Székesfehérvár, 13.30 óra, MTK-VM—Tatabánya, Hungária krt., 11 óra, ZTE—SZEOL AK, Zalaegerszeg, 17 óra. NB II-es mérkőzések: Vác—Keszthely, Vác, 13.30 óra, Dunaújváros—22. sz. Volán, Dunaújváros, 13.30, Debr. Kinizsi—Baja, Debrecen, 10.30, Nagykanizsa—Kazincbarcika, Nagykanizsa, 13.30, Hódgép-Metripond—Bakony Vegyész, Hódmezővásárhely, 13.30, Siófok—Sopron, Siófok, 13.30, Tapolca—Szekszárd, Tapolca, 13.30, Ózd—Salgótarján, Ózd, 13.30, Diósgyőr—Nyíregyháza, Diósgyőr, 13.30, Volán—Szolnok, Czabán Samu tér, 13.30.

KÖZLEMÉNYEK

Az Utasellátó Vállalat Komárom—Nógrád—Pest megyei területi igazgatósága 1985. január hó 1. napjától 1988. december hó 31. napjáig terjedő időre, szerződéses üzemeltetésre átadja a következő egységeit: Nógrádkövesd, 127. sz. III. o. büfé, Diósjenő, 128. sz. III. o. büfé, Göd, 209. sz. III. o. büfé, Zagyvapálfalva, 336. sz. IV. o. büfé, Biatorbágy, 378. sz. III. o. büfé. A pályázatokat 1984. december 5-ig kell benyújtani a területi igazgatóság központjába. **Cím:** Budapest VI., Izabella u. 84. 1064. A versenytárgyalás 1984. december 12-én 13 órakor lesz az igazgatóság hivatalos helyiségében. Tájékoztató adatokat és bővebb felvilágosítást a területi igazgatóság központjában: Balla Lászlóné gazd. csop. vez. ad. Cím: Budapest VI., Izabella u. 84. 1064. (x)

Terhestorna, gyermektorna (2 éves kortól, mamával is), művészi torna, kondícionálás (aerobic, streching) az OSC-ben. Jelentkezés minden kedden és csütörtökön 18—19 óra között a VI., Szív utca 19. szám alatt, a tornateremben. (x)

A TIT Budapesti Szervezete a **Lada-tulajdonosok** részére „Autós, csináld magad!" 8x4 órás **műhelygyakorlatot** tart október végétől, keddi napokon 16 órai kezdettel. Jelentkezni lehet október 30-ig személyesen (Bp. VIII., Múzeum u. 7), vagy telefonon: 341-360/11-es mellék. (x)

1984. X. 17-én a XIV., Amerikai úton parkoló ARO gépkocsim elveszett. Benne levő fekete diplomatatáskám visszaadójának komoly jutalmat adok. Címem, nevem az irataimon vannak. (x)

Váltson bérletet a József Attila Szabadegyetemre! Ára: 230 Ft. Érvényes 20 előadásra. A Pesti Műsor minden hónap utolsó heti száma közli a következő hónap szabadegyetemi programját; ebből szabadon választva **bármelyik előadáson** részt vehet! Bérletváltás: naponta 10—12 és 14—16 óra között — szombat kivételével — a TIT jegyirodájában, VI., Lenin krt. 98. Telefon: 119-467. (x)

Ismét olcsóbban vásárolhat a Bétex Terézvárosi Textiláruházban! Sokféle méteráru és maradékai, valamint tűzött szőnyegmaradékok most kedvező áron vásárolhatók, amíg a készlet tart. Bétex Terézvárosi Textiláruház, Budapest VI., Majakovszkij u. 56—60. Telefon: 221-000, 221-212. (x)

Szövőtanfolyamra várja a jelentkezőket a Józsefvárosi Művelődési Ház. Telefon: 338-353. (x)

A Postás Szimfonikus Zenekar próbajátékot hirdet az alábbi szólamokban: Hegedű tutti. A próbajáték anyaga: egy koncerttétel, egy Bach szólószonáta tétele és zenekari szólamok lejátszása. **Fuvola, piccolókötelezettséggel, fagott, trombita, kürt, harsona.** A próbajáték anyaga: egy koncerttétel, egy virtuóz előadási darab és zenekari szólamok lejátszása. A zenekari szólamok anyagát a próbajáték előtt két héttel kifüggesztjük a zenekari hirdetőtáblára. A próbajátékra jelentkezők önéletrajzukat adják be a zenekari irodába a próbajáték előtt néhány nappal. A próbajáték helye: a zenekar székhelye, Budapest VI., Benczúr u. 27., ideje 1984. december 22., hegedűsöknek 9.30, fagottosoknak 10.30, trombitásoknak 11.30, kürtösöknek 12.30, harsonásoknak 14, fuvolásoknak 15 óra. (x)

A Bánki Donát Gépipari Műszaki Főiskola (Bp., Népszínház u. 8. 1031) ebben a tanévben újra megrendezi a „Pneumatikus automatizálás a géppgyártásban" c. önköltséges, vizsgaköteles, felsőfokú tanfolyamot. A tanfolyam várható kezdési ideje: 1984. november hó vége, december eleje. A jelentkezőknek minimum középfokú végzettség szükséges. A tanfolyam felsőszintű, melynek elvégzése után a résztvevők bizonyítványt kapnak. Jelentkezés: 1984. november 20-ig a főiskola tanfolyami irodáján (fszt. 34. szoba). (x)

Az osztrák filmhét okt. 27-i, szombati előadásainak módosított időpontjai: 15.30-kor: Nyári kaland, 17.30-kor: Raffl. Jegyek a helyszínen válthatók, Marcibányi téri Művelődési Központ, Bp. II., Marcibányi tér 5/a. T.: 151-208. (x)

Kovács Dénes hegedűművész és a Budapesti Vonósok hangversenye november 12-én 19.30-kor lesz a Hilton-szállóban. Jegyek elővételben is válthatók az Országos Filharmónia jegypénztárában, valamint a helyszínen. (x)

Pálos Zsuzsa, Straub Dezső és Nádas Gábor zenés, vidám műsora az Óbudai Művelődési Házban (Zichy-kastély, III., Fő tér 1.) november 9-én 19 órakor. Jegyek elővételben válthatók a helyszínen. (x)

Pódium Színházunk következő vendége: Kabos László. Az előadás időpontja: 1984. november 3. 16 óra. Helye: Bp. VIII., Szentkirályi u. 22. Jegyek válthatók a Józsefvárosi Művelődési Házban (Bp. VIII., Déri Miksa u. 3.). Telefon: 338-353. (x)

Tanuljon nyelveket a Postás Művelődési Központban! November 12-től 5 hetes, 100 órás intenzív angolnyelv-tanfolyam indul délelőtt haladó, délután 13 és 17 órától kezdő fokon. Tanfolyam díja: 2300 Ft. Felvilágosítás, beiratkozás: Postás Művelődési Központ, Bp., Benczúr u. 27. 1068. Telefon: 228-001. (x)

Dálnok Lajos orgonaművész november 2-án, pénteken este 8 órakor hangversenyt ad a Mátyás-templomban. (x)

A Maxim Varieté igazgatósága, munkatársai, művészgárdája ezúton mond köszönetet — 12. születésnapja alkalmából — az utazási irodák munkatársainak, a vállalati protokollosoknak, hotelportásoknak és idegenvezetőknek azért a közel 1 000 000 vendégért, akiket a Maxim Varietébe irányítottak. További színvonalas műsorokat ígérünk, ápolni kívánjuk kialakult jó kapcsolatainkat, és kérjük további szíves támogatásukat, amit előre is köszönünk. (x)

A Horizont Tánciskolában kezdő tanfolyam **nov. 6-án,** kedden 6 órakor **Lenin krt. 64.** Vezető: R. Kovács Edit. Tel.: 423-039, 333-923. (x)

A magyar diszkótáncbajnokság döntője a Hilton-szállóban november 3-án 18 órakor lesz. Jegyek 200 Ft-os áron, amely magában foglal egy imbisztálat, kaphatók a Danubius Utazási Irodában, Bp. V., Martinelli tér 8. (x)

Táncolni megtanulhat pár óra alatt **különórán,** Szeif Gyuláné táncpedagógustól. VII., Lenin krt. 37. Tel.: **220-494.** (x)

Megnyílt Ria Kozmetika-Solárium! Gyorsbarnítás, napágy, arckezelés, elektromos kezelések, helyi fogyasztás. Kedvezményes bérletek. Bp. V., Honvéd u. 3. (Szabadság térnél). Nyitva: 9.30—19-ig. Szombaton 9.30—13 óráig. 319-454. (x)

Egyet befizet — egy másikat megnyerhet! Játékot is kínál önnek a Budapest Tourist 1984—85. évi őszi-téli programfüzete. Irodáinkban és a megyei idegenforgalmi hivatalokban már megkaphatja. (x)

A TIT Budapesti Szervezete november közepétől **80 órás továbbképző tanfolyamot** indít energetikai és biztonságtechnikai követelményekkel foglalkozó témakörben az **ipari gáz- és olajtüzelő berendezések** szerelésével, beüzemelésével, karbantartásával, üzemeltetésével foglalkozó vállalatok **középkádereinek.** Eredményes vizsga esetén a hallgatók „a műszaki-biztonsági szempontból jelentős egyes gázüzemi munkakörök" betöltésére jogosító bizonyítványt kapnak, az ún. „önvizsgálati jog" alapján a berendezéseik vizsgálatát és minősítését elvégezhetik. Jelentkezés november 5-ig a 136-890, vagy a 341-360/11-es telefonon. (x)

A Malév Air Tours 1984. november és december folyamán rendkívüli túraajánlatokkal várja kedves utasait. Felvilágosítás: Bp. Roosevelt tér 2. 1051 Telefon: 186-614. (x)

Nem mindennapi öröm, ha az ember jó boltot csinál, de nálunk mindennapos az öröm, mert mindennap jó üzletet csinálhat. Október 29-től újabb árengedményes vásár lesz az APISZ boltjaiban. (x)

Az Országos Takarékpénztár és a Marcibányi téri Művelődési Központ rendezésében 1984. október 28-án, vasárnap délelőtt Családi program a takarékosság jegyében vetélkedő — vezeti Vajek Róbert, a Magyar Rádió főmunkatársa. „Nem vagyunk egészen sötétek" — Szuhay Balázs és Verebély Iván vidám műsora. Kíséri: Nádas Gábor zeneszerző. Játékos gyermekfoglalkoztató; rajzverseny, tombola, kirakodóvásár. Minden kedves érdeklődő a helyszínen köthet ifjúsági takarékbetét-szerződést, és kaphat bármilyen takarékossági témájú felvilágosítást a II. ker. OTP munkatársaitól. (x)

A Modern Táncok Iskolájában kezdő tanfolyam **nov. 1-én** fél 6-kor, **Majakovszkij u. 58.** T.: 351-027, 138-716, 423-615. (x)

Bruce Lee nyomában... A Hunyadi SE újra indít kezdő gyerek és felnőtt sportkarate- és felnőtt jeet-kune-do-tanfolyamokat! Jelentkezni lehet sportkarate-tanfolyamra: Irinyi Szakközépiskola (IX., Gyáli út 25/a.) gyerekek részére kedd, csütörtök 17—19, felnőttek részére kedd, csütörtök 19—21. Leőwei Szakközépiskola (VIII., Bezerédi u. 16/a.) felnőttek részére szerda, péntek 19—21. Batthyány Alt. Iskola (I., Batthyány u. 8.) felnőttek részére kedd, péntek 19.30—21, Radnóti Gimn. (XIV., Cházár András u. 10.) felnőttek részére kedd, csütörtök 19—21, Kulich Gy. Szakközépiskola (VIII., Rákóczi tér 4.) gyerekek részére hétfő, szerda 18—20, jeet-kune-do felnőttek részére: Lőrinci Sportcsarnok (XVIII., Thököly u. 5.) hétfő, szerda 19—21. Felvilágosítás a 166-437-es telefonszámon (de.). Címünk: Hollós u. 5. 1121. (x)

Gyermeknadrág! Gyermeknadrág! Gyermekruhák nagy választékban. **DODO** gyermekdivat. VI., Lenin krt. 81. (x)

A Lingvárium ezentúl a napilapokban közli a beiratkozás idejét. Legközelebb januárban. (x)

Esztergált fakarnis, 1 pár 182 Ft/pár + tetszőleges hosszúságú rúd (maximum 2 méterig), 30 Ft/méter + fakarikák 8 Ft/db, dupla karnis (2 függönyhöz), 1 pár 240 Ft + karikák + rúd... és különlegesen szép tapéták nagy választékban kaphatók. Dominó lakáskultúra, Bp. XIV., Nagy Lajos király útja 150. (Bosnyák térnél, a Pihenő presszó mellett). (x)

Szüretelők, figyelem! Mustsűrítmény 5 és 10 literes csomagolásban kapható a Vasedény kertgazdasági szaküzletében. Bp. VI., Bajcsy-Zsilinszky út 59., Bp. V., Tolbuhin krt. 12. (x)

30-40%-os árengedmény — Vasedény IX., Tolbuhin krt. 5. szám alatti boltunkban november 4-ig olcsóbban vásárolhatnak: sarok-étkezőgarnitúrákat, telefonasztalt, könyvállványt, poloztartó vasakat, virágállványt, műanyag pipereszekrényt. Keressék fel szaküzletünket! (x)

Külföldi vendégeivel vacsora közben nézheti meg a Maxim Varieté 12. születésnapi műsorát! Revue Fantastique világszínvonalon kiállított produkcióink folytatja sikersorozatát; A 12 Maxim-görl, a Maxim-balett, Surányi Zsuzsa—Kónya Károly, Paula—Attila—Dorothy, Lady M nagy illúziói Ceasarral, a kínai leopárddal. The Argentin Devils (Buenos Aires), Caroline és Alivier (Paris), Die Hobbys (Berlin) az októberi műsorban. Pénztár nyitva déli 12 órától, telefon: 22-78-58. Mindennap két előadás este 8 és éjjel 11 órakor (vasárnap szünnap). Tánczene: Brunner Károly és együttese. (x)

Szomorúan értesítjük azokat, akik ismerték, hogy **Fülöp Józsefné,** Bözsi néni, volt kisiparos, 1984. okt. 15-én elhunyt. **Temetése** okt. 29-én, hétfőn 10 órakor a Kozma u. 6. temetőben lesz. Búcsúztatják rokonai és barátai. (x)

84-nov.3.

Castro—Rizskov megbeszélés

Havanna, november 3.

Fidel Castro tegnap *Havannában* megbeszélést folytatott a KGST 39. ülésszakán részt vevő szovjet küldöttség tagjával, *Nyikolaj Rizskovval,* az SZKP KB titkárával. A találkozón megvitatták a két ország közötti tudományos és gazdasági együttműködés fejlesztésének kérdéseit.

Kínai tengernagy utazása

Peking, november 3.

Tegnap tizenegy napos európai útra indult *a kínai haditengerészet parancsnoka. Liu Hua-csing Nagy-Britanniát,* valamint *Jugoszláviát* fogja felkeresni, és útban *London* felé feltehetőleg megáll *Frankfurtban* is. A *Reuter* hírügynökség szerint *Peking* elavult hadiflottájának *korszerűsítéséhez* akar támogatást szerezni.

Jog az élethez

Genf, november 3.

A *nukleáris fegyverek* létesítése, gyártása, fejlesztése és az azokkal végzett kísérletek veszélyeztetik leginkább az emberek élethez való jogát; tulajdonképpen bűntettet jelentenek az emberiség ellen — állapította meg tegnap az ENSZ *Genfben* ülésező emberi jogok bizottsága. A testület — amelynek tagjai neves jogászok — javaslatot fogadott el, felszólítva a világ országait: *tegyenek sürgős lépéseket bolygónknak a nukleáris fegyverektől való megszabadítása érdekében.*

VOKSOK ÉS MILLIÓK

Választási költségek az Egyesült Államokban

Washington, november 3.

Sokba kerül az elnökjelöltség az Egyesült Államokban. Mint egy — a *Los Angeles Times* című lap megbízásából készült — jelentés megállapítja, *Reagan, Mondale* és egy független jobboldali elnökjelölt, *Lyndon Larouche* a választási hadjárat kezdete, szeptember eleje óta

csupán a három nagy amerikai televíziós hálózatnak több mint 26 millió dollárt fizetett politikai reklámjaik sugárzásáért.

November 6-ig összesen 26,65 millió lesz a számla, ennek több mint felét, 15,4 millió dollárt *Reagan* reklámozásáért fizették. Mondale választási televíziós reklámjainak sugárzása *valamivel több mint tízmillióba* került.

A helyi televíziós adásokban, a rádióadásokban sugárzott reklámok és az újságokban megjelent hirdetések még *további ötmilliós költséget* jelentettek Reagannek. Az elnök választási hadjáratának fizetett televíziós reklámjaira most jóval többet fordítottak, mint négy évvel ezelőtt.

Nem olcsó mulatság szenátornak lenni.

A 33 választókerület jelöltjei eddig több mint 124 milliót gyűjtöttek összse választási kampányuk lebonyolítására, s ennek jórészét el is költötték.

A pénz jelentős hányadát az úgynevezett *politikai akcióbizottságok,* különböző érdekcsoportok által szervezett *kijáró testületek* bocsátották a jelöltek rendelkezésére. A csúcstartó a költekezésben a szélsőségesen konzervatív észak-karolinai republikánus szenátor, *Jesse Helms,* akinek kiadásai eddig *megközelítik a 14 millió dollárt.* Ellenfele, az állam jelenlegi kormányzója, *James Hunt* „csak" 7,7 milliót fordított a kampányra. Ugyancsak a nagy költekezők közé számít — ám kiadásai jó részét *családi* vagyonából fedezi — *John Rockefeller,* aki jelenleg *Nyugat-Virginia* kormányzója, de *szenátor* akar lenni. Ő eddig *több mint kilencmillió* dollárt áldozott a hely megszerzésére.

NEM ZÁRULT LE A NYOMOZÁS

Megtalálták a hamis rendszámot

Varsó, november 3.

Ma temetik Varsóban az október 19-én elrabolt, majd meggyilkolt papot. *Bialystokban* elvégezték a holttest *azonosítását és boncolását.* Jelen volt egy, az egyházi hatóságok által meghatározott varsói ügyvéd, valamint egy poznani egyetemi professzor, törvényszéki orvosszakértő, s

az egész vizsgálatot ellenőrizte a főügyészség egyik ügyésze.

A boncolás megerősítette a nyomozás korábbi megállapításait a gyilkosság elkövetésének *módjáról* — áll a közleményben, amely azonban *nem* szolgál további részletekkel. Mindeddig nem jelentették be, *hogyan* ölték meg Popieluszkót, akinek holttestét a Visztulában találták meg néhány nappal ezelőtt.

A varsói pap maradványait átadták az egyházi hatóságoknak, ezek gondoskodtak Varsóba szállításáról, s a temetés megszervezéséről.

A gyászmisét maga a lengyel prímás, Jozef Glemp bíboros celebrálja abban a templomban, amelynek a pap vikáriusa volt.

Popieluszkót a templom *kertjében* helyezik örök nyugovóra.

A nyomozás egyébként még nem zárult le: most a különböző bűnjeleket, tárgyi bizonyítékokat keresik. Pénteken például megtalálták a pap elrablásához használt *személygépkocsi* hamis rendszámát, amelyeket a tettesek később *egy tóba dobtak.*

TÜNTETŐK ELLEN INDULTAK

Fölrobbantott csendőrbusz

Valparaisóban tegnap felrobbantottak egy csendőröket szállító autóbuszt. A házilag készített, távirányítású szerkezet repeszei négy csendőrt megöltek, tízet pedig megsebesítettek. A robbanásra éppen akkor került sor, amikor az autóbusz elhagyta a csendőrök főhadiszállását.

AZ IDŐ SODRÁBAN

OLAJKOMPROMISSZUM KONFERENCIAVÁROSBAN

❶

Október 15-én kezdődött. Ekkor hozta ugyanis nyilvánosságra döntését a *norvég* állami olajvállalat, a *Statoil* arról, hogy nyersolajának árát hordónként 1,5 dollárral leszállítja. Egyidejűleg a megfigyelőket másik meglepetés is érte. A norvégok azt is közzétették, hogy a jövőben nyersolajat nem a deklarált OPEC-árak alapján kívánnak szállítani, hanem *a szabadpiaci értékítélet* figyelembevételével. Oslo példáját hamarosan követte London is, majd árcsökkentéshez folyamodott *Nigéria.* Lagos lépése már az OPEC-en belüli *fegyelemsértésnek* számított. A Kőolajexportálók Szervezete tehát kénytelen volt október 29-re előrehozni decemberre tervezett értekezletét. A Genfben összeülők feladata egyértelmű volt: meg kell védeni a szervezetet, fenn kell tartani a fegyelem látszatát. Az OPEC kétségtelenül súlyos helyzetbe került.

Az előzmények csaknem tíz évre nyúlnak vissza. Az 1973—74-ben lezajlott úgynevezett „első olajárrobbanás" után a piac évekre megnyugodott, a nyersolaj ára *az infláció mértékével nagyjából azonosan* emelkedett. 1978-ra talán még némi túlkínálat is keletkezett. Az OPEC-nek legalábbis el kellett tekintenie egy elhatározott drágítás életbe léptetésétől, mivel azt a piac már nem viselte volna el. 1978 decemberében a szervezet úgy döntött, hogy a következő évre *átlagosan csak 10 százalékos* áremelést tart kivitelezhetőnek. Iránban azonban megbukott a sah, sztrájkba léptek az olajipari munkások és az ország termelése hirtelen lecsökkent. Az exportkiesés pánikhoz vezetett. Tél volt, a felhasználók szinte minden árat hajlandók voltak megadni a nyersolajért. A szabadpiacon az árak gyorsan emelkedtek és *a termelőknek is megnőtt az étvágyuk.* A szervezet fegyelme felborult, az egyes termelők tetszés szerint drágítottak. A tervezett tízszázalékos növekedés helyett a nyersolaj ára végeredményben megkétszereződött.

❷

Ekkor kezdődött meg az a folyamat, mely lényegében napjaink eseményeihez vezetett. A fejlett tőkés országok kormányait rövid időn belül *másodszor* hozta az OPEC *kényszerhelyzetbe.* Ezt a függőséget *tartósan* vállalni már csak politikai meggondolásokból sem lehetett. Gyors ütemben fejlődött az OPEC-en *kívüli* olajkitermelés. Mexikó 1983-ban 84 százalékkal, Nagy-Britannia pedig 47 százalékkal több nyersolajat hozott felszínre, mint 1979-ben. *Költségvetési pénzekkel is megtámogatva beindultak világszerte az energiaracionalizálási programok, céljuk elsősorban az olajfelhasználás mérséklése, a nyersolaj „kiváltása" volt.* Az eredmények gyorsan jelentkeztek. 1979-ben még naponta 65 millió hordó nyersolajra volt a világnak szüksége, napjainkra az igény 56 millió hordóra zsugorodott. A változás különösen kedvezőtlennek bizonyult az OPEC számára. A „második olajárrobbanás" idején a szervezet a világtermelésnek csaknem felét ellenőrizte, jelenleg kevesebb, mint *egyharmadát.*

Genfben a vita azon folyt, *hogyan* lehet a *piaci egyensúlyt* helyreállítani. Az egyik út nyilvánvalóan az *árcsökkentés* lett volna. Az OPEC 13 tagállama azonban úgy vélte, hogy egy ilyen lépés *túlságosan nagy megrázkódtatással* járt volna. A másik megoldásnak a termelés *csökkentése* kínálkozott. Ehhez a módszerhez nyúlt a szervezet már korábban is akkor, amikor a felszínre hozható nyersolaj mennyiségét 18,5 millió hordóról 17,5 millióra vette vissza.

A mostani értekezleten egyes ország k *radikális,* napi 3 millió hordós korlátozást sürgettek. Véleményük szerint ugyanis így sikerülhetne ismét *mesterséges olajhiányt teremteni és a piacot megszilárditani.* A többség azonban józan megfontolás alapján *nem* követte ezt a vonalat. 1979—80. tapasztalatai alapján ugyanis aligha lehetett az olajtermelők érdeke az, hogy a *felhasználó* országok részéről *újabb drasztikus olajtakarékossági programot* kényszerítsenek ki. Éppen ellenkezőleg. A szervezet célja láthatóan az, hogy meggyőzze a felhasználókat: *minden* hirtelen változás káros, az árcsökkenés is. Van benne valami. Ha a nyersolaj ára mérséklődne, a fejlett tőkés országokban folyó energiaracionalizálási beruházások egy része azonnal *gazdaságtalanná* válna ...

❸

A genfi értekezleten viszonylag könnyen sikerült megállapodni abban, hogy a szervezet kibocsátását 17,5 millió tonnáról naponta 16 millióra csökkentik. Nehezebbnek bizonyult viszont a csökkenés *elosztása* a tagok között. Érthető okból. A termeléscsökkentés egyben *jövedelemkiesést* jelent, és ezt a mai helyzetben a legtöbb olajtermelő *nem engedheti meg magának.* Végül is *Szaúd-Arábia* vállalta magára a legnagyobb áldozatot azzal, hogy aránytalanul nagy csökkentést vállalt.

Ugyancsak az atlagosnál jelentősebb mértékben megy vissza *Líbia, Kuwait* és az *Emirátusok* kitermelése, míg *Nigéria* és *Irak* mentesül a mérséklési kötelezettség alól. (A másik hadviselő fél, Irán is csak szimbolikus visszafogásra kényszerül.) Az OPEC egysége tehát látszólag megőrződött. A szervezetet sújtó gondok azonban *továbbra is léteznek.* A keresletkínálat egyensúlya Genf után vagy helyreáll, vagy nem. Az utóbbi esetben még egy „Genfre" lesz szükség. A szervezet árlistája vitathatatlanul *elavult,* a könnyű olajokat jobban értékeli, mint a nehéz fajtákat, bár a pia on *éppen fordított* a helyzet. Erről a problémáról Genfben *nem* született döntés. Végül: ebben a cikkben végig az olajár *csökkenéséről* volt szó. Legyünk pontosabbak. Az olajár *dollárban mérve* csökken csupán. Azokban az országokban, ahol a nemzeti valuta a dollárral szemben jelentősen *felértékelődött,* még drágulásra is sor kerülhetett. Az NSZK-ban például a „csökkent" olajár ellenére ma mintegy 20 százalékkal fizetnek az importált nyersolajért márkában *többet,* mint három évvel ezelőtt.

— asz —

CSAK A TANÁRNAK SÚG

Mindent hall az Oktava

Az Oktava pontosan jelzi a lejátszott oktávok, az elénekelt dallamok *hamisságát,* a hangzások dinamikai eltérését. A *Harkovban* kifejlesztett műszernek elsősorban a zenetanárok örülhetnek, de tanítványaik is könnyebben ellenőrizhetik fejlődésüket. Az énekesek vagy a zeneszerszámok hangját tévéképernyőn figyelhetik meg;

a műszerbe betáplálhatók a darabok kottái, s az ettől eltérő hangokat rögtön kiírja az Oktava.

A műszer segítségével ugyanannak a darabnak *több előadási módját* is meghallgathatják közvetlenül egymás után, ezzel is elősegítve a technikai fejlődést. A műszer feltalálói nem félnek attól, hogy ekképp a komolyzene elgépiesedik, a főiskolások nagy bánatára viszont a műszer a vizsgák alatt *csak a tanároknak súg.*

A másik hír is a koncerttermek világából érkezett, ahol ezúttal nem szólisták és együttesek vizsgáznak, hanem *maga a terem.* Pontosabban a koncertterem élethű makettjét helyezik el egy moszkvai műszaki főiskola akusztikai termében. A „süketszobában" felállított makettek minden pontjáról elvégezhetik a méréseket, a földszint első sorából csakúgy, mint az emeleti kakasülőkből. A vizsgateremben semmi nem akadályozza a tiszta hangzást, az emberi szó is úgy száll, mint a szabad térségben. Legutóbb az új *Rosztovi Filharmónia* termének akusztikai próbáját végezték itt el, amely után még kijavítottak néhány építészeti „hibát". Olykor a burkolófelületek vastagsága és kisebb díszítő elemek rossz elhelyezése is megzavarhatja a hangzást.

Az eddigi vizsgálatok kimutatták, hogy bár az operaházak és koncerttermek egy része a kor építészeti stílusának megfelelően készült, de a zenei élvezet szempontjait nem vették kellően figyelembe.

A következő években sorakerülnek a színházak termei is, s ha mód lesz rá, akkor a belsőépítészek végezhetik a további munkát.

Szerdahelyi Csaba

CSŐD MIATT

Elúszik a kiemberek pénze

Tizennyolc millió font kár éri évente azokat a brit vásárlókat, akik előre fizetnek rendeléseikért a kereskedőknek. A kormány tisztességes kereskedelmi gyakorlattal foglalkozó hivatala szerint az a baj, hogy ezek a cégek a pénz átvétele után az esetek jelentős részében tönkremennek, megszűnnek, s a vásárlók futhatnak a pénzük után.

A kormányhatóság becslése szerint évente 15 millió esetben fizetnek előre a brit vevők a megrendelt élelmiszerért, egyéb fogyasztási cikkekért a magánkereskedőknek. Megállapítást nyert, hogy például a postán feladott rendeléseknél teljesített előrefizetések 38 százaléka „úszott el", miután a rendelést felvevő cégek csődbe jutottak.

Több magánkereskedő egyszerűen „rájátszik" e pénzszerzési lehetőségre, majd „ködbe vész". A közvélemény most szigorú törvényt sürget az ilyen tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat megszüntetésére. Az egyik elképzelés szerint a kényszerűségből vagy tudatosan csődbe juttatott cég igazgatója személyében, és főleg anyagilag lenne felelős az ily módon okozott anyagi károkért.

A NAP PROGRAMJÁBÓL

RÁDIÓ

November 3., szombat

KOSSUTH:

14.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés. — 14.10: A hét embere. — 14.20: Irodalmi figyelő. — 14.50: Régi híres énekesek műsorából. — 15.10: Új Zenei Újság. — 15.54: Reklámparádé. — 16.00: 168 óra. — 17.30: Népdalelőadók hangalbuma. — 18.30: Hol volt, hol nem volt... — 18.25: Mai könyvajánlatunk. — 18.28: Műsorismertetés. — 18.30: Hírek. Időjárás. Sport. — 18.45: Rádiószínház. Ez mind én volnék? — avagy tán túl későn vacsoráltam az este? — 19.33: Nagy mesterek — világhírű előadóművészek. — 20.32: Eszmecsere — a Szépirodalmi Könyvkiadó sorozatairól. — 20.59: Töltsön egy órát kedvenceivel! — 22.00: Hírek. Időjárás. Sport. — 22.15: Európa hangversenytermeiből. — 23.48: Könnyűzene, hangszerszólók. — 24.00: Hírek. Időjárás. — 0.10: Rácz Aladár cimbalmozik.

PETŐFI:

14.00: Magunkat ajánljuk. Változatok a szórakozásra (részben sztereó). — 17.35: Belépés nemcsak tornacipőben. — 18.45: Sport. — 18.50: A Modern Jazz Quartet felvételeiből (szt). — 19.00: Hírek. Útközben. — 19.23: Sárközy István: A szelistyei asszonyok (szt). Daljáték. — 21.00: Hírek. Útközben. — 21.05: A Magyar Rádió Karinthy Színpada. Nem én írtam! — 22.19: Nóták (szt). — 22.30: Jó éjszakát, jó éjszakát, jó éjszakát mindenkinek! — Közben 23.00: Hírek. Időjárás. Sport. — 24.00: Éjféltől hajnalig. A Petőfi rádió zenés műsora.

3. MŰSOR:

14.05: Lemezbörze helyett (szt). — 15.00: Hi-Figyelő (szt). — 15.30: Szopránáriák (szt). — 16.00: A kamarazene remekeiből (szt). — Kb. 17.30: Zenekari muzsika (szt). — 18.44: Ötvenéves az Éneklő Ifjúság. — 19.00: Hírek. Időjárás. — 19.05: Schubert: A-dúr szonáta. — 19.30: Félóra népzene (szt). — 20.00: Rejtett kincsek. — 20.15: Könyörgés jó illatokért. Kónya Lajos versei. — 20.20: Új kóruslemezeinkből (szt). — 21.12: Zenekari operarészletek (szt). — 21.50: Szöllősy András műveiből (szt). — 22.30: Közös dolgaink. — 23.10: Olasz dalok (szt). — 23.30: Hírek. Időjárás.

November 4., vasárnap

KOSSUTH:

5.00—7.17: Előttünk a vasárnap. — 7.17: „Vadat és halat, s mi jó falat...” — 7.47: A Közönségszolgálat tájékoztatója. — 7.52: Műsorismertetés. — 8.00: Hírek. Lapszemle. Időjárás. — 8.05: Öt kontinens hét napja. — 8.20: Énekszóval, muzsikával. — 8.55: Reklámközpont. — 9.00: Az Ezeregyéjszaka tudósa. — 10.00: Hírek. Lapszemle. Időjárás. — 10.05: Az MRT gyermekkórusa Decsényi János műveiből énekel. — 10.20: Lemezmúzeum. — 11.00: Gondolat-Jel. — 12.00: Hírek. Időjárás. — 12.05: Harminc pere alatt a Föld körül. — 12.35: Édes anyanyelvünk. — 12.40: Tiszteld lányodat és fiadat... — 12.50: Az élő népdal. — 13.00: Klasszikus operettekből. — 13.30: Szonda. Tudományos magazin. — 14.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés. — 14.10: Művészlemezek. — 15.07: Optimisták. Sinkó Ervin történelmi regénye 1918—19-ből. — 16.00: Hírek. Időjárás. — 16.05: Bemutatjuk a Magyar Hanglemezgyártó Vállalat új lemezét. Beethoven: III. (Eroica) szimfónia. — 17.00: „Jó estét, kalapács”... — 17.45: Kedves zeneműveim. — 18.12: Hol volt, hol nem volt... — 18.30: Hírek. Időjárás. — 18.40: Diákkönyvtár hangszalagon. „Vagyok, aki voltam”. — 19.39: Vass Lajos: Bodrogközi muzsikaszó. — 19.58: Csajkovszkij: Anyegin. Háromfelv. opera. — Közben 21.03: Tudósok a közéletben. — 22.00: Hírek. Időjárás. Totó. — 22.10: Sporthíradó. — 22.58: Esti imádság. Gergely Ágnes versei. — 23.13: Brahms: A-dúr zongoranégyes. — 24.00: Hírek. Időjárás. — 0.10: Virágénekek.

PETŐFI:

6.00: Népszerű muzsika — koránkelőknek. — 7.00: Hírek. Útközben. — 7.05: A magyar orthodox egyház órája. — 8.00: Hírek. Lapszemle. Időjárás. — 8.05: Timur és csapata. — 9.00: Hírek. Útközben. — 9.05: Simándy József operettfelvételeiből. — 9.35: Szivárvány — a döntésről. — 11.00: Hírek. Útközben. — 11.05: Reklám. — 11.10: Vasárnapi koktél (szt). — 12.00: Reklám. — 12.03: Jó ebédhez szól a nóta (szt). — 13.00: Hírek. Útközben. — 13.05: Mit hallunk? — 13.26: „A gyermek és szivárvány” Legkedvesebb verseiből válogat Szabó Gyula. — 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés. — 14.00: Többet ésszel... — 15.00: Hírek. Útközben. — 15.05: Táskarádió. — 16.00: Poptarisznya. — Kb. 16.30: Reklám. Műsorismertetés. — 17.00: Hírek. Útközben. — Kb. 18.20: Reklám. — 18.40: Sportmúzeum. Totó. — 19.00: Hírek. Útközben. — 20.00: Slágermúzeum. — 21.00: Hírek. Útközben. — 21.05: Társalgó. — 22.30: Nóták (szt). — 23.00: Hírek. Időjárás. Totó. — 23.10: Őszi szél. — 24.00: Éjféltől hajnalig. A Petőfi rádió zenés műsora.

3. MŰSOR:

7.00: Reggeli hangverseny — angol szerzők műveiből (szt). — 8.00: Hírek. Lapszemle. Időjárás. — 8.05: Műsorismertetés. — 8.08: A kjállítótermek programjából. — 8.11: Komolyzenei zsákbamacska (szt). — 10.00: Új Zenei Újság (szt). — 10.45: Öt kontinens hét napja. — 11.00: Händel: Ácisz és Galathea (szt). — 12.28: A Juilliard vonósnégyes felvételeiből (szt). — Közben 12.55: Kis magyar néprajz. — 13.00: Hírek. Időjárás. — 13.35: Sólyom-Nagy Sándor Wagner operáiból énekel (szt). — 14.30: A Jam trió utóda. A Style Council félórája (szt). — 15.00: Cseh előadók albuma (szt). — 16.00: Dráma és opera. — 16.46: A Vietórisz-kódex táncdallamaiból (szt). — 17.00: Kamaramuzsika (szt). — 17.50: Gundula Janowitz operaáriákat énekel (szt). — 18.30: Na maternjem jeziku. A Magyar Rádió szerb-horvát nyelvű nemzetiségi műsora Pécsről. — 19.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés. — 19.05: In der Muttersprache. A Magyar Rádió német nyelvű nemzetiségi műsora, Pécsről. — 19.35: Francia kamarazene (szt). — 20.00: Rádiószínház. Martin Luther King élete és halála (szt). — 21.05: Sztárok sztereóban (szt). — 22.29: Ismeretlen szerzők madrigáljaiból (szt). — 22.43: Magyar zeneszerzők (szt). — 23.30: Hírek. Időjárás.

TELEVÍZIÓ

SZOMBAT

14.15: Különlegességek a zene világából. — 14.40: Játékos időtöltések. NSZK—kanadai—francia rövidfilmsorozat. XIII/2. rész: Francia-Polinézia. — 15.05: Hírek. — 15.10: Mitiők. Tinirandevú. — 16.00: Ízlések és pofonok. — 16.50: Képújság. — 16.55: Rába ETO—Ferencváros bajnoki labdarúgó-mérkőzés. — 18.45: Mafilm-magazin. — 18.55: Reklám. — 19.10: Idősebbek is elkezdhetik. Tévétorna. — 19.15: Esti mese. — 19.30: Tv-híradó. — 20.00: Vers — mindenkinek. Babits Mihály: Furcsa elmenni Délre... — 20.05: Kígyóstratégia. Francia tévéfilm. — 21.00: II. magyar diszkótáncbajnokság. — 21.50: A hét műtárgya. Vajda Lajos: Liliomos önarckép. — 21.55: Hosszú hétvége. Spanyol film (1977) (14 éven felülieknek) — 23.40: Tv-híradó 3.

2. MŰSOR:

17.25: Képújság. — 17.30: Angol nyelv. Follow me. 35. Where can I get it? — 17.45: Gólyavári esték. A gondolkodás évszázadai. Csongor Barnabás és Maróth Miklós előadása. XIII/5. rész: Tudás és tudomány Európán kívül. — 18.35: Nem kell mindig kaviár. NSZK tévéfilmsorozat. X/5. rész: A holtakat nem lehet agyonlőni (ism.) — 19.30: Leonard Bernstein saját műveit vezényli (ism.) — 20.00: Tolnay Klári-sorozat. Kései találkozás. Alekszej Arbuzov lírai játéka. (FF) (ism.) — 21.25: Tv-híradó 2. — 21.45: „Szeretnék néha visszajönni még” In memoriam Mezei Mária. — 23.10: Képújság.

VASÁRNAP

8.30: Idősebbek is elkezdhetik. Tévétorna (ism.) — 8.35: Orosz nyelv kicsiknek. 6. rész. — 8.45: Óvodások filmműsora. 1. A találékony kisfiú. Lengyel rajzfilm. 2. Mesék a világból. Francia rajzfilmsorozat. XIII/6. rész: A három fivér. — 9.05: Pufi kalandjai. Lengyel filmsorozat. (FF) VII/3. rész: A könyvtár titka (ism.) — 9.35: Barackvirág. — 10.05: Bálnavadászok. Francia dokumentumfilm. — 10.50: Hírek. — 10.55—11.30: Tosca a gumiasztalon és egyéb operakatasztrófák (ism.) — 14.15: A Közönségszolgálat tájékoztatója — 14.20: Nótaszó. — 14.40: Képújság. — 14.45: Műsorainkat ajánljuk. — 15.10: Reklám. — 15.15: A magyar kultúra szigetei. Rómában magyarul... — 16.20: Elmebajnokság. Egri János műsora. — 17.00: Reklám. — 17.05: Hány Endrét ismersz? Dokumentumfilm. — 18.00: Delta. Tudományos híradó. — 18.25: Reklám. — 18.40: Idősebbek is elkezdhetik. Tévétorna. — 18.45: Esti mese. — 19.00: A Hét. — 20.00: Hírek. Totóeredmények. — 20.05: Az elnök emberei. All The President's Men. Amerikai film (1976). — 22.20: Áruházak ajánlata. (Reklám) — 22.25: Hírek.

2. MŰSOR:

18.00: A magyar nemzetközi tollaslabda-bajnokság döntői. Közvetítés a Nemzeti Sportcsarnokból, felvételről. — 18.50: Huey Lewis and the News az esseni Rockpalota október 13-i műsorán. — 19.30: A hetedik kontinens. Francia rövidfilm. A sötétség bűvölete (ism.) — 20.00: Kalandozások. Részletek Vincze Ottó zenés játékaiból. Hangverseny a IV-es stúdióban. — 20.45: Síró angyal. Rekviem Ámos Imréért (ism.) — 21.10: A kozmosz. Amerikai rövidfilmsorozat. XIII/10. rész: Az örökkévalóság peremén. — 22.10: Képújság.

SZÍNHÁZ

SZOMBAT

Operaház: Hovanscsina (E. bérl. 1. ea., 7) — Erkel Színház: Lammermoori Lucia (Ifj. bérl. VII. sor. 1. ea., de 11) — Zeneakadémia: Hangszerek birodalma (B. bérl. du 4); MÁV Szimfonikusok — Budapesti Kórus (Hangv. szoc. brig. A/1. fél 8) — Zeneakadémia Kisterem: Szabó Orsolya zongoraestje (Zongoramuzsika 2. fél 8) — Pesti Vigadó Kamaraterem: Huszti Péter—Piros Ildikó estje (8) — Katona József Színház: Menekülés (7) — Nemzeti Színház: A szélmalom lakói (bemutató, 7) — Várszínház: János király (7) — József Attila Színház: A kísértés (7) — Vígszínház: Don Carlos (Szerémi Z. bérl. 2. ea., 7) — Pesti Színház: Equus (7) — Madách Színház: Jutalomjáték (7) — Madách Kamara: Kedves hazug (7); Hofélia (este fél 11) — Thália Színház: Vasárnapi Kaláka (du fél 3); Jóból is megárt a kevés (7) — Radnóti Miklós Színpad: Ami a szerepeimből kimaradt (du 3, 7) — Szkéné Színház: Faust (a Schahrazad Színház [Stockholm] vendégjátéka, 8) — Józsefvárosi Színház: Szent Johanna (7) — Fővárosi Operettszínház: A mi dalunk szól (du fél 3; és este 7-kor Fejér István bérl. 1. ea.) — Mikroszkóp Színpad: Bal? Jobb? Bal!! (fél 8) — Hököm Színpad: Szeretők a hullámhosszon (Gutenberg Műv. Otthon, 7) — Ódry Színpad: Kabaré (du 3) — Centi Színpad: Salome (fél 8) — Vidám Színpad: Szomorú vasárnap (7) — Kis Színpad: A rímfaragó (fél 8) — Telepódium: A „3 Pestör”; Francia négyes (este fél 11) — Lézerszínház: Az utolsó óra (fél 8); Lézerotika (este 9) — Reflektor Színpad: József és Mária (8) — Budapesti Gyermekszínház: Mátyás király juhásza (de fél 11); Tündér a padláson (du 3) — Állami Bábszínház: Hamupipőke (Népköztársaság útja 69., de 11. du 4); A három kismalac (Jókai tér 10., du fél 3, fél 5) — Szakszervezetek Fővárosi Művelődési Háza: A harmadik fiú (Népszínház Gyermekszínházának vendégjátéka, du fél 3); Rocky Táncklub (du 5) — Fővárosi Nagycirkusz: Kubai Karnevál (de 10, du fél 4, este fél 8).

VASÁRNAP

Operaház: Bohémélet (de 11); Giselle (7) — Erkel Színház: A varázsfuvola (Ifj. ea., de 11); Szerelmi bájital (6. bérl. 2. ea., 7) — Zeneakadémia: Hangszerek birodalma (D. bérl. de fél 11; B. bérl. du 4); Mesélő Muzsika (du fél 4); A 30 éves I. István Gimnázium Szimfonikus Zenekara (Az I. István Gimn. 1. fél 8) — Zeneakadémia Kisterem: Camerata Hungarica (Régi zene 3. fél 8) — Pesti Vigadó: Nosztalgia mindenki kedvére... (fél 8) — Pesti Vigadó Kamaraterem: Az utolsó hőszerelmes (7) — Katona József Színház: Stílusgyakorlat (du fél 3) — Nemzeti Színház: A szélmalom lakói (7) — Várszínház: János király (bemutató, 7) — József Attila Színház: A régi nyár (7) — Vígszínház: Ugyanaz hátulról (du fél 3); A balek (7) — Pesti Színház: Kőműves Kelemen (du fél 3); Equus (7) — Madách Színház: A bolond (du fél 3); Jutalomjáték (7) — Madách Kamara: A királynő katonái (du fél 3); Galopp a Vérmezőn (fél 8) — Thália Színház: A kék madár (de 11); Fáklyaláng (7) — Thália Stúdió: Miss Arizona (fél 8) — Radnóti Miklós Színpad: Hóha hó... (Keringő Kávéház, de fél 10); A farkas szempillái (de 11); Színlelni boldog szeretőt (7) — Szkéné Színház: Faust. (A Schahrazad Színház [Stockholm] vendégjátéka, este 8) — Józsefvárosi Színház: A harmadik fiú (de fél 11, du fél 3) — Fővárosi Operettszínház: Kaméleon (du fél 3, este 7-kor Upor T. bérl. 1. ea); Halálos szerelem (Zsebszínház, fél 8) — Mikroszkóp Színpad: Bal? Jobb? Bal!! (fél 8) — Ódry Színpad: Eurydike (de fél 11) — Centi Színpad: Boszorkány-éj (de 11) — Vidám Színpad: Elvámolt éjszaka (du fél 3); Bubus (7); Őrült nők ketrece (este fél 11) — Reflektor Színpad: A betűk csendjében (du 5); Hamupipőke (Olimpia mozában, de fél 11) — Budapesti Gyermekszínház: Aranykulcsocska (de fél 11); Bolondmalom (du 3) — Állami Bábszínház: Hamupipőke (Népköztársaság útja 69., de 11. du 4); A három kismalac (Jókai tér 10. de fél 10, fél 12) — II. ker. Művelődési Központ: Ezüstfurulya (de 10) — Szakszervezetek Fővárosi Művelődési Háza: Modern Táncklub (du 3) — Fővárosi Nagycirkusz: Kubai Karnevál (de 10, du fél 4) — A színházi előadások részletes szereposztása, rövid tartalma és bérleti előrejelzése a Pesti Műsorban!

HÉTVÉGI SPORTMŰSOR

SZOMBAT

Jégkorong: Szuper Kupa az ÉDOSZ Nagydíjért, Miskolc, Sz. Volán—VSZ Kosice, 16.00 óra. FTC—Ú. Dózsa, 18.30 óra.

Kézilabda: Ú. Dózsa—Bp. Honvéd férfi MNK-mérkőzés, MHD-csarnok, 16.00 óra.

Kosárlabda: NB I-es férfi és női mérkőzések, köztük: Tungsram SC—Bajai SK, Megyeri út, 11.30 óra, Bp. Honvéd—MAFC, Sportcsarnok, 16.00 óra. Férfirangadók.

Röplabda: NB I-es férfi és női mérkőzések, közte: Ú. Dózsa—Bp. Spartacus, Vágóhíd u., 15.00 óra női rangadó.

Sakk: Az Utasellátó SC nemzetközi férfi egyéni versenye, Veres Pálné u., 15.30 óra.

Vízilabda: BVSC—Dinamo Moszkva KEK-elődöntő, Szőnyi út, 19.00 óra. Mérkőzések az MNK-ban a 8 közé jutásért.

Labdarúgás: NB I-es mérkőzések: Haladás—ZTE, Szombathely, 13.00 óra, Ú. Dózsa—Eger, Megyeri út, 13.00 óra, DMVSC—Bp. Honvéd, Debrecen, 13.00 óra, SZEOL AK—Békéscsaba, Szeged, 13.00 óra, Csepel—Videoton, Csepel, 13.00 óra, Rába ETO—Ferencváros, Győr, 17.00 óra.

VASÁRNAP

Birkózás: Felnőtt I. osztályú szabadfogású csb, Körcsarnok, 10.00 óra.

Jégkorong: Szuper Kupa az ÉDOSZ Nagydíjért, Miskolc, FTC—VSZ Kosice, 16.00 óra, Sz. Volán—Ú. Dózsa, 18.30 óra.

Kézilabda: Férfi MNK-visszavágó mérkőzések a nyolc közé jutásért.

Kosárlabda: NB I-es férfi és női mérkőzések, köztük: Baja—Bp. Honvéd, Baja, 17.00 óra, ZTE—Tungsram SC, Zalaegerszeg, 17.30 óra, férfi rangadók.

Röplabda: Férfi KEK-mérkőzés: Kecskeméti SC—Olimpiakosz Pireusz, Kecskemét, 15.00 óra. NB I-es női és férfi mérkőzések

Sakk: Utasellátó SC nemzetközi férfi egyéni versenye.

Tájfutás: XXXII. November 7-e tájfutó váltóverseny, Pilisszentlászló, 9.00 óra.

Torna: FTC Kupa nemzetközi verseny, Tornacsarnok, 15.00 óra.

Tollaslabda: IX. magyar nemzetközi bajnokság, lőrinci sportcsarnok, elődöntők, 9.00 óra, Nemzeti Sportcsarnok, döntők, 14.00 óra.

Labdarúgás: NB I-es mérkőzések: Tatabánya—PMSC, Tatabánya, 13.00 óra, Vasas—MTK-VM, Fáy utca, 16.00 óra. NB II-es mérkőzések: Keszthely—Volán, Keszthely, Szolnok—Diósgyőr, Szolnok, Nyíregyháza—Ózd, Nyíregyháza, Salgótarján—Bauxitbányász, Salgótarján, Szekszárd—Siófok, Szekszárd, Sopron—Hódgép-Metripond, Sopron, Bakony Vegyész—Nagykanizsa, Veszprém, Kazincbarcika—Debr. Kinizsi, Kazincbarcika, Bajai SK—Dunaújváros, Baja, 22. sz. Volán—Vác, Rákoscsaba (valamennyi mérkőzés 13.00 órakor kezdődik).

Téli hangszervásár

Márkás dobszerelések, pianínók,
Vermona erősítő berendezések, iskolai és zenekari hangszerek és tartozékok érkeztek a hangszerboltokba.
Egyes típusú gitárok, citerák és harmonikák árengedménnyel vásárolhatók, amíg a készlet tart.

Újdonság gyermekeknek:

Delicia elektromos orgona

Ára állvánnyal együtt: 6150 Ft.
OTP-re is kapható.

Várják vásárlóikat Budapesten a Triál hangszerboltjai:
Zongoraterem,
VI., Lenin krt. 101.
Szonáta,
VII., Rákóczi út 60.,
továbbá a vidéki hangszerboltok.

triál

KÖZLEMÉNYEK

Kertészeti tanfolyamok a Postás Művelődési Központban! Gyümölcs- és szőlőtermesztés — magasabb fokon, 10 részben, november 14-től kéthetenként, szerdai napokon 17.30-tól 19.30 óráig. Részvételi díj: 400 Ft. Biokertészet — november 21-től, hat részben, kéthetenként szerdai napokon 17.30-tól 19.30 óráig. Részvételi díj: 250 Ft. Beiratkozás folyamatosan a Postás Művelődési Központban (Bp. VI., Benczúr u. 27.). Felvilágosítás a 228-001-es telefonon. (x)

November 5-én 18 órakor a Pataky István Művelődési Központ (Bp. X., Pataky tér 7—14.) Összekulcsolt kézzel kérem asszonyom... címmel Voith Ági és Horváth Gyula önálló műsora kerül megrendezésre. Jegyek elővételben válthatók a művelődési központ pénztárában, naponta 14-től 20 óráig. (x)

Kovács Dénes hegedűművész és a Budapesti Vonósok hangversenye november 12-én 19.30-kor lesz a Hilton-szállóban. Jegyek elővételben is válthatók az Országos Filharmónia jegypénztárában, valamint a helyszínen. (x)

Osztálytalálkozót szervezünk a Sziget utcai általános leányiskola 1961-ben, Tanay Magdolna osztályában végzettek részére. Tel. este: 164-305. (x)

A **„Hungária** Szálloda és Étterem Vállalat Fórum Hotel Budapest MNB 217—10 467 Árubeszerző 2.” szövegű bélyegző elveszett, használata érvénytelen. (x)

A **Horizont Tánciskolában** kezdő tanfolyam **nov. 6-án,** kedden 6 órakor. **Lenin krt. 64.** Vezető: R. Kovács Edit. Tel.: 423-039, 333-923. (x)

A szovjet kultúra ünnepi hete alkalmából november 5-én 16 órai kezdettel ankétot rendezünk A szovjet irodalom újdonságai címmel a Fókusz Könyváruház Kamaratermében (VII., Rákóczi út 14.). Előadó: Bakcsi György, a Gondolat Könyvkiadó munkatársa. Minden érdeklődőt szeretettel vár az Állami Könyvterjesztő Vállalat. (x)

A Magyar Néphadsereg Művelődési Házában (XIV., Népstadion út 34.) november 6-án este 7-kor a József Attila Színház bemutató előadása: Vaszilijev: Csendesek a hajnalok. Jegyek a helyszínen válthatók. (x)

A Belvárosi Ifjúsági Ház 6 hetes intenzív kezdő németnyelv-tanfolyamot indít délelőttönként 2x3 órában, november 13-tól. A tanfolyam díja 1100 Ft. Jelentkezni lehet nov. 12-ig a 175-928-as telefonon, vagy személyesen, a Bp. V., Molnár u. 9. szám alatt. (x)

A „Holes Pál magánfuvarozó, Pilis, Széchenyi u. 7. sz.” feliratú bélyegző elveszett, használata érvénytelen. (x)

A Budapest Tourist karácsonyi utazási ajánlataiból: Karácsony Szlovákiában (utazással együtt 5 nap). Ellátás: teljes penzió. Utazás: személygépkocsival. Irányár: 2750 Ft, gyermekeknek 2400 Ft. Időpont: dec. 23-tól 27-ig. Karácsony Pöstyénben (utazással együtt 6 nap). Ellátás: teljes penzió. Utazás: autóbusszal. Irányár: 5100 Ft, gyermekeknek 400 Ft kedvezmény. Időpont: dec. 23-tól 28-ig. Karácsony Pozsonyban (utazással együtt 6 nap). Ellátás: teljes penzió. Utazás: autóbusszal. Irányár: 5250 Ft, gyermekeknek pótágyon 4600 Ft. Időpont: dec. 23-tól 28-ig. Felvilágosítás és jelentkezés a Budapest Tourist-irodákban, valamint a városi és megyei idegenforgalmi hivataloknál. (x)

A Budapest Tourist szilveszteri utazási ajánlataiból: Szilveszteri üdülés Mariánské Lázneban (utazással együtt 8 nap). Ellátás: teljes penzió. Utazás: autóbusszal. Irányár: 5000 Ft, gyermekeknek 500 Ft kedvezmény. Időpont: dec. 27-től jan. 2-ig. Szilveszter Pozsonyban (utazással együtt 6 nap). Ellátás: teljes penzió. Utazás: autóbusszal. Irányár: 5600 Ft, gyermekeknek 4800 Ft (pótágyon). Szilveszteri üdülés Karlovy Varyban (utazással együtt 8 nap). Ellátás: teljes penzió. Utazás: autóbusszal. Irányár: 5400 Ft, gyermekeknek 400 Ft kedvezmény. Időpont: dec.: 27-től jan. 3-ig. Szilveszter Pöstyénben (utazással együtt 6 nap). Ellátás: félpenzió. Utazás: személygépkocsival. Irányár: 5400 Ft, gyermekeknek 500 Ft kedvezmény. Időpont: dec. 28-tól jan. 2-ig. Felvilágosítás és jelentkezés a Budapest Tourist-irodákban, valamint a városi és megyei idegenforgalmi hivataloknál. (x)

Fonduc-party a Buda Penta szálló Capri sörözőjében november 5. és 30. között. Baráti társaságok részére ajánljuk ezt a nálunk ritka ételkülönlegességet. Vendégeink többfajta sajt és hús fondue-ből választhatnak, és különböző pikáns mártások kíséretében, saját maguk készíthetik el az asztalnál. Kóstolja meg ön is! Információ és asztalfoglalás: Buda Penta Hotel, Budapest I., Krisztina krt. 41—43. Tel.: 250-060. (x)

A **Ria Cipő Shop** továbbra is vária-kedves vásárlóit. Nyitva: 9.30—19-ig, csütörtökön 20-ig, szombaton 14-ig. Bp. XIII., Visegrádi u. 32. (x)

Pálos Zsuzsa, Straub Dezső és Nádas Gábor zenés, vidám műsora az Óbudai Művelődési Házban (Zichy-kastély, III., Fő tér 1.) november 9-én 19 órakor. Jegyek elővételben válthatók a helyszínen. (x)

A BSE kajak-kenu szakosztálya felvételt hirdet 13—15 éves, korábban már sportolt, akik elsősorban úszók részére, akik új sportágukban magas szintű eredmények elérésére törekszenek. Jelentkezés: Szántó Csaba mesteredzőnél, Bp. XIII., Népfürdő u. 6. sz. alatt, naponta 14—18 óra között. (x)

IX. 10-én a C+C áruház elől eltűnt az IY 80—92 fr. Trabant tip. galambszürke autóm. A nyomravezetőnek pénzjutalom, Tel.: 833-771. Munkanapokon 6-tól 19-ig. Első, hátsó lökhárító hiányzik. (x)

Tanuljon nyelveket a Postás Művelődési Központban! November 12-től 5 hetes, 100 órás intenzív angolnyelv-tanfolyam indul délelőtt haladó, délután 13 és 17 órától kezdő fokon. Tanfolyam díja: 2300 Ft. Felvilágosítás, beiratkozás: Postás Művelődési Központ, Bp., Benczúr u. 27. 1068. Telefon: 228-001. (x)

A **Horizont Tánciskolában** kezdő tanfolyam **nov. 6-án,** kedden 6 órakor **Lenin krt. 64.** Vezető: R. Kovács Edit. Tel.: 423-039, 333-923. (x)

Fonográf-koncert a Budapest Sportcsarnokban 1984. december 15-én, 19 órakor. „Múltkor” és jelenkor. Jegyek és a Jelenkor c. nagylemez kapható a **Fonográf** lemezboltban. (Budapest, Nagy Ignác u. 16. 1055.) Tel.: 123-374. Vidékre jegyet utánvétellel is küldünk. (x)

A Nemzeti Színház igazgatósága közli, hogy a Várszínházban november 3-án technikai okokból a „Családi ház manzárddal” előadása helyett — bemutató előtti előadásban — a „János király” című produkció kerül színre. A megváltott jegyek érvényesek vagy viszszaválthatók, kívánságra az előadás napjáig a „Családi ház manzárddal” másik, decemberi előadására átcserélhetők. (x)

Úszótanfolyam indul 6—14 éveseknek, kezdők és haladók részére, XI. 19-től az Almássy téri Szabadidő Központban (VII., Almássy tér 6.). Beiratkozás XI. 1-, 2-, 5-, 6-án 16-tól 19 óráig. Tanfolyamdíj: 2 hónapra heti 2x1 órára 800 Ft. (x)

Figyelem! A budapesti ORBIS rendkívüli ajánlata. Karácsony Zakopánéban dec. 19—26. 2500 Ft/fő. Szilveszter Krakkóban, luxusszállóban, dec. 26.—jan. 2. (szállás, félpenzió + szilveszteri bál). 4070 Ft/fő. Utazás egyénileg (üzemanyagjegy irodánkban váltható). Jelentkezés: ORBIS Lengyel Utazási Iroda, Budapest, Vörösmarty tér 6. 1051. Tel.: 170-532. (x)

A **TIT** Budapesti Szervezetének téli **Basic-tanfolyamaira** november 12-ig lehet jelentkezni a TIT jegyirodában (VI., Lenin krt. 98., telefon: 119-467) 9-től 16 óráig, csütörtökön 14-től 18 óráig. A tanfolyamokat kezdőknek 5x3 órában, novemberben délután, januárban este tartjuk, részvételi díj: 650 Ft. A 40 órás **intenzív Basic-tanfolyamokat** délelőtt tartjuk, részvételi díj: 2400 Ft. Tanfolyamainkon mindenki külön Commodore vagy HT1080Z számítógépeken dolgozhat. Commodore haladó, Z80 Assembler és Forth-tanfolyamokra előzetes jelentkezést kérünk. Vállalatok, intézmények részére külön csoportokat indítunk. (x)

A Perem Színpad tagfelvételt hirdet. Jelentkezni lehet hétfőn, szerdán, pénteken 18-tól 21 óráig a Pataky István Művelődési Központban, az együttes próbáin. (Bp., Pataky tér 7—14. 1105) Irodalmi, zenei érdeklődésű, az amatőr színjátszáshoz elhivatottságot érző fiatalok jelentkezését várjuk. (x)

Zenei események a Pesti Vigadóban! Ránki Dezső ismét Budapesten ad hangversenyt a Pesti Vigadó Hangversenytermében 1984. nov. 1-én fél 8 órai kezdettel. Közreműködik a Budapest Kamarazenekar. Ünnepi gálaestet rendez 1984. november 6-án fél 8 órakor a Pesti Vigadó Hangversenytermében 140 tagú szovjet zene és táncegyüttes és a KISZ Központi Művészegyüttes Rajkó zenekara. Jegyek kaphatók a Pesti Vigadó szervezési osztályán 10-től 18 óráig, Bp. V., Vigadó u. 5. Telefon: 189-167, valamint a jegypénztárban 13-tól 19 óráig, Bp. V., Vigadó tér 2. Tel.: 176-222/260-as mellék. (x)

84. nov. 16.

TÍZEZER AMERIKAI KATONA RÉSZVÉTELÉVEL

Hadgyakorlatok Hondurasban

Tegucigalpa, Managua, november 16.

A hondurasi hadsereg tegnap *Tegucigalpában* bejelentette, hogy az Egyesült Államok fegyveres erőivel közösen

nagyszabású hadgyakorlatok folynak hondurasi területeken, a nicaraguai határok tőszomszédságában.

Egy katonai szóvivő közölte hogy a hadgyakorlatokra eddig 10 ezer amerikai katona, köztük *tengerészgyalogosok* érkeztek hondurasi területekre.

Ismeretessé vált, hogy „Lempira" és az „Öböl őrzői" néven két másik manőver is zajlik, miközben az atlanti partok mentén lévő *Puerto Castilla* támaszponton tovább folyik az amerikai hegyivadászok különleges terepviszonyok között való kiképzése. Közép-Amerikában jelenleg a Pentagon katonai egyidejűleg *hét helyen* vesznek részt hadgyakorlatokban.

A Pravda tudósítója *Managuából* küldött írásában megállapítja: a főváros hétköznapjain látszik, hogy az ország nehéz időket él. A Sandino nemzetközi repülőtér kifutópályái mentén légelhárító ütegeket telepítettek, a fővárosba vezető

autóutak mellett harckocsik és páncélozott katonai járművek foglaltak el harci állásokat.

Nicaragua életét ma az *éberség* és a *nyugalom* jellemzi. Miközben fokozott harckészültségbe helyezték a fegyveres erőket, a tartalékosokat, a polgári védelem egységeit, a fővárosban és vidéken *folyamatosan működnek* az állami intézmények, a vállalatok, üzemek, áruházak és éttermek.

ENSZ-BIZOTTSÁG

Magyar felszólalás

New York, november 16.

Az ENSZ-közgyűlés 3. számú bizottságának a *kábítószer-fogyasztás* elleni küzdelemről folytatott vitájában felszólalt *Zádor Endre,* a magyar küldöttség tagja. Rámutatott arra, hogy a kábítószer-kereskedelem *súlyos problémát* jelent sok ország számára. *Megerősítette,* hogy Magyarország mind a kétoldalú kapcsolatok terén, mind a nemzetközi szervezetek keretében továbbra is kész a *nemzetközi együttműködésre* a kábítószer-fogyasztás és -kereskedelem elleni harcban.

KÜLPOLITIKAI SZONDÁZÁS LEHET?

Kohl a hónap végén Washingtonba utazik

Washington, november 16.

Kohl nyugatnémet kancellár november végi washingtoni munkalátogatása lesz az első alkalom Reagan elnök számára arra, hogy újraválasztását követően meghallgassa *az Egyesült Államok egyik vezető nyugat-európai partnerének* véleményét a nemzetközi helyzetről — állapította meg több kommentár Washingtonban. A látogatás bejelentéséről szóló rövid elemzések kivétel nélkül utaltak arra, hogy Washington nyugati partnerei Reagan újraválasztásakor jelezték:

azt várják az elnöktől, hogy tegyen lépéseket a nemzetközi feszültség enyhítésére, különösen a leszerelési kérdések rendezésére.

A Fehér Ház és a külügyminisztérium képviselői csütörtökön egyaránt igyekeztek azt hangsúlyozni, hogy Reagan bizonyos körülmények között *hajlandó* ebbe az irányba haladni —, főként abban a formában, ahogy azt az ENSZ-közgyűlési ülésszak megnyitásán felvetette: vonjanak össze „egy ernyő alá" *valamennyi, a leszereléssel összefüggő tárgyalást.*

Larry Speakes, a Fehér Ház szóvivője is ezt fejtegette.

A szóvivő azonban nem fejtette ki, hogy a tárgyalások érdekében az Egyesült Államok mire lenne hajlandó.

Az amerikai sajtó- és televíziós kommentárok *fontos fejleményként* értékelték azt az értesülést, hogy *a Szovjetunió felvilágosítást kért* az amerikai elképzelésekről, arról, hogy *mit ért* a washingtoni kormány az „ernyő"-tárgyaláson.

SOVÁNY ZSÁKMÁNY

Pénz helyett — levelek

Sovány zsákmánnyal járt a minap egy különös vonatrablási kísérlet. Az eset a Belfastból Dublinba tartó személyvonaton kezdődött, még északír területen. Pályamunkásnak öltözött rablók feltartóztatták a vonatot, majd a mozdonyvezetőt arra kényszerítették, hogy a szerelvényt teljes sebességgel vezesse át a határon az Ír Köztársaság területére.

A felfegyverzett gengszterek ezután nekiestek a postakocsinak, amelyben tizenöt postazsákot találtak. Az északír posta közlése szerint azonban a zsákmányban nem lehetett nagy örömük a rablóknak, mert egyikben sem volt pénz, csupán levelek.

CHILE

Érseki éhségsztrájk

Az ostromállapot *feloldását* követelte a chilei juntától *Juan Francisco Fresno,* Santiago érseke, és éhségsztrájkot hirdetett meg november 23-ra a rendkívüli intézkedések elleni tiltakozásul. A junta 11 éves uralma óta az eset példa nélküli a főpapság körében.

A chilei hadsereg és a rendőrség csaknem 230 embert tartóztatott le tegnap *Santiago* egyik nyomornegyedében. Előzőleg kétezer embert egy stadionba hurcoltak.

Befejezte negyvenkilenc napja tartó éhségsztrájkját *Rancaguában* öt chilei rézbányász, akik elbocsátásuk ellen tiltakoztak ilyen módon. Az akció beszüntetésére több szakszervezeti és egyházi vezető közbenjárására került sor.

20–30–40%-os karácsonyi árengedmény az ország összes népművészeti boltjában,

amíg a készlet tart

NÉPMŰVÉSZETI HÁZIIPAR

Énekesek torkától a focisták aranylábáig...

Akikért a Lloyd's-harang szól

Bombameglepetést okozott nemrégiben a pénzügyi világnak a patinás Lloyd's biztosítótársaság: igaz, csaknem háromesztendős késéssel, de mégis bejelentették, hogy a világ *első* számú biztosítója 1981-ben *44 millió font veszteséggel zárta az évet.* Ráadásul a deficit egyharmadának a szó szoros értelmében *nyoma veszett,* mert az összeg egyszerűen *eltűnt a cég számláiról.* Szakértők véleménye szerint *nem* csalásról van szó, hanem inkább arról, hogy a társaság üzleti könyveit két éven át vizsgáló pénzügyi szakemberek és jogászok nem tudtak kiigazodni a könyvelési manőverek szövevényében. Mindez persze nem tépázta meg Nagy-Britannia egyik legfőbb büszkeségének tekintélyét és hírnevét, a Lloyd's továbbra is a világ egyik legkülönösebb társasága és legmegbízhatóbb cége marad.

Három évszázad

A biztosítóintézetek „királya" csaknem 300 éves múltra tekint vissza. A londoni *Tower streeten Edward Lloyd* 1688-ban nyitotta meg kávéházát, amely rövid idő alatt a hajótulajdonosok, a bankárok és a szállítmányozók egyik kedvenc találkozóhelye lett. A vendégek a korabeli „presszóban" cserélték ki értesüléseiket a hajórakományokról, és itt született jó néhány *adásvételi szerződés* is. A jómódú betérők a Lloyd-kávéház asztalainál kötöttek biztosítást a hajók rakományaira, valamint a vízijárművek elsüllyedése, betegség és egyéb károk ellen.

Két esztendővel a kávéház megnyitása után a parlament úgy döntött, hogy *a „céget" a hajóbiztosítás hivatalos központjának teszi meg,* 1871-ben pedig már vállalati „besorolást" kapott. Noha az „ős-Lloyd's" külsőségeiben az évszázadok során sokat változott, a kockázatmegosztás és a biztosítás megkötésének rendszere *ma is azonos a csaknem háromszáz évvel ezelőttivel.* A Lime Street 51. szám alatt található impozáns székház London egyik legmozgalmasabb pontja. A Lloyd's többek között arról híres, hogy nála jóformán *mindent* lehet biztosítani: *a gyémánttól az énekesek hangjáig, a focisták lábától a képgyűjteményekig* — s a sort még hosszasan lehetne folytatni. A mindig pontosan és körültekintően fizető biztosítótársaság ügyleteiben azonban nem vehet akárki részt, legalábbis ami a kockázatvállalás oldalát illeti.

Az intézet egy klubhoz hasonlítható, amelyben csak feddhetetlen és legalább 100 ezer font készpénzzel rendelkező üzletemberek lehetnek „tagok". A biztosító *szigorú titokként* őrzi tagjai nevét, de becslések szerint 60 országból mintegy 24 ezren tartoznak a kockázatvállalók közé.

A biztosító szabályzata értelmében az üzletekben pénzükkel részt vevő tagok úgynevezett *szindikátusokat* alakítanak, amelyek biztosítási ügyeit *főállású menedzserek* intézik. A szindikátusok, vagy más néven üzleti csoportok mindegyike rendelkezik a Lloyd's székházában egy-egy irodával, s a nagy értékű üzletek itt köttetnek. Minden szindikátus önállóan dönt, hogy részt vesz-e valamelyik biztosítási ügyletben, vagy inkább távol tartja magát attól. Természetesen van mód arra (s manapság ez a gyakorlat), hogy a kockázatot egymás között megosztva *több* szindikátus vesz részt egy-egy nagyobb értékű biztosítási ügyletben.

„Parcellázott" kockázat

A társaság nagy számú tagja, valamint a mögöttük álló hatalmas vagyon nyújt biztosítékot arra, hogy a Lloyd's gyakorlatilag nem juthat csődbe. Pedig fennállása során több száz alkalommal kellett *igen nagy összegű kártérítést* kifizetnie: elég itt csak a *Titanic* katasztrófájára, vagy az 1980-as chicagói DC—10-es légiszerencsétlenségre utalni. A Lloyd's — hasonlóan más biztosítókhoz — természetesen *igyekszik a kockázatot megosztani* más szakmabeli cégekkel, úgynevezett viszontbiztosítás formájában. A szindikátusok tehát *más* európai és amerikai biztosítóknál „fedezik le" magukat, vagyis *tovább „parcellázzák" a kockázatot.* (Természetesen más biztosítók részére a Lloyd's is vállal viszontbiztosítást.) Jól jellemzi ennek az üzletágnak a nagyságát, hogy *1982-ben a viszontbiztosítás díjtételei a világon 50 milliárd dollárt értek el, s ebből a Lloyd's részesedése csaknem 4 milliárd volt.*

A nyilvánosságra hozott adatok szerint a londoni székhelyű cég éves bevétele mintegy 5 milliárd dollár, ebből a nyereség — nem az 1981-es esztendőről van szó! — mintegy 1 milliárd. Kevés vállalat mondhatja el magáról, hogy *20 százalékos profittal* dolgozik...

Noha a Lloyd's valóban a *legképtelenebbnek* tűnő ügyekre is vállal biztosítást (persze nem csekély díj felszámításával), fő profilja *a hajózás* maradt. A világ polgári tengeri flottájának *döntő többségét* a Lloyd's-nál biztosítják, a cég tehát ebből a szempontból is *nagyhatalomnak* számít. Az egész világot behálózó *hajózási információs rendszerrel* rendelkezik, s bármi politikai, gazdasági, időjárási (rendkívüli) esemény történik a világ bármely pontján, a londoni központ *szinte perceken belül* tudomást szerez róla. S nemcsak *nyugtázza* a történteket, hanem azonnal *változtat* is a díjtételeken. Emlékezetes, hogy a Perzsa-öbölben nemrégiben néhány nap alatt több tucat olajszállító hajót ért légitámadás. A Lloyd's szinte óránként emelte a biztosítási díjakat, mert a háborús kockázat egyre növekedett. A biztosítási díj már elérte a hajó és a rakomány értékének 10 százalékát, s ekkor a „fekete arany" vevői, illetve a hajóstársaságok már igencsak fontolóra vették a közlekedést a Hormuzi-szoros térségében. (Érdemes megjegyezni, hogy *a feszültség enyhülésével a biztosítási díjak is estek, de még mindig magasabbak abban a térségben, mint békeidőben.)*

Felderítés

A cég kitűnő információs hálózata — Lloyd's Intelligence Service — amolyan saját hírügynökség, illetve nyomozóiroda 1300 embert foglalkoztat. A vállalat munkatársainak a száma az egész világon meghaladja a 70 ezret. Számtalan fiókintézete és ügynöke segítségével *a Lloyd's jelen van a világ minden kikötőjében és szinte valamennyi országában.*

Miután a világkereskedelem hosszabb távon dinamikusan növekszik, a biztosítási üzletágnak sem kell kedvezőtlen konjunktúrával számolnia. A londoni székházat már „kinőtte" a cég, ezért közvetlenül az anyaépület mellett épül *a Lloyd's új, hipermodern központja.* Minden bizonnyal az új székházban is központi helyen lesz az úgynevezett *Lutine Bell,* közismertebb nevén a Lloyd's-harang. A harang valamikor az 1799-ben elsüllyedt *Lutine* fregatt fedélzetén „teljesített szolgálatot", s az 1850-es években emelték ki a hajó aranyrakományával együtt az Északi-tengerből. Azóta a harang a londoni székház aláírási termében található, s fontos „feladatot" lát el: ha a világon a biztosító számára rendkívül *kedvezőtlen* esemény történik, *egyszer,* ha pedig jó hír érkezik, *kétszer* kongatják meg.

A harang kongásainak számából és gyakoriságából persze téves volna bármiféle következtetést is levonni a Lloyd's üzletmenetéről, anyagi helyzetéről. A biztosítók nem szívesen tesznek közzé részletes adatokat üzleti könyveikről, az viszont nem kétséges, hogy a nagy múlttal rendelkező cég *a világ egyik legstabilabb vállalkozása,* s a jelek szerint az is marad.

— asz —

„NEM HIVALKODÓ..."

Diadalúton a Beaujolais

Elindult világpiachódító útjára a francia újborok leghíresebbike, a „Beaujolais".

A francia törvények értelmében a Beaujolais-t s a hozzá hasonló újborokat november 14-én éjfélig a kereskedelem nem árusíthatja. Így amikor az óra szerda éjjel elütötte a tizenkettőt, palackok millióiból húzták ki a dugót szerte a világon, hogy megízleljék az idei termést.

Ahogy Franciaországban ilyenkor lenni szokott, már sorok várakoztak a kocsmák, bárok, éttermek előtt, kóstolóra várva. A szakemberek véleménye szerint a legifjabb Beaujolais minősége elmarad a tavalyitól, mert a szőlő sok esőt kapott az idén, de aromája így is pompás — egy borszakértő szavai szerint „fiatal vidéki lányra" emlékeztet, egyáltalán nem hivalkodó.

Az idén 45 millió litert adnak el a vörös nedűből, a mennyiség fele exportra kerül. A francia borszakértők meghökkentőnek találják a borivók egyre olthatatlanabb szomját a Beaujolais iránt, ezt a vörös bort ugyanis valamikor a legszokványosabb asztali bornál is kevesebbre tartották. Kereskedelmi szakemberek az utóbbi 20 év legeredményesebb borpiaci hadjáratának tartják az ital diadalútját.

Itt A BUDAPESTIEK BESZÉLNEK

A pincér kétszer „tévedett"

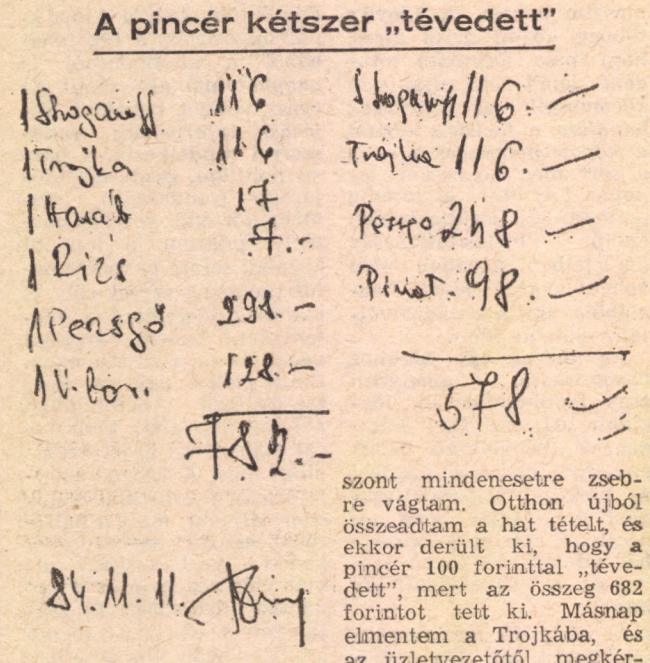

November 10-én éjjel egy ismerősömmel betértem a Népköztársaság úti Trojka bárba, és rendeltem két vacsorát: egy bélszínt Sztroganoff-módra és egy Trojka-bélszínt burgonya, illetve rizs köretel. Megittunk hozzá egy üveg szovjet pezsgőt és egy üveg Pinot Noir vörös bort. Vacsora után kértem a számlát. A pincér gyorsan számolt, majd elém tette a 782 forintról szóló számlát. Elámultam a tetemes összeg láttán, de kifizettem, még borravalót is adtam, a számlát viszont mindenesetre zsebre vágtam. Otthon újból összeadtam a hat tételt, és ekkor derült ki, hogy a pincér 100 forinttal „tévedett", mert az összeg 682 forintot tett ki. Másnap elmentem a Trojkába, és az üzletvezetőtől megkérdeztem, mibe kerül az említett két, pezsgős vörös boros vacsora. Kiderült, hogy a pincér másodszor is „tévedett", ezúttal már 104 forinttal. Ugyanis — mint az üzletvezető elmondta — a köretek a bélszín tartozékai, áruk benne van a bélszín árában, és a vörös bor ára is jóval olcsóbb. A pincér tehát összesen 204 forinttal „tévedett", vagyis károsított meg engem, mert a négytételesre olvadt számla helyes összege 578 forint!

Balogh István

Példátlan piactörténet

Családunkban az én feladatom a bevásárlás. Több éve járok vásárolni, többek között a Teleki téri piacra is. Sajnos, ezen a piacon az utóbbi időben sok a szabálytalanság. Gyakori a többszámolás, az udvariatlanság.

Egyik szombati napon szokásos bevásárlásomat végezve, Vadász Viktor zöldségkereskedőhöz mentem vásárolni. Az üzlet tulajdonosa beteg, az egyik eladó szolgált ki. Többször tapasztaltam udvariatlanságát, modortalanságát. Legutóbb, amikor többet számolt, rászóltam, hogy ilyen mentalitással nem szabad a kereskedelemben dolgozni. Megjegyzésem felháborította, s mindenféle csavargónak stb ... lehordott. Elégtételt remélve, bementem a piacfelügyelőségre, hogy panaszomat foglalják jegyzőkönyvbe. Az ott lévő felügyelő a jegyzőkönyv felvételét megtagadta, és olyan hangon beszélt, illetve üvöltött, hogy örültem, amikor végre ismét ép bőrrel az utcán voltam. Mivel szombat volt, sérelmem orvoslásáért máshová nem fordulhattam.

Hétfőn reggel a piacon megállított a felügyelőség főnöke, és kiabálni kezdett velem, hogy milyen műsort csináltam szombaton, ennek még következményei lesznek. Ezután felkerestem a VIII. kerületi Tanács kereskedelmi osztályvezetőjét, aki nagyon udvarias volt. Rögtön behívta az előadót, aki felügyeletet lát el a piac felett. Közölte, hogy tud az ügyről, és az én bejelentésem nem felel meg a valóságnak. (Nem tudom, hogy honnan tudta, mit jelentettem be, amikor a panaszomat nem is hallotta.)

Az osztályvezető elmondta, hogy ismeri az eladót, és neki is az a véleménye, hogy rossz modorú, továbbá elmondta, hogy a piacfelügyelőség vezetője sokszor munkaidő alatt ittas állapotban végzi feladatát. Hogy netán ezért felelősségre vonták volna, arról nem esett szó.

Így más választásom nem maradt, mint a piacot messzire elkerülni, hogy hasonló inzultusok ne érjenek.

Néhány nap múlva gépkocsimmal megálltam a piacnál. A felügyelőség vezetője odalépett a gépkocsimhoz, hogy azonnal hagyjam el a környéket. Mit tehettem, beültem a gépkocsiba, és el akartam menni, ám ebben meggátoltak. Ő ütni kezdte ököllel a gépkocsi csomagtartóját, és a személyi igazolványomat követelte. Természetesen nem adtam át. Egy idő után a felügyelő, aki ekkor is ittas volt, a beosztottjaival elvonult.

Megkerestem a tanács elnökhelyettesét, aki a történteket mélyen elítélte, s azt mondta, ha szükségesnek tartom, a kereskedelmi osztálynak kiadja az ügyet vizsgálatra.

Eddig a történet.

G. G.

Fűtött utca

Újpalotai lakosok vagyunk, és mivel hideg van és még lesz is, hiába a központi fűtés, amit fizetünk, mégis fázunk. Fázunk azért, mert tavasszal kitört a kapu üvegje, és még most sincs pótolva! A mi lakásunk pont a kapu melletti. Van itt egy hatalmas radiátor is, ontja a meleget — az utca felé! Így mi hűtött lakásban élvezhetjük az amúgy sem 20 fokos meleget. A gondnok bejelenti panaszunkat, de intézkedés nem történik.

Németh Sándorné
Neptun u. 82. 1158

A NAP PROGRAMJÁBÓL

RÁDIÓ

November 16., péntek

KOSSUTH:

14.00: Hírek. Időjárás. — 14.05: Műsorismertetés. — 14.10: A magyar népdal hete. Zene és néphagyomány a Dunántúlon és környékén. — 14.29: Rahmanyinov: II. zongoraverseny. — 15.00: Erről beszéltünk. — 15.30: Hétszínvirág. — 16.00: Hírek. Időjárás. — 16.05: A farkas szempillája. Százszorszép Színház. — 17.04: Kossuth-díj korhű keretben. — 17.29: Régi híres énekesek műsoraból. Claudia Muzio operaáriákat énekel. — 17.51: Évszázadok mesterművei. — 18.15: Hol volt, hol nem volt ... — 18.25: Mai könyvajánlatunk. — 18.28: Műsorismertetés. — 18.30: Esti Magazin. — 19.15: Húszas Stúdió. Látlelet. — 20.15: Zenekari operarészletek. — 20.39: A magyar népdal hete. Találkozásom a népzenével. — 21.30: Földközelben. Kilencen egymásért. — 22.00: Hírek. Időjárás. Sport. — 22.20: Tíz perc külpolitika. — 22.30: Eszmék faggatása. — 23.00: Lemezmúzeum. — 23.24: Mozart: Klarinétötös. — 24.00: Hírek. Időjárás. — 0.10: Madrigálok.

PETŐFI:

14.00: Péntektől péntekig. — 17.30: Ötödik sebesség. — 18.30: Fiataloknak! (szt). — Közben 19.00: Hírek. Útközben. — 19.35: A magyar népdal hete. A népművészet ifjú mestereinek találkozója, az Óbudai Művelődési Házban (szt). — 20.35: Zerkovitz-melódiák (szt). — 21.00: Hírek. Útközben. — 21.05: Senki többet? Harmadszor! — 22.20: Magnóról magnóra (szt). — 23.00: Hírek. Időjárás. Sport. — 23.20: A mai dzsessz (szt). — 24.00: Éjféltől hajnalig. A Petőfi rádió zenés műsora.

3. MŰSOR:

14.30: A magyar népdal hete. Szokolay Sándor feldolgozásaiból (szt). — 14.56: Muszorgszkij operáiból (szt). — 15.28: A rocktörténet nagy előadói (szt). — 16.28: Énekeljenek a népek 1983. (szt). — 17.00: Nyitnikék. — 17.30: Zenei lexikon — „trombita". — 17.50: A magyar népdal hete. Nemespátrói lakodalmas (szt). — 18.50: Fülep Lajos: A magyarság pusztulása. — 19.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés. — 19.05: Baritonáriák (szt). — 19.35: A Liszt Ferenc Kamarazenekar hangversenye (szt). — Közben kb. 20.25: Középiskolás fokon? — Kb. 21.40: Hangszerszólók (szt). — 22.08: Dietrich Fischer-Dieskau énekel (szt). — 23.00: Deseő Csaba és együttese játszik (szt). — 23.30: Hírek. Időjárás.

November 17., szombat

KOSSUTH:

4.30—7.59: Jó reggelt! A Kossuth rádió reggeli műsora. — 8.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés. — Kb. 8.15: Mai kulturális programok. — 8.25: Családi tükör. — 8.55: Reklám. — 9.00: Ismét — a javából. — 12.00: Déli Krónika. — 12.30: Déli zeneparádé. — 13.20: Népzenei példatár. — 13.30: Kontinensek — szántóföldek.

PETŐFI:

4.30—7.59: A Petőfi rádió reggeli zenés műsora. — 8.00: Hírek. Időjárás. — 8.05: Sztereó beállítóműsor (szt). — 8.11: Színes népi muzsika (szt). — 8.50: Tíz perc külpolitika. — 9.00: Hírek. Útközben. — 9.05: Hétvége a Lövey családnál. — 10.30: Anneliese Rothenberger operettfelvételeiből (szt). — 11.00: Hírek. Útközben. — 11.05: A magyar népdal hete. Fiatal együttesek bemutatkozója. — 11.53: „Jártam én koromban, hóban". — 12.00: Hírek németül, oroszul és angolul. — 12.10: Jó ebédhez szól a nóta. — 13.00: Hírek. Útközben. — 13.05: Százszorszép klub. — 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés.

3. MŰSOR:

7.00: In limba materna. A Magyar Rádió román nyelvű nemzetiségi műsora Szolnokról. — 7.30: V materinskom jazyku. A Magyar Rádió szlovák nyelvű nemzetiségi műsora Miskolcról. — 8.00: Hírek. Időjárás. — 8.05: Műsorismertetés. — 8.08: A kiállítótermek programjából. — 8.11: Sztereó beállítóműsor (szt). — 8.17: Karasszon Dezső orgonahangversenye (szt). — 9.17: A Collegium Aureum Kamarazenekar játszik (szt). — 10.10: Holnap közvetítjük. — 10.30: Slágerlista (szt). — 11.00: Hangfelvételek felsőfokon (szt). — 12.32: A Philadelphiai Rézfúvósegyüttes játszik (szt). — 12.50: Kritikusok fóruma. — 13.00: Hírek. Időjárás. — 13.05: Kívánságműsor szombaton (szt).

TELEVÍZIÓ

PÉNTEK

14.30: Iskolatévé. Deltácska. Vadállatok és háziállatok. (FF) — 15.40: Ha a világ rigó lenne. Versösszeállítás gyerekeknek. I. — 15.15: Játék műalkotásokkal. VII/5. rész: Kézzellábbal. — 15.35: Mi és a komputer. Számítógépkedvelők műsora. — 16.10: Hírek. — 16.15: Égi postások. Francia tévéfilmsorozat. VI/5. rész: Az Andokon át a Csendes-óceánig. — 17.10: Képújság. — 17.15: Pannon krónika. A pécsi körzeti stúdió magazinműsora. (FF) — 17.45: Szövetkezetek tájékoztatója. (Reklám.) — 18.00: Ablak. — 19.00: Reklám. — 19.10: Idősebbek is elkezdhetik. Tévétorna. — 19.15: Esti mese. — 19.30: Tv-híradó. — 20.00: Róka fogta csuka. Zenés komédia. — 21.10: Nézze meg az ember! (Reklám) — 21.25: A fele sem igaz! Vetélkedőműsor. — 22.00: „Népek kiáltják sorsodat, szabadság". Egy asszony meg a lánya. Olasz film. (FF) (14 éven felülieknek) (ism.) — 23.35: Tv-híradó 3.

2. MŰSOR:

18.15: Képújság. — 18.20: Don Quijote kalandja a yanguasi hajcsárokkal. — 18.45: Az állatok nyomában. Francia filmsorozat. XIII/4. rész: A pajzsoscankók násza (ism.) — 19.00: Vén csont. Jugoszláv tévékomédia. — 19.30: A francia csipke. Francia rövidfilm (ism.) — 20.00: Gondolkodó. Tudományos magazin. — 20.50: Tv-híradó 2. — 21.10: Ritmikus sportgimnasztika Európa-bajnokság. Egyéni összetett verseny. Közvetítés Bécsből. — 22.05: Budapest kertjében. — 22.45: Képújság.

SZOMBAT DÉLELŐTT

8.30: Idősebbek is elkezdhetik. Tévétorna (ism.) — 8.35: Unser Bildschirm. A pécsi körzeti stúdió német nyelvű nemzetiségi műsora (ism.) (FF) — 8.55: Meséről mesére. 1. Az öreg Bodri és a farkas. Csehszlovák rajzfilm. 2. Mese a csodálatos madárról. Lengyel bábfilm. 3. Dasenka. Hogyan látta meg a világot? Csehszlovák kisfilm. — 9.20: Szép tájak. Szovjet kisfilm. — 9.40: Játssz velünk! — 10.30: Az ötödik esküdt. Francia film (ism.) (FF) — 11.50: Autó-motorsport. A Telesport technikai magazinja (ism.) — 12.10: Magellán. Az ifjúsági szerkesztőség nyereményes játéka (ism.) — 12.20: Képújság.

SZÍNHÁZ

Erkel Színház: Carmen (Klemperer bérl. 1. ea., 7) — Zeneakadémia: Liszt Ferenc Kamarazenekar (Téli bérl. B/5. fél 8) — Zeneakadémia Kisterem: Bakfark Consort. „Régi és új zene — régi hangszereken" (fél 8) — Mátyás-templom: Máté János orgonaestje (este 8) — Pesti Vigadó Kamaraterem: Kabaret Bonbonniere — Bencze Ilona és Maros Gábor műsora (7) — Nemzeti Színház: Az ember tragédiája (7) — Várszínház: Csütörtöki hölgyek (7) — Katona József Színház: Übü király (7) — Madách Színház: A bolond (7) — Madách Kamara: Játék a kastélyban (7); Hofélia (este fél 11) — Vígszínház: Merlin (este fél 7) — Pesti Színház: Jóccakát, anya! (V. bérl. 2. ea., 7) — József Attila Színház: A tanítónő (7); Csendesek a hajnalok (Néphads. Műv. Háza, 7) — Thália Stúdió: Miss Arizona (fél 8) — Thália Színház: Fáklyaláng (7) — Radnóti Miklós Színpad: Négyen éjfélkor (du 6, este 9) — Játékszín: János vitéz (du 3); Máli néni (7) — Vidám Színpad: Hajrá, magyarok! (7); Örült nők ketrece (este fél 11) — Mikroszkóp Színpad: Motoszka (de 10); Bal? Jobb? Bal!! (este fél 8) — Egyetemi Színpad: Misztérium a szent születésről (este 8) — Józsefvárosi Színház: Lila ákác (7) — Fővárosi Operettszínház: Kaméleon (Törzs J. bérl. 1. ea., 7) — Hököm Színpad: Amerikai komédia (Gutenberg Műv. Otthon, 7) — Centi Színpad: Salome (fél 8) — Rock Színház: Sztárcsinálók (MOM. 7) — Lézerszínház: SztáRock (fél 8); Lézerock (este 9) — Budapesti Gyermekszínház: Tündér a padláson (de 10) — Állami Bábszínház: Kalevala (Népköztársaság útja 69., du 3) — Szakszervezetek Fővárosi Művelődési Háza: Folklór Centrum: Vasas Művészegyüttes (este háromnegyed 9-től) — A színházi előadások részletes szereposztása, rövid tartalma és bérleti előrejelzése a Pesti Műsorban!

EXPRESSZ

ÁLLÁS

Könyvértékesítő Vállalat egy műszakos sokszorosító üzemébe felvételt hirdet az alábbi munkakörök betöltésére: ofszet gépkezelő, ofszet gépmester, könyvkötő, nyomdai anyagraktáros, segédmunkás. Jelentkezés a vállalat munkaügyi osztályán, Bp. XIII., Visegrádi u. 62. Telefon: 491-198.

Közgazdasági érettségit tett vagy számviteli képesítésű dolgozókat elszámoltató munkakörbe felveszünk. Kezdőket betanítunk. Jelentkezni lehet a MAHIR országos hálózati osztályán, Budapest IX., Üllői út 51. II. em. Tel.: 143-421, 334-715.

A Pannonia-Csepel Külkereskedelmi Közös Vállalat, Budapest, Bajza utca 26. 1062. felvesz azonnali belépéssel gyakorlott gyors- és gépírót, gépkönyvelőt, német—angol, német—francia, német—orosz idegen nyelvű levelezőt, pénzügyi előadót, általános közi előadót, szállítmányozási előadót, bonyolítót és belső ellenőrt. Érdeklődés a 221-260-as telefonon.

A Főv. V. ker. Ingatlankezelő V. felvételre keres: Csőszerelő, fűtésszerelő, kazánszerelő, kőműves-burkoló, vízszerelő szakmákba munkatársakat. **Munkásszállást biztosítunk.** Jelentkezés: Főv. V. ker. Ingatlankezelő V. Fűtésszolgáltató Üzemegysége. Bp. V., Dimitrov tér 2—3. Telefon: 182-330.

A Főv. V. ker. Ingatlankezelő Vállalat felvételre keres árszakértőt, könyvelőt (mérlegképes vagy képesített szaktanf.), adminisztrátort és raktári könyvelőt (általános iskolai végzettségűt is). Jelentkezni lehet a vállalat személyzeti osztályán, Bp. V., Váci u. 36. vagy a 183-538-as telefonszámon.

Budapesti szövetkezet jogi osztályára keres, azonnali belépéssel, jó kereseti lehetőséggel szakvizsgát tett jogtanácsost beosztott jogtanácsosi munkakör betöltésére. Bérezés a gyakorlattól függően megegyezés szerint. Jelentkezés személyesen vagy telefonon. Budapest X., Gergely u. 66/a. 572-877/27-es mellék.

Vidéki nagyvállalat budapesti kirendeltsége gyakorlott gépkocsivezetőt keres BARKAS kisteherautó illetve alkalmanként NYSA kisbusz vezetésére. Jelentkezés Bártfai Zoltán osztályvezetőnél, tel.: 638-941.

A Gyógyáruértékesítő Vállalat elszámoltatási és számlaellenőrzési osztálya felvételre keres: számlázókat, raktárkönyvelőket. Jelentkezés: Bp. VI., Majakovszkij u. 12. sz. alatt, az osztályvezetőnél. Telefon: 225-460. Szemes Tibor osztályvezető.

Német—angol nyelvvizsgát tett gépírni tudó idegen nyelvű levelezőt felvesz idegenforgalmi nagyvállalat. Jó kereseti lehetőség. Telefonszám: 111-000/387-es mellék.

A Főv. Tan. Újpesti Kórház-Rendelőintézet (Bp. IV., Nyár u. 103. sz.) felvételt hirdet az intézetben megüresedett leltárellenőri állás betöltésére. Felvételnél előnyben részesül az a pályázó aki egészségügyi intézményben szerzett gyakorlatot. Jelentkezni lehet írásban vagy személyesen a gazdasági osztály vezetőjénél. Bp. IV., Dózsa György út 30. VII. em. tel.: 690-484.

A 46. sz. Önálló Szakmunkástanuló Otthon (Bp. XIV., Mogyoródi út 128.) felvételre keres konyhai dolgozókat, asztalost, takarítónőt, női portást. Jelentkezés a fenti címen, Sárkány Ferencné gazdasági igazgatóhelyettesnél. Telefon: 832-798.

Kedvező kereseti lehetőség, rugalmas munkaidő! Külker. jogú iparvállalat metróhoz közel levő irodájába munkatársakat keres: nagy gyakorlatot szerzett exportbonyolítási, szállítmányozási csoportvezetőt, felsőfokú végzettségű közgazdasági előadót. Jelentkezés a 274-800-as telefonszámon.

A HUNGEXPO Magyar Külkereskedelmi Vásár és Propaganda Iroda főenergetikusi állás betöltésére munkatársat keres. Feltételek: felsőfokú épületgépész végzettség, felsőfokú energetikusi vizsga 5 éves szakmai gyakorlat. Német- vagy angolnyelvtudás. Jelentkezés telefonon vagy személyesen. Gere József főmérnöknél, telefon: 770-292 vagy önéletrajz megküldésével. HUNGEXPO, Budapest, Pf.: 44. 1441 postacímre.

Elektronikus anyagokat ismerő raktáros-anyagbeszerzőt keresünk, jehetőleg saját személygépkocsival (max. 500 km). Jelentkezés: a 130-604-es telefonon vagy személyesen: Signalmik-szerviz. Budapest VIII., Rákóczi út 65. VI. em. (bejárat a Kenyérmező utcai kapun).

Betanított férfimunkást keresünk tiszta élelmiszeripari munkára, belvárosi munkahelyre. 40 órás munkahét, egy műszakos munkaidő. Bérezés megegyezés szerint Jelentkezés: 211-520/41-es mellék.

Videotechnikust és **gyors- és gépírót** keres azonnali belépésre a Pataky Művelődési Központ (Bp. X., Pataky tér 7—14. Tel.: 573-138.)

Angyalföldi szövőgyár felvesz: fonalfestődébe vegyésztechnikust művezető munkakörbe, (jelentkezés telefonon: 491-861, festődevezetőnél), rendész-tűzrendészt, műszaki rajzolót, műhelyszámolót (jelentkezés tel.: 401-304, műszaki ov.), textilipari technikust, munkaügyi előadót, időelemzőt, munkaerő-gazdálkodót (jelentkezés: tel.: 490-953, üzemgazd. ov.). 40 órás munkahét, szálláselhelyezés, bérezés gyakorlattól függően, megegyezés szerint. **Cím:** PATEX angyalföldi szövőgyár, Bp. XIII., Fáy u. 81—83.

ADÁS-VÉTEL

Videoton, közép képernyős, japán képcsöves színes televízió eladó. T.: 690-438.

Zöld Passap Duomatic „S", gyári csomagolású, kompletten eladó. Bp. XVI., Ezerjó u. 3/A.

Kötőgép, japán, lyukkártyás, két tűágyas, 6-os tűosztású 60 000 Ft-ért eladó. Telefon: 99/14-824, este.

Eladó E2N esztergapad. Bp. XVII., Pesti u. 191. (8-tól 14 óráig).

Televíziók, rádiómagnók, híradástechnikai berendezések, kazetták vétele készpénzért, eladása. VI., Izabella u. 69. Tel.: 532-252.

Magas áron veszek ruházati cikkeket, dísztárgyakat, hagyatékot, tollat. Telefon: 214-017.

Szűcsgép eladó. 332-534.

Megbízható kereskedő vásárol, hagyatékot, bútort, vitrintárgyakat, képet, porcelánt, limlomot, tollat, ruhát. Hívjon! — 42-62-12.

Rendkívüli ajánlat! Hívjon bizalommal! Azonnal fizetek bútorért, porcelánért, képért, szőnyegért, órákért, hagyatékért, limlomért. Tel.: 333-426, 642-189.

Veszek szekrénysort, régiséget, hagyatékot, stíl. és antik bútorokat. 781-967.

Reális áron veszek hagyatékot, porcelán és bronz dísztárgyakat, márkás festményeket, régi órát, mindenféle régiséget. Azonnal: 410-444, 10-től 18 óráig.

Vásárolunk szekrénysorokat, fekhelyeket, konyhabútort, szekrényeket, antikot, csillárokat, hagyatékot. 311-486, 868-259.

Veszünk szekrénysorokat, fekhelyeket, konyhákat, szekrényeket, antikokat, hagyatékokat. 660-666, 868-259.

Hagyatékot, festményt, modern, antik, stílbútorokat, dísztárgyakat, ágytollat, csillárt, szőnyeget készpénzért veszek. 411-870.

Veszek! Hagyatékot, modern, stíl- antik bútort, képet, vitrintárgyat szőnyeget, órát, csillárt, tollat. Azonnal megyek. — Telefon: 140-902.

Veszek régi csillárt, szőnyeget, vitrintárgyakat, kézimunkákat, hagyatékot. Azonnal jövök. 480-118.

JÁRMŰ

Akkumulátorok üzembe helyezve **gumiabroncsok** szerelésével, centrírozással kaphatók. 320-258.

Motorkerékpárt veszek bontásra. Egész nap: **270-458.**

Minden típusú motorkerékpárt veszek bontásra. 170-527.

Autóbörze Újpesten, IV., Dózsa György út 92. Nyitva: 10-től 18 óráig.

P. 126-osra zsebgarázs eladó. Tel.: 663-589.

7 éves, 1300-as Zsigulit fiatalabb Zsigulival cserélnék, ráfizetéssel. Bp. XVIII., Gyűjtő u. 69. (Pétervári).

Az ELAN autóügynökségnél nyugati gk.-k nagy választéka, közvetítés 1 százalékért, vevőknek díjtalan. Nyitva: munkanapokon 12-től 19 óráig. Cím: Bp. XI., Bartók Béla út 31. I/4. Tel.: 659-330.

Autóbörze a **Zalka** Máté térnél, Budapest X., Vaspálya u. 11. Információs Börze GMK, telefon: 270-720. Nyitva: 8-tól, 19 óráig.

... az ember tévedhet, a gép sohasem **COMPUTERES** ügyintézés. Díjtalan adatszolgáltatás. **Katalin** Autóügynökség. 123-944.

Forma I. Autóközvetítő GMK. Tel.: 477-506, 16-tól 20 óráig.

4 hengeres Pannonia eladó. Budapest VIII., Mező Imre út 66., üveges.

Extrakivitelű Ikarus 255-ös autóbusz 500 ezer Ft-ért eladó. Átírható nyugati gépkocsi cseréje is érdekel. Tel.: 858-393.

Daihatsu Charade XTE, átírható, vámkezelt eladó. Érdeklődni: Soroksár, Hungária köz 13. 1209.

SIKER. Gépkocsik adásvételét közvetítő iroda. Bp. II., Pasaréti út 21. 1026. Tel.: 851-639. Nyitva: 15—20-ig.

INGATLAN

60 nm-es 1+2 félszobás öröklakás kp. + OTP-ért eladó. Érdeklődni: hétvégén egész nap, hétközben 19—20 óra között, Martin, Budaörs, Ifjúság út 40.

Eladó római-parti **2** szoba, összkomfortos, 50 nm-es erkélyes szövetkezeti öröklakás 760 000 Ft kp. plusz 60 ezer Ft OTP. Érdeklődni: 170-527.

Rózsadombon, a Napvirág utcában nagyobb méretű lakásokkal társasházat szervezünk. 13. ÜMK, Lenin krt. 26.

342 négyszögöles üdülő és lakóház építésére alkalmas telek (földbesüllyesztett garázzsal és pincével) eladó. Pilisicsabán (Klotildligeten), Budapesttől 20 km-re. Víz és villany bevezetve. Érdeklődni lehet: 366-008 telefonon délután 14—19 óra között.

Balatonlellén háromszobás, gázfűtéses családi ház, 800 n.-öles telekkel eladó. Több telek kialakítására is van lehetőség. Érdeklődni: Balatonlelle. Szövetség u. 84

II., Törökvész lejtő 18/B. szám alatti háromlakásos sorház építésére 330 négyszögöles, körkilátásos telek megvételéhez egy társat keresünk. 10. Ügyvédi Munkaközösség, V., Szalay u. 5/A.

Eladó IX. kerületi, Telepi u. 24. sz. alatt 72 nm alapterületű pinceraktár. Érdeklődni: 312-900-as telefonszámon vagy személyesen: Herbária Vállalat, Budapest V., Arany János u. 29. Apáti Pál főkönyvelőnél.

Gyönyörű fekvésű, **2** szobás, kertes, nagyerkélyes, telefonos, tehermentes, a Szabadság-hegy lábánál levő, öröklakásomat, hasonló adottságú, több szobás, telefonos, tanácsira cserélném. Érdeklődni 378-550, reggel és este.

Eladó Szentendrén (Várkonyi Zoltán u. 3.) nagyméretű luxusnyaraló, fűthető, télen is lakható, garázs, pince van. Tel.: 402-659.

Társasházi lakások leköthetők az alábbi helyeken: a Bp. II., Szépvölgyi út 102. sz. alatt 65,3 nm-es, a XI., Ugron Gábor u. 8. sz. alatt, 48 nm-es, a XI., Bodajk u. 20/A. sz. alatt 70,3 nm-es, a XII., Diósárok u. 49/A. sz. alatt, 60,5 és 100,3 nm-es, a XII., Irhásárok 67—69. sz. alatt (Moha u.) 84 és 114 nm-es, a XIV., Gervay u. 58. sz. alatt 66 és 51,8 nm-es, a XXII., Marx Károly u. 20. sz. alatt 92 és 107,3 nm-es. Jelentkezni lehet FŐSZOLG-nál, Bp. V., Királyi Pál u. 12. sz. alatt, hétfőtől csütörtökig 8-tól 18 óráig, pénteken 8-tól 15 óráig.

Szabadság-hegyi (Rózse u.) körpanorámás, 3 szoba + étkezős, 72 nm-es, kertes öröklakás, garázzsal, 1,8 milliót + 175 ezer Ft OTP-vel azonnali beköltözéssel eladó. Telefon: 375-684.

Vonyarcvashegyen 4+1 szobás, 2 fürdőszobás, garázsos családi ház eladó. Vállalati nyaralónak is alkalmas. Leveleket „10 perc a Balaton ÉH 71 007" jeligére a kiadóba kérek.

Keszthely, Ságvári köz 5/2. fszt. 1. szám alatt 3 szobás lakás eladó, 800 000 Ft kp. + OTP. Érdeklődni munkanapokon 17 óra után, telefon: 11-612.

Alsóörs közelében 313 négyszögöles telken fekvő félig kész ház, érvényes építési engedéllyel, családi okok miatt eladó. Levélcím: Horváth László, Veszprém, Stadion u. 14. c. II. 10.

1500 n.-öles szőlőgyümölcsös, megoszva is, esetleg három részben eladó, Lesencetomaj-on. Pincével, esetleg felszereléssel együtt. Érdeklődni: Szertics Károly, Hévíz, Ady Endre u. 3.

Ötszobás, kertes családi ház, azonnal beköltözhetően eladó. Bp. XII., Sima u. 45. Fábián.

84. nov. 10.

SPANYOLORSZÁG

Munkástüntetések Gonzales gazdaságpolitikája ellen

Madrid, november 10.

Király Ferenc, az MTI tudósítója jelenti:

A napok óta tartó *bilbaói* munkástüntetések *sebesültjeinek* száma tegnap este meghaladta az *ötvenet*. A spanyol északi ipari központ hajógyári kikötői, valamint acélipari munkásai a tervezett gyárbezárások ellen tiltakoznak.

A közös piaci tagságára készülő *Spanyolország* elsősorban a hajógyártó-, valamint az acéliparban tervez nagyarányú termeléscsökkentést, átszervezést, aminek következtében csupán *Bilbaóban és környékén, mintegy tízezer dolgozó maradna munka nélkül.*

Tegnap ebben a városban több, mint ötezren vonultak az utcára, táblákon azt hirdetve: „González, becsaptál bennünket".

— *Jogunk van az élethez, a munkához* — kiabálták kórusban. *A rendőrök több, mint ötszáz füstgránátot dobtak a munkások közé*, akik kövekkel, üvegekkel „válaszoltak".

A tüntető bilbaói munkásokhoz csatlakoztak az *egyetemisták* is, akik *a felemelt tandíj* ellen tiltakoztak. Egyben követelték, hogy *vegyék vissza* az egyetemre azokat, akiket azért zártak ki a hét elején, mert *elfoglalták a rektori hivatalt.*

A város több pontján a munkások és az egyetemisták együtt emeltek barrikádokat.

A galíciai kikötővárosban, *Vigóban*, mintegy 75 ezer dolgozó vonult az utcára tegnap. A munkahelyek megtartásáért tüntetők *új gazdasági politikát* követeltek a kormánytól, s azt, hogy a kabinet tartsa meg választási ígéreteit. *„González, rád szavaztunk, de csalódtunk benned"* — hirdették a jelmondatok. A munkásbizottságok felhívására szerveződött tüntetésen részt vettek a kormányhoz közelálló Általános Munkásszövetség tagjai is, annak ellenére, hogy a szakszervezet központja nem értett egyet a munkásmegmozdulással.

Ferrol városban szintén összecsapásra került sor a tüntető munkások és a rendőrök között, akik gumilövedékekkel próbálták szétoszlatni a tömeget. Két munkás megsebesült, több személyt letartóztattak.

Angol döntés

London, november 10.

Stanley Levinson jelentése:

A brit kormány a *víz-, gáz- és villanydíjszabás emelését* határozta el. Az áremelés részleteit hétfőn jelentik be az alsóházban. Úgy tudják, hogy 5-12 százalékos díjszabásemelésről van szó. Ezenkívül rövidesen emelik a gyógyszerek árát is.

Francia—kanadai kapcsolatok

Quebec, november 10.

Kanada és *Franciaország* fokozottabb gazdasági együttműködése mellett foglalt állást *Laurent Fabius* francia miniszterelnök, a quebeci tartományi parlamentben mondott beszédében. A tárgyalásokon a helyi külkereskedelmi miniszter *több beruházást* sürgetett Párizs részéről.

ENSZ-KÖZGYŰLÉS

Befejeződött a tammuzi vita

New York, november 10.

Az ENSZ-közgyűlés jelenlegi ülésszaka tegnap befejezte a vitát a bagdadi *Tammuz* atomreaktor ellen 1981 júniusában végrehajtott izraeli légitámadásról. A ketnapos vita lezárásakor a közgyűlés elnöke bejelentette, hogy a határozati javaslat szövegéről tovább folynak a konzultációk, s ezek eredményét egy *későbbi időpontban* terjesztik a közgyűlés elé.

Az atomreaktor elleni izraeli támadás kérdését ezúttal negyedszer tűzte napirendjére a testület,

az előző három évben minden esetben *csak Izrael és az Egyesült Államok* szavazott a határozat ellen. Az idei vitában *huszonöt* állam képviselője szólalt fel s követelte ismét: Izrael a közgyűlés színe előtt vállaljon ünnepélyes kötelezettséget arra, hogy a jövőben *nem* hajt végre hasonló akciót idegen állam nukleáris létesítménye ellen. A felszólalók emlékeztettek arra, hogy a közgyűlés 1981-es határozata értelmében

Izrael anyagi kártérítéssel tartozik Iraknak az atomreaktor elpusztításáért,

s egyúttal a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség ellenőrzése alá kell helyeznie *saját* nukleáris létesítményeit. Izrael mind a mai napig elzárkózik a közgyűlési határozat teljesítésétől.

BRUNEI

Különös per a „repülő garázs" körül

Bécs, november 10.

Brunei a világ egyik *legfiatalabb* állama: a délkelet-ázsiai brit gyarmat *idén* nyerte el függetlenségét. A függetlenség haszonélvezője valószínűleg elsősorban a kétszázezres lakosságú országocska élén álló *szultáni család*, amely

szabadon rendelkezik az óriási földgáz- és olajkincs eladásából származó napi húszmillió dolláros bevétellel.

A svájci *Weltwoche* beszámolója szerint a szultán építtetett már magának 600 millió dollárból palotát, 2800 szobával, továbbá 1200 illemhellyel, majd *két Boeing 727-es utasszállító gépet* vásárolt, hogy illő körülmények között utazhasson a nagybritanniai lovaspóló-mérkőzésekre — lévén ez kedvenc sportja.

Hassanal Bolkiah Muizzuddin Vaddaulah szultán azonban terhesnek találta, hogy a rövidebb távokra épített Boeingekkel többször is le kell szállni tankolni Brunei és London között. A megoldás: vegyen óriás gépet, *Jumbójetet*, tanácsolta a bőkezű uralkodónak az első gépek közvetítője, a zürichi *Jet Aviation* cég.

Bruneiből postafordultával átutaltak 150 millió dollárt a nemes célra...

Napok alatt 34 millióért megvettek az amerikai TWA-tól egy Jumbót, majd olasz formatervezők elgondolásai alapján *megkezdődött az átépítés*. Luxuslakosztályok a gép felső szintjén, garázs az alsón, *a szultán ugyanis sportkocsijait sem kívánta nélkülözni külföldön*. Arról, hogy pónijainak is legyen repülő istállója az új gépen, sikerült lebeszélni. Tucatnyi svájci, olasz, amerikai cég dolgozott a mesés megrendelésen — a közelmúltig. Amikor is a brunei szultánság telexen közölte: *lemondják a rendelést*...

A zürichi cég s a többiek most szaladnak a pénzük után, a svájci bíróságokon előkészítik a pereket.

A szultán vesztésre áll, hiszen a megrendeléseket személyesen írta alá.

Ráadásul óvadékként pedig ott áll a baseli hangárban az óriás gép, melyből ugyan már mindent kiszereltek, de még semmit be nem szereltek —, de *ki van fizetve*. Brunei a világ 5. földgáztermelője — a szultánék a jelek szerint könnyen leírják a potom néhány tízmillió dollárt, amennyibe az eredeti, de elvetélt ötlet került.

HÍRMAGYARÁZATUNK

Barter-feltámadás

A világgazdaság hírei között manapság többségben vannak az olyanok, melyek nem különösebben lelkesítőek. Gazdasági jellegű hírként is kezeljük — mi sem természetesebb —, hogy *újabb olajszállító hajót rongáltak meg rakétával az Öbölben, hisz ez az esemény befolyásolja az olajpiacot*. Alig van nap, hogy ne tudósítsanak az újságok *valamilyen jelentősebb csődről*. A magas kamatokról, visszafizethetetlen adóssághegyekről, munkajogi vitákról szóló információkhoz pedig már valamennyien hozzászoktunk. Felüdülést jelent tehát, ha az ember nagyobb üzletről hall. *Ez ugyanis jele annak, hogy minden betegség ellenére, a világgazdaság azért még mindig működik...*

Rolls-Royce olajért

A közelmúltban került bejelentésre: a szaúdi légitársaság egymilliárd dolláros értékben repülőgépmotorokat és alkatrészeket szerez be a brit *Rolls-Royce* vállalattól oly módon, hogy az áru ellenértéke 35 millió hordónyi nyersolaj. A patinás nevű gyár természetesen nem tartályban kapja meg az olajat azzal, hogy úgy használja fel, ahogy akarja. *A nyersanyagot a szaúdiak dobják piacra és a szigetországi vállalat számlájára csak a pénz kerül.* A megállapodás tehát, amit a két fél kötött, *„árut áruért"* típusú, más néven *barter*. (Közzétételének híre egyébként jelentősen lenyomta a szabadpiaci olajárakat. A kereskedők ugyanis attól tartottak, hogy a 35 millió hordó rövid idő alatt kerül a piacra és így radikálisan megváltoztatja a keresleti-kínálati viszonyokat. Ma már viszont világos, hogy a szaúdiak aligha fognak ezen üzlet keretében 1985-ig olajat eladni. Okuk kizárólag anyagi természetű. *A Rolls-Royce szállításai 1985 nyarán indulnak meg.* Ha a szaúdiak ezelőtt fizetnek, *kamatveszteség* éri őket. Ha eladják az olajat, és a pénzt bankba teszik, úgy kamatot ugyan kapnak, de tönkretehetik esetleg az amúgy is gyengélkedő olajpiacot. *A legjobb tehát kivárni.)*

A hatvanas években a barter típusú üzletekről szinte általános vélemény volt, hogy *fékezik* a kereskedelem növekedését, hisz behatárolják a partnerek cselekvési szabadságát. *Ha az egyik vállalat valamit a másiknak eladott, nem rendelkezhetett szabadon követelésével, hanem vevőjénél kellett azt elvásárolnia.*

A török példa

Ha úgy tetszik: az *eladás* csak akkor jöhetett létre, ha *vétel* is történhetett. A hatvanas években uralkodó felfogás tehát az ilyen típusú ügyleteket (a fogalomtár már akkor is meglehetősen bő volt: *barter, kompenzáció, ellenüzlet, adresszáció*, stb.) meglehetősen *elítélően* kezelte. Akkoriban persze a világkereskedelem nem stagnált, hanem évente reálértékben 5-7 százalékkal bővült. Ismeretlenek voltak a mai mértékben és gyakorisággal az országok fizetési képességével kapcsolatos problémák is.

Mára mindez alaposan *megváltozott*. A világkereskedelem volumene 1982-ben az előző évhez mérve *visszaesett* és 1983-ban is *csak tartani tudta* ezt az alacsony szintet. Napjainkban 40-50 ország küzd állandó és közismert fizetési nehézségekkel. Ezek az államok nyilvánvalóan *exportálni* akarnak, ez létérdekük. Az oda eladók számára pedig sok esetben éppen az teremti meg a biztonságot, hogy árut kapnak, azt felhasználhatják vagy továbbadhatják. Ezek a tényezők együttesen vezettek oda, hogy mostanában — erről persze pontos statisztika nincs, csak szakértői becslés — *a világkereskedelem 10-20 százaléka ellenüzletek formájában bonyolódik*. Vagyis: ha nem lenne a barter, úgy a világkereskedelem 10-20 százalékkal lenne kisebb, persze akkor csökkenne a termelés is és kevesebben találnának munkát.

Bartert azonban nem csupán a csőd felé közeledő fejlődő országok alkalmaznak, és a létrejött üzleteknek csak egy kis része „banánért gépet" típusú. *Törökország* számára például a nagy volumenű ellenüzletek nyújtották azt a lehetőséget, hogy kivitelének tekintélyes hányadát Nyugat-Európából a Közel-Keletre irányíthatta át. Az ország évente rendszeresen jelentkező nyersolaj-igényére kötött Irakkal és Iránnal megállapodást, s az energiaimportot *mezőgazdasági termékekkel, fogyasztási cikkekkel, hengerelt árukkal és vegyi cikkekkel ellentételezi*. Más esetben két fejlett tőkés ország vállalata nyúl ehhez a módszerhez; az egyikük áruját ugyanis a másik jó piacszervezete megfelelően tudja forgalmazni *és ilyen „szívesség" viszont is nyújtható.*

Valóságos érdekeltség

(Alapvető azonban, hogy az ellenüzletnek *tényleges érdekeltségen* kell alapulnia. Ha a barter arra jó csupán, hogy az egyik felet rákényszerítse olyan termékek megvásárlására, melyekre szüksége nincs és nem tud velük mit kezdeni, úgy jobb a konstrukciót elfelejteni. Végső soron *ráfizetéses* lesz.) Nagy nyugat-európai cégek gyakorlatából az is közismert, hogy *vállalatuk vásárlásait naprakészen nyilvántartják és számítógépekkel elemzik*. Gyakran előfordul, hogy az üzletkötő megkeresi azokat a cégeket, melyektől a közelmúltban sokat vásároltak és emlékezteti finoman őket: nézzék meg, mire lenne most *nekik* szükségük...

— asz —

AZ A TITOKZATOS FEKETE FOLT

Múmiák Kugitangból

Szenzációs leletre bukkantak egy krasznojárszki barlangászklub tagjai: a *Kugitang-hegységben* megtalálták a *Halottak városát*. A türkméniai hegyláncokban egykor virágzott az élet, a területet gyakorta váltogatták a vándorló törzsek. Manapság *csak a turisták és a sportolók* látogatják a szép tájat, s természetesen a régi emlékek után kutató expedíciók. Az amatőr barlangászok mégis véletlenül leltek egy lejáratra emlékeztető hasadékra.

A legbátrabbak innen ereszkedtek le a 75 méter mélységbe spirális utakon kanyargó óriás termekbe.

A barlangászok szeme elé meghökkentő kép tárult: a földön szabályosan elhelyezett *múmiák* feküdtek, a falakat *ősi vadászatokat ábrázoló festmények* borították. Egy másik teremben *házi- és vadállatok tetemeit*, valamint *használati tárgyakat* takart a több évszázados por. A leletek szakszerű kiemelésére expedíció érkezett a barlangba, ahol különleges eljárással ásták ki a por alatt tökéletesen konzerválódott múmiákat. A talált tárgyak alapján *több verziót* is felállítottak a tudósok,

elképzelhető, hogy a halottak birodalmát természeti katasztrófa zárta el a külvilágtól, esetleg a barlang kivégzőhely volt.

A legvalószínűbbnek az látszik, hogy a föld alatti termekben *rituális szertartásokat* tartottak, és *áldozatokat* mutattak be. A kutatás nem bizonyult veszélytelennek; a tetemeket *fekete foltok* lepték el, s az óvatos munka ellenére is a kutatók testén szintén megjelentek néhány napon belül a kiütések. *Szerencsére a hatásos vakcinák legyőzték a furcsa betegséget*. A leleteket a múzeumi restaurálás után a *Szovjetunió* több városában mutatják be. A Kugitang-hegységben is tovább folytatják a kutatást, noha szakértők szerint már eddig is az utóbbi évtizedek *legértékesebb és legtalányosabb* kincseit fedezték fel a kíváncsi barlangászok.

Szerdahelyi Csaba

„EDWARD KENNEDY FIA"

Hamis papírral szabadult a csaló

Concord, november 10.

A jelek szerint nem esett ki a gyakorlatból Edgar Berube, amerikai csaló és okirat-hamisító, aki annyira rabja és mestere szakmájának, hogy még a börtönből is hamisított szabadságlevéllel, csalás révén szabadult ki.

Berube „mesterben" korán megmutatkoztak ezek a hajlamok. Környezetében Edward Kennedy szenátor fiaként ismerték, ám mivel a „papa" nevét egy csekken ügyetlenül alkalmazta, pályafutását egy rövidebb börtönbüntetés szakította meg. A bukásból levonta a tanulságokat és szabadulása után mint a gazdag Dupont család tagja folytatta egyetemi tanulmányait. Később egy New England-i egyetem pénztárát emelte el, ami nem okozott különösebb nehézséget, mivel ő volt a pénztáros. Pályafutása tetőzéseként az olajmágnás Armand Hammer nevét hamisította egy 5000 dolláros csekk alá, sőt még két kisebb hamisításra is futotta az idejéből, mielőtt bevonult, hogy megkezdje tizenöt éves börtönbüntetését.

Berube valószínűleg megelégelhette a börtönéletet, mert „félidőben" egy hivatalos okirattal a kezében, kisétált a börtönből. A „szabályos" fejléces papíron az állt, hogy a megyei fellebbviteli bíróság döntése szerint kábítószer-elvonó kúrára küldik. A csalás csak akkor derült ki, mikor Berube már messze járt.

A NAP PROGRAMJÁBÓL

RÁDIÓ

November 10., szombat

KOSSUTH:

14.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés. — 14.10: A hét embere. — 14.20: Mindennapi irodalmunk. — 14.50: Brahms: Esz-dúr szonáta. — 15.10: Új Zenei Újság. — 15.54: Reklámparádé. — 16.00: 168 óra. — 17.30: A szülőföld muzsikája. Séta a Duna mentén. — 18.15: Hol volt, hol nem volt . . . — 18.25: Mai könyvajánlatunk. — 18.30: Hírek. Időjárás. Sport. — 18.45: Aki a pofonokat kapja. Színmű két részben. — 21.00: Örökzöld dallamok. — 22.00: Hírek. Időjárás. Sport. — 22.15: Európa hangversenytermeiből. Az Osztrák Rádió és Televízió szimfonikus zenekarának hangversenye. — 23.23: Keith Jarrett dzsesszegyüttese játszik. — 24.00: Hírek. Időjárás. — 0.10: Toronyzene.

PETŐFI:

14.00: Magunkat ajánljuk! — 16.30: Dél-amerikai melódiák. — 17.00: Hírek. Útközben. — 17.05: A hanglemezbolt könnyűzenei újdonságai (szt). — 17.45: Mozaik. — 18.45: Az MRT gyermekkórusa Loránd István műveiből énekel (szt). — 19.00: Hírek. Útközben. — 19.05: Közvetítés a Dinamo Moszkva—BVSC kupagyőztesek Európa Kupa vízilabda-mérkőzéséről. — 19.35: Bruno Nikolaj zenekara játszik (szt). — 19.50: A Shedows együttes felvételei (szt). — 20.30: Nóták (szt). — 21.00: Hírek. Útközben. — 21.05: Szivárvány a döntésről. — 22.30: Könnyűzene Grúziából (szt). — 23.00: Hírek. Időjárás. Sport. — 23.15: A mikádó. Részl. Sullivan operettjéből. — 24.00: Éjféltől hajnalig. A Petőfi rádió zenés műsora.

3. MŰSOR:

14.05: Lemezbörze helyett (szt). — 15.00: Simándy József népies műdalokat énekel (szt). — 15.30: Conjunto Chappotin és együttese játszik (szt). — 16.00: Aranyalbum. — 17.15: Mahalia Jackson spirituálékat énekel (szt). — 17.32: Sosztakovics: I. hegedűverseny (szt). — 18.09: Busoni: Doktor Faustus (szt). — 19.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés. — 21.00: Rejtett kincsek. — 21.15: Utcakép. Majakovszkij versei. — 21.20: Három Händel-szonáta (szt). — 21.50: Dzsesszhangverseny. Kapcsoljuk az Újvidéki Rádió M-stúdióját (szt). — 22.41: Hegedűleckék. Rádiószínház. Viktor Stanykó hangjátéka (szt). — 23.30: Hírek. Időjárás.

November 11., vasárnap

KOSSUTH:

5.00—7.17: Előttünk a vasárnap! — 7.17: „A parasztember Magyarországban" — 200 év múltán egy magyar tudósról. Emlékműsor Tessedik Sámuelről. — 7.47: A Közönségszolgálat tájékoztatója. — 7.52: Műsorismertetés. — 8.00: Hírek. Lapszemle. Időjárás. — 8.05: Öt kontinens hét napja. — 8.20: Énekszóval, muzsikával. — 8.49: Reklámközpont. — 8.54: Vallomások a szülőföldről. — 10.00: Hírek. Lapszemle. Időjárás. — 10.05: Gennagyij Rozsgyesztvenszkij vezényel. — 11.00: Gondolat—Jel. — 12.00: Hírek. Időjárás. — 12.05: Harminc perc alatt a Föld körül. — 12.35: Édes anyanyelvünk. — 12.40: Rázós úton. — 15.20: Pablo Casals gordonkázik. — 13.20: Mit üzen a Rádió? — 14.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés. — 14.10: Művészlemezek. — 15.03: Optimisták. — 16.00: Hírek. Időjárás. — 16.05: Mario Filippeschi operaáriákat énekel. — 16.35: Népdalkörök pódiuma. — 17.00: Szavak mögött, sorsok között. — 17.30: Komoly zenei lemezlovas. — 18.15: Hol volt, hol nem volt . . . — 18.30: Hírek. Időjárás. — 18.40: Diákkönyvtár hangszalagon. — 19.50: Népdalok, néptáncok. — 20.17: Rádiószínház. Fájdalommal szülöd gyermeked. Dokumentumműsor. — 21.00: Könnyűzene. — 21.40: Tudomány és közélet. — 22.00: Hírek. Időjárás. Totó. — 22.10: Sporthíradó. — 22.25: Pest az én igazi hazám. — 22.55: Az MRT szimfonikus zenekara játszik. — 24.00: Hírek. Időjárás. — 0.10: Virágénekek.

PETŐFI:

6.00: Népszerű muzsika — koránkelőknek. — 7.00: Hírek. Útközben. — 7.05: A református egyház félórája. — 7.35: Vasárnapi orgonamuzsika (szt). — 7.52: Torna. Műsorismertetés. — 8.00: Hírek. Lapszemle. Időjárás. — 8.05: Rémusz bácsi meséi. A róka és a héja. — 8.35: „Jelenkor". — 9.00: Hírek. Útközben. — 9.05: Vendégeink voltak (szt). — 10.00: A Rádió Kabarészínháza novemberi bemutatója. — 11.00: Hírek. Útközben. — 11.05: Reklám. — 11.10: Vasárnapi koktél (szt). — 12.00: Reklám. — 12.03: Jó ebédhez szól a nóta (szt). — 12.53: Sport. — 13.00: Hírek. Útközben. — 13.05: Mit hallunk? — 13.32: Együtt. Nádasdi Éva versei. — 13.45: Időjárás és vízállásjelentés. — 14.00: Könnyűzene orgonára (szt). — 14.07: Dáridó. Horgas Béla mesekomédiája. — 15.00: Hírek. Útközben. — 15.05: Táskarádió. — 16.00: Poptarisznya. — 20.00: Slágermúzeum (szt). — 21.00: Hírek. Útközben. — 21.05: Társalgó. Másfél óra irodalomkedvelőknek. — 22.30: Cigánydalok, csárdások (szt). — 23.00: Hírek. Időjárás. Totó. — 23.10: Kellemes pihenést! (szt). — 24.00: Éjféltől hajnalig. A Petőfi rádió zenés műsora.

3. MŰSOR:

7.00: Reggeli hangverseny fúvóshangszereken (szt). — 8.00: Hírek. Lapszemle. Időjárás. Műsorismertetés. — 8.08: A kiállítótermek programjából. — 8.11: Gioconda. Részl. az operából (szt). — 9.00: A kamarazene kedvelőinek (szt). — 10.00: Új Zenei Újság (szt). — 10.45: Öt kontinens hét napja. — 11.00: Zenekari muzsika (szt). — 12.26: Gitármuzsika (szt). — 12.55: Kis magyar néprajz. — 13.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés. — 13.05: Énekeljenek a népek, 1983. (szt). — 13.34: Operaegyüttesek (szt). — 14.10: Budapesti séta Szerb Antallal. — 14.59: Évszázadok mesterművei (szt). — 16.00: Régi barátság. — 16.48: Martha Argerich zongorázik, James Galway fuvolázik (szt). — 17.30: A Nemzetközi Rádióegyetem műsorából. — 18.00: A Motörheadből kivált gitáros zenekara (szt). — 18.30: Na maternjem jeziku. A Magyar Rádió szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsora Pécsről. — 19.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés. — 19.05: In der muttersprache. A Magyar Rádió német nyelvű nemzetiségi műsora Pécsről. — 19.35: Muszorgszkij: Borisz Godunov (szt). Négyfelvonásos opera. — Közben: 20.35: Mementó élőben. Pardi Anna versei. — 22.44: A Mahavishnu zenekar lemezei (szt). — 23.30: Hírek. Időjárás.

TELEVÍZIÓ

SZOMBAT

14.03: Műsorismertetés. — 14.05: Játékos időtöltések. — 14.30: Hírek. — 14.40: Cimbora. — 15.35: Képújság. — 15.40: Tériszony. Tévéjáték. — 17.05: Reklám. — 17.10: Vágtass velem! Zenés beszélgetés Vikidál Gyulával. Közreműködik a P. Box együttes. — 17.55: Turizmus '84. — 18.25: Száz híres festmény. Külföldi múzeumok gyűjteményéből. Léger: Az esküvő. — 18.35: Tájak, városok, emberek. Nigéria — pucc után, változás előtt. — 18.55: Reklám. — 19.10: Idősebbek is elkezdhetik. Tévétorna. — 19.15: Esti mese. — 19.30: Tv-híradó. — 20.00: Vers — mindenkinek. Ady Endre: Játék, játék, játék. — 20.05—23.00: Szombat esti filmkoktél. — 20.05: Nyár után. Amerikai tévéfilm. — 20.55: Menő Manó. Olasz—angol rajzfilmsorozat. — 21.00: Reflektorfény. Az Osztrák Televízió könnyűzenei sorozatműsorának vezetője: Peter Rapp. — 21.30: Egy régi flört. Amerikai burleszkfilm. (FF) — 21.50: Menő Manó. Olasz—angol rajzfilmsorozat. — 21.55: Gyere elő, gyere elő . . . Angol bűnügyi tévéfilm. (16 éven felülieknek!) — 23.00: Tv-híradó 3.

2. MŰSOR:

16.35: Képújság. — 16.40: Angol nyelv. Follow me: 36. There's a concert on Wednesday — 16.55: Német nyelv. Willkommen in der DDR. 3. Urlaub in Schnee. — 17.15: Gólyavári esték. A gondolkodás évszázadai. Sain Márton előadása. XXII/6. rész: Középkori számoló mesterek. — 18.05: Madarász Emil: Csihajda. Elbeszélő költemény. (FF) — 18.15: Mafilm-magazin. — 18.25: Nem kell mindig kaviár. NSZK tévéfilmsorozat. X/6. rész: A 135—Z. jelű zóna (ism.) — 19.20: Level 42 az esseni Rockpalota október 13-i műsorán. — 20.00: Schiller: Haramiák. Tragédia két részben. (FF) — Közben 21.40: Tv-híradó 2. — 23.20: Képújság.

VASÁRNAP

8.30: Idősebbek is elkezdhetik. Tévétorna (ism.) — 8.35: Orosz nyelv kicsiknek. 7. rész. — 8.45: Óvodások filmműsora. 1. A találékony kisfiú. Lengyel rajzfilm. Gépesített vízhordás. 2. Mesék a világból. Francia rajzfilmsorozat. XIII/7. rész: A kék szőnyeg titka. — 9.05: Játsszunk bábszínházat! XIII/8. rész: Volt egyszer egy király. — 9.30: Pufi kalandjai. Lengyel filmsorozat. (FF) VII/4. rész: A kulcs (ism.) — 10.00: Mentsük meg Bundert Boglárkától. — 10.25: Hírek. — 10.30: Reklám. — 10.35—11.35: Kapcsoljuk a Szovjet Kultúra és Tudomány Házát! Zenebutik. Újdonságok, régiségek, különlegességek, aktualitások, művészek és művek — zenei közelben. Juhász Előd műsora. — 14.20: A Közönségszolgálat tájékoztatója. — 14.25: Vasárnapi muzsika. — 15.20: Műsorainkat ajánljuk. — 15.45: Képújság. — 15.50: Reklám. — 15.55: ZTE—Ú. Dózsa bajnoki labdarúgó-mérkőzés. — 17.45: Perui emlék. Francia rövidfilm. — 18.00: Delta. Tudományos híradó. — 18.25: Reklám. — 18.40: Idősebbek is elkezdhetik. Tévétorna. — 18.45: Esti mese. — 19.00: A Hét. — 20.00: Hírek. — 20.05: Derrick. NSZK bűnügyi tévéfilmsorozat. A nővér. — 21.05: Áruházak ajánlata. (Reklám.) — 21.10: Kapcsoltam. Társasjáték. — 21.50: Ignotus Pál. Közreműködik: dr. Litván György történész. — 22.50: Hírek.

2. MŰSOR:

17.55: Vasas—Spandau 04 vízilabda BEK-elődöntő mérkőzés. Közvetítés a Komjádi uszodából. — 19.20: Ajánlás. Tokody Ilona műsora (ism.) — 20.00: A kozmosz. Amerikai rövidfilmsorozat. XIII/11. rész: Az emlékezet tartóssága. — 21.00: Reklám. — 21.05: Telesport. — 21.35: Hat láb föld. Angol tévéfilmsorozat. Vidéki szeretők. — 22.35: Képújság.

SZÍNHÁZ

SZOMBAT

Erkel Színház: Don Pasquale (5. bérl. 1. ea., 7) — Operaház: Hovanscsina (N. bérl. 1. ea. 7) — Zeneakadémia: A Magyar Rádió és Televízió szimfonikus zenekarának hangversenye (Téli bérl. D/4. fél 8) — Pesti Vigadó Hangversenyterem: Jákó Vera műsora a magyar operettek világából (du 3 és este fél 8) — Pesti Vigadó Kamaraterem: Kern András—Verebes István előadóestje (du 4) — Darvas Iván előadóestje (este 8) — Nemzeti Színház: Nem félünk a farkastól (7) — Várszínház: Csiksomlyói passió (7) — Katona József Színház: Jóslat (du fél 3) — Budapest-Orfeum (7) — Madách Színház: A bolond (7) — Madách Kamara: Játék a kastélyban (7) — Hofélia (este fél 11) — Vígszínház: II. Richárd (7) — Pesti Színház: Deficit (7) — József Attila Színház: Dörmögőék Vidámparkja (de fél 11) — Mahagonny (7) — Thália Színház: Szép asszonyok egy gazdag házban (7) — Radnóti Miklós Színpad: A farkas szempillái (du fél 3): Szerelmeskedések (7) — Játékszín: A kétbalkezes varázsló (de 11) — A sárga telefon (du 3) — Józsefvárosi Színház: Lila ákác (7) — Fővárosi Operettszínház: Kaméleon (du fél 3, este 7) — Mikroszkóp Színpad: Bal? Jobb? Bal!! (fél 8) — Hököm Színpad: Szeretők a hullámhosszon (7) — Ódry Színpad: Kabaré (du 3) — Centi Színpad: Egy Centi Kabaré (fél 8) — Vidám Színpad: Hajrá, magyarok! (7); Telepódium (este fél 11) — Kis Színpad: Együtt, ameddig bírjuk (fél 8) — Lézerszínház: Eroica (fél 8) — Az utolsó óra (9) — Reflektor Színpad: Balerina (5) — Budapesti Gyermekszínház: Feri világgá megy (de fél 11); Mátyás király juhásza (du 3) — Állami Bábszínház, Jókai tér: A két kicsi pingvin (du fél 3 és du fél 5) — Népköztársaság útja: Gulliver Lilliputban (de 11 és du 4) — Fővárosi Nagycirkusz: „Kubai karnevál" (de 10, du fél 4 és este fél 8). — A színházi előadások részletes szereposztása, rövid tartalma és bérleti előrejelzése a Pesti Műsorban!

VASÁRNAP

Erkel Színház: A varázsfuvola (Ifj. bérl. IV. sor. 2. ea, de 11) — Pillangókisasszony (Főisk. bérl. XII. sor. 1 ea. 7) — Operaház: Bánk bán (Faiconi bérl. 1. ea., de 11) — Giselle (7) — Zeneakadémia: Bächer Mihály zongorahangversenye (du fél 6) — Zeneakadémia Kisterem: Efrani Amador és Doris Orpesa estje (fél 8) — Pesti Vigadó Hangversenyterem: Offenbach-est (fél 8) — Pesti Vigadó Kamaraterem: Bánffy György előadóestje (7) — Nemzeti Színház: Rómeó és Júlia (de 11 és este 7) — Várszínház: Sarah, avagy a . . . (de 11) — Teakúra (7) — Katona József Színház: Tudós nők (du fél 3) — Az imposztor (fél 8) — Madách Színház: A bolond (du fél 3, este 7) — Madách Kamara: Játék a kastélyban (du fél 3) — A királynő katonái (fél 8) — Vígszínház: Játszd újra, Sam! (du fél 3) — II. Richárd (Góth S. b. 2. ea. 7) — Pesti Színház: Szentivánéji álom (du fél 3) — Ki lesz a bálanya? (VII. b. 2. ea. 7) — József Attila Színház: A kísértés (7) — Thália Színház: Háború és béke (de 11) — Jóból is megárt a kevés (7) — Thália Stúdió: Kell lenni valahol egy őshazának (bemutató fél 8) — Radnóti Miklós Színpad: Hóha hó . . . (de fél 10), Keringő Kávéház, A farkas szempillái (de 11) — Lumpácius Vagabundusz (7) — Játékszín: János vitéz (de 11); Aranyóra (7) — Szkéné Színház: Végnapok (este 8) — Józsefvárosi Színház: Varázshegedű (de fél 11 és du fél 3) — Fővárosi Operettszínház: Mesebalett (de fél 11); Marica grófnő (du fél 3 és este 7) — Mikroszkóp Színpad: Mikrovízió (fél 8) — Centi Színpad: Boszorkány-éj (de 11) — Vidám Színpad: Elvámolt éjszaka (du fél 3); Hajrá, magyarok! (7) Telepódium (este fél 11) — Kis Színpad: Együtt, ameddig bírjuk (fél 8) — Lézerszínház: Mike Oldfield (fél 8) — Reflektor Színpad: Balerina (fél 5) — Budapesti Gyermekszínház: Aranykulcsocska (de fél 11); A kincses sziget (du 3) — Állami Bábszínház Jókai tér: Két kicsi pingvin (de fél 10 és de fél 12) — Népköztársaság útja: Gulliver Liliputban (de 11 és du 4) — Fővárosi Nagycirkusz: Kubai karnevál (de 10 és du fél 4). — A színházi előadások részletes szereposztása, rövid tartalma és bérleti előrejelzése a Pesti Műsorban!

HÉTVÉGI SPORTMŰSOR

SZOMBAT

Birkózás: Felnőtt kötöttfogású I. osztályú csb, Körcsarnok, 10 óra.

Kézilabda: Magyarország—Románia ifjúsági női (16 óra) és férfi (17.30 óra) mérkőzések, Debrecen.

Ökölvívás: I. osztályú csapatbajnoki mérkőzések: Ú. Dózsa—Honvéd Kun Béla SE (Fáy u., 17 óra), Építők SC—Kecskemét (Népliget, 18 óra).

Röplabda: Férfi BEK-mérkőzés: Tungsram—Ibis Kortrijk (belga), Megyeri út, 16 óra. NB I-es férfi és női mérkőzések.

Torna: Magyarország—Katalónia válogatott férfi csapatmérkőzés, Esztergom, 15 óra.

Úszás: Szocialista országok fővárosainak versenye, Komjádi uszoda, 16.30 óra.

Vízilabda: MNK-mérkőzések a legjobb négy közé jutásért FTC—Bp. Spartacus, Hajós u., 15 óra. Bp. Honvéd—Medicor OSC, Tüzér u., 16 óra.

Labdarúgás: NB I-es mérkőzések: Bp. Honvéd—Eger, Kispest, 13 óra. Pécsi MSC—Debreceni MVSC, Pécs, 13 óra, Ferencváros—Csepel, Üllői út, 16 óra.

VASÁRNAP

Birkózás: Felnőtt kötöttfogású I. osztályú csapatbajnokság, Körcsarnok, 9 óra.

Ökölvívás: I. osztályú csbtalálkozó: Bp. Honvéd—Tatabányai Bányász, Sportcsarnok, 10 óra.

Röplabda: NB I-es férfi és női mérkőzések.

Úszás: Szocialista országok fővárosainak versenye, Komjádi uszoda, 15.30 óra.

Vízilabda: BEK-elődöntő visszavágó: Vasas—Spandau 04 (nyugat-berlini), Komjádi uszoda, 18 óra.

Labdarúgás: NB I-es mérkőzések: MTK-VM—Rába ETO, Hungária krt., 11 óra. ZTE—Ú. Dózsa, Zalaegerszeg, 16 óra. Videoton—SZEOL AK, Székesfehérvár, 13 óra. Békéscsaba—Vasas, Békéscsaba, 11 óra. Tatabánya—Haladás, Tatabánya, 13 óra. NB II-es mérkőzések (valamennyi 13 óra): 22. sz. Volán—Keszthely, Rákoscsaba, Vác—Baja, Vác, Dunaújváros—Kazincbarcika, Dunaújváros, Debr. Kinizsi—Bakony Vegyész, Debrecen, Nagykanizsa—Sopron, Nagykanizsa, Hódgép-Metripond—Szekszárd, Hódmezővásárhely, Siófok—Salgótarján, Siófok, Tapolca—Nyíregyháza, Tapolca, Ózd—Szolnok, Ózd, Diósgyőr—Volán, Diósgyőr.

KÖZLEMÉNYEK

A Magyar Filmgyártó Vállalat Nemzetközi Produkciója 1984. november 13—14-i külső helyszíni felvételeihez 18—60 év közötti, sovány testalkatú, rövid hajú férfi statisztákat keres. Jelentkezni lehet: (vasárnap is) 10 és 18 óra között a 140-378 és 642-298 telefonokon. (x)

Az IBUSZ Budapestről induló autóbuszos túrái: **Körmőcbánya** (Csehszlovákiába átmenő túra) november 14. (310 Ft). **Nosztalgiaest Gödöllőn** november 24. és december 15. (230 Ft). **Zirc—Pannonhalma** november 24. (350 Ft). **Disznóölés Zircen** november 24. (370 Ft). **Tök** (nyenctúra) december 1. (185 Ft). **Besztercebánya** (Csehszlovákiába átmenő túra) december 4. (290 Ft). **Zirc—Pannonhalma** december 26. (350 Ft). **Gödöllő** december 31. (480 Ft). Kétnapos túrák: **Kecskemét—Szeged** december 25—26. (1000 Ft). **Zemplén-Hegyalja** december 25—26. (1030 Ft). **Somogyország** december 31.—január 1. (1500 Ft). Háromnapos túrák: **Szombathely** december 30.—január 1. (2250 Ft). **Szabolcs-Szatmár** december 30. január 1. (1650 Ft). Részletes felvilágosítás és jelentkezés az IBUSZ-irodákban. (x)

Az Amfora Vállalat színes elnézést kér tisztelt vásárlóitól, mert november 10-én kezdődő leltározás miatt az alábbi kiskereskedelmi boltjait zárva tartja: Amfora Stúdió, Amfora Kristálybolt, Amfora Aquincum, Amfora Hóálló Edények Boltja, Amfora Souvenir, Amfora Finomkerámia Bolt. (x)

Együtt pihen a család a Pentában! November 1. és április 1. között naponta és személyenként 500 Ft-os áron, legalább 2 éjszakai tartózkodás esetén félpenziós ellátást (reggeli + 1 főétkezés) és az alábbi ingyenes szolgáltatásokat kínáljuk: szállás a szülővel közös szobában lakó gyermeknek (14 éves korig) — uszoda, szauna, szolárium, garázshasználat, — gyermekmegőrzés, — úszásoktatás. — egyszeri belépő Horoszkóp éjszakai bárunkba, — színes tv minden szobában, videóprogrammal. Jelentkezés és információ: Buda Penta Hotel, Budapest I., Krisztina krt. 41—43. Tel.: 250-060 vagy 466-097. (x)

A Flórián étterem B termében november 6-tól keddi és csütörtöki napokon „Rock and roll party" ifjúsági táncdélután a Consum-Club együttes közreműködésével, 17—22 óráig. Telefon: 688-406. Cím: III., Flórián tér 6—9. III. em. (x)

A Budapest Tourist szilveszteri utazási ajánlataiból: Szilveszteri üdülés Marianské Láznében (utazással együtt 3 nap). Ellátás: teljes penzió. Utazás: autóbusszal. Irányár: 5000 Ft, gyermekeknek 500 Ft kedvezmény. Időpont: dec. 27-től jan. 2-ig. Szilveszter Pozsonyban (utazással együtt 6 nap). Ellátás: teljes penzió. Utazás: autóbusszal. Irányár: 5600 Ft, gyermekeknek 4800 Ft (pótágyon). Szilveszteri üdülés Karlovy Varyban (utazással együtt 8 nap). Ellátás: teljes penzió. Utazás: autóbusszal. Irányár: 5400 Ft, gyermekeknek 400 Ft kedvezmény. Időpont: dec.: 27-től jan. 3-ig. Szilveszter Pöstyénben (utazással együtt 6 nap). Ellátás: félpenzió. Utazás: személygépkocsival. Irányár: 5400 Ft, gyermekeknek 500 Ft kedvezmény. Időpont: dec. 28-tól jan. 2-ig. Felvilágosítás és jelentkezés a Budapest Tourist-irodákban, valamint a városi és megyei idegenforgalmi hivataloknál. (x)

Kertészeti tanfolyamok a Postás Művelődési Központban! Gyümölcs- és szőlőtermesztés — magasabb fokon. 10 részben, november 14-től kéthetenként, szerdai napokon 17.30-tól 19.30 óráig. Részvételi díj: 400 Ft. Biokertészet — november 21-től, hat részben, kéthetenként szerdai napokon 17.30-tól 19.30 óráig. Részvételi díj: 250 Ft. Beiratkozás folyamatosan a Postás Művelődési Központban (Bp. VI., Benczúr u. 27.). Felvilágosítás a 228-001-es telefonon. (x)

Táncolni megtanulhat pár óra alatt **különórán**, Szeif Gyuláné tánctanártól VII., Lenin krt. 37. Tel.: 220-494. (x)

Vastag kötőtűk fából, több méretben, 30 Ft/pár, körkötőtűk, 32 Ft/pár, esztergált fakarnis 1 pár 182 Ft, tetszőleges hosszúságú rúd (2 méterig) 30 Ft/m + karikák, 6 Ft/db. Dupla karnis 240 Ft/pár + rúd + karikák és tapéták. Dominó Lakáskultúra, Bp. XIV., Nagy Lajos király útja 150. (A Bosnyák térnél, a Pihenő eszpresszó mellett.) (x)

Gépírásra a legrövidebb idő alatt megtanítja a Harkály Gmk. Tel.: 374-358 415-567 (x)

A TIT Budapesti Szervezetének téli **Basic-tanfolyamaira** november 12-ig lehet jelentkezni a TIT jegyirodában (VI., Lenin krt. 98., telefon: 119-467) 9-től 16 óráig, csütörtökön 14-től 18 óráig. A tanfolyamokat kezdőknek 5x3 órában, novemberben délután, januárban este tartjuk, részvételi díj: 650 Ft. A 40 órás **intenzív Basic-tanfolyamokat** délelőtt tartjuk, részvételi díj: 2400 Ft. Tanfolyamainkon mindenki külön Commodore vagy HT1080Z számítógépeken dolgozhat. Commodore haladó, Z80 Assembler és Forth-tanfolyamokra előzetes jelentkezést kérünk. Vállalatok, intézmények részére külön csoportokat indítunk. (x)

A VASEDÉNY értesíti vásárlóit, hogy a Bp. VI., Bajcsy-Zsilinszky út 63. szám alatt levő csavarszaküzlete megszűnt. Helyette figyelmükbe ajánljuk többi csavarboltunkat: Budapest XIII., Rajk László u. 19.; VI., Hajós u. 2.; III., Csemete u. 10. VASEDÉNY (x)

Magdi Solár intenzív napágy az Operaház mögött, VI., Lázár u. 18. Bejelentés: 531-520. (x)

Ajándéktárgyak (terítők, kötények, apró kerámiák, bőr-, fáruk) készítők jelentkezését várom. Árujuk bemutatható Bp. VI., Ó u. 15. sz. alatti boltunkban. (x)

Ha szeret utazni, kirándulni, csatlakozzon az IBUSZ—TIT Ország-világjárók Baráti Köréhez. 20 bel- vagy külföldi IBUSZ-társasutazáson, üdülésen való részvétel után a tagok 1000 Ft értékű utazási utalványt kapnak. A tagság és a havonta tartott ismeretterjesztő előadások látogatása díjtalan. Jelentkezés a megyeszékhelyek IBUSZ-irodáiban és Budapesten az Ország-világjárók Baráti Körének titkárságán, a Lenin krt. 98. sz. alatt. (x)

Úszótanfolyam indul 6—14 éveseknek, kezdők és haladók részére, XI. 19-től az Almássy téri Szabadidő Központban (VII., Almássy tér 6.) Beiratkozás XI. 1., 2., 5., 6-án 16-tól 19 óráig. Tanfolyamdíj: 2 hónapra heti 2x1 órára 800 Ft. (x)

Őszi-téli bő választékunkkal várjuk kedves vásárlóinkat. November 7. tér 3. Diana cipőajándékbolt. Nyitva: 10-től 18-ig, szombaton 9-től 13 óráig. (x)

A Modern Táncok Iskoláiában kezdő tanfolyam **nov. 15-én**, fél 6-kor, **Majakovszkij u. 58.** T.: 351-027, 138-716, 423-615. (x)

A Panoráma-Tours és az Express utazási iroda közös síútjai a Chopokon és Donovalyban. Érdeklődés: a 328-655-ös telefonon, 8—12 óra között. (x)

A Kiskakukk vendéglő speciális vadászvacsorára hívja kedves vendégeit. A november 12-től 17-ig rendezendő vacsoraesteken cigányzenekar játszik. Asztalfoglalás a 321-732-es telefonon. (x)

A „Termotex szigetelőanyaggyártó és -feldolgozó Gmk, Szigethalom, Sugár u. 48." fejiratú bélyegzőt ellopták, ezért használata november 4-től érvénytelen. (x)

Politikai műsorok a képernyőn — a Tv-nézők klubjának vendége Wisinger István, november 19-én 18 órakor az Óbudai Művelődési Házban (Zichy-kastély, III., Fő tér 1.). Ha érdekli, önt is várjuk! (x)

Filmfőszerepre 8—10 éves, vörös hajú, szeplős, kék vagy zöld szemű fiúkat keresünk. Jelentkezni lehet: a Mafilm XIV., Lumumba u. 174. főportán, 1984. november 19—20-án délután 16—17 óra között „A Vesztes" produkciónál. (x)

Ez a Maxim! 100 000 vendég már látta, önt is várjuk a Revue Fantastique este 8 és éjjel 11 órakor kezdődő előadásain (vasárnap szünnap). A Maximban vacsorázhat is! Ajánlatunk hideg előétel, sertéskaraj gombával, sajttal, Pannónia jégkehely összesen 150 Ft. Pénztár nyitva déli 12 órától. Telefon: 22-78-53. (x)

A házikert nem boszorkányság címmel 10 előadásból álló kertészeti tanfolyam indul november 14-én, szerdán 17 órakor a szabadság-hegyi Jókai Klubban (XII., Hollós u. 5., megközelíthető a 21-es autóbusszal vagy fogaskerekűvel). Beiratkozás a helyszínen. (x)

A Magyar Néphadsereg Művészegyüttesének néni zenekara bőgős próbajátékot hirdet. A próbajáték ideje 1984. november 29-én 10 óra, helye Budapest VIII., Kerepesi út 29/b. 1441. Felvilágosítás a 343-772 és a 145-470 telefonszámon. (x)

Dolly Roll Klub 18-ától, vasárnaponként, V., Vigadó u. 2. Tagsági igazolványok 16—18 óra között a helyszínen válthatók. (x)

Kovács Dénes hegedűművész és a Budapesti Vonósok hangversenye november 12-én, 19.30-kor a Hilton-szállóban. Jegyek elővételben is válthatók az Országos Filharmónia pénztárában, valamint a helyszínen. (x)

Értesítjük az érdeklődőket, hogy a Magyar Macskabarátok és Tenyésztők Országos Egyesülete f. év november 10—11-én rendezi az V. nemzetközi FIFE macskakiállítását, a Hungexpo vásárváros „F" csarnokában. (Budapest X., Dobi István út 10. III. sz. kapu.) Nyitva reggel 10-től este 6-ig. Megközelíthető a 100-as autóbusszal az Örs vezér teréről. (x)

Tánctanfolyam indul minden hónap első keddjén 6-kor. Vezető: Gulyás Judit. Egyéni oktatás is néhány különórán. Fogadóóra: 17.30-tól 20.30-ig, kedd, csütörtök. Tel.: 312-892. **Lenin krt. 76.** (x)

A Budapest Tourist karácsonyi és szilveszteri ajánlatai az NDK-ba. Karácsony Lipcsében (utazással együtt 5 nap). Ellátás: félpenzió. Utazás: repülővel. Irányár: 4450,— Ft, gyermekár: 3350,— Ft. Időpont: dec. 23—27. Karácsony Drezdában (utazással együtt 5 nap). Ellátás: teljes penzió. Utazás: repülővel. Irányár: 3600,— Ft, gyermekár 3200,— Ft. Időpont: dec. 23—27. Szilveszter Berlinben (utazással együtt 5 nap). Ellátás: teljes penzió. Utazás: repülővel. Irányár: 5300,— Ft, gyermekár 5100,— Ft. Időpont: dec. 29—jan. 2. Szilveszter Drezdában (utazással együtt 5 nap). Ellátás: teljes penzió. Utazás: repülővel. Irányár: 5000,— Ft, gyermekár 4500,— Ft. Időpont: dec. 29—jan. 2. Felvilágosítás és jelentkezés a Budapest Tourist-irodákban, valamint a városi és megyei idegenforgalmi hivataloknál. (x)

Szomorúan tudatjuk, hogy **özv. Böhm Emilné (Ilus)** 1984. okt. 19-én súlyos betegség következtében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása nov. 12-én, 12.30 órakor lesz a Rákoskeresztúri temetőben (Kozma u. 6.). Gyászolják: jó barátai, rokonai. (x)

Megrendülten tudatjuk, hogy **Jámbor Alajos**, a Belkereskedelmi Minisztérium volt nyugdíjas dolgozója 23-án, 76 éves korában elhunyt. Urnaelhelyezése november 12-én, hétfőn 11.30 órakor lesz a Rákoskeresztúri köztemetőben (Kozma u. 6.). Gyászolják: felesége, rokonai, barátai. (x)

Minden külön értesítés helyett, fájdalommal közöljük, hogy hugom, **Antal Júlia** október 31-én elhunyt. Kívánságának eleget téve, csendben eltemetjük. Antal Ferenc és családja. (x)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **Kotnyek Gyula** életének 62. évében, türelemmel viselt, hosszú szenvedés után elhunyt. Temetése november 14-én 15 órakor lesz a Farkasréti temetőben. A gyászoló család. (x)

Mély fájdalommal tudatom, hogy szeretett édesapám, **Fráter József** nincs többé. Temetése f. hó 11-én 10 órakor lesz a Rákoskeresztúri (Kozma u. 6.) temetőben. (x)

84. dec. 4.

Kongresszus

Tokióban ma megkezdődött az ellenzéki *Komei Párt* kétnapos kongresszusa. A tanácskozás egybeesik a buddhista színezetű párt megalakulásának 20. évfordulójával.

MEXIKÓVÁROS

Már 452 halálos áldozat

Egy hét alatt további hetvennel, összesen 452-re emelkedett a mexikói fővárosban a november 19-i gázrobbanás halálos áldozatainak száma.

ELŐZŐLEG NICARAGUA KÉPVISELŐIVEL TALÁLKOZOTT

Washingtonban a venezuelai elnök

Tegnap délután Washingtonba érkezett *Jaime Lusinchi* venezuelai elnök. Ma találkozik *Reagan* amerikai elnökkel, majd *Shultz* külügyminiszterrel folytat tárgyalásokat.

Isidoro Morales Paul venezuelai külügyminiszter szerint

Lusinchi, aki az elmúlt napokban tárgyalt Nicaragua kormányának magas rangú képviselőivel, új javaslatot kíván tenni

Reagan elnöknek a közép-amerikai problémák rendezésére. Venezuela tagja a *Contadora-csoportnak,* amelynek rendezési tervezetét a sandinista kormány *elfogadta,* de Washington — közép-amerikai szövetségesei révén — *meghiúsította.* Magas rangú amerikai külügyi tisztviselők viszont jó előre jelezték, hogy nem várnak különösebb fejleményt a tárgyalástól a Contadora-csoport javaslata ügyében.

A venezuelai elnök találkozik *Paul Volckerrel,* az amerikai Szövetségi Tartalékbank-rendszer elnökével és a *Világbank,* illetve a *Nemzetközi Valutaalap* vezetőivel is.

Ezeknek a tárgyalásoknak témája a latin-amerikai országok és különösen Venezuela pénzügyi helyzete,

az adóssággondok megoldása lesz.

HÍRMAGYARÁZATUNK

A győzelem dilemmái

Amikor Ronald Reagan még *első* választási hadjáratát folytatta a Fehér Házért, világos és egyértelmű ígéretet tett gazdaságpolitikájára vonatkozóan. Arról beszélt a kampány során, hogy leszorítja az inflációt; többet költ fegyverkezésre; csökkenti az adókat és egyensúlyba hozza a szövetségi költségvetést. Az idén ősszel — ezt mutatták a szavazás eredményei is — gazdaságpolitikájáról lényegében pozitív képet festhetett. Amikor beköltözött a Fehér Házba, *12 százalékos inflációt* örökölt. Az újraválasztás idejére az áremelkedés üteme *4,5 százalékra esett vissza.* A Carter felett aratott győzelem idején a legfontosabb klienseknek felszámított kamatláb, a *prime rate* 20 százalékon állt, időközben 12 százalékra mérséklődött. A gazdasági növekedés megélénkült. Mérsékelte a jövedelemadót, beterjesztette az Egyesült Államok történetének legnagyobb hadiköltségvetését, nyilatkozataival összhangban csökkentette az állami apparátust.

A növekedés üteme

A szakértők azonban szinte kivétel nélkül mégis úgy vélekednek, hogy Ronald Reagan második négyéves periódusa a *gazdaságpolitikában nem lesz ennyire zavartalan.*

A legtöbb aggódó szem nyilvánvalóan a gazdasági növekedés várható ütemére készült prognózisokat kíséri. *1984 harmadik negyedévében a statisztikák már csupán 2,7 százalékos emelkedést regisztráltak.* Szó sincs persze arról, hogy a visszaesés veszélye fenyegetné az amerikai gazdaságot. A készletek továbbra is alacsony szinten mozognak — ha nőnének, az értékesítési gondokra utalna —, a fogyasztói kereslet élénk, a vállalatok továbbra is beruháznak. Történelmi tény azonban, hogy a második világháború vége óta fellendülés nem tartott tovább, mint négy év. Következésképpen, valamikor mandátuma közepén, Reagan elnöknek valószínűleg ismét foglalkoznia kell a recesszió okozta problémákkal.

A deficit körül

A közvélemény előtt a leggyakrabban persze nem a növekedés kilátásairól készített elemzések, *hanem a költségvetési deficit nagyságáról tett nyilatkozatok szerepelnek.* Annak ellenére, hogy e téren Reagan vitathatatlanul *nem* teljesítette választási ígéretét — a legutóbbi pénzügyi év *175 milliárd dolláros hiánya* aligha tekinthető a kiegyensúlyozott büdzsére vállalt kötelezettség teljesítésének —, a kérdés meglepően kis hatással bírt a kampány során. A középtávú kilátások oldaláról pedig a probléma több figyelmet érdemelne. *Amikor Reagan 1981-ben átvette az elnöki hivatalt, az államadósság összege 750 milliárdot tett ki. Az elkövetkezendő négy év alatti 846 milliárdos büdzsehiányt is beleszámítva* az elnök búcsúja idején, 1988-ban az adósságállomány várhatólag 2,2 billió dollárra fog ugrani. Márpedig a tartozást törleszteni, utána kamatot fizetni kell. Ebben az évben például, *a ma létező nemzeti adósság után 134 milliárd dollár terheli a költségvetést.* A republikánus kormányzat ennélfogva könnyen abba a helyzetbe kerülhet, mint egy-két latin-amerikai ország. Az adósság utáni kamat fizetésére, a tőke törlesztésére új hiteleket kell felvenni, melyek persze növelik a tartozást és utánuk ugyancsak kamattal tartozik a kormány. *A szakértők félelme az, hogy az ördögi körből egy bizonyos ponton túl nem lehet kikerülni.*

Ezt a gondot pedig a gazdasági élet *minden szereplője* kénytelen lesz megérezni. Ha a kormányzat a pénzpiacon kívánja felvenni a számára szükséges kölcsönöket, *felmennek a kamatlábak.* Ha a pénznyomda segítségét veszi igénybe, *megnő az infláció.* Az adminisztráció sok képviselője úgy véli, hogy a szövetségi kiadások csökkentése mellett *az adókat is elkerülhetetlen lesz emelni.* Reagan véleménye erről közismert. A kampány során kijelentette: adóemelés *„csak holttestemen keresztül".* Persze a hadjárat során *már más is tett olyan kijelentést,* mely nem maradt négy évig hivatalos politika...

A kamatlábak és a dollár

A következő négy évben a költségvetési deficit egy másik következménye is sok gondot okozhat a kormányzatnak. Jelenleg a *kamatlábak* (Nyugat-Európához és főként az inflációs rátához viszonyítva) *magasak,* mivel a kormány a hiány miatt kénytelen a pénzpiacokon nagy összegű hiteleket felvenni. A magas kamatlábak miatt persze sokan külföldről az Egyesült Államokban feketetnek be — *nem kevés gondot okozva ezzel kontinensünk nyugati felének, ahol ez a pénz beruházásokra igencsak hiányzik.* A beáramló tőkék *felhajtják* a dollár árfolyamát — az amerikai valuta mintegy *60 százalékkal értékelődött fel* Reagan kormányzása alatt. Ez viszont *olcsó importot* eredményez, s jelentősen csökkenti *az amerikai áruk külföldi versenyképességét.* Az idei esztendőre várható hiány a külkereskedelmi mérlegben *114 milliárd dollár!* Elvileg persze az amerikai valuta, amilyen gyorsan felértékelődött, olyan gyorsan veszíthet is értékéből. Akkor viszont megdrágulnának hirtelen az importáruk, ismét felgyorsulna az infláció.

Napjainkra még kevés alakult ki az *„új republikánus gazdaságpolitikából".* A problémák persze ismertek, a megoldások körvonalazására azonban a választási időszak nem volt a legmegfelelőbb. Kampánykor ugyanis a jelöltek óvakodnak attól, hogy bármi konkrétat mondjanak, a részletektől pedig egyenesen irtóznak. Az eredmény: *ha felmerült a deficit, mindkét „versenyző" állította, határozottan mérsékelni kell.* A kamatlábakról: *meg kell akadályozni emelkedésüket, sőt!* És így tovább. A választásnak azonban vége. Jönnek a hétköznapok.

(— asz —)

28 ezer pedagógus sztrájkja Chicagóban

Washington, december 4.

430 ezer gyermek nem ment tegnap iskolába Chicagóban, mert

a város 28 ezer pedagógusa sztrájkba lépett.

A pedagógusok egyrészt meglevő kedvezményeik csökkentése, másrészt a korábban kilátásba helyezett béremelés korlátozása miatt szüntették be a munkát. *Az iskolák előtt sztrájkőrségeket állítottak fel.* A pedagógusokkal együtt sok helyen szülők és iskolás gyerekek is részt vettek a sztrájkőrségben. A városi hatóságok szerint Chicago anyagi helyzete *nem teszi lehetővé a tanítók és tanárok követeléseinek kielégítését.*

A pedagógussztrájk különösen nagy gondot okoz azért is, mert Chicagóban az utóbbi időben *elszaporodtak a fiatalkorú bűnözőbandák,* s összecsapásaiknak több halottja is van már.

A szülők attól tartanak, hogy a sztrájk miatt még több gyerek kezd csavarogni a bandákkal.

A hatóságok mindenesetre reggel megnyitottak több, napközben zárva levő művelődési központot, könyvtárat, hogy helyet adjanak az egyébként az utcára kerülő diákoknak.

A Sindona-ügy tárgyalása

Róma, december 4.

Homályos hátterű, szövevényes bűnügyek főszereplője került bíróság elé Milánóban: *Michele Sindona* volt olasz bankár először jelenik meg az olasz bírák előtt, hogy számot adjon több, az ország pénzügyi életét súlyosan megrázó csalásról, hamis ügyletről.

A bankár elleni vádak meglehetősen kemények:

tudatosan okozott bankcsőd, mérleghamisítás, társadalmi összeköttetésekkel való bűnös visszaélés, dokumentumok eltüntetése szarad a lelkén.

Ő volt az, aki csődbe juttatta a Banca Privata Italianát (Olasz Magánbank). A bank klienseinek pénzeit ugyanis sajátjaként kezelte, vagyis azokat különféle hamis pénzügyletek révén külföldre menekítette, ismeretlen, nem létező pénzintézetek számlájára utalta. Sindonát terheli az a vád is, hogy

meggyilkoltatta a bűnös ügyleteinek kivizsgálásával megbízott kormánybiztost, Giorgio Ambrosolit,

amikor kiderült, hogy ez utóbbi leleplező erejű dokumentumokat készül a bíróságnak átadni. Az olasz bankár elmenekült az országból, de az Egyesült Államokban is csődbe juttatta az ottani bankját. Így egy amerikai börtönben volt kénytelen „kényszerpihenőt" tartani: 25 évre ítélték.

Néhány hónappal ezelőtt azonban az Egyesült Államok kiadta az olasz hatóságoknak Sindonát, s így a vádlott honi földön is felelni fog bűneiért.

Sindona esetét az is megkülönbözteti az egyszerű bűnügyi krónikáktól, hogy számos ismert közéleti személyiség neve merült fel ügyével kapcsolatban, hiszen a bankár nem hajthatta volna végre különböző cselekményeit értékes társadalmi összeköttetések nélkül.

MIT JELENT A SLUSSZKULCS-RAJZ?

A kék lámpa hívei és ellenzői

Bern, december 4.

Svájc fővárosának egyik forgalmas keresztezésénél újabban, a hagyományos színek mellett,

egy negyedik, mégpedig kék lámpa is kigyullad.

Először a pirossal együtt: *a kék mezőben slusszkulcs rajza, a lámpa azt jelzi, hogy most kell leállítani a motort, érdemes, hiszen legalább 17 másodpercig fog eltelni a váltásig.* Öt másodperccel a zöld megjelenése előtt ismét kigyullad a kék lámpa, ezúttal arra figyelmeztetve, hogy ideje ismét indítani a motort.

Az új lámpa kísérlet — kedvező tapasztalatokkal. Hatására a vezetők 50-70 százaléka a „kék" ciklusban leállítja a motort, *csökkentve a fogyasztást és a környezet szennyezését.* Amennyiben Bern mind a 110 jelzőlámpás keresztezését felszerelnék a kék lámpákkal is, *évente kétmillió liter üzemanyagot lehetne megtakarítani, s érezhetően csökkenne a légszennyezés* — mutatták ki a város egyetemének szakemberei.

A döntés a kormány feladata,

de a vonzó tervnek máris vannak ellenfelei. Érvelésük: *a benzinmegtakarítás nyilvánvaló — de nem kerülhet-e többe, ha a kocsik indítómotorjai, elektromos berendezései hamarabb használódnak el a gyakori starttól?* Nem is beszélve a téli időszakról, amikor örül az ember, ha nagynehezen egyszer elindul a kocsija.

HÉT SZÍNÉSZ MEGSÉRÜLT

Szerencsétlenség a színpadon

Essen, december 4.

Összedőlt egy két méter magas színházi lépcső, előadás alatt az esseni Városi Színházban. A színpadon levő színészek közül heten sérültek meg, agyrázkódást, illetve csonttöréseket szenvedtek.

eXtra LOTTÓ

eXtra NYEREMÉNYEK

A Nemzeti Színházért akció keretében,

A számsorsolást

december 11-én a televízió és a rádió is közvetíti.

A tárgynyeremény-sorsoláson,

december 18-án 500 nyereményt sorsolnak ki.

2 főnyeremény:

egy 200 000 Ft értékű faház vásárlására szóló utalvány és egy Polski Fiat 125-ös típusú személygépkocsi.

A szelvények beérkezési határideje: december 8., szombat, déli 12 óra.

Eladó a Boszporusz-híd

Ankara, december 4.

A török kormány a következő két hétben mintegy 10 milliárd török fontért (23 millió dollár) „eladja" a Boszporusz-hidat. Az Európát az ázsiai kontinenssel összekötő Boszporusz-híd 43 ezer részjegy formájában kerül értékesítésre. A híd új tulajdonosai nem szerzik meg a híd feletti ellenőrzés jogát, csak a híd nyereségéből részesedhetnek.

A világ ötödik leghosszabb függőhídja, ahol hídpénzt kell fizetni, az egyik legjövedelmezőbb beruházásnak számít Törökországban — tavaly 4,5 milliárd fontot jövedelmezett.

A NAP PROGRAMJÁBÓL

RÁDIÓ

December 4., kedd

KOSSUTH:

14.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés. — 14.10: Magyarán szólva. — 14.25: Orvosi tanácsok. A fejfájásról. — 14.30: Dzsesszmelódiák. — 15.00: Élő világirodalom. Nagy-Britannia. — 15.20: Wagner operáiból. — 16.00: Hírek. Időjárás. — 16.05: Látogatóban. Ajándékműsor beteg gyerekeknek. — 17.00: Újraolvasva. Kosztolányi Dezső Édes Anna című regényéről beszél Németh G. Béla. — 17.30: A Philip Jones rézfúvósegyüttes játszik. — 17.42: Reklám. — 17.45: A Szabó család. — 18.15: Hol volt, hol nem volt... — 18.25: Mai könyvajánlatunk. — 18.28: Műsorismertetés. — 18.30: Esti Magazin. — 19.15: Közvetítés a Játékszínből. Otthon. — 20.50: Donizetti-áriák. — 21.30: Tudomány és gyakorlat. — 22.00: Hírek. Időjárás. Sport. — 22.20: Tíz perc külpolitika. — 22.30: Schönberg: Egy varsói menekült — kantáta. — 22.38: A közjó szolgálatában. — 22.48: Külföldről érkezett. — 23.09: Zenekari muzsika. — 24.00: Hírek. Időjárás. — 0.10: Új dzsesszfelvételeinkből.

PETŐFI:

14.00: Zenés délután. — 17.27: Reklám. — 17.30: Disputa arról, hogy ki az értelmiségi. — 18.30: Gramofonalbum. Régi slágerek a korongon. — 19.00: Hírek. Útközben. — 19.05: Csak fiataloknak! (szt). — 20.00; Balázs Árpád népdalfeldolgozásaiból (szt). — 20.30: Ritmus. A Dolly Roll együttes felvételeiből (szt). — 21.00: Hírek. Útközben. — 21.05: Hosszúhajú veszedelem. Epizódok Gárdonyi Géza regényéből. — 21.30: Gésák. A Rádió Dalszínháza. — 22.46: Fritz Kreisler hegedül. — 23.00: Hírek. Időjárás. Sport. — 23.20: Komolyzene könnyedén (szt). — 24.00: Éjféltől hajnalig. A Petőfi rádió zenés műsora.

3. MŰSOR:

13.00: Hírek. Időjárás. — 13.05: Világújság. — 15.08: Herbie Hancock dzsesszegyüttese játszik (szt). — 15.30: Labirintus. Zenei rejtvények fiataloknak. — 15.45: Télapó. Muzsika gyermekeknek. — 16.00: Kamarazene (szt). — 17.00: Iskolarádió. Héliosz. Képek és jelképek. — 17.30: Zenekari muzsika (szt). — 18.30: Na maternjem jeziku. A Magyar Rádió szerb-horvát nyelvű nemzetiségi műsora Pécsről. — 19.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés. — 19.05: In der Muttersprache. A Magyar Rádió német nyelvű nemzetiségi műsora, Pécsről. — 19.35: Muzsikáló természet. Szibéria énekesei. — 19.40: Együttesek muzsikálnak (szt). — Kb. 20.20: Ki menti meg József Attila iskoláját? — Kb. 21.30: OIRT-drámafesztivál. Végtelen komédia. — Kb. 22.15: Láng István műveiből (szt). — Kb. 22.56: Madrigálok (szt). — 23.30: Hírek. Időjárás.

December 5., szerda

KOSSUTH:

4.30—7.59: Jó reggelt! A Kossuth rádió reggeli műsora. — 8.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés. — Kb. 8.20: Mai kulturális programok. — 8.20: Világablak. Az olvasás gyönyörűsége. — 8.50: Kis magyar néprajz. — 8.58: Évszázadok mesterművei. — 9.49: Takács Jenő: Gyermekmuzsika. — 10.00: Hírek. Időjárás. — 10.05: A hömpörödő. Viktoria Tokareva elbeszélése. — 10.35: Énekló Ifjúság. — 10.47: Az Állami Népi Együttes műsoraból. — 11.20: Graziella Sciutti és Eberhard Waechter operaáriákat énekel. — 12.00: Déli Krónika. — 12.30: Ki nyer ma? — 12.40: Reklám. — 12.45: Törvénykönyv. Gondolatok az államiságról. — 13.00: Leonard Bernstein vezényli a New York-i Filharmonikus Zenekart.

PETŐFI:

14.30: A Petőfi rádió reggeli zenés műsora. — 8.00: Hírek. Időjárás. — 8.05: Idősebbek hullámhosszán. — 8.50: Tíz perc külpolitika. — 9.00: Hírek. Útközben. — 9.05: Napközben. Zenés délelőtt. — 12.00: Hírek németül, oroszul és angolul. — 12.10: Kónya Sándor énekel. — 12.30: Cigánydalok, csárdások (szt). — 13.00: Hírek. Útközben. — 13.10: Pophullám (szt). — 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés.

3. MŰSOR:

9.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés. — 9.05: A kiállítótermek programjából. — 9.08: Operába hivogató. Verdi: Rigoletto. — 9.39: Az 1984-es Pozsonyi Lyra Fesztivál dalaiból (szt). — 10.20: Vivaldi: Tizenkét concerto (szt). — 12.13: A Kodály vonósnégyes felvételeiből (szt). — 13.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés. — 13.05: Szonda. Tudományos magazin. — 13.35: A XI. debreceni nemzetközi kórushangverseny hangfelvételei (szt).

TELEVÍZIÓ

KEDD

14.40: Iskolatévé. Én látom is, amit olvastam. Mese otthon, az olvasókönyvben és a képernyőn. — 15.20: Barangolás a szerkezetben III. (A 7. osztályos kémia tantárgyhoz.) — 15.45: Adni, kapni jó. Ünnepnapok. — 16.00: Szórakaténusz. Mi ma szellő, holnap orkán. (Rokonértelmű főnevek.) (A 3. osztályos magyar nyelvhez.) — 16.15: Hírek. — 16.25: A világ nagy városai. Francia dokumentumfilm-sorozat. Lisszabon (ism.) — 17.15: Képújság. — 17.20: Dél-Alföldi Krónika. A szegedi körzeti stúdió műsora. — 17.50: Tévébörze. — 18.00: Társadalmi vitában. — 18.50: Reklám. — 19.05: Olvassatok mindennap! — 19.10: Idősebbek is elkezdhetik. Tévétorna. — 19.15: Esti mese. — 19.30: Tv-híradó. — 20.00: Appassionata. Tévéfilm — III/1. rész. — 20.55: Stúdió '84. A Televízió kulturális hetilapja. — 21.55: Felkínálom népgazdasági hasznosításra. — 22.35: Tv-híradó 3.

2. MŰSOR:

17.50: Kuckó (ism.) — 18.20: Képújság. — 18.25: „Dok u Starinu skole bude..." A pécsi körzeti stúdió szerb-horvát nyelvű szerkesztőségének különkiadása. (FF) — 18.55: Műemléksorsok. — 19.25: Brahms: Klarinétötös, h-moll Op. 115. — 20.00: Interklub. Nyolc mozaikkocka Bulgáriából. Az ifjúsági szerkesztőség műsora. — 20.50: Tv-híradó 2. — 21.10: Reklám. — 21.15: „Egyedi voltukban megrázó jellegűek..." Filmszociográfia és stúdióbeszélgetés az eltartási szerződésekről. (FF) — 22.40: Képújság.

SZERDA DÉLELŐTT

8.00: Idősebbek is elkezdhetik. Tévétorna (ism.) — 8.05: Iskolatévé. Magyar irodalom (ált. isk. 8. oszt.) FF Móricz útja a Hét krajcárig. — 8.35: Angol nyelv. Follow me. 20. I sometimes work late. — 8.50: Osztályfőnöki óra (ált. isk. 5—8. oszt.) Most mit tegyünk? Nézd meg, kivel barátkozol! — 9.00: Történelem (ált. isk. 5. oszt.) A spártaiak és a thermopülai csata. — 9.35: Az energia. III/1. Energiaváltozások. — 10.00: Delta. Tudományos híradó (ism.) — 10.25: Napló a hanamori iskoláról. Japán film (ism.) — 12.10: Képújság.

SZÍNHÁZ

Erkel Színház: Pillangókisasszony (A. bérl. 2. ea., 7) — Zeneakadémia: A Postás Szimfonikus Zenekar hangversenye (Postás bérl., 2., fél 8) — Pesti Vigadó: H. Szegedi Anikó zongoraestek (Klasszikus zongoraestek 5., fél 8) — Pesti Vigadó Kamaraterem: A legnagyobb magyar (7) — Nemzeti Színház: A szélmalom lakói (7) — Várszínház: János király (7) — Katona József Színház: Menekülés (7) — Vígszínház: Amerikai Élektra (7) — Pesti Színház: Farsang (7) — Madách Színház: Macskák (8) — Madách Kamara: Alkonyi dalunk szól (Zerkovitz bérl. 2. ea., 7) — József Attila Színház: Mahagonny (7) — Thália Színház: Volt egyszer egy Városliget (7) — Vidám Színpad: Szeretem a feleségem (7) — A rímfaragó (A Kis Színpadon, fél 8) — Mikroszkóp Színpad: Bal? Jobb? Bal!! (fél 8) — Radnóti Miklós Színpad: Bolond Istók (7) — Játékszín: Tóték (7) — Józsefvárosi Színház: Itt a piros, hol a piros (7) — Egyetemi Színpad: A hatalmas színrabló (du 3) — Lézerszínház: Lézerock (6); SztáRock (fél 8) — Budapesti Gyermekszínház: Scapin furfangjai (du 3): Családi fénykép (a Stúdiószínpadon, 7).

KÖZLEMÉNYEK

„Bruce Lee nyomában" sportkarate-tanfolyamot indít a Hunyadi SE 14 éven felülieknek. Edzések kedd, péntek 19.30, I. ker. Batthyány u. 8. Szerda, péntek 19.00, VII. ker. Bezerédi u. 16. Hétfő, szerda 19.00 lőrinci sportcsarnok, XVIII., Thököly u. 5. (x)

A Gelka Kereskedelmi Főosztálya értesíti kedves vásárlóit, hogy a százhalombattai raktáráruházban az elektromos tűzhelyek értékesítése átmenetileg szünetel. (x)

Kezdje frissen a napot! Már reggel 6 órától várjuk. Szauna — szolárium — helyi fogyasztás. Motilitás Szalon, IX., Üllői út 53/a. (x)

Táncolni megtanulhat pár óra alatt **különórán,** Szeif Gyuláné tánctanárnál. VII., Lenin krt. 37. Tel.: 220-494. (x)

Tánctanfolyam indul minden hónap első keddjén 6-kor. Vezető: Gulyás Judit. Egyéni oktatás is néhány különórán. Fogadóóra: kedd, szerda, csütörtök 17.30-tól 20.30-ig. Tel.: 312-892. Lenin krt. 76. (x)

Gépírásra a legrövidebb idő alatt tanítja meg a „Harkály" Gmk. 415-567, 374-353. (x)

Sítúrák, oktatás Donovalyban, Chopokon 1700—2500 Ft. Sítúrák Vitosán, Borovecen (Bulgária) februárban, márciusban, tavaszi szünetben 5400—5700 Ft és 6570 Ft. Wintour Gmk. Jelentkezés tel.: 252-198 egész nap, 319-103 hétfőn és szerdán 16.30—18.30. (x)

Horgász ismerősének karácsonyra a III., Korvin Ottó u. 45. alatti szaküzletben többszáz-féle ajándékból választhat. Nyitva: kedd, péntek 10—18 óráig, szombat 7—11 óráig. (x)

Szauna — fiatalság, erő, egészség. Motilitás Szalon — IX., Üllői út 53/a. (x)

Szoláriumra és elektromos fogyasztásra bérletek 600, ill. 900 Ft-ért, valamint kozmetika, pedikűr, testmasszázs a Pompadour szépítószalonban. Tel.: 371-228. (x)

Barnulhat, pihenhet, és karácsonyi ajándékbérletet is válthat a Klára Szoláriumban. Kedvezményes ár: 400 Ft. VI., Bajcsy-Zsilinszky köz 1. 313-221. (x)

Súlytöbbletét garantáltan leadja kombinált módon — konditerna, helyi fogyasztás, szauna. Motilitás Szalon — IX., Üllői út 53/a. (x)

Alakjavítás, mellizom-rugalmasítás elektromos géppel az M. Pompadourban. Tel.: 371-228. (x)

Gyermeknadrág! Gyermeknadrág! Gyermekruhák nagy választékban **DODO** gyermekdivat VI., Lenin krt. 81. (x)

Vegye igénybe kozmetikánkban szolgáltatásainkat: elektromos helyi fogyasztás, szolárium, mélyrétegi ionthoporézis kezelés. Tel.: 423-700 (x)

Dedikálás. Értesítjük kedves vásárlóinkat, hogy december 4-én, kedden 16 órától Ágai Ágnes: A titkokat az ujjaimnak mondom el c. könyvét dedikálja a Moszkva téri könyvpavilonnál. Szeretettel várunk minden érdeklődőt. Állami Könyvterjesztő Vállalat. (x)

A „Nyitott kapu a könyvhöz" akció első heti nyerőszámai: 260, 335, 397, 852, 1256, 1347, 1350, 1426, 1582, 1650, 1651, 1782, 1772, 1910, 2039, 2094, 2104, 2199, 2300, 2304. A nyeremények a helyszínen átvehetők (Budapest V., Deák Ferenc u. 15. kultúrtermében.) Kérjük vásárlóinkat, őrizzék meg sorsjegyeiket, mert azok a további sorsoláson is részt vesznek. Állami Könyvterjesztő Vállalat. (x)

A Miniatűr eszpresszó nosztalgiás vasárnapi teadélutánia délután 5 órakor kezdődik. II., Rózsahegy u. 1. (x)

Korszerű szépségápolás. Őrizze meg bőre szépségét, üde színét. Vegye igénybe modern kozmetikai szolgáltatásainkat: iontophorézis mélyrétegi kezelések, elektromos helyi fogyasztás, szolárium. Szeretettel várjuk bejelentkezését. Tel.: 423-700. (x)

Pszichoteam. Budapest V., Bajcsy-Zsilinszky út 20. Levélcím: Pf.: 826. 1399. Telefon: 322-548. (x)

Megnyílt! Pihenő Club Zugló-ban: társalgó, szauna, szolárium. Törös Judit, XIV., Laky Adolf u. 82. Telefon: 835-830. (x)

14—16 óráig a diákokat 50%-os kedvezménnyel várjuk testkultúraszalonunkba. Motilitás szalon. IX., Üllői út 53/a. (x)

Kismamák, figyelem! Terhestorna szakképzett gyógytornászok vezetésével. Motilitás Szalon. IX., Üllői út 53/a. (x)

Vers, dal, próza, rejtvény. Az IBUSZ—TIT Ország-világjárók Baráti Köre meghívja Önt Mint a madár című idegenforgalmi, ismeretterjesztő és szórakoztató műsorára a Csili Művelődési Központba. A műsorban fellép Dévai Nagy Kamilla, Erdélyi György és Pelsőczy László. Meghívók díjtalanul kaphatók a Csili Művelődési Központban (Bp. XX., Nagy Gy. István u. 2—6.) és az Ország-világjárók Baráti Körének titkárságán (Bp. VI., Lenin krt. 98.) (x)

Dedikálás gyermekeknek! Értesítjük kedves vásárlóinkat, hogy december 5-én, szerdán 16 órai kezdettel Petrovácz István dedikálja a gyermekkönyvhétre megjelent kötetét a Móra Ferenc Könyvesboltban (Budapest V., Múzeum krt. 39.). Minden érdeklődőt szeretettel várunk. Állami Könyvterjesztő Vállalat. (x)

Szilveszter a Vitosán, Bulgáriában. Síutak, síoktatás folyamatosan a jövő évben Donovalyban és a Chopokon. Jelentkezés, beiratkozás az Almássy téri Szabadidő Központban, Almássy tér 6. Minden kedden és csütörtökön 17-től 19 óráig. Slalom Gm. (x)

Music City hanglemezbolt a Belvárosban. Kazetták, Hi-Fi sztereó, zenekari felszerelések. (V., Irányi u. 7.) (x)

Amatőrök, barkácsolók, figyelem! Megnyílt a **mikroprocesszor** híradástechnikai szaküzlet a Belvárosban. IC—K, tranzisztorok, elektronikus játékok. Bp. VII., Kerlész u. 23. (x)

Itt A BUDAPESTIEK BESZÉLNEK

Szép moziban csúnya percek

Igazán örömet szerzett a környék lakosainak a több mint 10 évi szünet után megnyíló Vörösmarty Filmszínház. A kívül-belül felújított mozira nem is lehet panasz, annál inkább akadt problémánk a mozi ügyeletes férfivezetőjével, aki november 24-én a háromnegyed hat órás előadáson a „Yerma" című film kezdete előtt még jegyszedőnek is beállt.

Feleségemmel fiatalon leszázalékolt rokkantnyugdíjasok vagyunk, amit a jegyszedő (akiről csak később derült ki, hogy vezető is) nem hitt el, és igazolásra szólított fel bennünket. Természetesen a legnagyobb tömeg közepén a legkényelmetlenebb helyzetben szorultunk mindketten magyarázkodásra, és a nyugdíjasbérlet, igazolvány és szelvény keresésére. Majd az iratok felmutatása után nyertünk bebocsátást, amelyet többen végignéztek megvető tekintettel. A felháborodást belőlünk az akkor még jegyszedőnek hitt fiatal vezető megjegyzése váltotta ki: örüljünk neki, hogy fiatalon nyugdíjasok vagyunk, és bérlettel nézhetjük meg a filmet.

Végezetül csupán annyit, egyszer már a jegy vásárlásakor igazoltuk, hogy nyugdíjasok vagyunk.

M. J.
Budapest, Szamuely u.

Hétfősök

Már sok brigádelnevezést hallottam, de most egy szokatlan név vonta magára a figyelmemet: „HÉTFŐS ÁLLVÁNYOZÓ BRIGÁD"!

Vajon milyen lehet ez? — tűnődtem el magamban. Vajon minden napra van egy-egy belőlük: keddes, szerdás stb... S vajon csak ezen a napon dolgoznak?

Csiszár János
Bp. XI., Daróczi út 68.

Lehetetlent nem vállalnak

Az Itt a budapestiek beszélnek rovatban „Vigye maszekhoz!" címmel Varga Andrásné (Bp. XIII., Reitter F. u. 10. sz. alatti lakos) panasza jelent meg, vállalatunk munkájával kapcsolatban.

A levél írója abból az alapfeltételezésből indul ki, hogy a Patyolat Vállalatnak kötelessége tisztításra átvenni minden ruhaneműt, még azt is, amelyről az átvételkor is feltételezhető, hogy a folt nem távolítható el.

Vállalatunk valóban azon dolgozik, hogy a lakosság igényeit kielégítse, de számunkra eleve láthatóan hátrányos szerződést nem kívánunk kötni. Ezért nem tartom jogosnak megkérdőjelezni vállalatunk jogát arra, hogy bizonyos megbízásokat ne fogadjon el, ha az előreláthatóan nem teljesíthető. Sőt azt sem tartom tragédiának, ha a Patyolat átvevője a megrendelőt arra biztatja, hogy kísérelje meg a tisztítást kisiparossal elvégeztetni.

Az viszont valóban tarthatatlan, ha a fentieket dolgozónk nem kulturált, emberi formában közölte a megrendelővel — és ezért Varga Andrásnétól ezúton kérek elnézést.

Egyébként a rendszeres oktatások alkalmával fióküzletünk dolgozóit igyekszünk részletes szakmai ismeretekben részesíteni, valamint törekszünk a színvonalasabb kiszolgálás elsajátítására.

A levélben említett „felügyeleti szerv" a Victor Hugo utca sarkán vállalatunk vevőszolgálati irodája. Az üggyel foglalkozók elmondták, hogy a panaszos újszerű állapotban levő velúrbőr nadrágot mutatott be, amelyen — a nadrágszárakon — nagy kiterjedésű, kb. 15 cm átmérőjű folt volt. Vállalatunk a nadrág tisztítását még felelősség nélkül sem vállalja, mert a bőrárukból a foltok zöme nem kezelhető ki.

Dr. Deme Tibor
igazgató
Fővárosi Patyolat Vállalat

„Félszemü(veges)" akció

Negyvenszázalékos engedménnyel készített szemüveget a nyugdíjasoknak november 17-ig az Ofotért.

„Látni szeretnék végre" — mondom a szőke kisasszonynak a Szent István körúti, híres Granvisus-boltban. Sajnos, nincs kész." „Torlódás van az akció miatt? De minek akkor az akció?" „Azt nem tudom." Ez a párbeszéd azt tudatta velem, hogy a határidőt követő ötödik napon nincs szemüvegem. Pedig, amíg sorba álltam a nyugdíjasok közt, két órát, megnyugodtan olvastam: „Ha szemüvege határidőre netm készül el, 10 százalék engedményt adunk." Nem is kételkedtem. Szombat ellenére örömmel utaztam Pestre Szentendréről, ahol lakom. „Hétfőn tessék, nem érkezett meg." És ugyanezt a szöveget hallom immáron négyszer egymás után. A vásárlók könyve emlegetésekor a boltvezető telefont ragad és megkérdezi az üzemet. „Torlódás van" — mondja, fogalma sincs, mikor lesz kész a szemüveg. De rendeljem meg újra, azt beviszik, holnap hozzák is ki! Álmélkodom és kérdezem, miért nem készítik el az eredeti megrendelést. — „Azért, mert azt besorolták a munkamenetbe, és nem tudják, hol tart..."

Igaz, én SZTK-szemüveget rendeltem. A feleségem is, de tévedésből a szomszéd ktsz-nél, és ő már másnap megkapta, és két hete viseli! Ki érti ezt? Az Ofotért vezetői biztosan nem, mert akkor nem így csinálnák. Mindenesetre, majd megírom, mikor is kaptam meg november 8-án megrendelt, 24-re készre jelzett szemüvegemet, amelyért elutaztam már négyszer 22 forintot, és mennyi időt?

Dr. Ikvai Nándor
Szentendre, Pannónia u. 22.

Nem elég csak elítélni

A Flórián tér és környékének rekonstrukciója — amely az ország egyik kiemelt beruházása volt — befejeződött.

A létesítményeket az építés ideje alatt is jelentőségének megfelelően őriztük, védelmeztük a „vandál kezektől".

A hivatásos rendőri állomány szolgálati idején túlmenően a kerületi rendőrkapitányság önkéntes rendőrei és az ifjúgárdisták július közepétől október végéig az aluljáró és környékének megóvására, őrzésére 5500 munkaórát fordítottak.

A közterületi szolgálatot úgy terveztük, hogy az aluljárónak és környékének rendőri ellenőrzése folyamatos legyen. Előfordult azonban, hogy más, halaszthatatlan feladat miatt ez csorbát szenvedett.

A III. ker. Rendőrkapitányság munkatársai és társadalmi segítői igyekeznek mindent megtenni, hogy a Flórián téri aluljáró valamennyiünk örömére, kényelmére még sokáig ilyen szép maradjon. Minden vandál kezét nem tudjuk lefogni. Ehhez a becsületes állampolgárok segítségére is szükségünk van. Nem elég csak elítélni az értelmetlen rongálást, pusztítást, hanem mindannyiunknak tenni is kell ellene valamit, mint az egy olvasói levélben is megfogalmazódott.

Dr. Vámos Ferenc r. őrgy.
kapitányságvezető

84. dec. 17.

Nukleáris tél

A legnagyobb amerikai tv-hálózat, a CBS vitát rendezett a képernyőn „Nukleáris tél" címmel. A cím eredetileg egy tanulmányé, amit az amerikai tudományos akadémia készített egy esetleges háború következményeiről.

A televíziós vitára meghívták a Pentagon képviselőit is, de Weinberger hadügyminisztériuma — mint várható volt — nemet mondott. Az indok nem akármilyen: a minisztériumnak — hangzott a válasz — „még nem volt ideje tanulmányozni" a dokumentumot.

A dokumentumot mi sem tanulmányozhattuk, de — hála az amerikai sajtónak — a lényegét mi is tudjuk és ezúton közöljük (persze bizalmasan) a Pentagonnal: A „nukleáris tél" olyan sajátos évszak (lenne, ha meg nem akadályozzuk), amelynek legfőbb sajátossága az, hogy utána — nincs tavasz.

(ha-)

ŰRFEGYVERKEZÉS, FRANCIA–SZOVJET KAPCSOLATOK, CSÁD..

Mitterrand elnök televíziós nyilatkozata

Párizs, december 17.

Dobsa János, az MTI tudósítója jelenti:

Mitterrand elnök tegnap esti televíziós nyilatkozatában kijelentette, hogy *ellenzi* a világűr militarizálását, s hangsúlyozta, hogy *aktív baráti kapcsolatokat kíván fenntartani a Szovjetunióval.*

Az elnök újságírók kérdéseire válaszolva nyilatkozott Franciaország külpolitikájáról. A kelet—nyugati viszonyról szólva hangsúlyozta, hogy a békét csak az erők egyensúlya biztosíthatja, majd

kijelentette: nem ért egyet Reagan elnök űrfegyverkezési terveivel, mert azok már túlfegyverkezést jelentenek.

Nem efelé, hanem a leszerelés felé kell haladni, és *a lehető legalacsonyabb szinten* kell megállapítani az erők egyensúlyát. A két nagyhatalomnak párbeszédet kell erről folytatnia. Franciaország álláspontja mindenesetre az, hogy *ellenzi* a világűr militarizálását.

A *francia—szovjet kapcsolatokról* szólva Mitterrand elnök kijelentette, hogy fontosnak tartja a jó kapcsolatokat a Szovjetunióval, s ezt akarta kifejezésre juttatni júniusi moszkvai látogatásával is. A két ország közötti barátság évszázados hagyománya a francia politikának, a két országnak meg kell értenie egymást,

Franciaország aktív baráti kapcsolatokat kíván fenntartani a Szovjetunióval.

Kijelentette, *helyesnek tartaná, ha ismét rendszeressé válnának a megbeszélések a két kormány között,* s közölte: moszkvai látogatásakor meghívta *Konsztantyin Csernyenkót,* hogy látogasson el Franciaországba.

Az elnök az interjú során nagyon részletesen foglalkozott a *csádi* kérdéssel, miután a jobboldal élesen támadta csádi politikáját, és Moamer el-Kadhafival történt találkozóját.

Damaszkuszi látogatásáról szólva, amelyet a jobboldal szintén hevesen támadott, az elnök kijelentette: a látogatás után Párizsban megbeszélést folytatott *Peresz* izraeli miniszterelnökkel és *Husszein* jordániai királlyal, s mindketten *helyeselték* damaszkuszi látogatását, jónak tartják azt, hogy Franciaország a közel-keleti térségben *mindenkivel* tartja a kapcsolatot.

HÍRMAGYARÁZATUNK

Ólommentes füstölgések

Jóllehet, a hazai automobilizmusnak nem a környezetszennyezés csökkentése az első számú gondja, mi sem tekinthetünk el, már középtávon sem, azoktól az intézkedésektől, *amelyeket kontinensünk nyugati felén hoztak az ólommentes benzin bevezetéséről.* Miután Magyarország Európa egyik legjelentősebb turisztikai célpontja, illetve fontos tranzitországa, itthon is számolni kell — ráadásul a nem távoli jövőben — a „környezetbarát" autótípusok fogadásával, valamint a hazai gépkocsik kipufogó gáza szennyezőanyag-tartalmának csökkentésével. Az Áfor legutóbbi sajtótájékoztatóján is sok szó esett már erről.

Az Egyesült Államokban és Japánban még az elmúlt évtizedben olyan rendelkezés született, amely előírja, hogy a gépkocsik mennyi *nitrogéndioxidot* bocsáthatnak ki. Az USA-ban és a szigetországban gyártott autókat már csak *a kipufogó gázok megtisztítására szolgáló katalizátorokkal* lehet forgalomba hozni. A szigorú környezetvédelmi szabványok betartását szolgáló drága katalizátor-berendezések *platinát* is tartalmaznak, amelyet *hamar tönkretesz a ma használatos ólomtartalmú benzin.* Ezért mindkét országban a kutaknál ma már — a türelmi idő lejárta után — szinte csak ólommentes benzint lehet vásárolni.

Szabványok és időpontok

A Közös Piac nemrégiben úgy döntött, hogy 1995-től alkalmazza maga is az amerikai és a japán „kipufogógáz-szabványt", s *egy évtized elegendő lesz a vásárlók, a gyártók, valamint a kőolajtársaságok számára az átállásra.* Bevezetésének szükségességét senki nem vitatja, hiszen az emberi környezet romlásának, pusztulásának egyik legnagyobb előidézője a gépjármű. Az erdők pusztulását, a nagyvárosok rossz levegőjét, a légúti megbetegedések jelentős részét az autókból kiáramló kéndioxid idézi elő.

Ugyanakkor nem kevés vitát váltott ki a közös piaci tagországokban a nyugatnémet kormány döntése, amelynek értelmében már 1989-től — *tehát a nyugat-európai gazdasági integráció által előírt határidőnél hat esztendővel előbb* — az országban csak olyan járművekre adnak ki forgalmi engedélyt, amelyek fel vannak szerelve a kipufogó gáz szennyezését csökkentő katalizátorral. (A kétezer köbcentinél nagyobb hengerűrtartalommal rendelkező járművek tulajdonosai *már 1988-tól* kötelesek gondoskodni a kipufogó gáz megszűréséről.) A bonni kormány a környezetkímélő járművek elterjedését adópolitikával is támogatja: az ólommentes benzin árát literenként 2 pfenniggel leszállítják, a többi fajtáét pedig ugyanennyivel megemelik. *Arról is szó van, hogy a katalizátorral üzemelő gépkocsik tulajdonosai alacsonyabb adót fizetnek majd autójuk után.*

A katalizátorok kötelező beszerelése azonban mintegy 1500 márkával drágítja majd meg az autókat, s egyelőre nem tisztázott, ki viseli — a költségvetés vagy a vásárló — a *többletköltségeket.* Az iparnak igen gyorsan meg kell kezdenie a berendezések sorozatgyártását, a benzinkutakat pedig alkalmassá kell tenni ólommentes benzin árusítására. *Jelenleg a legtöbb közös piaci országban a benzin literenként 0,15 gramm ólmot tartalmaz, s ezt az értéket az új szabványok szerint még tovább kell csökkenteni.* (Magyarországon a normálbenzin ólomtartalma 0,6, a 98 oktánosé pedig 0,7 gramm literenként.)

A bonni terv hazai ellenzői többek között azt is a kormány szemére vetik, hogy nem helyes „eminenskedni", vagyis hat évvel korábban végrehajtani az előírásokat. Sokan arra hivatkoznak, hogy egyelőre hasznosabb lenne sebességkorlátozást elrendelni az autópályákon, mert a *mérések tanúsága szerint, ha a maximális sebesség 100 kilométer lenne, máris 20 százalékkal csökkenne a mérgező gázok mennyisége.* (Az NSZK-ban a gépkocsik évente másfél millió tonna nitrogénoxidot „termelnek".) A kormány azonban nem hajlandó új sebességhatár elrendelésére, s végre kívánja hajtani az amerikai és japán szigorú környezetvédelmi előírásokhoz való *mielőbbi* alkalmazkodást.

A bonni „robbantás"

A kipufogógáz-ügyben történt bonni „robbantás" nagy visszatetszést váltott ki a közös piaci társországok körében. *A jelentős autóexportot lebonyolító olaszok, franciák és angolok egyenesen protekcionizmussal vádolják Bonnt: véleményük szerint a nyugatnémet kormány így akarja visszaszorítani a gépkocsi-behozatalt, hiszen a nyugat-európai konkurrensek csak 1995-re készülnek fel a katalizátorok tömeggyártására, illetve beszerelésére.* Ezzel szemben az amerikai és a japán autóipar mélegen üdvözölte a bonni döntést, hiszen az számukra — miután autóik megfelelnek a szabványoknak — új exportlehetőségeket jelent 1989-től. (A kormánydöntés szerint ugyanis 1989-től csak katalizátorral ellátott autók importálhatók az NSZK-ba.)

Gondot jelent a közös piaci társországoknak az is, hogy a tervezettnél jóval korábban ki kell építeniük *az ólommentes benzint árusító kúthálózatukat, mert annak híján elapad a nyugatnémet autós-idegenforgalom.*

Nyertesek és vesztesek

Az ólommentes benzin és a katalizátor idő előtti bevezetésének lesznek nyertesei és természetesen vesztesei is. A nyertesek közé tartoznak az olajtársaságok, hiszen a katalizátorok alkalmazása 5-10 százalékkal növeli az üzemanyag-fogyasztást. Ugyancsak kedvező üzletmenetre számíthatnak a katalitikus konvertereket gyártó cégek. Közülük a legnagyobb az amerikai központú *Johnson Mattey,* amely az USA-ban évi 20 millió, Nagy-Britanniában pedig évi 2 millió katalizátort gyárt. Várhatóan hamarosan az NSZK-ban is megveti a lábát a cég, hiszen ott rövidesen évente több millió katalizátort igényel a piac.

A vesztesek sorába azok a nyugat-európai autógyárak tartoznak, amelyek katalizátor hiányában *kénytelenek eladásaik visszaesésével számolni a nyugatnémet piacon.* Érdemes ismételten hangsúlyozni, hogy a konkurrencia még nem készült és nem is készülhetett fel az átállásra, hiszen a brüsszeli döntés egy évtizedes átmeneti, felkészülési időszakot engedélyezett. Ugyancsak a vesztesek közé kell sorolni azokat a nyugatnémet gépkocsi-tulajdonosokat, akik külföldön nem juthatnak hozzá ólommentes benzinhez.

Kétségtelen, hogy a környezet károsodása az emberi civilizáció egyik legnagyobb és legégetőbb problémája. Az is egyértelmű, hogy szükséges a gépkocsit, mint az egyik legnagyobb szennyezőforrást valamilyen módon „megszelídíteni", tehát a jövő csak az ólommentes benziné lehet Európában is. Más kérdés azonban, hogy a környezetvédelemben ki mennyire hajlandó alkalmazkodni a közös döntésekhez. *S itt már „vastagon" jönnek számításba az üzleti kérdések...*

(— asz)

Ötös ikrek

Nyugat-Berlin, december 17.

Ötös ikrek születtek tegnapra virradóra Nyugat-Berlinben. A két kislány és három kisfiú az orvosok fogalmazása szerint „jó egészségnek örvend". A legkisebb súlya nem éri el az egy kilogrammot (950 grammos), a legnagyobb pedig 1100 gramm súlyú.

BHOPALI VEGYI ÜZEM

Vízbeszivárgás okozta a tömegkatasztrófát

Új-Delhi, december 17.

Az eredeti célkitűzéstől eltérően nem három, hanem négy tonna mérgező alapanyagot dolgoztak fel tegnap rovarirtó szerré a bhopali *Union Carbide* vegyi üzemben. A termelés 13 nappal a végzetes tömegtragédia bekövetkezte után indult be ismét, azért, hogy a tartályokban még megmaradt 15 tonnányi metilcianidot *elhasználják.* Ez után az üzemet — legalábbis a vizsgálat befejeztéig — *lezárják.*

A tragédia okainak kivizsgálásában segédkező műszaki bizottság vezetője, *S. Varadaradzsan* elmondta: a vegyipar történetében bekövetkezett eddigi legborzalmasabb tömegkatasztrófát minden bizonnyal az idézte elő, hogy mintegy *két tonna víz* jutott a metilcianidot tartalmazó föld alatti tartályba. A heves kémiai reakció következtében *túlnyomás* keletkezett, ami végül is a mérgező gáz *kiszivárgását* okozta. Arra azonban még nincs magyarázat, miként kerülhetett ilyen hatalmas mennyiségű víz a tartályba. A nyomozás *folytatódik* a felelősség megállapítására.

JÖNNI • VENNI • VINNI

NEMCSAK AJÁNDÉKOKAT,

ötleteket is kínál az

ARANYKAPU

ajándékváros,

amelyek megoldhatják az ajándékozás egyébként nem könnyű gondját. A piros metró Népstadion úti megállójánál naponta 11-től 19-ig 16 vállalat és több mint 100 kiskereskedő és kisiparos várja a vásárlókat.

NYITVA VAN AZ ARANYKAPU

LENGYELORSZÁG

VÉGE AZ ISKOLASZTRÁJKNAK

Varsó, december 17.

Tegnap *véget ért* a wloszczowai iskolai sztrájk, amely azért robbant ki, mert az igazgató nem engedte meg a tanulóknak, hogy *kereszteket* akasszanak ki az osztálytermekben. A kéthetes iskolafoglalás után — amelyben körülbelül 150 tanuló és néhány pap vett részt — az iskola vezetői intézkedéseket hoztak a *tanítás folytatására.*

Ugyancsak tegnap *utcai incidens történt Gdanskban* az 1970-es, tragikus áldozatokat követelő munkástiltakozás évfordulóján. Délelőtt a *Szent Brigitta* templomban *Jankowski* atya, az egykori Szolidaritás ismert támogatója tartott misét, amelyen több ezren vettek részt a templomban és a templomkertben. Mise után a tömeg *jelszavakat* skandálva kivonult az utcára. A jelenetet nyugati tv-stábok filmezték. A menet *nem engedelmeskedett* a rendfenntartó erők felszólításának, többen köveket dobáltak.

Az incidens legagresszívebb résztvevőit őrizetbe vették, köztük *Andrzej Gwiazdát,* a Szolidaritás egyik volt országos vezetőjét.

TRAGÉDIÁVAL VÉGZŐDÖTT AZ IVÓKÖRÚT

Kotrógépes gyilkosság

A rémtettek történetében is külön fejezetet érdemlő, aljas gyilkosság színhelye volt az elmúlt napokban a belga—holland határ mentén fekvő Wuustwezel község. Három belga ivócimbora szomjoltó körútja közben ismeretséget kötött a határ túloldaláról átrándult Andrius Vanlaerhovennel, s négyesben járták a kocsmákat. Az utolsó „megálló" alkalmával a három belga fenegyerek úgy vélte, hogy a hollandus az italok fizetésekor szűkmarkúnak bizonyult, és ezért büntetést érdemel. A „takarékoskodót" előbb kilökdösték a helyiségből, majd egy üres telken agyba-főbe verték, eszméletlenségig összerúgdalták. Az áldozat balszerencséjére a közelben egy földkotrógép állt, s az egyik belga értett a gép kezeléséhez. A mechanikus földkotrólapáttal alaposan összekaszabolta az áldozatot, majd a holttestet nagyjából a föld alá kotorta. A szörnyű tettet a hajnalban munkájukba siető fedezték fel, de a szerencsétlen emberen már nem tudtak segíteni. A részeg gyilkoshármas a csendőröknek magyarázatul cinikusan továbbra is csak a holland fukarságát emlegette.

(mécs)

A NAP PROGRAMJÁBÓL

RÁDIÓ

December 17., hétfő

KOSSUTH:

14.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés. — 14.10: Népzenekedvelőknek. — 14.38: Az ember érces állapota. Sánta György novellája. — 14.55: Édes anyanyelvünk. — 15.00: Irodalmi évfordulónaptár. — Komlós Aladár. — 15.29: A Berlini Rádió énekkara és szólistaegyüttese énekel. — 16.00: Hírek. Időjárás. — 16.05: Ugróiskola. — 17.00: Eco-mix. Gazdasági magazin. — 17.30: Az MRT szimfonikus zenekara játszik. — 18.00: Van új a Nap alatt. Tudományos híradó. — 18.11: Reklám. — 18.14: Hol volt, hol nem volt... — 18.25: Mai könyvajánlatunk. — 18.28: Műsorismertetés. — 18.30: Esti Magazin. — 19.10: Az Esti Magazin különkiadása. — 19.35: A Rádiószínház bemutatója. Mesél a Harlem. — 20.16: Népdalok. Kovács Apollónia énekel. — 20.41: Az utak összefutnak. Király István portréja. Riporter: Győrffy Miklós. — 21.11: Népszerű muzsika — világhírű előadók. — 22.00: Hírek. Időjárás. Sport. — 22.20: Pekingben azt beszélik. — 22.30: Az emlékezet állhatatlansága. — 23.11: Mozart-művek. — 24.00: Hírek. Időjárás. — 0.10: Hajdú Sándor szerzeményeiből.

PETŐFI:

14.00: Kettőtől ötig. A Rádió kívánságműsora. — 17.00: Hírek. Útközben. — 17.05: Újdonságainkból. Külföldi slágerek (szt). — 17.30: Ötödik sebesség. — 18.30: Tip-top parádé. Suzi Quatro felvételeiből (szt). — 19.00: Hírek. Útközben. — 19.05: Nóták. — 19.30: Sportvilág. — 20.00: Reklám. — 20.05: Minden hangra emlékezem (szt). — 21.00: Hírek. Útközben. — 21.05: És nálunk?... — 21.35: Az Ifjúsági Rádiószínpad bemutatója. Rádiójáték. Írta: Szántó Péter. — 22.31: A Keith Jarrett dzsesszstrió játszik (szt). — 23.00: Hírek. Időjárás. Sport. — 23.20: A koldusdiák. Részl. Millöcker operettjéből. — 24.00: Éjféltől hajnalig. A Petőfi rádió zenés műsora.

3. MŰSOR:

13.57: Kamarazene húros hangszerekkel (szt). — 14.50: Wagner operáiból (szt). — 16.02: A Zágrábi Szólisták hangversenye (szt). — 17.00: Iskolarádió. — 17.15: A Magyar Néphadsereg Művészegyüttesének énekkara Liszt-kórusműveket énekel (szt). — 17.30: A hét zeneműve. Puccini: Bohémélet. — 18.00: Reklám. — 18.04: Elisabeth Schwarzkopf és Nicolai Gedda énekel (szt). — 18.50: Egészségünkért! — 19.00: Hírek. Időjárás. — 19.03: Műsorismertetés. — 19.05: Iskolarádió. — 19.35: A Bécsi Szimfonikus Zenekar hangversenye (szt). — 21.05: Új Melódia-lemezeinkből (szt). — 21.53: Diszkóklubok kedvence (szt). — 22.23: Operaest (szt). — 23.30: Hírek. Időjárás.

December 18., kedd

KOSSUTH:

4.30—7.59: Jó reggelt! A Kossuth rádió reggeli műsora. — 8.00: Hírek. Időjárás. — 8.05: Műsorismertetés. — Kb. 8.15: Mai kulturális programok. — 8.20: Társalgó. Másfél óra irodalomkedvelőknek. — 9.44: A gyermekeknek válogatta J. S. Bach. — 10.00: Hírek. Időjárás. — 10.05: Mesterségünk címere. A Gyermekrádió pályaválasztási műsora. — 10.35: Éneklő Ifjúság. — 10.52: Magyar művészek operettfelvételeiből. — 11.36: Barabás Tibor novelláiból. Télikabát. — 12.00: Déli Krónika. — 12.30: Ki nyer ma? — 12.40: Reklám. — 12.45: Hangverseny délidőben. — Kb. 13.45: Népi hangszeres muzsika.

PETŐFI:

4.30—7.59: A Petőfi rádió reggeli zenés műsora. — 8.00: Hírek. Időjárás. — 8.05: Reklám. — 8.08: Slágermúzeum. — 8.50: Pekingben azt beszélik. — 9.00: Hírek. Útközben. — 9.05: Napközben. Zenés délelőtt. — 12.00: Hírek németül, oroszul és angolul. — 12.10: Behár György fúvósműveiből (szt). — 12.30: Népdalok (szt). — 13.00: Hírek. Útközben. — 13.05: Pophullám (szt). — 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés.

3. MŰSOR:

9.00: Hírek. Időjárás. Műsorismertetés. — 9.05: A kiállítótermek programjából. — 9.08: Új lemezeinkből (szt). — 9.45: Berlioz operáiból (szt). — 10.28: Szimfonikus zene (szt). — 12.03: Puccini: Bohémélet (szt).

TELEVÍZIÓ

KEDD DÉLELŐTT

8.00: Idősebbek is elkezdhetik. Tévétorna (ism.) — 8.05: Iskolatévé. Angol nyelv. Follow me. 7. What's this? ... What's that? — 8.20: Deltácska. Vadállatok, háziállatok. (FF) — 8.40: Német nyelv. Willkommen in der DDR. 9. Rosen in Seelow. — 9.00: Környezetismeret. Mérések. Mióta mérünk? — 9.15: Magyar irodalom (ált. isk. alsó tagozat) Móra Ferenc: A szánkó. (FF) — 9.35: Híres spanyol operaénekesek. Teresa Berganza. Spanyol filmsorozat (ism.) — 10.30: A vándor. Japán tévéfilm (ism.) — 11.50: Képújság.

SZÍNHÁZ

Zeneakadémia: Magyar Állami Hangversenyzenekar (Nemzetek zenéje 2. fél 8) — Pesti Vigadó: A Televízió Jazzklubja (fél 8) — Pesti Vigadó Kamaraterem: Ha megérinthetnélek... Gáti Oszkár előadóestje (7) — Nemzeti Színház: Nem félünk a farkastól (7) — Várszínház: Tartuffe (7) — Katona József Színház: Menekülés (7) — Madách Színház: Macskák (8) — Madách Kamara: Alkonyi dal (7) — Vígszínház: Merlin (Jób D. bérl. 2. ea., fél 7) — Pesti Színház: Tangó (I. bérl. 2. ea., 7) — József Attila Színház: A tanítónő (7) — Thália Színház: Háború és béke (7) — Thália Stúdió: Szerelmem, színház (fél 8) — Józsefvárosi Színház: A mama (7) — Radnóti Miklós Színpad: Ami a szerepeimből kimaradt (7) — Egyetemi Színpad: Pinter: Árulás (7); Karácsonyi Ajándékkosár (ELTE Aula, fél 8) — Játékszín: A sárga telefon (7) — Táncfórum: Balett-fantáziák. Opera Balett-Stúdió bemutató előadása (Budapesti Gyermekszínház, 7); Cigány folklórból. Balogh Béla és Künstler Ágnes, valamint barátaik előadóestje (Budai Vigadó, 7) — Lézerszínház: Lézerock (6); Lézerotika (fél 8) — Állami Bábszínház: Arcok és Álarcok (Népköztársaság útja 69., feln. ea., este fél 8) — A színházi előadások részletes szereposztása, rövid tartalma és bérleti előrejelzése a Pesti Műsorban!

KÖZLEMÉNYEK

Újdonság Annánál! Extra arcbarnítóval ellátott napágy! U. i. relárium-napágy, elektromos fogyasztás. **Karácsonyi kedvezményes bérletvásár! Anna Solár:** XIII., Hegedűs Gyula u. 20/a. 499-169. Szeretettel várjuk. (x)

Panoráma Tours és Express Utazási iroda közös síútjai a Chopokon és Donovalyban. Érdeklődés 328-655 telefonon 8—12 között, vagy az Express Szentendrei út 22. alatti kirendeltségén. (x)

Karácsonyi meglepetés! „Armani" használtruha-kereskedésünket megnyitottuk! Nálunk tetőtől talpig felöltözhet. XIII., Hegedűs Gyula u. 22. Nyitva: 10-től 18-ig, szombaton: 9-től 13 óráig. (x)

A Ferrokémia Ipari Szövetkezet értesíti t. ügyfeleit, hogy december 22-től 1985. január 2-ig az árukiadást és áruátvételt munkaszünet miatt szünetelteti. (x)

Dedikálás. Értesítjük kedves vásárlóinkat, hogy december 18-án, kedden 16-tól 18 óráig a **100 Folk Celsius** együttes dedikálja lemezeit a Táncsics Mihály könyvesboltban (VII., Lenin krt. 17.). Minden érdeklődőt szeretettel vár az Állami Könyvterjesztő Vállalat. (x)

„Régi idők slágerei." Rock and roll-bemutató és -verseny a Novotel Budapest Szálloda sörözőjében dec. 28-án 21-től 2 óráig. Közreműködik az Old Boys együttes, műsorvezető Éliás Gyula. Jegyek kaphatók: elővételben is, a helyszínen. Tel.: 869-588. Cím: Bp. XII., Alkotás u. 63—67. (x)

Spectrum Commodore számítógépeken, Basic Assembler-oktatást vállalok. 50 Ft/óra, diákoknak 25 Ft/óra. Telefon: 460-832. (x)

A szívinfarktus ellen! Fittségi vizsgálat és tanácsadás a Testnevelési Főiskola Tudományos Kutató Intézetében. Jelentkezni lehet: hétköznap 18-tól 21 óráig, tel.: 131-645. Ugyanitt: **megelőző és rehabilitációs kondicionáló torna.** (x)

Értesítjük kedves vásárlóinkat, hogy december 17-én, hétfőn 17 órától Vágó István: A fele sem igaz c. könyvét dedikálja a Radnóti Miklós Könyvesboltban (VII., Baross tér 22.). Minden érdeklődőt szeretettel vár az Állami Könyvterjesztő Vállalat. (x)

Az IBUSZ szilveszteri ajánlatai: Visegrád — Silvanus-szálló XII. 30-tól I. 2-ig (3 éjszaka). Elhelyezés: 2 ágyas, fürdőszobás szobákban. Félpenziós ellátás, szilveszteri vacsorával. Részvételi díj: 1890 Ft. **Zalakaros — SZOT-üdülő** XII. 31. (1 éjszaka) 600 Ft. XII. 31-től I. 2-ig (2 éjszaka) 1000 Ft. XII. 30-tól I. 2-ig (3 éjszaka) 1400 Ft. Elhelyezés: 2 ágyas, (pótágyazható) fürdőszobás szobákban. Teljes penzió, szilveszteri vacsorával, műsorral. **Visegrád — Silvanus-szálló** XII. 26—30. (4 éjszaka). Félpenziós ellátás. Elhelyezés: 2 ágyas, fürdőszobás szobában — 1970 Ft. 2 ágyas (pótágyazható), hideg-meleg vizes szobában — 1590 Ft. (x)

EXPRESSZ

ÁLLÁS

A GRANIT Csiszolószerszám- és Kőedénygyártó Vállalat azonnali belépéssel felvesz: bérelszámolót-bérügyi előadót, munkaügyi előadót, normást. Jelentkezés: Bp. XIX., Fadrusz János u. 2. személyesen vagy a 471-118-as telefon 181-es mellékén.

A Videoton Számítástechnikai Gyár Fejlesztési Intézete Kísérleti Üzemébe felvételre keres marós, esztergályos, és mechanikai műszerész szakmunkásokat. Kezdők és gyakorlottak jelentkezését egyaránt várják. Egy műszak, 40 órás munkahét, rugalmas munkaidő! Jelentkezés személyesen az intézet munkaügyi osztályán, a 387-293-as telefonon. Budapest II., Vörös Hadsereg útja 54. 1021.

A Budapesti Hírlapterjesztő Üzem felvételre keres kézbesítő segédmunkást, lehet nyugdíjas is. Bérezés a kollektív szerződés szerint. Jelentkezni lehet: Budapest XIV., Amerikai út 25. szám alatt vagy a 835-391-es telefonszámon, az üzemgazdasági osztályon.

A Főv. Tanács V.B. Róbert Károly krt. Kórház Rendelőintézete (Bp. Róbert Károly krt. 82—84.) felvesz: műszaki ellenőri és 5—10 éves kivitelezői gyakorlatot szerzett, felsőfokú építész végzettségű munkatársat, leltárellenőrt (érettségizettet, lehetőleg egészségügyben gyakorlottat), szakács, cukrász, hentes szakmunkásokat, betanított és segédmunkásokat, az élelmezési üzembe. Jelentkezés a szakosztályokon, illetve a munkaügyi osztályon.

Pénztárosokat, kezdő és gyakorlott, érettségizett vagy középiskolát végzett dolgozókat ügyintézői munkakörbe felveszünk. Országos Takarékpénztár IV. kerületi fiókja. (Budapest IV., Árpád út 63—65.)

Középfokú végzettségű, 2 nyelvből vizsgát tett protokollelőadót, idegen nyelvet tudó telexkezelőt keres a Monimpex Külkereskedelmi Vállalat. Jelentkezés: személyesen (önéletrajzzal) a személyzeti és oktatási osztályon. Cím: Budapest V., Tüköry u. 4.

A GRANIT Csiszolószerszám- és Kőedénygyártó Vállalat azonnali belépéssel felvesz: bérelszámoló-bérügyi előadót, munkaügyi előadót, normást. Jelentkezés: Bp. XIX., Fadrusz János u. 2. személyesen, vagy telefonon a 471-118/181-es mellék.

A BHG Híradástechnikai Vállalat kezdő és gyakorlott technikusokat és mérnöki diplomával rendelkező technológusokat keres felvételre, alkatrész- és szerelvénytechnológiai munkák végzésére. Jó képességű gép- és műszeripari szakközépiskolát végzettek jelentkezését is várjuk. Jelentkezni lehet a vállalat főtechnológusánál személyesen (Budapest XI., Fehérvári út 70.) vagy a 452-886-os telefonszámon.

A Fővárosi Számítástechnikai és Díjbeszedő Vállalat felvételre keres általános iskolát végzett és érettségizett munkavállalókat, adminisztrációs és díjbeszedői munkakörbe, valamint kezdő és gyakorlott gépírókat, Budapest különböző kerületeibe. Jelentkezés: Budapest V., Honvéd u. 22—24., munkaügyi csoport. Telefon: 127-600.

Gyakorlott gépészmérnököt vagy gyakorlott gépésztechnikust alkalmazna külkereskedelmi vállalat. Jelentkezés a 129-676-os telefonszámon.

A Fővárosi Sütőipari Vállalat szolgáltató gyáregysége felvesz építési műhelyébe: kőműves szakmunkásokat és segédmunkásokat, lakatos szakmunkásokat és betanított munkásokat. Jelentkezés: Fővárosi Sütőipari Vállalat szolgáltató gyáregység építési műhely, Halász László üzemvezető, Bp. VIII., Hős u. 9. Tel.: 134-868. Megközelíthető: metróval, Kerepesi út—Hungária krt. 75-ös trolival vagy 55-ös busszal.

Az IBUSZ Rt. számviteli osztálya felvételre keres kontírozó könyvelőket, könyvelési ellenőröket és gépírót. Jelentkezés önéletrajzzal, levélben vagy személyesen. IBUSZ Rt számviteli osztálya, Budapest, Felszabadulás tér 5. 1364.

Érettségizett, gépírni tudó előadót előfizetések nyilvántartására felveszünk. Telefon: reggel 8-tól 10 óráig. 128-290.

Belvárosi intézmény gyakorlott gépírónőket felvételre keres. Jelentkezni lehet a személyzeti vezetőnél. Tel.: 321-360

A Vígszínház felvesz hangmérnököt, színpadi világosítót, férfi műhelyszabót, férfi öltöztetőt szabót, színpadi díszítőt, színpadi bútorost. Jelentkezés: Bp. XIII., Rajk László u. 1.

ADÁS-VÉTEL

Megbízható kereskedő vásárol nagyatékot bútort, vitrintárgyakat, képet porcelánt, limlomot tollat, ruhát. Hívjon! — 42-62-12

Hagyatékot, festményt, modern, antik, stílbútorokat, dísztárgyakat, ágytollat, csillárt, szőnyeget készpénzért veszek. 411-870.

Mamiya Press 6×9 cm-es professzionális fényképezőgép, tartozékokkal eladó. Érdeklődni: 858-464-es telefonszámon.

Böngészde. Nyugati színes tv, videó, Hi-Fi készülékek, kazettásmagnók, átjátszó és fordító kábelek, kazetták, vétele és eladása. Budapest III., Hímző u. 9.

Vásárolunk szekrénysorokat, fekhelyeket, konyhabútort, szekrényeket, antikot, csillárokat, hagyatékot. 311-486, 868-259.

A Fair Play ügynökség hangszer és műszaki áru adásvételét közvetíti. Tel.: 783-555. Bp. Mázsa tér 1. 1107.

Veszünk szekrénysorokat, fekhelyeket, konyhákat, szekrényeket, antikokat hagyatékot. 660-666, 868-259.

Kordbársony nadrágok nagy választékban, extra méretben is. Kiskakas butik-férfidivat. VII., Síp u. 6.

Veszek szekrénysort, régiséget hagyatékot, stíl- és antik bútorokat. 781-967.

Rendkívüli ajánlat! Hívjon bizalommal! Azonnal fizetek bútorért, porcelánért, képért, szőnyegért órákért, hagyatékért, limlomért. Tel.: 333-426, 642-189.

333-530. Hagyatékot, sorszekrényt, rekamiékat, képeket, porcelánokat, ruhaneműt, mindent veszek!

Porcelán fejű babát, faliórát, álló órát veszek. 835-648.

Televíziók, rádió-magnók, híradástechnikai berendezések, kazetták vétele készpénzért, eladása. VI., Izabella u. 69. 532-252.

Reális áron veszek hagyatékot, porcelán és bronz dísztárgyakat, márkás festményeket, régi órát, mindenféle régiséget. Azonnal: 410-444, 10-től 18 óráig.

Terepasztal, HO—Kleinbahn, 2x1,5 m-es teljes felszereléssel eladó. Tel.: 163-535.

2x60 wattos Telefunken 6001 Hi-Fi electronik center eladó. Tel.: 662-947, 18—20 óra között.

Roland SH 2000 szintetizátor és új japán szólógitár olcsón eladó. T.: 415-567.

Kedvező áron vásárolok bútort, órát, festményt, ruhaneműt, hagyatékot. 275-549. Órán belül ott vagyok!

Magas áron készpénzért veszek hagyatékot, antik bútort, festményeket, régi asztali, faliórákat, régi csillárokat, vitrintárgyakat, porcelán fejű babát, tollat. Vidékre is megyek. 406-405.

Ritka bélyegek, régi levélborítékok előnyös vétele és eladása, 27 éve egy helyen: Budapest V., Váci utca 63. Bélyegszaküzletben!

Bútorvétel! Magas áron vásárolok varia- és típusbútorokat, heverőket, garnitúrákat, dísztárgyakat, szőnyegeket, képeket, barokk és régi bútorokat, álló- és faliórákat, hagyatékot, ágyneműtollat. Azonnal jövök. 332-213.

ELEKTRONIKA

ZX 81—16 K kiegészítővel, játékprogramokkal, áron alul eladó. Bp. XI., Zólyomi u. 10. Nagy.

Commodore—64 játékprogramokat cserélek kazettán, eredeti programok eladók. 368-297.

Commodore 20 és 64 gépekhez játékprogramkönyvek és egy játékkazetta 64-esre eladó. „Heuréka EH 73 723" jeligére a kiadóba vagy telefonon este: 179-871.

Videoton, négyéves, japán képcsöves színes tv 15 000 Ft-ért eladó. 412-507.

JÁRMŰ

UD-s Zsiguli jó állapotban 50 000 Ft-ért eladó. T.: 183-770.

Állólámpás, 76-os kiadású, 230/6-os Mercedes, karambolos, egyben vagy bontásra eladó. Tel.: 341-830, 17-től 20 óráig.

Dízel Ford Granada reális áron eladó. Tel.: 841-583.

UN-es és ZJ-s rendszámú Lada eladó. 362-421.

Audi 80 L. 1974-es, nagyon jó állapotban, 180 ezerért eladó. 685-223, 18 órától.

ZUK, 1 és fél éves, újszerű állapotban eladó. Napközben: 336-466.

Forma I. Autóközvetítő GMK. Tel.: 477-506. 16-tól 20 óráig.

Fair Play Autóügynökség. Nyitva: 13-tól 18 óráig. Bp. X., Mázsa tér 1. Tel.: 783-555.

Mercedes 350—SEL újszerű eladó. Érdliget, Kutyavári út 12. Telefon: (26)-45-374.

Három és fél éves Wartburg Tourist 45 000 km-rel eladó. Érdeklődni a 410-455-ön, esti órákban.

Autóbörze a Zalka Máté térnél, Budapest X., Vaspálya u. 11. Információs Börze GMK, telefon: 270-720. Nyitva: 8-tól 19 óráig.

A Sztráda Autóbörzén 100 autó közül válogathat. III., Szentendrei út 217., 10-től 16 óráig.

W Golf, 1600 kcm-es, 3 ajtós, korallpiros, 6 éves személygépkocsi, most vizsgázott, extrákkal eladó. Tel.: 173-602, de. 8-tól 12 óráig.

Ford Sierra 1,6-os metállkék, vadonatúj, átírhatóan, reális áron eladó. Tel.: 280-269.

Citroen GS furgon, 4 éves, sürgősen eladó. 366-389, este, 356-281, napközben. „GS 108 727" jeligére a Felszabadulás téri hirdetőbe.

KG-s rendszámú BMW 315-ös, garazsírozott, extrákkal eladó. Vámkezelt, átírható. Tel.: 429-618, 16-tól 19 óráig.

Mercedes 190 dízel, 0 km-es, vámkezelve, átírhatóan eladó. 164-010, 17 órától.

Mercedes 280, injektoros, KD rendszámú, vámkezelve, átírhatóan eladó. 164-010, 17 órától.

GK. Inform. Ne a tavaszban bízzon! Irodánk télen is eladja autóját. 1 százalék közvetítési díj. 370-423. V., Reáltanoda u. 12., munkanapokon 16 órától 20 óráig.

Alváz. és üreges korrózióvédelem garanciával. Karosszériajavítás, Skoda, Lada típusokra. Budapest, Nádor u. 65. 1046. Tel.: 893-508.

Autósok! Autórádiók, riasztóberendezések, tartozékok beszerelése Lajtai mérnöknél. 835-602.

Hároméves, levizsgáztatott Dacia, TS-es rendszámú, eladó. Este: 154-116.

Fogyasztásbeállítás! Karburátor-, gyújtószerkezet-javítás, motorrevízió, CO százalékvizsgára, beállítások a legújabb műszerekkel. Bp. XI., Zsombolyai 10. T.: 855-364, 451-524. Hajagos Károly.

Személygépkocsik, tehergépkocsik, lakókocsik, utánfutók adásvétele a COMPASS Közvetítő Irodánál. 424-043, 366-187, állandóan.

Ajándékozzon autómagnó-rádiót. Beszerelését vállalja az **Autócentrum.** X., Mázsa tér 1. 772-621 (pavilon).

...az ember tévedhet, a gép sohasem **COMPUTERES** ügyintézés. Díjtalan adatszolgáltatás. **Katalin** Autóügynökség. 123-944.

Autóvásárlás? Bizalom dolga. **„Katalinban"** megbízhat. **„Katalin" Autóügynökség.** Budapest V., Szt. István krt. 3. 14—18 óráig. Csütörtök: 10—14 óráig. Tel.: 123-944.

LAKÁS

A Várban, az Úri utcában levő 2 szoba, hallos, telefonos öröklakást cserélek pesti Duna-parti 2—3 szobás, panorámás, telefonos öröklakásra. Tetőteraszos előnyben. Tel.: 429-618, 16-tól 19 óráig.

Tatabányai 1 szoba, félkomfortos, 34 nm-es tanácsi lakásomat budapesti hasonlóra cserélném, ráfizetéssel. Tel.: 421-463.

1—3 szobás, bútorozatlan lakást bérelnék belterületen, január 1-től. Telefon: 216-399.

Szétköltözők! Adunk a XII. kerületben 3 szobás öröklakást és az I. kerületben 2 szoba, hallos, gázfűtéses, telefonos bérlakást, garázzsal. **Keresünk Budán** 100 nm körüli, garázsos, telefonos öröklakást, első emeletig. Minden megoldás érdekel. Tel.: 188-162.

INGATLAN

Háromszobás loggiás, összkomfortos ingatlan társasvillában, Érdliget legszebb helyén eladó. Érdliget, Kutyavári út 12. Telefon: (26) 45-374.

Gellérthegyi társasházban eladó két panorámás öröklakás, együtt és külön-külön is. Az egyik 2 szoba + félszobás, erkéllyel (66 nm), a másik 2 szobás, nagy terasszal (85 nm). Érdeklődni: Bp XI., Somlói út 74., 4 óra után, Martényi—Horváth.

49 nm-es öröklakás azonnali beköltözéssel eladó. Tel., este 18 órától: 149-733.

Zamárdi, vízközeli — vállalati üdülőnek vagy penziónak alkalmas — 7 szobás (24 férőhelyes) üdülőnket, külön társalgóval és raktárral, berendezéssel vagy anélkül eladnánk vagy elcserélnénk budapesti 200 nm körüli irodára. Érdeklődni: hétköznap 8 órától 16 óráig a 838-547-es telefonon vagy FAVORIT, Bp. XVI., Petőfi u. 2. 1161.

Hévíztől 7 km-re Zalacsányban családi ház, 1000 n.-öles telken, melléképületekkel sürgősen eladó. Zalacsányi hegyben 300 n.-öles szőlő és 1000 n.-öles szántó terület, pincével, présházzal eladó. Bangó István, Zalacsány, Táncsics köz 2.

Háromszobás, összközműves, kétgarázsos luxusingatlan társasvillában eladó. Érdliget, Kutyavári út 12. Telefon: (26) 45-374.

Sürgősen eladó luxuskivitelű, kétlakásos, 180 nm-es családi ház, pincével, tetőtér-beépítéssel és 400 n.-öles telekkel. Cím: Radics József, Bp. XVIII., Esze Tamás u. 7/A.

A XIII., Váci út 42. sz. alatt társasházépítést szervezünk. 34—65 nm-es lakások leköthetők. 10. ÜMK. V., Szalay u. 5/A. Dr. Hirsch Éva, 16-tól 19 óráig.

Idős házaspár által lakott öröklakás eladó. 7. sz. ÜMK. 155-263, dr. Birkás.

Kőbánya, újhegyi lakótelepi 54 nm-es szövetkezeti lakás eladó vagy romos, felújítandó házra vagy építési telekre cserélném Budapesten. 581-325.

A XIV., Komócsy u. 40. szám alatt, 10 lakásos társasházban 43 nm-es másfél, 80 nm-es kettő és fél, 100 nm-es három és fél szobás, garázsos lakások igen előnyös feltételekkel leköthetők. 10. ÜMK. V., Szalay u. 5/a. 129-650, 329-546, 14—19 óráig.

SZOLGÁLTATÁS

Parkettalerakás, -átrakás, -csiszolás, -lakkozás, világosra, szőnyegpadló-, pvc-ragasztás garanciával. 839-923.

Redőnykészítés, -javítás rövid határidőre. Tel.: 326-226.

Redőnykészítés normál, mini kivitelben, 8 féle színben. 672-495, 690-791.

Parkettacsiszolást, világos lakkozást bútormozgatással, pvc-, szőnyegpadló-ragasztást, garanciával azonnalra is vállalok. 865-915, Iványi.

Anyaggal is vállalok parkettázást, átrakást, csiszolást, lakkozást, lambériázást. 34-34-34, 638-813.

Reluxakészítés, több színben, automatával. Garancia. 655-616.

Parkettacsiszolás, lakkozás világosra, lerakás, pvc-, szőnyegpadló-ragasztás garanciával, takarítással. 117-132.

Kárpitos. Ne dobja el használt bútorait, mert felújítom vagy megvásárolom. Tel.: 334-481, 222-715.

Parkettacsiszolást, világos, magas fényű lakkozást, szezon végi árengedménnyel, azonnalra vállalok. 783-457.

Parkettalerakás, -átrakás, -csiszolás, -lakkozás, pvc, szőnyegpadló ragasztása, garanciával. 655-994.

Csempézést, hidegpadló-burkolást, minőségi kivitelben, azonnalra is vállalok. 648-775.

Parkettalerakás, -átrakás, -csiszolás, -lakkozás, pvc-, szőnyegpadló-ragasztás azonnalra. 128-115.

Pvc-padlóragasztás, -hegesztés, szőnyegpadló-ragasztás, közületeknek is. 318-127.

Tapétázást, festést, mázolást, kétéves garanciával, jó minőségben, tízszázalékos árengedménnyel vállalok tisztelt megrendelőimnek. 58-77-58.

Antennaszerelés olcsón, garanciával, magyar programhoz 24 órán belül. 320-409.

Bútorkárpit, szőnyeg, szőnyegpadló tisztítása, nyugati gépekkel, közületnek is. 225-399.

Ablak-, ajtópasszítás, szigetelés, beépített szekrény, lambéria, galéria, tetőtér. 839-005.

Tapétázás, festés, mázolás, közületnek is. 151-351.

Poloska-, csótányirtás garanciával. Hardy Akácfa u. 4. 412-153.

Reluxával redőnnyel foglalkozunk. Hívjon fel bennünket. Közületnek is. 119-392.

Tapétázást, festést, falradírozást azonnalra vállalok, árkedvezménnyel, közületnek is. 645-329.

Esküvőiruha-kölcsönző! VI., Eötvös u. 26/B. 125-630.

Parkettacsiszolást, takarítást, lomtalanítást vállal kisiparos. Tel.: 253-197.

Kisiparosok vállalnak villanyszerelést, víz-, gázszerelést, burkolást, csiszolást, pvc-ragasztást, rácsok, pavilonok, portálok készítését, légszigetelést. Tel.: 143-166.

Esküvőre, alkalmakra, bálokra csodálatos külföldi ruhák, férfiaknak is. Pelerinek, bundák, Frost ruhakölcsönzőnél. Majakovszkij u. 92. 429-070.

Cserépkályha átrakását, javítását vállalom. Nagy Lajos kályhásmester, tel.: 421-407.

Falradírozást, parkettacsiszolást, -lakkozást, pvc-, szőnyegpadló-ragasztást, garanciával, bútormozgatással is vállalok. 345-799, 428-010.

Parkettázás, pvc-, szőnyegragasztás, -lakkozás, garanciával, bútormozgatással. Hável, 428-010, 345-799.

Költöztetés, rakodással, országosan is, közületeknek is, 3 tonnás gépkocsival. Tel.: 345-799.

Fürdőszobák kialakítását, felújítását vállalja vízszerelő iparos. 496-439.

Dugulások elhárítása falbontás nélkül. 284-932.

Videó, színes tv-készülékek átalakítása hazai vételre. Pal-Secam, CCIR—OIRT. Tel.: 421-075.

Esküvőiruha-kölcsönzés! Nosztalgiaruhák külföldről. Óbuda, Bécsi út 121. (Tímár utcánál.)

Tapétázást, festést, mázolást kedvezményes áron vállalok. 429-457.

Villanybojlerszerviz. Javítás, felszerelés bojlerrel együtt is. Csonka, 867-866.

Szobafestést, mázolást, tapétázást fóliatakarással, bútormozgatással, azonnali kezdéssel, garanciával vállalok. 379-428.

Újdonság Áginál! Redőny, minitokos is. Reluxa több színben, olcsón, garanciával. 461-724.

Mariann. 781-924. Légszigetelés formatervezett műanyaggal. Olasz alapanyag. 3 év garancia.

Parkettacsiszolás, -lakkozás, pvc-zés. Telefon: 319-084.

Költöztet, szállít, szombat, vasárnap is, közületnek is. 839-005.

Lefolyók dugulásának elhárítása, tisztítása, falbontás nélkül. Telefon: 355-918.

Gyorsszolgáltatás! Fogsorjavítás! Fogpótlás! Megvárható! XI., Karinthy Frigyes út 42. 261-716.

Antennaszerelések. Garanciával. Tel.: 666-641.

Parkettaátrakás, csiszolás, lakkozás, pvc-, és szőnyegpadló-ragasztás, árengedménnyel. Tel.: 659-418.

Tapétázás, szobafestés, mázolás, falradírozás, légszigetelés, parkettacsiszolás, lakkozás, pvc-, szőnyegpadló-ragasztás. Telefon: 320-803.

Parkettalerakás, -átrakás, mozaikparkettázás, csiszolás, lakkozás, pvc-szőnyegpadló-ragasztás anyaggal is, garanciával. Tel.: 777-962.

Költöztetés szállítás 1 tonnás gépkocsival, bármikor. Vidékre kedvezményesen. 164-592.

Lomtalanítás, sitt, törmelék elszállítása azonnal, közületnek is. 833-007.

Redőny-, reluxakészítés, rövid határidőre. Tel.: 297-340.

10 százalék árengedménnyel parkettalerakás, -átrakás, mozaikparkettázás, lambériázás, intarziabetétekkel, csiszolás, lakkozás, pvc-, szőnyegpadló-ragasztás, garanciával. Kisiparos. 214-165.

Költöztetés — teherszállítás. Vidékre túrataxi-szolgáltatás, de. 139-781, du. 151-958.

Takarító kisiparos közületeknek és magánszemélyeknek nagytakarítást, festés és tatarozás utáni, rendszeres napi, alkalmi takarítást, ablaktisztítást vállal. Tel.: 371-148, egész nap.

Dugulások megszüntetése, lefolyóvezetékek tisztítása falbontás nélkül. Telefonüzenet: 699-619.

VEGYES

Lakásfelújítási anyagok, csempék, padlólapok, fürdőszoba- és lakásfelszerelési cikkek kaphatók. Erős Gábor VII., Szövetség u. 11. Tel.: 210-634. Nyitva 9—18-ig.

Villanyszerelőket felveszek. Kimmer György, tel.: 336-346.

Eladó 1 db 400-as kombinált gyalugép, Érdi típusú, 1 db 600-as szalagfűrész. Megtekinthető: egész nap, cím: Bp. XXI., Szentmiklósi u. 71. Völgyesi.

Üzlethelyiségemet átadom. Főútvonal mellett nívós, luxuskivitelű, bármilyen tevékenységre (vendéglátóipari célokra is) alkalmas. Érdeklődni: Baross tér 9. Park Szálló mellett udvari, divatáruüzletben, 14—18 óra között. Ugyanitt játékgépek eladók.

OTP-kölcsönhöz költségvetést, engedélyezési terveket készít, mérnök. (Korszerűsítés, üzletkialakítás.) 869-468

Eladó 5 éves üzemelő, idényjellegű, lemformálható nagy forgalmú Balaton-parti kisvendéglő, fedett és nyitott kerthelyiséggel, autóparkolóval, két család megélhetését biztosítja. Érdeklődni a 347-719-es telefonszámon, 7-től 15 óráig vagy Bp. XXI., Kalamár u. 42. 1212. címen. Kelemen.

Eladó 1 db duralumínium K 1-es hajótest, váltóval, 9x3 m-es, lakóhajónak is alkalmas. Megtekinthető: egész nap: Bp. XXI., Szentmiklósi u. 71. Völgyesi.

Budapesten, forgalmas helyen, központban levő 45 nm-es üzletem megnyitásához közreműködő tőkéstársat keresek. „Garancia 109 398" jeligére a Felszabadulás téri hirdetőbe.

Nyugdíjas pedagógust keresek 3. osztályos kisfiam mellé, heti 4x2 órára. Benics Lászlóné, Bp. XIV., Thököly út 142.

4 fejes üdítőautomata (Cornellius) eladó. Érdeklődni: Bp. XI., Vajda u. 3. egész nap.

Interiockkal (4 szálas) és varrógéppel bedolgozást vállalok. Minden érdekel. Tel.: 400-084, 18-tól 21 óráig.

20 nm körüli, bevezetett üzlethelyiség, kozmetikusnak, lábápolónak, egyéb kisipari tevékenység gyakorlásához, Csepel központjában átadó. Minden megoldás érdekel. „Gyorsaság EH 72 899" jeligére a kiadóba.

Autószerelőt, nagy gyakorlattal, targoncajavításhoz felveszek. Tel.: 853-002.

Fogorvosi rendelő kiadó, a legmodernebb felszereléssel, az Örs vezér tere környékén. Tel.: 846-417, este.

Kisiparosok, gmk-k, közületek, figyelem! Személyszállító kisiparos 5 Ft/km-es egységáron fuvarozást vállal. Bármikor, bárhova. Telefon: 780-207.

Minden célnak megfelelő 120 nm-es szuterén sürgősen kiadó. Hosszabb időre leköthető. Bp. XVIII., Pestlőrinc, Marx u. 49.

Cipzárjavítás, kicserélés, csizmában, kabátban, táskában, bőröndben, nadrágban is. Alsó erdősor u. 18. Otthon Áruháznál.

Antennaszerelés, egyedi és központi, azonnali kezdéssel, kétéves garanciával. 425-658.

Építési törmelék elszállítását, lomtalanítást vállalunk. 265-388, 363-569.

Gazdasági munkaközösségek, vállalatok, szövetkezetek ügyviteli munkáinak elvégzését vállalja a Kalkulátor Könyvelő GMK. Este: 683-543.

Kőművesmester vállal belső átalakítást, tatarozást, garázsépítést, szigetelést (anyaggal is), kiváló minőségben, azonnali kezdéssel. Cím: Bp. XIV., Cinkotai u. 65.

Fogorvosi rendelő Belvárosban kiadó. Érdeklődni reggel fél 10-ig vagy este. Telefonon: háromszázhetvennyolc-kettőszázkilencvenhárom.

Elfoglalt művészházaspár minden napra bejárónőt keres. Igényes. Telefon: 164-999 (esti órákban).

Szerkezeti lakatost, hegeszteni tudót felveszek. Kling Sándor, Bp. X., Pesti Gábor u. 43.

A Madarász Lakásfenntartó Szövetkezet raktározásra alkalmas, 15 nm-es pincehelyiségeket, elsősorban közületek részére bérbe ad. Budapest, Kárász utca 6. 1131.

Kiválóan bevezetett nagy forgalmú cipő- és felsőruházati üzletemet, szabályos körülmények között, teljes felszereltséggel, igényesnek eladnám. Tel.: 323-248, reggel 8—9 óra, este 19—20 óra között.

Ágytollfelvásárlás. ÁFÉSZ, IX., Balázs B. u. 6. Telefon: 143-641, 497-559.

Esküvőiruha-különlegességek kölcsönzése a Délinél, szombati nyitvatartással. Budapest XII., Greguss u. 6.

Dunyhát, párnát jól értékesíthet. Azonnal jövök. 113-549, 138-019.

Újpalotán 30 nm-es üzlethelyiség, forgalmas helyen eladó. Megtekinthető hétköznap 10-től 18 óráig. Bp. XV., Páskomliget u. 47. sz. Cipőbolt.

Szoláriumágy, Philips, alsó-felső, olcsón eladó. Tel.: 210-783.

84. dec. 29.

PERU

ÚJ MINISZTEREK

Fernando Belaunde Terry perui elnök három új minisztert nevezett ki. A *gazdasági, tájékoztatási* és *igazságügyi tárca élén* következett be személyi változás. Megfigyelők ezzel kapcsolatban emlékeztetnek arra, hogy *az ország gazdasági és pénzügyi helyzete igen súlyos.*

Szerződés

Az argentin képviselőház 127:74 arányban megerősítette a Vatikán közvetítésével Chilével kötött szerződést a Beagle-csatorna száz éve vitatott felségterületi kérdéseinek rendezéséről.

Ma befejeződött a látogatás

Arhipov nyilatkozata pekingi tárgyalásairól

Peking, december 29.

S. Kovács Ferenc, az MTI tudósítója jelenti:

Befejezte kínai látogatását, és ma elutazott Pekingből *Ivan Arhipov*, a szovjet Minisztertanács elnökének első helyettese, valamint az általa vezetett, gazdasági és műszaki szakemberekből álló, magas szintű küldöttség.

Ivan Arhipov személyében 15 év óta a legmagasabb rangú szovjet politikus járt Kínában.

A hivatalos pekingi tárgyalások mellett a szovjet küldöttség *három vidéki várost* is megtekintett, köztük *Sencsent*, a külvilágra nyitás és a belső reformok politikájának máig legnagyobb kínai kísérleti terepét Pekingben

a kínai és a szovjet fél megállapodott abban, hogy a jövő év első felében hosszú távú, 1986-tól 1990-ig szóló gazdasági-kereskedelmi megállapodást írnak alá.

Egyezményt írtak alá gazdasági, kereskedelmi és műszaki-tudományos együttműködési vegyes bizottság felállításáról, külön egyezményeket kötöttek gazdasági, műszaki és tudományos együttműködésről.

A jövő évben az idei 2,6 milliárd svájci frank érték helyett a két ország 4,6 milliárd svájci frank értékben kereskedik egymással.

A hosszú távú megállapodás egybeesik a kínai 7. és a 12. szovjet ötéves terv időszakával, ilyenformán a belső távlati tervekbe is beépül a két ország szélesedő gazdasági, kereskedelmi kapcsolata.

Elutazása előtt *Arhipov* újságíróknak kijelentette: *„Fontos és hasznos tárgyalásokat tartottunk, gyakorlatias és konstruktív légkörben, fontos egyezményeket írtunk alá. Megbeszéléseink és tárgyalásaink visszatükrözték a két nép közötti kölcsönös rokonszenvet és megértést."*

MI LESZ A „GENFI CSOMAGBAN"?

Megbeszélés Kaliforniában

Washington, december 29.

Kis Csaba, az MTI tudósítója jelenti:

Kaliforniában egyezteti a genfi külügyminiszteri találkozó előtt az amerikai álláspontra vonatkozó javaslatokat az amerikai elnök. *Reagan* egy milliomos barátja Palm Springs-i birtokára hívta össze *Shultz* külügyminisztert, *Weinberger* hadügyminisztert és *McFarlane* nemzetbiztonsági tanácsadót, hogy megvitassák a fehér házi apparátus által kidolgozott utolsó variációkat. Mint *Larry Speakes* elnöki szóvivő elmondotta, lehetséges, hogy a *végső döntések csak azt követően születnek meg, hogy Reagan január 2-án visszatér Washingtonba — Nakaszone japán kormányfővel sorra kerülő rövid találkozója után.*

Speakes nem volt hajlandó nyilatkozni az amerikai tervekről. „Az Egyesült Államok nagy reményekkel küldi el külügyminiszterét Genfbe, de ugyanakkor nincsenek előzetesen nagy várakozásai" — mondotta a szóvivő. Reagan maga is szólt a genfi tárgyalásokról egy pénteken este nyilvánosságra hozott interjújában, amelyet — Nakaszonével sorra kerülő találkozója előtt — *japán újságíróknak* adott. Az elnök igyekezett visszafogni az amerikai közvéleményben is érezhető nagy várakozást, s kijelentette: *egy kétnapos tanácskozás nem oldhat meg minden bonyolult kérdést.*

OLASZORSZÁG

Kábítószer-statisztika

Ebben az évben 389-en haltak meg Olaszországban *kábítószer következtében.* Ez 50 százalékkal több, mint az 1983-as adat. Kábítószerügyben 15 ezer személyt tartóztattak le az év folyamán, háromezerrel többet, mint tavaly. Elkoboztak csaknem 7 tonna kábítószert, közte 453 kilogramm heroint.

MISSEK FUTÓSZALAGON

HÁROM NAP — HÁROM LEGSZEBB

Párizs, december 29.

A *„Franciaország szépe"* címre pályázóknak nemcsak gyönyörűeknek kell lenniük, de tudniuk kell azt is, *melyik versenyen* induljanak.

Három egymástól független szervezet állítja magáról ugyanis, hogy ő, és csakis ő jogosult a cím odaítélésére.

A 92 éves *Guy Rinaldo* vezette „Miss Franciaország-bizottság" szerdán este a 18 éves *Isabelle Chaudieu-t* ítélte a legszebbnek. Igen ám, de csütörtökön egy másik „Miss Franciaországot" is megkoronáztak, mégpedig a *Genevieve de Fontaney* nevű matróna vezette bizottság előtt, amely — a hölgy szerint — az egyetlen illetékes testület. De Fontaney aszszony ugyanis már 1954 óta rendez ilyen versenyeket. Az itteni nyertes képviseli Franciaországot a „Miss Európa", a „Miss World" és a „Miss Universum" címért kiírt viadalokon.

A „Miss Globe" titulusért folyó versenyen viszont egy harmadik, ma este megrendezendő szépségverseny nyertese képviseli a francia színeket.

Ezek után csak az a kérdés: ki a legszebb Franciaországban?

A SZOKÁSOS JÓSLATOK

Veszekedés várható

London, december 29.

Nagy-Britannia jövendő királyi párja, Károly herceg és Diana hercegnő 1985-ben fog először a nyilvánosság előtt összeveszni — jövendölte a szokásos újévi jóslatok között egy csillagjósnő.

A legnagyobb számban elkelő angol bulvárlap, a Sun hasábjain, June Baker-Howard ezenkívül azt is megjósolta, hogy Károly herceg egyik fivérének, Eduárdnak „vad szerelmi kalandja lesz egy semmiképpen sem hozzá illő hölggyel", míg a másik fivér, András herceg továbbra is a róla kialakult playboyképnek megfelelően él majd. A jósnő tavaly állításait napra előre megmondta, mikor fog megszületni a trón örökös második fia.

Amerikai demográfia

Washington, december 29.

Ez év júliusában 236 millió 158 ezer volt az Egyesült Államok lakossága, ami 4,2 százalékkal több, mint 1980-ban. A népesség növekedése elsősorban a déli és a nyugati államokra volt jellemző. *Nevada, Utah, Florida, Texas, Arizona* és *Alaszka* lakossága nőtt a legnagyobb mértékben. Csökkent a népesség *Michigan* és *Ohio* államban, valamint *Washingtonban.*

Záróülés „bankrablási" kísérlettel

Hamburg, december 29.

Stílszerűen fejeződött be a komputerkalózok első nemzetközi találkozója Hamburgban: a résztvevők kísérletet tettek a városban székelő egyik nemzetközi bank, a Citibank komputerrendszerének „feltörésére".

A Citibank frankfurti központjában egyébként közleményben jelentették be, hogy a számítógépes betyárok kísérlete kudarcba fulladt, jóllehet a bank komputerein észlelték az idegen behatolási kísérletet. Nyilvánvalóan nem sikerült összeállítani a számoknak és neveknek azt a helyes kombinációját, amely hozzáférhetővé tette volna számukra a bank titkos információs raktárát.

A komputerkedvelők, akik mindenekelőtt mások „információs javai" megszerzésének lehetőségeiről folytattak tapasztalatcserét, szigorú biztonsági intézkedésekkel vették elejét annak, hogy illetéktelenek kerüljenek a több százezer dollárt érő gépeik közelébe: ezeken sajátították el egymástól ugyanis az illegális adatlehívás fogásait.

Szakadékba zuhant a busz

Lima, december 29.

Negyvenegy személy halt meg tegnap, egy perui autóbusz-szerencsétlenség következtében. A fővárostól délkeletre egy 200 méter mély szakadékba zuhant a zömében bányászokat szállító busz.

HÍRMAGYARÁZATUNK

Számvetés és kilátások

Az esztendők fordulóját megelőző és követő napok a jelentősebb nemzetközi gazdasági szervezetek, valamint a gazdaságkutató intézetek mindig *számvetést* készítenek az óév világgazdasági helyzetének alakulásáról, illetve *előrejelzést* adnak az új esztendő gazdasági kilátásairól. *Nem történt ez másként 1984—85. fordulóján sem:* a korábbi évekhez képest most „mindössze" annyi a különbség, hogy a gazdaság kristálygömbje szerte a világon valamivel kedvezőbb képet mutat, mint évtizedünk eddigi esztendőiben.

„Gyorsfénykép"

A fejlett tőkésországok végre az „igazi" fellendülés bizonyos jeleiről adhattak számot. Tovább csökkent az infláció, javultak a gazdasági növekedést kifejező mutatók, a világkereskedelem értéke 7-8 százalékkal haladta meg az előző évit. Ismét emelkedtek a beruházásokra fordított összegek. *A fellendülés motorja az Egyesült Államok volt, ahol a bruttó társadalmi termék csaknem 7 százalékkal növekedett.* A többi fejlett tőkés állam számottevő gazdasági növekedésében nem kis szerepet játszott *a nagy amerikai importigény,* amelyet az ottani beruházási és fogyasztási kedv élénkülése váltott ki. Érdemes megjegyezni, hogy a robusztus amerikai importot — s ennek megfelelően a hatalmas amerikai kereskedelmi mérlegdeficitet *— a többi nyugati valutához képest mintegy 30 százalékkal túlértékelt dollár is gerjesztette.*

Az olajjal nem rendelkező fejlődő, államok, az esztendő végére, a jelek szerint túljutottak történelmük legsúlyosabb adósságválságán: *mindez persze nem azt jelenti, hogy tartozásaikat visszafizették, csupán az akut gondokon enyhített a szigorú gazdaságpolitika és a növekvő exportkereslet.* Erősen *lelassult* a kőolajjal rendelkező arab országok gazdasági növekedése, hiszen az olajkereslet évek óta tartó visszaesése megcsappantotta a bevételeket is. *Míg a hetvenes években az érintett országok gazdasági növekedése éves szinten meghaladta a 23 százalékot, évtizedünkben ez az átlag kevesebb, mint 1,5 százalék.* (Az OPEC fennmaradása tavaly ismételten többször veszélybe került, a napi 16 millió hordónyi kitermelési plafont, valamint a 29 dolláros hordónkénti átlagárat *csak nagy nehézségek árán* sikerült megtartani.)

Az európai szocialista országok gazdasága — a nehézségek ellenére — kedvező mérleggel zárja az esztendőt: általában ismét jelentősebb mértékben emelkedett a nemzeti jövedelem, számottevően javult az egyensúlyi helyzet, csökkentek az adósságok, s nem utolsósorban érezhető haladás történt a termelési szerkezet átalakításában, a hatékonyság fokozásában és a minőség javításában.

A dollár túlértékeltsége

A nemzetközi pénzpiacokat tavaly a dollár keltette állandó izgalom, feszültség jellemezte. Az amerikai valuta *túlértékeltsége* igen nagy mértékben *leértékelte* az angol, a nyugatnémet és a francia nemzeti fizetőeszközt. A magas amerikai kamatlábak az egész év folyamán a fölös pénzeket a tengerentúlra „szívták", s Nyugat-Európa jócskán elmaradt az Egyesült Államoktól a beruházható tőkék mennyisége — és hajlandósága — területén. *Az év végére viszont már mindenhol estek a kamatok, s ezt a közgazdászok jó jelnek tekintik az 1985-ös év világgazdasága számára.* A kamatcsökkenés ugyanis előfeltétele a további fellendülést tápláló beruházási dagálynak.

A nyersanyagárak csak szerény mértékben növekedtek, de ez az emelkedés is elegendő volt ahhoz, hogy a fejlődő államok gazdasága lélegzethez jusson. *Nem következett be viszont kedvező változás a munkanélküliség területén:* 1984-ben a fejlett tőkés államokban a lakosság 8,5 százaléka volt állástalan, s az előrejelzések szerint jövőre tovább romlik a helyzet. (Mindössze az USA-ban sikerült jelentősebb mennyiségű új munkaalkalmat teremteni. Nyugat-Európában az állástalanok száma viszont már elérte a 18 milliót.) A munkanélküliség mellett a világgazdasági fellendülés másik „kerékkötője" a mind jobban terjedő protekcionizmus, amely egyre több akadályt állít az Egyesült Államokba és Nyugat-Európába exportálni kívánó kereskedőnemzetek elé.

Jönnek a japánok?

Az 1984-es esztendő világgazdaságáról készült gyorsfénykép után érdemes röviden áttekinteni, mi is várható idén a gazdasági fejlődés, a pénzügyek és a kereskedelem területén. Elöljáróban annyit, hogy az OECD december végén az elmúlt 10 év legoptimistább prognózisát tette közzé a fejlett tőkés államok idei gazdasági kilátásairól. Az előrejelzés szerint tovább folytatódik a gazdasági növekedés, ennek középpontja azonban most nem az USA, hanem *Japán* lesz. Az Egyesült Államokban a bruttó társadalmi termék idén mintegy 3, Japánban viszont 5 százalékkal nő. A Közös Piac tagországaiban is folytatódik a gazdaság élénkülése, a Tízek mintegy 2,5 százalékos — tehát a tavalyinál valamivel magasabb — gazdasági növekedéssel számolhatnak *Kontinensünk nyugati részén a lokomotív szerepét a nyugatnémet gazdaság tölti majd be.*

Az infláció az előrejelzések szerint tovább mérséklődik, a 24 OECD-országban a várakozások alapján a pénzromlás átlagosan nem haladja meg az 5 százalékot. *Továbbra is a munkanélküliség marad az első számú közellenség a fejlett tőkés országok kormányai számára: az USA kivételével tovább emelkedik az állástalanok tábora.* Valamelyest visszaesik 1984-hez képest a világkereskedelem bővülése, s ez elsősorban a protekcionista tendenciák erősödésének „köszönhető".

Az európai szocialista országok 1985. évi népgazdasági tervei alapján megállapítható, hogy a kedvező folyamatok tovább erősödnek: *a nemzeti jövedelem, valamint az ipari termelés tovább bővül, s szerény emelkedés várható a lakosság életszínvonalának alakulásában is.* Az európai KGST-államok gazdaságában nem kevés a tennivaló, de a tervek és a jelek szerint a következő év az ideinél valamelyest könnyebbnek ígérkezik.

Pénzügyi szakértők véleménye szerint *1985-ben a dollár mintegy 20 százalékot veszíthet értékéből, s ez egyértelműen jót tenne a világgazdaságnak.* Ugyancsak kedvező hatást vált majd ki a fellendülés „tartósítására" a kamatok lemorzsolódása. Várható a nyersanyagárak szerényebb mértékű emelkedése is, de robbanásszerű árváltozás — a nemzetközi politikai helyzet és a világgazdaság normális „üzletmenete" esetén — nem prognosztizálható. *A világgazdaságra váró idei fellendülés erősebbnek bizonyul a tavalyinál, de meglehetősen sok a kérdőjel és a „ha".* Éppen ezért még mindig csak törékeny fellendülésről lehet beszélni, sok a buktató és az előre nem látható akadály. Hogyan alakul valójában a helyzet, *azt az elkövetkező 12 hónapról készülő mérleg mutatja majd meg . . .*

(— asz —)

A NAP PROGRAMJÁBÓL

RÁDIÓ

December 29., szombat

KOSSUTH:

14.00: Hírek. Időjárás. — 14.10: A hét embere. — 14.20: Irodalmi figyelő. — 14.50: Régi híres énekesek műsorából. — 15.10: Új Zenei Újság. — 16.00: Hírek. Időjárás. — 16.05: Jelet hagyni? — 16.45: A Camerata Hungarica együttes felvételeiből. — 17.00: Eco-mix. — 17.30: Népszerű szimfonikus zene. — 18.13: Hol volt, hol nem volt . . . — 18.30: Esti Magazin. — 19.15: Látlak-e valaha még? — 20.00: Kórusmuzsika. — 20.19: Cigányszerelem. — 22.00: Hírek. Időjárás. Sport. Totó. — 22.15: Európa hangversenytermeiből. — 23.35: Todor Mazarov operaáriákat énekel. — 24.00: Hírek. Időjárás. — 0.10: Nagy mesterek fúvósműveiből. — 0.25: Himnusz.

PETŐFI:

14.00: Agárdi Gábornak hívják. — Kb. 14.40: Szórakoztató antikvárium. — 15.00—15.05: Hírek. Útközben. — 16.01: Tanzániai találkozások. — 17.00: Hírek. Útközben. — 17.05: Felvételeiből válogat: Ferencz Éva. — 17.30: 4x4 — 18.38: Hosszúhajú veszedelem. — 19.00: Hírek. Útközben. — 19.05: Nótaest. — 20.07: Jövőnk árnya. — 21.00: Hírek. Útközben. — 21.05: A Shadows együttes felvételei (szt.). — 21.45: Morricone filmzenéiből (szt.). — — 22.00: Bagoly. — 23.00—23.05: Hírek. Időjárás. Totó. — 24.00—06.00: Éjféltől hajnalig.

3. MŰSOR:

14.05: Lemezbörze helyett (szt.). — 15.00: Hi-Figyelő (szt.). — 15.30: Operakórusok (szt.). — 16.00: A kamarazene remekeiből (szt.). — Kb. 17.10: Rejtett kincsek. — Kb. 17.25: Vörös Rébék. — Kb. 17.31: A Prognózis együttes felvételeiből (szt.). — 17.48: Caruso, a nép énekese. — 18.30: A Kajagoogoo egykori énekese (szt.). — 19.00: Hírek. Időjárás. — 19.05: Új kamarazene-felvételeinkből (szt.). — 20.10: Széll György vezényli (szt.). — 21.00: Nyár eleji rondó. — 22.00: Fejezetek a cseh zene ezeréves történetéből. — 22.35: Thelonious Monk melódiái (szt.). — 23.30—23.33: Hírek. Időjárás.

December 30., vasárnap

KOSSUTH:

5.00—7.17: Előttünk a vasárnap! — 7.17: Szerencsekovácsok. — 8.00: Hírek. Lapszemle. Időjárás. — 8.05: Öt kontinens hét napja. — 8.20: Énekszóval, muzsikával. — 9.00: Az „Aranykert" gyermekei. — 10.00: Hírek. Lapszemle. Időjárás. — 10.10: Nagy mesterek — világhírű előadóművészek. — 11.00: GondolatJel. — 12.00: Hírek. Időjárás. — 12.05: Harminc perc alatt a Föld körül. — 12.35: Édes anyanyelvünk. — 12.40: A perceim meg vannak számlálva. — 12.50: Erdélyi Miklós operafelvételeiből. — 13.20: Az élő népdal. — 13.30: Az utak összefutnak.

PETŐFI:

6.00: Népszerű muzsika — koránkelőknek. — 7.00: Hírek. Útközben. — 7.05: A római katolikus egyház félórája. — 7.35: Vasárnapi orgonamuzsika. — 7.52: Torna. — 8.00: Hírek. Lapszemle. Időjárás. — 8.05: A három rabló. — 8.51: Az MRT gyermekkórusa Szokolay Sándor műveiből énekel. — 9.00: Hírek. Útközben. — 9.05: Ritmus (szt.). — 9.35: Szivárvány. — 11.00: Hírek. Útközben. — 11.10: Vasárnapi koktél (szt.). — 12.03: Jó ebédhez szól a nóta. — 13.00: Hírek. Útközben. — 13.05: Mit hallunk? — 13.30: Fehér fák. — 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés.

3. MŰSOR:

7.00: Reggeli hangverseny (szt.). — 8.00: Hírek. Lapszemle. Időjárás. — 8.11: Komoly zenei zsákbamacska (szt.). — 10.00: Új Zenei Újság (szt.). — 10.45: Öt kontinens hét napja. — 11.00: Wagner operáiból (szt.). — 11.53: Tamás bátya kunyhója. — 12.55: Kis magyar néprajz. — 13.00: Hírek. Időjárás. — 13.05: Emil Gilelsz két zongorahangversenyt játszik (szt).

TELEVÍZIÓ

SZOMBAT

14.30: Újévi attrakció. Intervízió-átvétel Moszkvából. — 15.25: Hírek. — 15.30: „Én táncolnék veled" 6. rész: A rumba (ism.) — 15.45: Sorstársak. A pécsi körzeti stúdió rehabilitációs magazinja. — 16.15: Képújság. — 16.20: Mitiók. Tinirandevú — Gála '84. — 17.30: Mafilm-magazin. — 17.40: Reklám. — 17.45: Gegparádé dióhéjban. „Intim szféra" (FF) — 18.10: Bűvös kockázat. Legjobb a világon! — 18.35: Diagnózis. — 18.55: Reklám. — 19.10: Idősebbek is elkezdhetik. Tévétorna. — 19.15: Esti mese. — 19.30: Tv-híradó. — 20.00: Vers — mindenkinek. Szabó Lőrinc: Mi még? — 20.05: Zene — Tánc — Zene. A szegedi és az újvidéki televízióstúdió koprodukciós műsora. — 21.00: Panagulisz él Olasz tévédráma — II/2. rész. — 22.05: Az Állami Népi Együttes műsorából. Béres András—Varga Gyula: Hortobágyi pásztortáncok. — 22.10: Marcel Carné-sorozat. Furcsa dráma. Francia film. (FF) — 23.45: Tv-híradó 3.

2. MŰSOR:

18.35: Képújság. — 18.40: Gólyavári esték. A gondolkodás évszázadai. XXII/13. rész: Homo faber. — 19.30: Méreg a fegyverük. Albert Fischer filmje (ism.) — 20.00: Tükörben. Önismereti sorozat — IV. rész. (FF) — 20.40: Tv-híradó 2. — 21.00: Puccini: Bohémélet. Feliratos operafilm. — 22.45: Képújság.

VASÁRNAP DÉLELŐTT

9.05: Idősebbek is elkezdhetik. Tévétorna (ism.) — 9.10: Sísuli. V/2. rész. — 9.30: A hótündér. Szovjet mesefilm. — 10.45: Hírek. — 10.50: Hogyan működik? V/5. rész: A villanykapcsoló. — 11.00: Forró szél. Jugoszláv tévéfilmsorozat. X/3. rész: A vendégmunkás (ism.)

SZÍNHÁZ

Operaház: Anyegin (E. bérl. 2. ea., 7) — Erkel Színház: Pillangókisasszony (U. bérl. 2. ea., 7) — Zeneakadémia: Magyar Állami Hangversenyzenekar (Téli bérl. C/6. fél 8) — Nemzeti Színház: A szélmalom lakói (7) — Várszínház: János király (7) — Katona József Színház: Stílusgyakorlat (du fél 3); Tudós nők (este fél 8) — Madách Színház: Jutalomjáték (7) — Madách Kamara: Galopp a Vérmezőn (7); Hofélia (este fél 11) — Vígszínház: II. Richárd (7) — Pesti Színház: Ki lesz a bálanya? (7) — József Attila Színház: Dörmögőék Vidámparkja (de fél 11); A tündérlaki lányok (C. bérl. 1. ea., 7) — Thália Színház: Volt egyszer egy Városliget (7) — Fővárosi Operettszínház: A mi dalunk szól (Rátkay M. bérl. 2. ea., 7) — Józsefvárosi Színház: Férfiaknak tilos (7) — Radnóti Miklós Színpad: Színlelni boldog szeretőt (7) — Egyetemi Színpad: A telibe viszonzott vágyakozás (este 9) — Játékszín: Maugli (de fél 11); Hyppolit, a lakáj (du 3) — Mikroszkóp Színpad: Bal? Jobb? Bal!! (fél 8) — Vidám Színpad: Telepódium (este 9) — Lézerszínház: Lézerock (fél 8) — Hököm Színpad: Szeretők a hullámhosszon (Gutenberg Műv. Otthon, 7) — Budapesti Gyermekszínház: Aranykulcsocska (du 3) — Állami Bábszínház: Hüvelyk Matyi (Népköztársaság útja 69., du 4) — Fővárosi Nagycirkusz: Cirkusz Benneweis (Koppenhága) (de 10. du fél 4. este fél 8) — A színházi előadások részletes szereposztása, rövid tartalma és bérleti előrejelzése a Pesti Műsorban!

KÖZLEMÉNYEK

Súlytöbbletét garantáltan leadja kombinált módon — konditorna, helyi fogyasztás, szauna. Motilitás Szalon — IX., Üllői út 53/a. (x)

Az „Arany János Nyelviskola tanfolyamaira január 7-től munkanapokon délután 5—7 óra között lehet beiratkozni az alábbi iskolákban: I., Attila u. 43., IV., Komját A. u. 35—37., V., Reáltanoda u. 7., V., Váci u. 43., VI., Labda u. 4., XIV., Erzsébet királyné u. 35., XIX., Berzsenyi u. 8., VIII., Kun Béla tér 1. alatt működő tanfolyamokra beiratkozás a VI., Csengery u. 63. sz. alatt, a „Fáklya" Klubban. 12 hetes intenzív angol, német nappali, valamint esti középhaladó és haladó tanfolyamok váltott műszakban dolgozóknak is! Angol, német, francia, spanyol nyelvvizsga-előkészítők a Fáklya Klubban. (Budapest VI., Csengery u. 63.). Beiratkozás január 7-től 18-ig. Telefon: 118-870, 324-580. (x)

Tánegimnasztikai tanfolyamok indulnak az I. ker. Művelődési Házban (Bp. I., Bem rkp. 6.) január 3-tól keddi és csütörtöki napokon délután fél 5 órától, szerdán és pénteken reggel fél 8 órától, óránként folyamatosan. Tandíj: heti 1 órás csoport esetén havi 200 Ft. 12—14 éves gyermekeknek számítógépes csoportok indulnak az I. ker. Művelődési Házban január 7-től hétfő, szerda, csütörtöki napokon délután 5—7 óráig, szombaton de. 9—11 óráig. A napok választhatók, kezdő és haladóbb csoportokba osztjuk a jelentkezőket. Tandíj: 14 hétre 980 Ft. Érdeklődés a 388-585-ös telefonon. (x)

Komplex fogyókúra. Kondicionáló torna és folyamatos diétás szaktanácsadás a Nagymező utcánál a (heti étrenddel, receptekkel). Felvilágosítás: 223-360. (x)

Véget ért a téli szünet, újra nyitva a Maxim Varieté! A világszínvonalon kiállított Revue Fantastique folytatja sikersorozatát. Vendégművészeink Gina Baro (Barcelona), Max Oscar (Wien), Duo Nové. A műsor meglepetése Caesar, a kínai leopárd, Lady M nagy illúziói. Mindennap két előadás este 8 és éjjel 11 órakor. A Maximban vacsorázhat is. Pénztár nyitva déli 12-től. Telefon: 22-78-58. (x)

Z X Spectrum 16—48—K gépekhez sokféle játékprogram érkezett az APISZ „ÁSZ" Számítástechnikai Boltjába, Budapest XI., Budafoki út 7. (x)

A Magyar Camping és Caravanning Club értesíti tagjait, hogy a Karaván újság év végi számaiban hirdetett túrákra jelentkezést 1985. január 16-tól vesz fel. Érdeklődni lehet: Magyar Camping és Caravanning Club ügyfélforgalmi irodájában, Bp. 1085 Üllői út 6. Telefon: 336-536, 141-880. (x)

Tanuljon új évben — új nyelvet! Audiovizuális nyelvtanfolyamokat indítunk angol, német, orosz és francia nyelvekből, minden fokon, heti 2x2 és 2x4 órában (intenzív). A 4 hónapos tanfolyam díja: 1500 és 3000 Ft. Beiratkozás: jan. 3., 7. és 14., 15-én du. 13—16 óráig. Marcibányi téri Művelődési Központ, Bp. II., Marcibányi tér 5/a. T.: 355-759. (x)

Angol, német 15 hetes tanfolyamok indulnak január 14-én, heti 2x2, 2x3, 3x2 óraszámban. Szolgáltatásaink: általános nyelvek, műszaki, közgazdasági, külker-szaknyelvek oktatása, vállalati kihelyezett tanfolyamok (intenzív szakaszokkal kiegészítve); gyerektanfolyamok; nyelvi klubok; külföldi vizsgák magyarországi lebonyolítása; ösztöndíjak biztosítása. **Óradíj:** 50 Ft (felnőtt); 40 Ft (diák); 40 Ft (vállalati kihelyezett). **Felvételi vizsgák:** jan. 7-től 11-ig 14—19 óra között, jan. 12-én (szombat) 9—13 óra között. **Jelentkezés:** International House Language School (a londoni központú nyelviskolahálózat egyik magyarországi tagja), Bp. V., Bajcsy-Zsilinszky út 62. Telefon: 111-306. (x)

Újdonság! Super Uva gyorsbarnítás. Szolárium, gépi fogyasztás, elektrokozmetika. V., Honvéd u. 3. 319-454. (x)

Vidám szilveszter a Kóborló vendéglőben (I., Attila út 14.), sramlizene 23 óráig, diszkó reggelig. Telefon: 355-189. (x)

A Fővárosi Patyolat Vállalat értesíti tisztelt megrendelőit, hogy **leltározás miatt 1985. január 2-án** valamennyi fióküzletét és vevőszolgálati irodáját zárva tartja. (x)

A Modern Táncok Iskolájában kezdő tanfolyam **jan. 2-án** fél 6-kor. **Majakovszkij u. 58.** T.: 351-027, 133-716, 423-615. (x)

„Az év legjobb plakátjai" c. kiállítás megrendezésére 1985 februárjában kerül sor. A kiállításon való részvételre alkotók, vállalatok, intézmények küldhetik be 1984. január 1.—december 31. között nyomtatásban megjelent plakátjaikat. **Beküldési határidő:** 1985. január 20. **Cím:** MAHIR Magyar Hirdető Plakátarchívum (Budapest IX., Üllői út 51.). (x)

Társastánctanfolyam indul a Pataky István Művelődési Központban (Bp. X., Pataky I. tér 7—14.) 1985. január 6-án 14 órakor, kezdő, haladó és versenytánc szinten. Beiratkozás január 2., 3., 4. és 6-án du. 14—19. óráig a Művelődési Központ pénztáránál. (x)

Music City hanglemezbolt a Belvárosban. Kazetták, Hi-Fi sztereó, zenekari felszerelések. (V., Irányi u. 7.) (x)

Nincs műsor szilveszterkor a Casanova pianobárban! (I., Batthyány tér 4.) Örökzöld melódiákról, forró hangulatról Gaál László és Gombkötő István zongorakettőse gondoskodik. Nyitva este 9-től hajnali 4-ig. Asztalrendelés az üzletvezetőnél, este 9 órától, vagy nappal a Maxim Varieté titkárságán, telefon: 22-78-58. (x)

A Cooptourist értesíti kedves utasait, hogy folyó év december 20-a után a Csehszlovákiába induló társasútjaink részvételi díja a csehszlovák korona árfolyamának változása miatt módosult. Kérjük kedves utasainkat, hogy további felvilágosításért irodáinkat szíveskedjenek felkeresni. (x)

Florida: szolárium, bronzárium, speciális elektrofogyasztás, VIII., József krt. 14. Tel.: 335-354. (x)

Tánctanfolyam indul minden hónap első keddjén 6-kor. Vezető: Gulyás Judit. Egyéni oktatás is néhány különórán. Fogadóóra: kedd, szerda, csütörtök 17.30-tól 20.30-ig. Tel.: 312-892. Lenin krt. 76. (x)

Haraszti Andorné tánctanár, sokak Gréti nénije elhunyt. Temetése 1984. december 30-án, 13 órakor lesz a Kozma utcai temetőben. (x)

Imádott férjem, **Deutsch Pál** 86 éves korában váratlanul meghalt. Temetése f. hó 30-án 12.30 órakor lesz a Rákoskeresztúri (Kozma u. 6.) temetőben. Gyászolja: felesége Aranka, sógornői és rokonsága. (x)

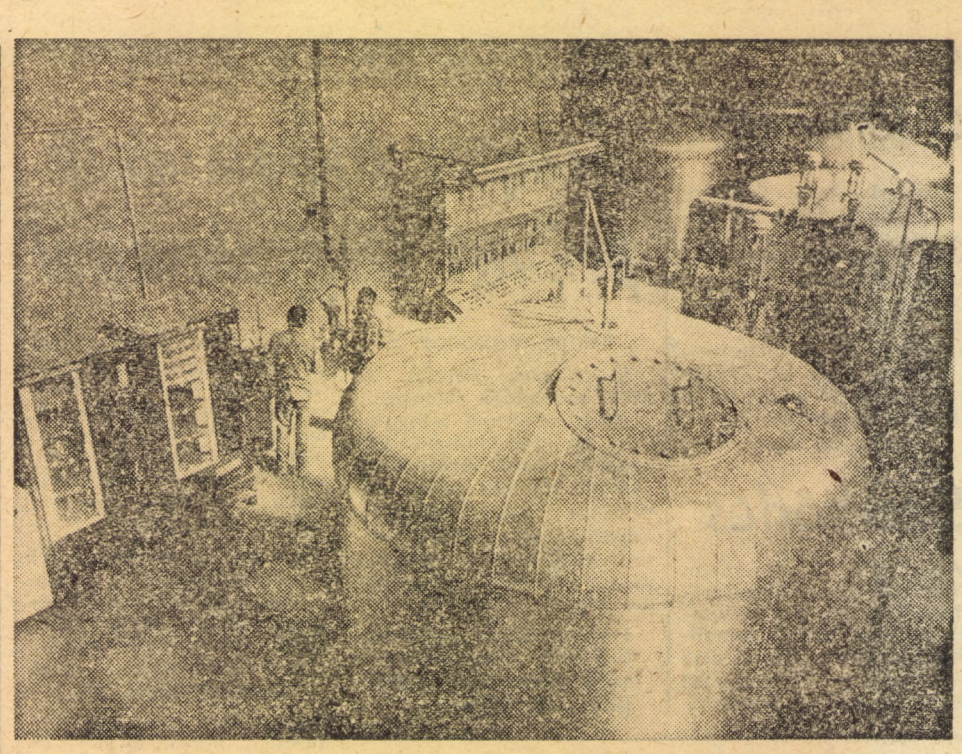

Az évente 150 ezer tonna kukoricát feldolgozó szabadegyházi cukorgyárban 45 ezer tonna folyékony cukrot készítenek. A kukoricát kompletten feldolgozó üzemben emellett takarmányfehérjét — a csírából — olajat, a törött, sérült szemekből pedig szeszt gyártanak. A gyár termékeiből jelentős exportot bonyolít le.

(MTI Fotó — Gottvald Károly felv.)

FŐ ELLENSÉG A FOSZFOR

Algadömping, keszeguralom

Külön csoport ✦ Beszámoló Japánban

Már régen sejtik, hogy az *algáknak* fontos szerepük van a tavak *élővilágában. Istvánffi Gyula* botanikus pedig már 1891-ben megkezdte az algakutatást a *Balatonban.* Azt tanulmányozta, hogy e fejletlen, mikroszkopikus növénynek *hány faja* található meg a tóban. Azóta már sok minden kiderült az algákról. Így például az is, hogy ezeknek az apró élőlényeknek részük van abban, hogy *milyen színben* mutatkozik a Balaton, de abban is, ha *csak keszeg* akad a horgász zsinórjára...

RONTJA A MINŐSÉGÉT

A Magyar Tudományos Akadémia Balatoni Limnológiai Kutató Intézetében *külön csoport* foglalkozik az algásodással. Azzal a jelenséggel, amelyet a tó *„elöregedéseként"* is szoktak emlegetni. Tény, hogy elszaporodtak, s a legtöbbet 1982-ben találták. Azóta *csökkent* ez a mennyiség. Szerencsére, hiszen a túlburjánzó algatenyészet *rontja a víz minőségét.* Az algásodás megfékezéséhez mindenekelőtt azt kellett megtudniuk a kutatóknak, hogy döntően *mi okozza* ezt a folyamatot.

HORGÁSZOK BÁNATA

Az egész Balaton nem lehetett a kísérleti területük, ezért a Tihanyi-öbölben *négy medencét* különítettek el műanyag fóliával. Ezekben adagolták *a tó „ellenségeit"*, a nitrogént és a foszfort, külön-külön és együtt is. A tapasztalatok szerint az algásodás *akkor a leggyorsabb*, ha egyszerre kerül vízbe a nitrogén és a foszfor.

Ha csak a foszfor jut a vízbe, lassabban indul a burjánzás, de a *későbbiekben utoléri* a már említett szintet. A foszforé tehát a *döntő szerep.* Ezt a tényt elsődlegesen a Balaton *védelmére* használják, de *fontos támpontot* adhatnak más területek — például a mesterséges halastavak — optimális tápanyag-ellátásához is.

A megválaszolatlan kérdés: *miként hatnak* az algák a tó élővilágára. Az lenne a kézenfekvő, hogyha több az alga, több táplálék jut a halaknak. Ez azonban *csak részben igaz* és ebben nem sok öröme telik a Balaton *horgászainak.* Az alga ugyanis sokféle lehet Az édesvizekben mintegy 15 ezer faj található, ám ezeknek csak kis részét fogyasztják azok az apró vízi lények — például a rákok —, amelyek a halak táplálékai lesznek. A mostani feldúsulás azonban nem a vízi világ „ínyenceinek" kedvezett, s jobb helyzetbe került *a keszeg,* mint az értékes nemesebb *süllő.*

KUBAI ROKON

A kutatásokban egyébként nincs egyedül a Tihanyi Biológiai Kutató Intézet. Hasonló gondokkal küszködnek *szerte a világon.* Nemrégen Japánban nemzetközi konferenciát tartottak az *50 legnagyobb tó* kutatói. Ezen beszámoltak a Balatonban végzett kísérletek eredményeiről is. A tudományos együttműködés során *megtalálták* a Balaton *„rokonát".* Igen sok hasonlóságot fedeztek fel ugyanis a kubai *Laguna del Tesoro,* vagyis a Kincses-tó és a magyar tenger mikrovilága között. Ez a hasonlóság *az alapja* a tovább szélesedő tudományos együttműködésnek.

Barta Éva

Olcsóbban a Sztrádában!

A Skála Sztráda autós diszkontáruház keddtől keddig tartó árkedvezményes ajánlata, december 27-től 31-ig, amíg a készlet tart:

Szemhéjfesték, 220 Ft helyett 179 Ft
Pvc-padló, 2 m széles, 558 Ft helyett 446 Ft

Minden héten félezer cikk árengedménnyel, a Sztrádában.

Megérte, hogy ment érte!

NSZK

Ágazati bérarányok és szerkezeti átalakulás

A gyorsabb szerkezeti átalakulás, az egyes ágazatok növekedésének differenciálódása *feltételezi* a bérköltségek, a bérszínvonal differenciálódását egyrészt az egyes ágazatok között, másrészt az egyes ágazatokon és vállalatokon belül a műszaki-gazdasági paraméterek, a növekedési kilátások, hatékonyság alakulása stb. szempontjából. Ha ugyanis a főbb feldolgozóipari ágazatok közötti jövedelmezőségi, növekedési ütemkülönbségek világméretekben eltérnek, a bérszínvonalak nivellálódása az egyes ágazatok között nem csekély akadálya lehet a *gazdasági szervezet korszerűsítésének.*

A szakszervezetek szerepe

Ha a bérek elegendő mértékben rugalmasak és a munkaerő is elég mozgékony, akkor a bérarányokban bekövetkezett változások nyomán az alkalmazkodás is viszonylag zökkenőmentes. A kedvező növekedési adottságú ágazatok magasabb bérek nyújtásával tehetnek szert pótlólagos munkaerőre, míg a lemaradó ágazatok visszafejlesztését az alacsony bérszínvonal is előmozdíthatja. Az NSZK esetében az egy órára jutó bruttó keresetek már 1973-ban is elég nagyfokú nivellálódást mutattak az egyes ágazatok között.

A *feldolgozóipari ágazatok* többségében a bruttó kereseteknek az iparági átlagtól való eltérése igen *csekély volt.* Az ipari átlagot leginkább meghaladó bruttó kereset a kőolajfeldolgozásban, az acél- és fémfeldolgozóiparban és a közúti járműgyártásban, az ipari átlagtól leginkább elmaradó bérszínvonal pedig a bőrmegmunkálásban, a ruházati és a cipőiparban volt.

A hetvenes években majdnem minden ágazatban ugyanolyan vagy közel *ugyanolyan mértékben emelkedtek a bruttó keresetek.* Az ágazatok közötti bérszínvonal-különbségekben bekövetkezett változások igen csekély mértékűek voltak, a különbségek nem voltak elegendőek a feldolgozóipari ágazatok *differenciálásának* elősegítésére. Az egyes ágazatok bérszínvonala közötti kiegyenlítettség tehát olyan időszakban is fennmaradt, amikor a globális világgazdasági irányzatok éppen az ágazatok differenciálódását erősítették, illetve sürgették.

A bruttó keresetek nivellálódása a feldolgozóiparban elválaszthatatlan a *szakszervezetek* tevékenységétől. A szakszervezetek a nemzetközi szerkezetátalakulási folyamatokban lemaradó könnyűipari fogyasztási cikkeket gyártó ágazatokban, a hajógyártásban és részben a kohászatban is 1973 és 1982 között az ipari átlaghoz hasonló mértékű bérnövelést értek el, harcoltak ki. Másrészt viszont olyan műszakilag korszerű, a világpiacon is dinamikus keresett, kedvező értékesítési és árdinamikájú ágazatokban, mint az elektronika, a finommechanika a bérszínvonal 1973 és 1982 között alig 3-4 százalékkal gyorsabban nőtt, mint az ipari átlag.

Az egyes ágazatok bérszínvonalának nem kellő mértékű differenciálódásához még egy további probléma is járult. A hetvenes években ugyanis az ugyanabban az ágazatban foglalkoztatott, de *különböző szakképzettségű munkaerő bérszínvonalában sem mutatkoztak nagyobb különbségek.* A szakképzett és a kevésbé szakképzett munkaerő bére között viszonylag csekély különbség fennmaradása elsősorban a szakképzett munkaerőt az átlagosnál nagyobb arányban foglalkoztató műszakilag korszerű ágazatok fejlődését érintette kedvezőtlenül.

Következmények

A hetvenes években végbement *béremelések* az egész nyugatnémet iparban ösztönözték a *termelékenység javítását.* Az 1976 és az 1982 közötti időszakra vonatkozó adatok azt mutatják, hogy a közúti járműgyártás és a kőolajfeldolgozás kivételével mindegyik feldolgozóipari ágazatban gyorsabban nőtt az egy munkaórára jutó termelési érték alapján számított termelékenység, mint a nettó termelési érték.

Olyan időszakban, amikor a bérszínvonal növekedése nem mutatott kiugró különbségeket az egyes feldolgozóipari ágazatok között, a bérnövekedések a *bérigényes lemaradó ágazatok* fejlődését érintették a legkedvezőtlenebbül. Az NSZK iparának egységnyi munkaerőköltségei — órabérek és járulékos juttatások — az 1975. évi 6,24-ről 1980-ban 12,16 dollárra, 1981-ben pedig 10,47 dollárra nőttek. Ezzel az értékkel az NSZK, Belgium, Svédország és Hollandia után a negyedik a fejlett tőkésországok rangsorában.

Az ipari átlagnál alacsonyabb munkaerőköltség színvonalat alapul véve is erős nyomás nehezedett az NSZK bérigényes ágazataira az alacsony költségszintű fejlődő országok kínálati versenyével. Következésképpen nem véletlen, hogy a ruházati ipar kivételével a könnyűipari fogyasztási cikkeket gyártó vagy azokhoz kapcsolódó bérigényes ágazatokban a feldolgozóipari átlagnál gyorsabban nőtt a termelékenység. A világgazdasági lemaradás hátrányos következményeit tehát ezek az ágazatok a termelékenység gyors ütemű javításával kívánták ellensúlyozni.

Összefoglalásként megállapítható, hogy a bérszínvonal adott ütemű növekedése az egyes ágazatokban adott feltételek mellett *nem segítette elő* a nyugatnémet feldolgozóipar szerkezeti korszerűsítését. A nem kellő mértékű differenciálódás miatt a szerkezeti átalakulás súlypontja ágazati, illetve vállalati szintre tevődött át. A hetvenes években végbement alkalmazkodás kétségtelen eredménye a feldolgozóiparban a termelékenység javulása, a kedvezőbb termelékenységi szint. Az ágazaton, illetve vállalaton belüli struktúraváltás azonban nem egészült ki a feldolgozóipari termelés ágazati szerkezetének korszerűsödésével.

Egyéb tényezők mellett ebben nem kis szerepet játszott az, hogy az ágazatok közötti bérarányok csekély változása *nem ösztönözte* az ipari munkaerő — mindenekelőtt a szakképzett munkaerő — ágazati mobilitását, esetleg valamilyen továbbképzés után a lemaradó ágazatokból a műszakilag korszerű ágazatokba való átáramlását. A szakképzett és a szakképzetlen munkaerő bérszínvonalában, díjazásában mutatkozó csekély különbségek, a nivellálódás irányzata a hosszú megtérülésű, az átlagosnál nagyobb kockázatokat viselő szakmunkaigényes műszakilag korszerű ágazatok növekedését korlátozta.

Losoncz Miklós

Az ezüst trónfosztása

Nagy veszteségeket kénytelenek elszenvedni azok a spekulánsok és üzletemberek, akik pénzüket az elmúlt években a korábban még „jól fizető" ezüstbe menekítették, illetve fektették. Az ezüst ára ugyanis folyamatosan zuhan, s tőzsdei szakemberek véleménye szerint belátható időn belül *nincs kilátás* a tendencia lényeges változására.

A „matt-fém" karrierje csúcsát 1980-ban érte el, amikor a *Hunt-fivérek* emlékezetes spekulációja a nemesfém kilogrammonkénti árát 1500 dollár fölé hajtotta. A spekuláció összeomlását követő hatalmas eladási hullám megindította az ezüst árának „zuhanórepülését": 1981-ben a londoni tőzsdén átlagosan 400 dollár körül alakult a kilogrammonkénti jegyzés, 1982 nyarán viszont az ár 200 dollár alá zuhant. A tavalyi esztendőt ugyancsak a nyomott ezüstárak jellemezték, s nem változott a helyzet lényegesen 1984 januárjában sem. A londoni tőzsdén jelenleg 250 dollár körüli áron kötik a kontraktusokat, s a kereskedők szerint az ár *áprilisig 220 dollár* alá is süllyedhet.

Noha a nemzetközi tőzsdei világ számára nem jelent újdonságot egy-egy cikk árának rapszodikus változása, hullámzása, azonban a viszonylag nyomott nyersanyagárak idején is feltűnést kelt az ezüst árának alakulása. Hangsúlyozni kell, hogy az ezüst árának zuhanása elsősorban *közgazdasági tényezőkkel* magyarázható, és a spekuláció csak másodlagos jelentőségű.

A világ *ezüstbányászatának* döntő részét Mexikó, Peru, az Egyesült Államok és Kanada adja. A latin-amerikai termelők az utóbbi három év során igen komoly pénzügyi, fizetési nehézségekkel küszködtek, bevételeik növelésére tehát kézenfekvő volt az ezüst értékesítésének növelése. A piacra hirtelen rázúduló nagy kínálat lenyomta az árakat, de Mexikó és Peru még így is az eladások folytatására kényszerült. Kétségtelen, hogy az árzuhanás senkinek — tehát sem a termelőknek, sem a spekulánsoknak — nem állt érdekében, az eladási kényszer azonban erősebbnek bizonyult az árérdekeknél.

A kínálatot csak növelte, hogy a spekulánsok — még nagy veszteségek árán is — igyekeztek minél előbb megszabadulni készleteiktől, s pánikszerűen túladtak meglevő kontraktusaikon is. 1983-ban már 1200 tonnára tették a világ ezüst *túlkínálatát,* s számottevő sikernek számítana a piacon, ha ez a mennyiség idén is ezen a szinten maradna.

Nem kis szerepet játszott és játszik az ezüst árának alakulásában a dollár erős pozíciója, valamint a nemzetközi kamatszint. A „forró pénzek" újabban az arany, az ezüst, valamint a drágakövek helyett a dollárt vették célba, hiszen jelenleg az amerikai valuta hozza a legtöbb nyereséget vásárlóinak. A 10 százalékot még mindig meghaladó amerikai és nyugat-európai kamatszint ugyancsak jobban vonzza a tőkét, mint a nemesfémek.

Változások következtek be az ezüst *felhasználásnak* oldalán is. Egyrészről a tartós recesszió erősen visszavetette az ipar ezüstigényét, s míg a hetvenes években az ipari fogyasztás meghaladta a termelést, évtizedünkben fordított helyzet állott elő. Az ezüst iránti keresletet másrészről csökkentette azoknak a *technológiáknak* az elterjedése, amelyek segítségével mind több ezüst nyerhető vissza. Az ezüst-visszanyerési technológiák világszerte elterjedtek, részét képezik az ésszerű anyagfelhasználási programoknak. Ráadásul az 1980-ban mért rekordár arra kényszerítette a felhasználókat, hogy mielőbb gondoskodjanak az ipari felhasználás területén az ezüst minél nagyobb arányú helyettesítéséről és kiváltásáról.

Az elmúlt fél év piaci eseményei arról tanúskodnak, hogy a latin-amerikai országok nagyarányú *eladásai tovább folytatódnak:* a valutatartlékok megcsappanása miatt csak szeptemberben és októberben Peru 70 millió dollár értékű ezüstöt dobott piacra, s nem kizárt, hogy Brazília és Chile is jelentős eladóként jelentkezik.

Kincsképzési célokból a piacokon újabban nemigen vásárolnak ezüstöt, inkább az ipari felhasználók igyekeznek kihasználni az alacsony árakat, s nagy készleteket halmoznak fel „jobb időkre". Persze tudatában vannak, hogy ez *kétélű fegyver:* sokat nyerhetnek egy esetleges robbanásszerű áremelkedésen — erre jelenleg nincsen sok esély —, de sokat is veszthetnek az árzuhanás folytatódása esetén, ráadásul ezüstben lekötött pénzük nem hoz nyereséget. (Amerikai becslések szerint az elmúlt másfél évben az USA-ban az ipar ezüsttartalékai 90 millió unciával haladták meg a szükségletet.)

Nem tett jót az ezüst árkilátásainak az a januári mexikói bejelentés, amely szerint az ország idén *35 százalékkal* növeli ezüsttermelését, s értelemszerűen eladásait is legalább ekkora mértékben kívánja bővíteni. Az optimistább piaci és tőzsdei szakértők abban bíznak, hogy néhány év múlva ismét lényegesen emelkedik majd az ezüst ára. Ehhez azonban legalább két dolog szükséges: egyrészről tartós, világméretű gazdasági fellendülés, másrészről pedig a latin-amerikai fő termelők adósságterheinek számottevő csökkenése.

G. — Sz.

Kisvállalatok a csehszlovák iparban

A fejlett gazdaságot még a közelmúltban sem képzelték el a maximálisan koncentrált ipar nélkül, amelyben kevés számú mammutvállalat van, és ahol a kis- vagy középnagyságú vállalatoknak nincs helye — mondotta *dr. Alois Remes,* a Prágai Közgazdasági Egyetem professzora a Tvorba című lapnak adott nyilatkozatában.

A közgazdasági elmélet a század első felében még semmilyen jövőt nem jósolt a kisvállalatoknak. Pedig — mint kiderült — azok nemcsak túlélték a harcot a nagyiparral, hanem tovább erősítik pozíciójukat a modern iparban. Éppen a műszaki-tudományos fejlődés teremtett új feltételeket ahhoz, hogy a kis- és középvállalatok érvényesülhessenek, megváltoztatta jellegüket, és új elemeket vitt be kölcsönös kapcsolataikba is. Egyre több a kooperációs kapcsolat, amelyek lényege éppen a különböző nagyságstruktúrák gazdasági előnyeinek kölcsönös kihasználása. Mégis, a mai napig él az a nézet, hogy minden kisebb vállalat szükségszerűen gazdaságtalan, ezért a szocialista vállalatoknak minél nagyobbnak kell lenniük. A csehszlovák iparban 1981-ben 858 olyan vállalat volt, amely legalább 3500 embert foglalkoztatott. Az iparban kialakultak a több vállalatot egyesítő univerzális szerkezetű mammut gazdálkodó komplexumok (elsősorban a termelő gazdasági egyesülések), amelyek az irányítás úgynevezett fő elemei.

Az Egyesült Államokban több mint 300 ezer ipari vállalat van, de ezek 98,4 százaléka kevesebb, mint 500 dolgozót, 90,5 százaléka 100-nál kevesebb dolgozót foglalkoztat, és csak 0,2 százalékuknak van több mint 2500 dolgozója, de ezekben is az összes ipari foglalkoztatottnak csak 17,9 százaléka dolgozik. Japánban félmillió ipari vállalat van, ezek 99,4 százaléka nem foglalkoztat többet 1000 dolgozónál. Az NSZK-ban az összes ipari vállalat 85 százalékának kevesebb mint 100, és 97,1 százalékának kevesebb mint 500 dolgozója van, és csak 1,3 százaléka alkalmaz 1000-nél több dolgozót, a foglalkoztatottak 40 százalékát. Az Egyesült Államokban az átlagos nagyságú vállalat körülbelül 52, Japánban 20, az NSZK-ban 87 dolgozót foglalkoztat, és hasonló a helyzet például Franciaországban, Angliában, Olaszországban és más tőkés országokban is.

Még az NDK-ban is, ahol a vállalati nagyságstruktúra a legközelebb áll a csehszlovákhoz, a több mint 9000 iparvállalat (a kisipart nem számítva) átlagban 320 dolgozót foglalkoztat, de ezen belül 65,4 százalékuk kevesebb mint 100, és 88,2 százalékuk kevesebb mint 500 dolgozót. A Szovjetunióban az összes ipari dolgozó több mint egyötöde (20,7 százaléka) olyan vállalatnál dolgozik, amelyek 500 embernél kevesebbet, 3,1 százaléka olyan vállalatnál, amelyek 100 embernél kevesebbet foglalkoztat. Ezért a Szovjetunióban az átlagos nagyságú ipari vállalat munkaerőlétszáma 750 (hasonlóan más szocialista országokéhoz).

Csehszlovákiában viszont 1981-ben a már említett 858 állami vállalat (nem számítva a helyipari vállalatokat és az ipari szövetkezeteket) átlagban 2100 munkást, illetve több mint 3500 dolgozót foglalkoztatott. Az 500 alatti lészámú vállalatok gyakorlatilag megszűnnek.

A szocialista gazdasági törvények, és főleg a központi tervirányítás bizonyos határig indokolja a vállalatok nagyobb méreteit a tőkés vállalatokkal szemben — a „gigantomániát" azonban nem. A gazdaság egységes jellege miatt igen fontos dolog az optimális összhang megteremtése különböző vállalati nagyságtípusok között, és annak elérése, hogy a különböző nagyságú vállalatok egymást kölcsönösen kiegészítsék.

Azok, akik szerint a műszaki-tudományos fejlődés további vállalati integrációt követel meg, tehát a vállalatok még nagyobbra növelését, *leegyszerűsítik* a kérdést. Ugyanis a műszaki-tudományos fejlődés nemcsak gyártáskoncentrációhoz vezet, hanem egyúttal differenciálódáshoz, szakosodáshoz és kooperációhoz is. Az iparvállalati nagyságstruktúrának annyira rugalmasnak kell lennie, hogy ne csak a nagy, stratégiai programoknak a végrehajtására legyenek alkalmasak, hanem rugalmasan igazodjanak a lakosság és egyúttal az ipar változó szükségleteihez is.

Az iparilag fejlett államok tapasztalatai megerősítik *a kisvállalatok szükségességét.* Már csak azért is, mert a nagyvállalatokkal szemben sok előnyük van: rugalmasabbak, egyszerűbben termelnek, sokszor kisebb technikai igénnyel, jobban tudnak szakosodni, emellett lehetővé teszik, hogy a nagyvállalatok szűkítsék a választékukat. Arra azonban ügyelni kell, hogy a kisvállalatok csak a nagyüzemi termelés egyidejű fejlesztése mellett, attól függően fejlődhessenek.

—mj—

Mind teljesebb kínálat

DIGÉP-szivattyúk a legkülönfélébb célokra

A Diósgyőri Gépgyár a magyar szivattyúgyártás legnagyobb bázisa. Több évtizedes gyártási és fejlesztési tapasztalatok alapján, a vállalat önálló szerencsi gyáregységében folyik a szivattyúk típuscsaládjainak gyártása. A DIGÉP sokféle szivattyúja a legkülönfélébb felhasználási területek igényeit hivatott kielégíteni, mind a hazai, mind pedig a külföldi felhasználóknál.

Az általában kis sorozatban gyártott DIGÉP-szivattyúk — műszaki paramétereiken túl — felhasználási területüket, szerkezeti kialakításukat (pl. tengelyelrendezés), hajtási módjukat és fokozatszámukat tekintve különböznek egymástól. A jelenlegi gyártási program a következő szivattyúfajtákat foglalja magába:

- általános felhasználású hidegvízszivattyúk
- szennyvízszivattyúk
- iszap- és zagyszivattyúk
- paradicsomlé-szivattyúk
- vízátemelő szivattyúk
- öntözőszivattyúk
- forróvíz-keringtető szivattyúk
- kazántápszivattyúk
- kondenzvízszivattyúk
- tűzoltószivattyúk
- vízgyűrűs vákuumszivattyúk

Kérjük, ismerkedjenek meg a DIGÉP néhány új szivattyútípusával, amelyek a legújabb fejlesztési eredményeket testesítik meg.

Az összes DIGÉP-szivattyú közül a legszélesebb körben az új, egyfokozatú, nemzetközi szabványos (ISO) csatlakozóméretű, csigaházas-szivattyúk gépcsaládja használható. Tiszta víz, enyhén savas és lúgos közegek, különféle vegyi anyagok, valamint ásványolajtermékek szállítására alkalmas. A szivattyúk rendkívüli előnye, hogy a követelményekhez igazodó szerkezeti kialakításuk lehetővé teszi a legszélsőségesebb üzemi körülmények között való felhasználást is. Max. üzemi hőmérséklet (a típustól függően): 80—140 Celsius-fok. Szállítóteljesítmény: 3,15—315 köbméter/óra. Nyomómagasság: 5—125 m.

A gépek karbantartását szerelődarabos tengelykapcsoló alkalmazása könnyíti meg, lehetővé téve a komplett forgórész kiemelését a csővezeték és a motor megbontása nélkül. A DIGÉP megvásárolta az NSZK-beli KSB cég licencét az általános vegyipari felhasználású, egy- és több fokozatú szivattyúk választékának bővítésére. E világszínvonalon álló szivattyúk sorozatgyártására a következő ötéves tervidőszakban kerül sor.

Az aszály ellenszere

Az idei aszályos év megkövetelte volna az öntözés fokozott mértékű alkalmazását a mezőgazdasági termelőszövetkezetekben, állami gazdaságokban. Azért, hogy a szárazság miatti termeléskiesések a jövőben elkerülhetők legyenek, már most célszerű gondolni a megfelelő öntözőberendezések beszerzésére.

A mezőgazdasági területek esőztető és árasztásos öntözésére a Diósgyőri Gépgyár különféle típusú szivattyúaggregátokat fejlesztett ki. Ezekhez az aggregátokhoz különféle öntözőberendezések csatlakoztathatók, hogy ily módon minden öntözési igény kielégítésére alkalmas öntözőrendszerek kialakíthatók legyenek.

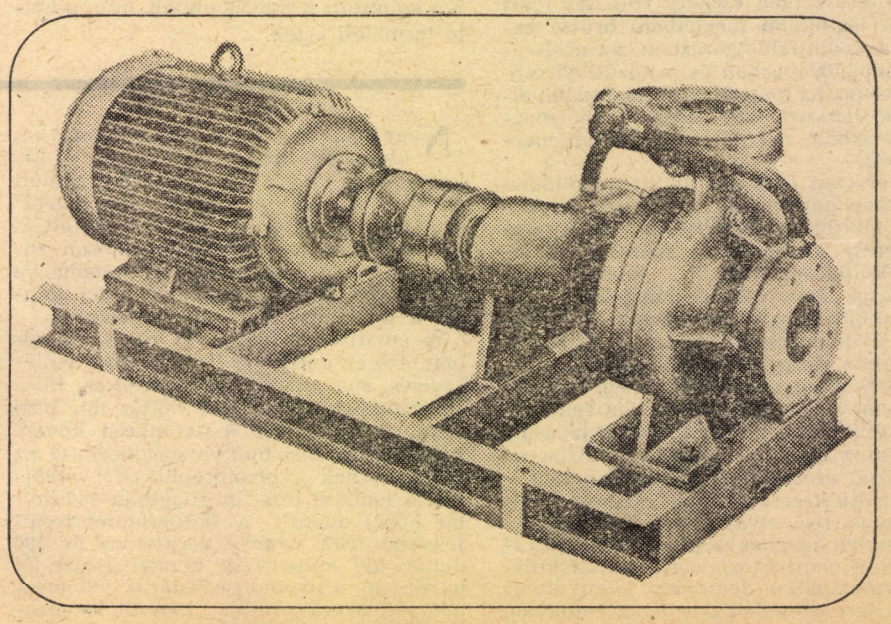

DMV típusjelű, villanymotoros mezőgazdasági öntözőszivattyú

A DMV típusú mezőgazdasági szivattyúk — mint a korábbi MV típusok korszerűsített változatai — olyan mezőgazdasági növénykultúrák öntözésére használhatók, ahol a nyomócsőrendszer a föld felszíne alá van telepítve. A korábbi MV típusokhoz viszonyítva, a DMV típusok megnövelt emelőmagassága (80 m) azzal az előnnyel jár, hogy nagyobb csővezetékhossz engedhető meg az öntözéshez, illetve azonos csőhossznál több öntözővíz juttatható az öntözendő területre.

Szállítóteljesítményük: (Q): 6,9—44 köbdeciméter/sec. Meghajtásuk háromfázisú aszinkron motorral történik, szerelődarabos, rugalmas tengelykapcsolón keresztül. Indításnál a szívóvezeték légtelenítésére automatikus dugattyús légtelenítő berendezés van felszerelve, amely a szivattyú vízzel való feltöltése után automatikusan kikapcsolódik. Az emelőmagasságot tolózárral lehet az optimális értékre (munkapontra) beállítani. Az alapkivitelnél ezek a szivattyúaggregátok normál, kézi működtetésű tolózárral vannak felszerelve, a vevő kívánságára azonban távműködtetésű, motoros tolózárral felszerelt kivitelű változatok is készíthetők.

Mezőgazdasági területek árasztásos öntözésére, illetve árvízvédelemnél vízátemelésre szolgál a Pajtás BD VI. F. típusú, dízelmotoros meghajtású szivattyúaggregát. Rendeltetésének megfelelően nagy szállítóteljesítmény (Q = 200 köbdeciméter/mp) és viszonylag kis emelőmagasság (H = 10,5 m) jellemzi. Előnye a kiváló hatásfok, a motor kedvező üzemanyag-fogyasztása, tehát a gazdaságos üzem. A gépegység csúszótalpas kivitelű, így könnyen átteleníthető. Az üzembiztonsági követelmények kielégítését többek között motorvédő automatika szolgálja, amely túlterhelést okozó, rendellenes működés esetén azonnal leállítja a motort. A gépet szakképzetlen kezelőszemélyzet is üzemeltetheti.

Természetesen most csak néhány típust próbáltunk bemutatni — a teljesség igénye nélkül — a gazdag választékból, az érdeklődőknek azonban rendelkezésre állnak részletes prospektusaink a gyártó Diósgyőri Gépgyárnál és a belföldi forgalmazóknál.

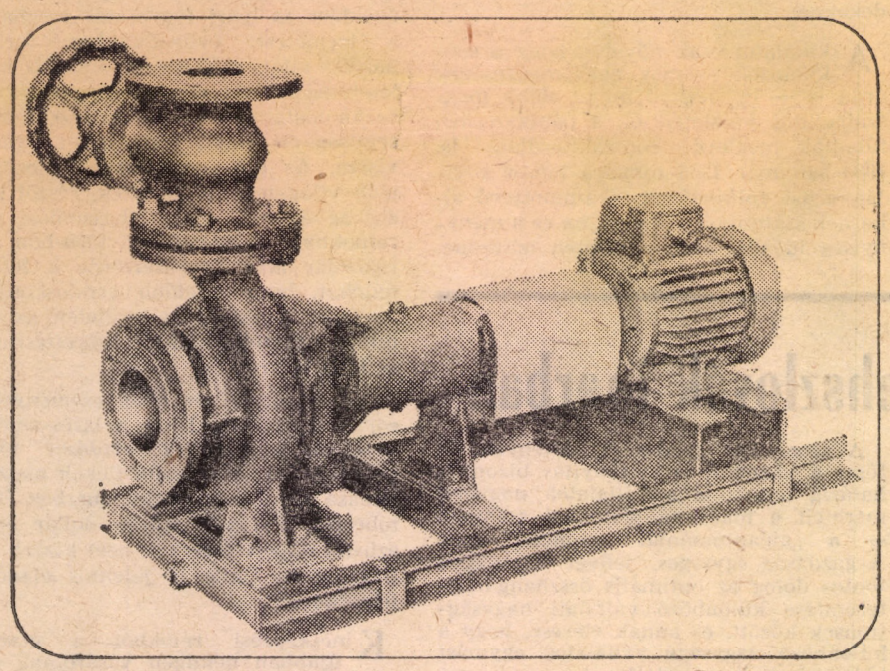

A különféle folyadékok szivattyúzására kifejlesztett, egyfokozatú, nemzetközi szabványos (ISO) csatlakozóméretű, csigaházas szivattyúcsalád egyik — tiszta víz szállítására szolgáló — típusa

A gyártó:

Diósgyőri Gépgyár

Miskolc, 3544

A belföldi forgalmazók:

Szerelvényértékesítő Vállalat,

Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky út 31. 1389,

továbbá a megyei Agroker vállalatok és a Diósgyőri Gépgyár.

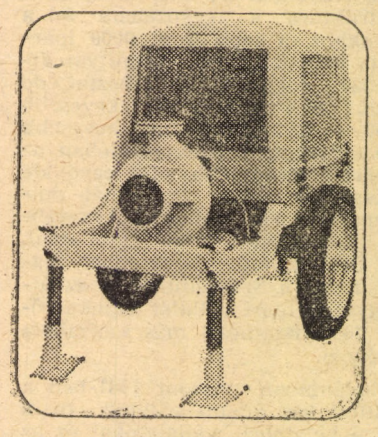

MBD 200-as típusjelű, dízelmotoros mezőgazdasági öntözőszivattyú

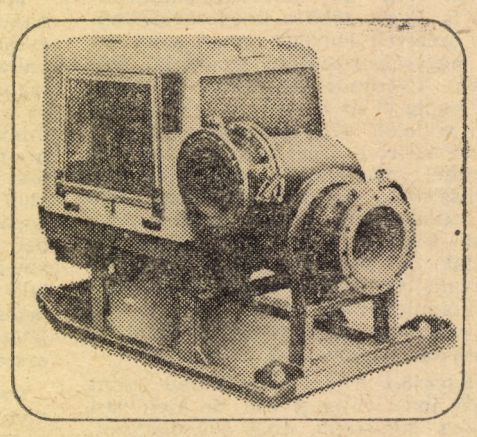

Pajtás BD. VI. F. típusjelű vízátemelő szivattyú

„Egyiptom kész átvenni a magyar mezőgazdaság eredményeit”

Juszef Waly egyiptomi mezőgazdasági és élelmiszeripari miniszter a közelmúltban fogadta lapunk főszerkesztőjét és válaszolt kérdéseire.

— Ellentmondás látszik Egyiptom gazdasági lehetőségei, szükségletei és az ország fejlesztési politikája között. Egyiptom nem tudja hazai forrásból fedezni a lakosság élelmiszerellátását, e cikkek mintegy felét importálják. Mégis a tervekben az ipar évi 9 százalékos növelésével szemben a mezőgazdasági termelést 3 százalékkal kívánják emelni. S ez azért is figyelemre méltó, hiszen a népszaporulat megközelíti az évi 3 százalékot. Tehát nemcsak a gazdaságot nagyon terhelő import nem csökkenthető, de önmagában az ellátás sem javítható. Hogyan látja ennek az ellentmondásnak a feloldhatóságát?

● A különböző világszervezetek és az e kérdésben a leghivatottabb személyek a mai világ jelenlegi öt legnagyobb gazdasági problémája közül (*élelmiszer-ellátás* — különös tekintettel a fejlődésben elmaradott országokra —, az *energia*, az *infláció*, a *népszaporulat* és a *környezetvédelem)* egyértelműen első helyre az élelmezési problémákat helyezik. Vagyis a világ gazdasági problémái közül a mezőgazdasági termelés fokozásának, a jelenleginél sokkal jobb élelmiszer-ellátásnak biztosítják a prioritást.

Az élelmiszer-termelés fontosságát kiemeli az is, hogy az öt fő probléma közül egyesek megoldásában kétségtelen előrehaladás következett be. Például az *energiaellátás* gondjai ma korántsem olyan nagyok, mint ahogy ezt az 1973-ban bekövetkezett olajárrobbanás után képzelték. A fejlett tőkés országok az *infláció* mérséklésében is számottevő eredményeket értek el. De pozitív jellegű változás tapasztalható a *környezetvédelemben* is.

Változatlanul súlyos gondot jelent azonban a magas népszaporulat — s ez vonatkozik Egyiptomra is —, és ezzel összefüggésben a megfelelő élelmiszerellátás.

Egyiptom gazdaságát illetően az ország korábbi vezetői különféle koncepciókat követtek. Nasszer elnök a gazdasági problémák megoldásában elsősorban *belső* forrásokra támaszkodott. A mezőgazdasági termelést dotálták, s nagy szerepet kapott az ipar fejlesztése. Szadat *külső* források felé fordult. 1974-ben bevezették a „nyitott kapuk” gazdaságpolitikáját és külföldi kölcsönök igénybevételével próbálták a gazdaságot fellendíteni. Mubarak elnök nem hisz az ilyesfajta elektrosokkszerű gazdaságpolitika kedvező hatásában, felismerte és meghirdette a mezőgazdaság fejlesztésének, modernizálásának fontosságát, elsőbbségét. (Például az IFAT 1982. évi kongresszusán, majd az arab országok tanácskozásán szólt erről.)

Az egyiptomi mezőgazdaság nagy lehetősége a mezőgazdasági termelési struktúra korszerűsítése és a magasabb hozamú fajták széles körű elterjesztése. A gazdasági célokat rögzítő tervek, beruházások egyben azt jelzik, hogy a mezőgazdaságba érdemes pénzt befektetni.

A mezőgazdasági szektorban öt év alatt 5,8 milliárd egyiptomi font, beruházással a termelés 4,3 milliárd fonttal növelhető. Az *iparban* ugyanezen idő alatt 10,5 milliárd font beruházással szemben a termelés 2,7 milliárd fonttal nő.

A mezőgazdasági termelés évi *növekedési ütemét* a jelenlegi ötéves terv mértéktartóan évi 3 százalékban jelöli meg, míg az iparét 9 százalékban. E növekedési ütem különbséget elsősorban a *beruházások* határozzák meg.

Persze, lehetne a mezőgazdasági termelést gyorsabb ütemben is fokozni. *Csak a kertészeti* termelésre koncentrálva az évi növekedés elérhetné a 10 százalékot is. Az így kialakuló termékstruktúra azonban nem felel meg sem a hazai fogyasztók, sem az exportigényeknek. Bizonyos termékekben — hal, baromfi, zöldtakarmány — így is 7 év alatt kiugróan nagy, 150-200 százalékos növekedést kell elérni.

Az önellátás fokozása mellett támogatni kell a gazdaságos mezőgazdasági exportot is.

A jelenleg folytatott mezőgazdasági politika eredményességét néhány példa is bizonyítja. Szadat elnöksége idején — az egyiptomi népélelmezés szempontjából egyik legjelentősebb babféleségből (mely valamiféle átmenetet képez a mi étkezési és takarmánybabunk között) évi 80 ezer tonnát importáltak, 32 millió dollár értékben. 1983-ban az import megszűnt, és 15 ezer tonnát exportáltak is. 1984-re a tervek szerint 40 ezer tonna exportra lesz lehetőség. Raktárak épültek, illetve épülnek, amelyekben egyévi szükségletet tudnak tárolni.

A tudósok nagyhozamú búza-, rizs-, kukorica- és gyapotfajtákat kísérleteztek ki, amelyekből az idén az állami szervezeteken keresztül az egész vetőmagszükséglet biztosítható. Ez számottevően növelheti a terméstalagokat.

Az 1,2 millió feddán (egy feddán = kb. 1/2 hektár) rizsterületből 1 millió feddánt már magas hozamú, 80 százalékkal termékenyebb — főleg Japánból származó — rizsfajtákkal vetettek be. A rizstermelés gépesítésében is születtek eredmények. A japán technológia átvételével 30 ezer feddánnál 10 mázsával nő a hozam. A rizstermelésben megvalósult, illetve megvalósuló eredmények évi 1 millió tonna exportot tesznek lehetővé. Importra azonban még most is szükség van.

A búzaimport csökkentése nagyon szükséges, mert e viszonylag drága termék jó részét ma az állatok takarmányozására fordítják, s ezt célszerűbb más, olcsóbb takarmányfélék importjával helyettesíteni.

— Az egyiptom—szudáni integráció igen kézenfekvő dolog. Mégis az eredmények igen szerények. A két ország közötti kereskedelmi forgalom ma sem haladja meg az évi 150 millió dollárt. Vajon ennek csak pénzügyi — beruházási — okai vannak vagy mások is. Például az, hogy nem a szorgalmas és a földműveléshez jól értő fellahok mentek a termékeny szudáni földekre dolgozni, hanem a szudáni munkanélküliek áramlottak a már 10-12 milliónyi lakost számláló, de ennyi embernek sem lakást, sem munkát, megélhetést adni nem tudó egyiptomi fővárosba?

● Az egyiptom—szudáni integráció valóban nagyon természetes dolog. A két ország között sok a közös vonás: a nép, a nyelv, de a mezőgazdasági termelést meghatározó vízforrás, a Nílus is.

Az integrációban nem erőltetett gyors és látványos, hanem lassabban bekövetkező, de biztos eredményekre kell törekedni. Az integráció előrehaladásának fő kérdése egymás jobb megértése.

Szudánban 200 millió feddan terület van. Ebből — az integráció megkezdése óta — 1 millió feddánt tettek közösen művelhetővé. Az integrációnak azonban csak egyik gazdasági célja Szudánban *növelni a termőterületet.* Legalább ilyen fontos, hogy ezeken jobb, *magasabb hozamú fajtákat* honosítsanak meg. Az integrációban ugyanis az a munkamegosztás látszik optimálisnak, ha az egyiptomi, magasabb termőképességű fajtákat Szudánban termesztik.

1983-ban 63 ezer feddánt vetettek be szezámmal, gyapottal, cirokkal, olyan nagy hozamú vetőmagokkal, amelyeket Egyiptomban kísérleteztek ki.

Így például 1 millió feddan területen vetettek Integráció nevű búzafajtát, amelytől feddánonként 2 tonnás termés várható. (Jelenleg az átlagtermés ennek egynegyede.)

Általában az integráció módot ad arra, hogy Szudánban öntözéssel nyerjenek *gyepterületeket,* s ezen neveljék azokat a nagyobb hozamú állatfajtákat, amelyeket Egyiptomban tenyésztenek ki. (Egyiptomban a sivatagtól — hatalmas költséggel — elhódított termőföldön gyepet termesztenek, hogy azon állatot tartsanak, nem gazdaságos.) Mégpedig speciális, a betegségeket jól tűrő állatokat, mert Szudán az állatbetegségek valóságos gyűjteménye, ahol a nyugaton kitenyésztett nagy hozamú fajták nem képesek megélni. A szudáni legelőkön nevelt állatokkal Egyiptom a jelenlegi húsimportot szeretné pótolni.

Erre is megtörténtek az első lépések, hiszen 15 év óta először importáltak Szudánból 150 ezer darab vágómarhát és tehenet. S a kilátások a továbbfejlődésre itt is biztatóak. Ezeket az eredményeket hiszen, de szisztematikusan fokozni. Csak így látható biztosítottnak az integráció tartalommal való megtöltése.

Egyébként a fellahoknak a szudáni földekre való áttelepítése nem látszik célszerűnek. Ők ugyanis valóban szorgalmasak, jól értenek a termeléshez, de csak a *kisparcellás* gazdaságokban. Szudánban pedig a jövő a nagyüzemeké, ahol elsősorban nagyüzemi vetőkre, agrármérnökökre, agrártechnikusokra, gépészmérnökökre és technikusokra van szükség.

— Hogyan látja a magyar—egyiptomi mezőgazdasági kapcsolatok helyzetét? Milyen területeken van lehetőség az átlagosnál gyorsabb ütemű fejlődésre?

● A két ország mezőgazdasága közötti kapcsolatok jelenleg is léteznek és élnek. De a lehetőségek még korántsincsenek kihasználva.

Igen jók a csepegtetéses és vízsugaras magyar *öntözési* rendszerek. Ezekből Egyiptom vásárolna, de sajnos a versenytárgyalásokon Magyarország nem vesz részt. Így volt ez például egy nemrégen kiírt 8 ezer feddános területet (narancsültetvény) öntözésénél, amit a franciák nyertek el.

A különböző *tudományos kutatások és tudóskép*zés területén is növelni lehetne a két ország közötti együttműködést.

Egyiptomot nagyon érdekli a *haltenyésztés,* amelyben szép eredményeket értek el a magyar halgazdaságok. Bár Magyarországnak nincs tengere, mégis hal-nagyhatalomnak tartják. S ez lehetne Egyiptom is. Hiszen az asszuáni gát mögötti tó óriási: hossza az 500 km-t is meghaladja, s jó néhány Balaton elférne benne. Több magyar halkeltető van Egyiptomban, de az üzleti lehetőségek még korántsem merültek ki.

Nagyon érdeklik Egyiptomot a magyar *baromfifarmok,* baromfitartási technológiák. Több ilyet vásároltak, de nem azért, mert a magyarok ajánlották a legfejlettebb technológiát, hanem mert árban voltak a legkedvezőbbek.

Ugyancsak érdekli Egyiptomot a magyar *nyúltartás,* húsnyúltenyésztés. Itt a megkezdett párbeszéd többször megszakadt a magyar partnerek passzivitása miatt. A fő probléma az, hogy Egyiptomban a *kisgazdaságok* számára kellene baromfi- és nyúltenyésztő rendszereket ajánlani, de csak nagyüzemi ajánlatok érkeznek.

Egyiptomnak tetszenek a sárga fogú, nagy hozamú magyar *kukoricahibridek* De jónak találják a *napraforgófajtákat* is. E fajták Egyiptomban való elterjesztése növelné e termékek hozamát.

Sok olyan területe van a mezőgazdasági termelésnek, ahol Egyiptom kész átvenni a magyar tapasztalatokat és termékeket. A lehetőségek kihasználása azonban mindkét részről még kitartóbb, körültekintőbb, újabb formákat feltáró kereskedelmi munkát és sokkal intenzívebb tudományos kapcsolatokat igényel.

KELET—NYUGATI KERESKEDELEMBEN

Mérsékelt javulás

A több éve tartó stagnálás, ill. visszaesés után az 1983-as esztendő *némi élénkülést* hozott a kelet—nyugati gazdasági kapcsolatok alakulásában. Természetesen korai lenne még számottevő fordulatról beszélni, annyi azonban bizonyos, hogy tavaly mindkét fél részére egyre több kedvező tendencia indult meg. Nyugati gazdasági szakemberek véleménye szerint „a tavalyi helyzet össze sem hasonlítható az egy évvel korábbival.”

Exporttöbblet

Bár pontos adatok csak 1983 első felére vonatkozóan állnak rendelkezésre, ezek elegendők a következtetések levonására, hiszen a második félévben csak tovább erősödtek az első hat hónap tendenciái.

1982-ben a hat kisebb európai KGST-országnak az ötvenes évek közepe óta először sikerült *exportaktívumot* — 1,4 milliárd dollárt — elérnie az OECD-államokkal folytatott kereskedelemben. (Összességében a kelet—nyugati kereskedelem hosszú évek óta szocialista aktívummal zárul, ez azonban a Szovjetunió nyersanyagszállításainak köszönhető, vagyis többségében a szovjet mérlegtöbblet egyenlítette ki a kisebb KGST-országok nyugati kereskedelmének mérleghiányát.) A tavalyi évet a KGST-hatok ismét *pozitív szaldóval* zárták, s noha a Szovjetunió is aktívumot ért el, többlete számottevően csökkent az évtized elejéhez képest.

Kedvező jelként értékelik a nyugati üzletemberek, hogy tavaly *megállt* a fejlett tőkés országoknak a KGST-államokba irányuló kivitelének korábbi csökkenési üteme. Míg 1982-ben a KGST-be irányuló kivitel az előző évhez képest 16 százalékkal esett vissza, tavaly a csökkenés 7 százalékos volt. Így hosszú idő után az OECD-országok statisztikájában a keleti kereskedelem ismét elérte a *4 százalékot.*

Az EGB szerint a hetvenes évek közepe óta először emelkedett a fejlett tőkés országok részesedése a szocialista államok teljes importjában. Az előzetes adatok szerint a kelet—nyugati kereskedelem értéke tavaly *70—75 milliárd dollár* volt, mintegy 10 milliárddal kevesebb az 1980-ban mért csúcsértéknél. Érdemes még azt is megjegyezni, hogy a kelet— nyugati kereskedelem 1983-ban valamivel dinamikusabban fejlődött, mint az OECD és a világ többi része közötti kereskedelem. Emlékeztetőül: a hetvenes években a kelet—nyugati kereskedelem növekedési dinamikája tartósan meghaladta a világkereskedelmét.

Hitelkapcsolatok

Eddig a kétségtelenül javulást mutató számok. Érdemes közelebbről is megvizsgálni, hogy milyen *tényezőknek* köszönhető a szerény élénkülés, milyen *akadályok* hátráltatják a nagyobb ívű kibontakozást, s végül milyenek a két társadalmi és gazdasági rendszer kereskedelmi, gazdasági kapcsolatainak rövid távú *kilátásai.*

A hat kisebb európai KGST-ország nyugati kereskedelmének mérlegaktívumát *nem a kivitel dinamikus növekedése* hanem a szigorú importkorlátozás alakította ki. Az exportnövekedésben csak Lengyelország adhatott tavaly az átlagot meghaladó teljesítményről számot.

A szocialista országok a dollárforgalomban elért aktívumot mindenek előtt adósságállományuk csökkentésére fordítják, a többletből a behozatal növelésére csak kis hányad jut. A tőkés országokban is világosan látják, hogy a kelet—nyugati kereskedelem számottevő bővülésének kulcskérdése az, hogy a szocialista országok milyen ütemben tudják növelni *konvertibilisvaluta-bevételeiket.* Vagyis a szocialistaexport-növelés lehetővé teszi az import emelkedését is. A KGST-országok kivitelének markáns emelkedése mindenek előtt termékeik minőségén, korszerűségén, árán, egyszóval piacképességén múlik. Bár kétségtelenül jónéhány politikai és gazdasági tényező akadályozza, illetve nehezíti meg egyes szocialista árucikkek képest.

Kedvező jelként értékelik a nyugati üzletemberek, hogy tavaly *megállt* a fejlett tőkés országoknak a KGST-államokba irányuló kivitelének korábbi csökkenési üteme. Míg 1982-ben a KGST-be irányuló kivitel az előző évhez képest 16 százalékkal esett vissza, tavaly a csökkenés 7 százalékos volt. Így hosszú idő után az OECD-országok statisztikájában a keleti kereskedelem ismét elérte a *4 százalékot.*

Az EGB szerint a hetvenes évek közepe óta először emelkedett a fejlett tőkés országok részesedése a szocialista államok teljes importjában. Az előzetes adatok szerint a kelet—nyugati kereskedelem értéke tavaly *70—75 milliárd dollár* volt, mintegy 10 milliárddal kevesebb az 1980-ban mért csúcsértéknél. Érdemes még azt is megjegyezni, hogy a kelet— nyugati kereskedelem 1983-ban valamivel dinamikusabban fejlődött, mint az OECD és a világ többi része közötti kereskedelem. Emlékeztetőül: a hetvenes években a kelet—nyugati kereskedelem növekedési dinamikája tartósan meghaladta a világkereskedelmét.

Áruszerkezet

Köztudott, hogy a KGST- és az OECD-országok gazdasága között létezik egy bizonyos fokú *komplementaritás,* mindenek előtt a nyersanyagok és a mezőgazdasági, élelmiszeripari termékek területén. De nem akkora amelyekről az árucsere-forgalom szerkezete tanúskodik. Az árucsere jelenleg meglehetősen *szűk* termékskálát ölel fel. A Szovjetunió és a többi európai KGST-ország nyugati kivitelének 70 százaléka nyersanyag és energiahordozó, a feldolgozóipari termékek részesedése tehát még mindig alacsony.

Változás következett be az *import szerkezetében* is, elsősorban a gépek és berendezések kárára. Néhány szocialista országban a jelentkező élelmiszergondok hatására a Nyugatról származó behozatalban számottevően nőtt a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek részaránya. Ugyanakkor 25 százalékra (a hetvenes évek átlagához képest mintegy felére) esett vissza az importban a gépek és berendezések aránya. Ez utóbbi a megnövekedett élelmiszerimport-igény mellett azzal is magyarázható, hogy az európai KGST-államok többsége a jelenlegi ötéves tervben számottevően visszafogta a beruházásokat az egyensúlyi helyzet megteremtése érdekében.

A behozatalon belül viszont érezhetően nőtt az alkatrészek és a félkésztermékek aránya. Nyugati üzleteinkben véleménye szerint még jó ideig nem lehet számítani a szocialista országokba irányuló gép- és berendezésexport jelentős növekedésére. Az európai KGST-országok — véleményük szerint — a jövőben főként a nyugati élelmiszerimportot és takarmánybehozatalt csökkentő, illetve kiváltó technológiák és berendezések behozatalát fogják szorgalmazni, tehát ezen a területen számíthatnak elsősorban megrendelésekre.

Ugyancsak szerény élénkülést mutattak tavaly a hagyományos export-import ügyleteken túlmutató kelet—nyugati *együttműködési formák.* Évtizedünkben a nyugati és a szocialista országokban jelentkező gazdasági gondok, valamint a politikai feszültség következtében visszaesett a kooperációs tevékenység, s a hetvenes évek kooperációs „aranykora” ma már a múlté.

Előzetes adatok szerint 1983-ban tovább *csökkent a kooperációs szerződések* száma, s a létrehozott megállapodások „minőségében” is romlás tapasztalható. Ma már ritkaság számba mennek az országos jelentőségű kooperációk. Ezzel szemben viszont *új üzletágak* törtek maguknak utat 1983-ban. Számottevően emelkedett a viszontvásárlásos ügyletek száma és értéke, valamelyest javult a vegyesvállalat-alapítási kedv és új együttműködési konstrukciók is megjelentek.

Kilátások

Újdonság a *lízing* lassú növekedése, valamint a névhasználati szerződések körének bővülése. Mindez azt bizonyítja, hogy a nehezebb gazdasági körülmények, valamint a feszült politikai helyzet ellenére az együttműködni szándékozó cégek *megtalálják* azokat a formákat, amelyekkel fenntarthatók, sőt bővíthetők, változtathatók a cégek közötti együttműködések. Nem kizárt, hogy a „klasszikus” kooperációk (gyártás- és gyártmánymegosztás, termelés licenc és know how alapján stb.) helyébe az elkövetkező években mindinkább olyan együttműködési formák kerülnek, amelyek ugyan a hagyományos értelemben nem nevezhetők kooperációknak, de jócskán megelőlhadják az export-import kapcsolatokat. Az új formák keresése is az üzletemberek tennivágyásáról és érdeklődéséről tanúskodik.

Milyen fejlődésre lehet számítani a kelet—nyugati gazdasági kapcsolatokban a „papírforma” alapján? Alapelv, hogy mindkét fél *érdekelt* az üzleti kapcsolatok fenntartásában és fejlesztésében. Az 1983-as fordulópont, a javulás kezdete azonban még meglehetősen törékeny, a folytatás sok politikai és gazdasági tényező függvénye. Ismételten hangsúlyozni kell, hogy a kereskedelem volumene az elkövetkező 2—3 évben elsősorban a *szocialista országok exportképességétől* és lehetőségeitől függ. Ugyancsak fontos tényező a szocialista országok világgazdasági alkalmazkodó képességének, adósságállományának alakulása, valamint a rendelkezésre álló hitelek futamideje.

Az 1982-es biztató irányzatból kiindulva várható — amennyiben nem történik valamilyen előre nem látható politikai esemény — hogy idén *5-6 százalékkal* növekszik a kelet—nyugati kereskedelem. (Ez a növekedés természetesen nem hasonlítható össze a hetvenes években mért növekedési dinamikával, de ahhoz elégséges lehet, hogy — az inflációs hatást kiszűrve — az összforgalom értéke néhány éven belül ismét elérje a korábbi csúcsot. (Várható még a *barter üzletek,* valamint a visszavásárlásos konstrukciók további terjedése.)

Napjainkban mind a szocialista, mind pedig a fejlett tőkés országokban (elsősorban Nyugat-Európában) *mérsékelt derűlátással* ítélik meg a gazdaságpolitikusok és az üzletemberek a kilátásokat, és nem kétséges számukra, hogy a kelet—nyugati gazdasági kapcsolatok újabb aranykora még várat magára. Nyugati részről továbbra is azok az országok — NSZK, Ausztria, Svájc, Franciaország, Finnország — érdekeltek elsősorban a kapcsolatok és az együttműködés bővítésében, amelyek korábban is a kapcsolatépítés élvonalában voltak nyugati részről.

Gonda György—Szentgáli Péter

SZERSZÁMGÉPGYÁRTÓK

Kibontakozás — eltérő módszerekkel

A tőkés cégek az utóbbi években a szokásosnál is jobban őrzik vélt vagy valós előnyeiket. Ezen nem is lehet meglepődni, mert a nehezebb gazdasági környezetben sokat jelenthet minden kis lépés, amellyel a versenytársak elé lehet kerülni. Évtizedekkel ezelőtt a kutatási, a technológiai újdonságok számíttatak hétpecsétes titkoknak, majd később ide sorolták a vállalati közép- és hosszú távú stratégiákat is. Most azonban úgy tűnik, változott a helyzet: a vállalatok — és elsősorban a nehéz helyzetben levők — egyre nyíltabban és többet beszélnek *perspektívikus elképzeléseikről,* valamint azokról az intézkedésekről, amelyekkel gazdálkodásukat javítani kívánják.

A nyugatnémet *Gildemeister cég* például a bejelentések szerint alapvetően módosította hosszú távú stratégiáját, mert forgalma az elmúlt két esztendőben folyamatosan csökkent, és a cég veszteséget zárt. Az NSZK egyik legnagyobb szerszámgépgyártó vállalata elhatározta, hogy a gyártmányszakosítás további elmélyítése helyett *növeli a gyártandó szerszámgéptípusok számát.* Ennek megfelelően ésszerűsíti a termelést, és a korábbi „önellátásra” való törekvés helyett bizonyos alkatrészeket a jövőben más vállalatoktól szerzi be.

A saját gyártást elsősorban az *elektronikára* koncentrálják. E területen ugyanis a Gildemeister *lépéselőnyben* van a többi nyugat-német vállalattal szemben. A 70-es évek közepén ugyanis az a kísérlete, hogy megállapodjon a Siemens céggel számítógép vezérlőberendezések vásárlásáról — kudarcot vallott. És mert más cégek is visszautasították kérését, rákényszerült arra, hogy saját fejlesztésben — igaz, számottevő kormánykölcsönnel — maga kísérletezze ki a szerszámgépekhez szükséges irányítórendszereket.

Elhatározták azt is, hogy bővítik az *automatizálási rendszerek, ipari robotok* gyártását, amelyeket a korábbi években csak „kiegészítő” termékeknek ismertek el. Fejlesztik a szellemi termékek értékesítését is, mindenekelőtt „megszabadulnak” azoktól a know-how-tól, amelyek a következő években nem jelenthetnek előrelépést a vállalati technológiában. Az új feladatoknak megfelelően jelentősen *átszervezték* a céget. Megfiatalították a vezetést, csökkentették a döntési szinteket. Szigorították a pénzügyi ellenőrzést, mert a többi vállalathoz hasonlóan ezt a területet a korábbi években elhanyagolták. Egyúttal erőteljesen leépítették az alkalmazotti létszámot. A fogyókúra méreteire jellemző: 1975-ben 4500-an dolgoztak a cégnél, 1983 elején már csak 2500-an.

Az átszervezések nem jelentik azt, hogy a Gildemeister visszavonulna a szerszámgéppiacról. Ellenkezőleg! A közelmúltban *megvásárolták* a Pittner cég részvényeinek közel egynegyedét. Az ugyancsak nehéz helyzetben levő céggel együttműködve elsősorban a kutatási, fejlesztési, valamint a marketing munkán kívánnak javítani.

Más úton keresi a kibontakozást a japán *Okuma* cég, amely a világ első tíz szerszámgépgyártója között van. Ők úgy vélik, hogy *csökkenteni kell* a hagyományos szerszámgéptípusok számát, hogy a korszerű szerszámgépekből a vevők igényeinek megfelelő, de a lehető legkisebb számú típusból lehessen választani. Ennek megfelelően ésszerűsítették a termelést, és a korábbi „önellátásra” való törekvés helyett bizonyos alkatrészeket a jövőben más vállalatoktól szerzi be.

A saját gyártást elsősorban az *elektronikára* koncentrálják. E területen ugyanis a Gildemeister *lépéselőnyben* van a többi nyugat-német vállalattal szemben. A 70-es évek közepén ugyanis az a kísérlete, hogy megállapodjon a Siemens céggel számítógép vezérlőberendezések vásárlásáról — kudarcot vallott. És mert más cégek is visszautasították kérését, rákényszerült arra, hogy saját fejlesztésben — igaz, számottevő kormánykölcsönnel — maga kísérletezze ki a szerszámgépekhez szükséges irányítórendszereket.

Elhatározták azt is, hogy bővítik az *automatizálási rendszerek, ipari robotok* gyártását, amelyeket a korábbi években csak „kiegészítő” termékeknek ismertek el. Fejlesztik a szellemi termékek értékesítését is, mindenekelőtt „megszabadulnak” azoktól a know-how-tól, amelyek a következő években nem jelenthetnek előrelépést a vállalati technológiában. Az új feladatoknak megfelelően jelentősen *átszervezték* a céget. Megfiatalították a vezetést, csökkentették a döntési szinteket. Szigorították a pénzügyi ellenőrzést, mert a többi vállalathoz hasonlóan ezt a területet a korábbi években elhanyagolták. Egyúttal erőteljesen leépítették az alkalmazotti létszámot. A fogyókúra méreteire jellemző: 1975-ben 4500-an dolgoztak a cégnél, 1983 elején már csak 2500-an.

Az átszervezések nem jelentik azt, hogy a Gildemeister visszavonulna a szerszámgéppiacról. Ellenkezőleg! A közelmúltban *megvásárolták* a Pittner cég részvényeinek közel egynegyedét. Az ugyancsak nehéz helyzetben levő céggel együttműködve elsősorban a kutatási, fejlesztési, valamint a marketing munkán kívánnak javítani.

Más úton keresi a kibontakozást a japán *Okuma* cég, amely a világ első tíz szerszámgépgyártója között van. Ők úgy vélik, hogy *csökkenteni kell* a hagyományos szerszámgéptípusok számát, hogy a korszerű szerszámgépekből a vevők igényeinek megfelelő, de a lehető legkisebb számú típusból lehessen választani. (A klasszikus gépek gyártási licencét egy tajvani üzemnek adták el.) Növelik a kulcsrakész feldolgozó rendszerek, valamint a robotok termelését.

Versenytársaikkal szemben ki akarják használni azt az előnyüket, hogy úttörőként fejlesztették ki a numerikus vezérlést és elsők között kezdtek el gyártani a hetvenes évek elején a számítógépes vezérlésű szerszámgépeket. A vevők bizalmának megnyerése, újabb megrendelések megszerzése érdekében az Okuma cég is kiemelt kérdésként kezelte az utóbbi években a termelékenység növelését, a *minőség javítását.* (Az utóbbi területen tett erőfeszítések eredménye: a vevők panaszait az eltelt négy esztendő alatt 40 százalékkal sikerült csökkenteni.) Mindezeket a feladatokat természetesen csak úgy tudták megvalósítani, hogy jelentős változásokat hajtottak végre a vállalat vezetésében.

Az Okuma piacpolitikájára is jellemző, hogy a cég — igazodva a megváltozott helyzethez — *rugalmasan* dönt. Stratégiai tervei között szerepel, hogy a korábbiakhoz képest számottevően bővíti exportját az Egyesült Államokba, valamint a nyugat-európai országokba. Bebizonyosodott azonban, hogy ennek a célkitűzésnek a valóraváltásához nem az a jó politika, ha üzemeket vásárolnak fel vagy üzemeket alapítanak. Ma már célszerűbbnek tűnik, ha *közös vállalkozásokat* hoznak létre, és ezekről a tárgyalások már megkezdődtek.

A két cég döntéseiben — noha más utakon járnak — mégis sok a közös vonás. Az egyik például az, hogy őszintén feltárták a *valós helyzetet.* Nem voltak tekintettel senkire és semmire, mert tudták, hogy csak a megalapozott információk alapján juthatnak el a szükséges döntésekhez. A másik: noha időigényes volt a döntések előkészítése, mégis *gyorsan* határozták el a szükséges lépéseket. Harmadszor mindkét cégnél a megoldást *a technológiai, a termelési szinvonal gyökeres javításában* látják, mert a korábbi tapasztalatok is azt igazolták, hogy csak ebben az esetben van reményük a „talponmaradásra”.

Sem a nyugatnémet, sem pedig a japán cég „gyógyulásának” nincs titka, nem alkalmaztak semmiféle csodaszert. Intézkedéseiket nem védi szabadalmi jog — lehet utánozni.

—ó.—s.

KÖRKÉP

NAGY-BRITANNIA

KÜLKERESKEDELMI DEFICIT

Mióta az első ipari forradalom megkezdődött, tehát kereken két évszázadon keresztül, Nagy-Britannia mindig több ipari készárut szállított külföldre, mint amennyit onnan vásárolt. Ennek a folyamatnak azonban vége szakadt: az előzetes adatok alapján — mint a Neue Zürcher Zeintung jelenti — a brit feldolgozóipar külkereskedelmi mérlege *első ízben* zárul deficittel, amely több mint *5 milliárd fontot* tesz ki. (Ebben a szektorban a külkereskedelmi többlet 1977-ben még 15 milliárd font volt, amely 1981-ben 2,6 milliárdra, 1982-ben pedig 233 millió fontra csökkent.)

És hogy itt nem csupán átmeneti jelenségről, hanem *tartósnak* mutatkozó tendenciáról van szó, azt számos tény és adat bizonyítja. A probléma magvát kezdetben az jelentette, hogy a külkereskedelmi hiány az autók és más tartós fogyasztási cikkek (pl. mosógépek, szórakoztató elektronika) körében alakult ki. Egyidejűleg azonban azzal, hogy egyártmányokat illetően a külkereskedelmi mérleg 1983-ban tovább romlott, *ugyanilyen tendencia* alakult ki a The Financial Times szerint más, fontos feldolgozóipari termékekben is, mint például teherautók, építőgépek, repülőgépmotorok, textiláruk, vegyianyagok stb., sőt az *elektronikában* is, amelyhez pedig a kormány, „mint új iparhoz” nagy reményeket fűzött.

Az iparcikkek külkereskedelmi mérlege elsősorban a többi EGK-ország — különösen az NSZK — viszonylatában romlott. Amíg 1971-ben, amikor Anglia belépett a Közös Piacba, még kereskedelmi többlete volt a többi tagállammal, 1983 első három negyedévében e viszonylatban már 5,3 milliárd font hiányt kellett elkönyvelnie, a „láthatatlan” tételeket is beleértve. Összességében az 1983-as brit kereskedelmi mérleg 954 millió font hiánnyal zárult, szemben az 1982. évi 2,12 milliárd font többlettel.

NIGÉRIA

IMPORTKORLÁTOZÁS

Az új nigériai katonai kormány — bankárokból származó értesülések szerint — drasztikus importkorlátozásokat léptetett életbe. Mint arról egy Reuter-jelentés beszámol, a központi bank közölte az ország összes pénzintézetével: *havi 380 millió dollaros* felső határt állapított meg a külföldről származó áruk és szolgáltatások ellenértékeként fizethető összegekre. Az ezekhez szükséges devizái havi kiutalások formájában bocsátják a vállalatok rendelkezésére, úgy azonban, hogy az esetleges meglakarítás nem vihető át a következő hónapra. Szakértők szerint a 380 millió dollárosi havi keret lényegében annak a devizaösszegnek a *minimumát* jelenti, amely elengedhetetlenül szükséges az ország gazdasága részére nélkülözhetetlen nyersanyagok, alkatrészek és élelmiszerek behozatalához.

Jelentések szerint eddig kereken 30 importengedélyt adtak ki nagyvállalkozásoknak, mintegy 173 millió dollár összegben; ennek 58 százalékát ipari és mezőgazdasági nyersanyagokra (köztük búzára), 18 százalékát alkatrészekre, 12 százalékát élelmiszerekre, s ugyancsak 12 százalékát szolgáltatásokra. Ugyanakkor — hírek szerint — Nigéria új tárgyalásokat kezdeményez a Nemzetközi Valutaalappal, a már korábban tervbe vett 2 millió dolláros hitelfelvétel eredeti feltételeinek *módosítása* érdekében, beleértve az ország nemzeti valutájának esetleges leértékelését is.

FEJLŐDŐ ORSZÁGOK

KISEBB HITELFELVÉTEL

A Morgan Garanty Trust legutóbbi adatai szerint 1983-ban a fejlődő országok összesen 35,8 milliárd dollár összegű hitelhez jutottak a nemzetközi pénzpiacon, 24 százalékkal kevesebbhez, mint 1982-ben. A visszaesés főleg a latin-amerikai országokat érintette, mert az ázsiai, közel-keleti és afrikai államok növelték hitelfelvételeiket. Hosszú idő után Algéria és Törökország is a hitelt felvevők sorába lépett.

Eredmények és lehetőségek a gazdasági kapcsolatokban

Az idei esztendő első napjától számítják a legújabb magyar—angol közös vállalat működését. A legújabb londoni cégbejegyzésű közös vállalatot a Videoton hozta létre egyik brit partnerével számítástechnikai szolgáltatások végzésére. Az elképzelések szerint a kedvező piaci lehetőségeket kihasználva bemutatkozásként *számítástechnikai programokat* készítenek brit megrendelők részére. Egyúttal tanulmányozzák a szigetországbeli igényeket és megvizsgálják, van-e lehetőség Anglián kívüli megbízások teljesítésére is. Ezek ismeretében döntenek majd az alapítók: hogyan fejlesztik tovább a közös vállalkozást.

Exportgondok

Ez a megállapodás is jelzi: mindkét részről érzik, hogy noha nem teljesen használják ki a meglevő kereskedelmi keretek biztosította adottságokat sem, *új formákra* is szükség van, mert a kétoldalú kereskedelmi-gazdasági kapcsolatok nagysága, szerkezete jelentősen elmarad a lehetőségektől. A kiaknázatlan kapcsolatok nagyságát érzékeltetheti például, hogy Nagy-Britannia jelenleg Magyarország fejlett tőkés országokkal lebonyolított áruforgalmának rangsorában tavaly a 7—8. *helyen állt.* Ugyanakkor 1980-ban például a 4—5. helyet foglalta el. A két ország gazdaságának gondjai, nehézségei önmagában nem adnak elégséges magyarázatot a negatív irányú változásokra.

A magyar export és import alakulása

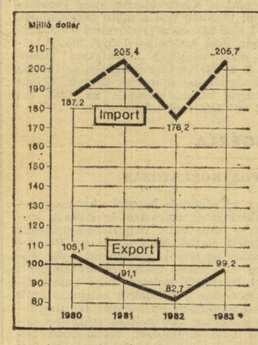

Az árucsereforgalom adatait elemezve kitűnik, hogy a kölcsönös szállítások bővítésének egyik legnagyobb akadálya: magyar szempontból az *export* értéke számottevően alatta marad a vásárlásoknak. Ennek egyik oka az, hogy angol részről továbbra is nehezen bonják le a *diszkriminatív mennyiségi korlátozásokat*, amelyek a magyar kivitelnek egy jelentős részét érintik. A többi között a bőrkesztyűk, a porcelánok, az elektronecsövek és félvezetők, a televíziós készülékek eladásakor vannak hátrányos helyzetben a magyar vállalatok, más exportőrökkel szemben.

Sok esetben viszont a magyar exportőrök *nem tudják kihasználni* azokat az értékesítési kontingenseket, amelyek a kétoldalú megállapodások alapján más versenytársakhoz hasonló feltételeket biztosítanak. Így például tavaly is a lehetségesnél kevesebb textiliát, acéltermékeket értékesítettünk a brit piacon. Megjegyzendő azonban, hogy a szigetországban is erősödő protekcionizmus ellenére sem indítottak dömpingáron való értékesítés vádjával magyar exportőrök ellen pert.

A megleső piaci keretek, feltételek ellenére a magyar eladások bővítése érdekében, a hazai termelőknek és kereskedelmi vállalatoknak a korábbiaknál sokkal *rugalmasabb* magatartására volna szükség az angol piacon. Például a nyolcvanas évek elején új termékként megkezdődött a konténerek eladása. A vevők elégedettek voltak a szállított termékek minőségével és szerettek volna más típusokat is vásárolni. A magyar vállalatok azonban csak az egyszerűbb acélkonténerek gyártására, szállítására vállalkoztak, míg a speciális igények — például hűtőkonténerek — kielégítésére már nem.

Minden bizonnyal az eddigieknél nagyobb mennyiségű mélyhűtött árut lehetne eladni Nagy-Britanniába, ha sikerülne a jelenleg bevezetett szegényes választékot — málna, eper, kukorica — bővíteni. Növelhető lenne a kivitelünk azáltal is, ha a helyi receptúrákat, felhasználói igényeket jobban figyelembe vennénk és megfelelő adagolásban csomagolnánk a mélyhűtött termékeket.

Angol részről is sokat tehetnének a mérlegegyensúly kívánatos javítása érdekében például azáltal, hogy az angol cégek a jövőben magyar vállalatoktól több ajánlatot kérnének importvásárlásaiknál. És ha azok árban, minőségi paramétereikben, szállítási határidőkben stb. versenyképeseknek bizonyulnak, akkor tárgyalnának. Ez természetesen feltételezi a magyar vállalatok részéről az eddigieknél rugalmasabb, gyorsabb ajánlatkészítési munkát.

Kooperációs üzletek

A magyar kivitel bővítését segíthetné az is, ha sikerülne jelentősebb változtatásokat véghezvinni a *piacszervezetben.* A Videoton előtt a Tannimpex és a Hungarotex alapított vegyes vállalatot Londonban. Ezen kívül a Chemolimpexnek, valamint Medimpexnek van saját vállalata a szigetországban. Általában viszont az a jellemző, hogy a magyar exportőrök *közvetítő cégekkel* dolgoznak; teljes egészében elfogadják azok piaci jelzéseit, értékítéletét. Igaz, a brit kereskedelmi cégek áruterítési módszerei jók, az eladott termékek rövid időn belül a szigetország sok városának üzleteiben is megjelennek.

Több jel mutat arra, hogy termékeink vásárlóinak köre bővíthető lenne végső felhasználókkal, illetve áruházláncokkal is. Az új partnerek a már megszokottnál is magasabb minőségi követelményt támasztanak, szállítási és csomagolási tegyelmet követelnek, viszont ezeknek a feltételeknek a teljesítése nemcsak a kivitel bővítését, hanem feltehetően *kedvezőbb árak* elérését is lehetővé tenné.

Sokat lendítenének a kétoldalú kereskedelmi kapcsolatokon az újabb *kooperációs megállapodások.* Eddig hatvan egyezményt hoztak tető alá. A lehetőségeket jelzi, hogy Magyarország és Hollandia, valamint Magyarország és Svédország között is nagyjából azonos számú kooperációs megállapodás van érvényben. Mindkét részről *kedvezőnek* értékelik a többi között az ICI-jal, a Shell-lel és a Welcom Foundation-nel aláírt egyezményeket.

Az érvényben levő megállapodásoknak azonban alig 30 százaléka eredményez kétoldalú szállításokat. A felmérések szerint a magyar export 13, a behozatal 9 százaléka alapul kooperációs megállapodásokon.

A lehetőségek jobb megismerését, újabb kooperációs és együttműködési területek feltárását segíti elő, hogy *ipari delegációk* kölcsönösen ellátogatnak a partner országba. 1982-ben például 30 brit üzletemberből álló küldöttség utazott Magyarországra, s ezt viszonozták a magyar szakemberek tavalyi látogatásukkal.

Minden bizonnyal ezeknek a megbeszéléseknek is köszönhető, hogy tavaly például a Budaflax márkanév szerződést kötött a Lee-Cooper céggel. A Szellőző Művek két nagy teljesítményű ventillátor közös gyártásáról állapodott meg a skót James-Howdon céggel, a Rank Xerox cég pedig a jövőben másológépeihez szükséges állványok egy részét Magyarországról szerzi be. A Békés megyei Üdítőipari Vállalat egy brit céggel együttműködve megkezdte a Schweppes üdítő italok gyártását. A Morganite cég pedig megállapodott magyar partnereivel, hogy ezután Magyarországról importál villamos mozdonyaihoz bizonyos műszereket.

A kivitel és a behozatal áruszerkezete

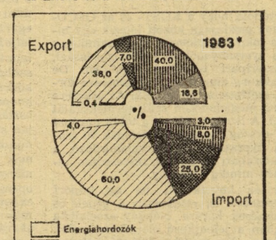

Harmadik piacokon is

Magyarországnak a Világbankba való belépésével a korábbiaknál is kedvezőbb lehetőségek kínálkoznak arra, hogy a két ország vállalatai közösen lépjenek fel *harmadik piacokon.* Eddig két ilyen megrendelést teljesítettek — sikeresen — a magyar és az angol cégek. Festékgyárat építettek Irakban, illetve egy versenytárgyalást megnyerve, motorvonatokat szállítottak Új-Zélandba. Az itt szerzett tapasztalatokat más megállapodásoknál is jól lehet majd kamatoztatni, mert a felmérések szerint további lehetőségek kínálkoznak a járműiparban, valamint vegyi üzemek létesítésében harmadik piacokon.

Újabb impulzusokat adhat a két ország műszaki, kereskedelmi szakembereinek a gazdasági kapcsolatok bővítéséhez az idén áprilisban több angliai városban megrendezésre kerülő *magyar gazdasági napok* rendezvénysorozata. Ezen az előzetes tervek szerint húsz előadás hangzik el, amelyek érzékeltetik majd: milyen területeken gondolnak a magyar szakemberek újabb kutatási, termelési, kereskedelmi együttműködésre brit partnereikkel. A kötetlen eszmecserék egyúttal jó alkalmat kínálnak arra is, hogy a vendéglátók is, részletesebben fejthessék ki elképzeléseiket a kölcsönösen előnyös együttműködés bővítéséről.

A kereskedelmi-gazdasági szakemberek joggal beszélnek arról, hogy a magyar—brit kapcsolatokban sok még a kihasználatlan lehetőség. *Margaret Thatcher* miniszterelnök asszony és a kíséretében levő szakértők tárgyalásai minden bizonnyal hozzájárulnak ahhoz, hogy újabb együttműködési területeket tárjanak fel.

(faragó)

Angol kitekintés a KGST-kereskedelemre

„Miért indokolt, hogy javuljanak Nagy-Britannia kereskedelmi kilátásai a KGST-vel" címet adta *David Buchan* a The Financial Times január 18-i számában közölt cikkének, s ebben több olyan tényezőt elemez, amelyek — megállapítása szerint — amellett szólnak: reális alapjai vannak annak, hogy a brit vállalatok bővítsék kereskedelmi kapcsolataikat az európai KGST-országokkal.

Igaz, hogy az áttekintés szemlélete meglehetősen egyoldalú, méghozzá két vonatkozásban is. Egyfelől abban, hogy — alapállásként — Angliának az európai KGST-országokkal lebonyolított kereskedelmét a KGST-tagállamokat *összevonva* veszi számba, amikor megállapítja: a kelet—nyugati kereskedelem lassú megélénkülése eddig nem sok előnnyel járt Nagy-Britannia részére, hiszen kereskedelmi mérlege ebben a viszonylatban az 1983. január—novemberi időszakban 310 millió font deficittel zárult, szemben az előző év azonos időszakában mutatkozó 260 millió fonttal. Nyilvánvaló, hogy az ilyen összevont mérleg *elfedi* az egyes országokkal lebonyolított bilaterális kereskedelem alakulását, beleértve azok többségének krónikus deficitjét a brit relációban.

Másfelől egyoldalú a cikk szemlélete abban, hogy az egyes KGST-országokkal lehetségesnek tartott kereskedelembővítést szinte kizárólag abból a szempontból vizsgálja, hogy — megítélése szerint — hol és milyen szállítási többletlehetőségek kínálkoznak *a brit vállalatok* számára. Ez a megközelítés természetesen nagyon is érthető az alapvetően az angol üzleti körök részére készült elemzésben. De valahol, úgy a nagy kommerciális hagyományokkal rendelkező Angliában nyilvánvalóan tisztában vannak azzal, hogy — legalábbis hosszabb távon — semmilyen kereskedelem nem tekinthető egyirányú utcának, s bővítése nem képzelhető el a szállítások *kölcsönös* növelése nélkül. Talán erre sem ártott volna rámutatnia a jól tájékozott szerzőnek.

Ami most már a bevezetőben említett kérdés indokolását, az angol és általában a nyugati cégek KGST-országokbeli piaci esélyeit illető, a cikk két általános tényezőt emel ki a biztató kilátások alátámasztására. Egyrészt azt, hogy: „A legtöbb kelet-európai ország túljutott a nehezén annak a pénzügyi visszafogásnak, amelyen 1981—82-ben keresztülment, 1983-ban megerősítették pozíciójukat és 1984-re már ambíciózusabb célokat tűztek ki", amit — mutat rá a cikk — az ipari termelés növekvő előirányzatai is bizonyítanak.

A biztató kilátások másik általános indokát az új ötéves tervidőszakok 1986-os indulásában látja a szerző, amikor a többi között megállapítja: „Az élelmesebb nyugati üzletemberek tudják, körülbelül itt az ideje, hogy megkezdjék utánjárásukat (lobbying) a KGST kormányzati alkalmazottaknál olyan szerződések elnyerésére, amelyek az 1986—90-es tervekhez kapcsolódnak, mely utóbbiak — a jelenlegi ötéves tervidőszak pénzügyi visszafogását és beruházások elhalasztását követően — a korábbiaknál expanzívabbnak ígérkeznek." Ehhez talán mindssze annyi megjegyzés kívánkozik, hogy a magunk részéről a „kormányzati alkalmazottaknál való lobbizás" helyett igeretesebb módszernek tartjuk a *piaci munkát*, a vállalatok közötti kétirányú kapcsolatok erősítését, a kölcsönös szállítási lehetőségek fokozott feltárását, amiben egyébként — mind magyar, mind angol részről — nem kevés történt már az elmúlt években sem.

Anglia kereskedelmi forgalma az európai KGST-országokkal (1983. január—november)

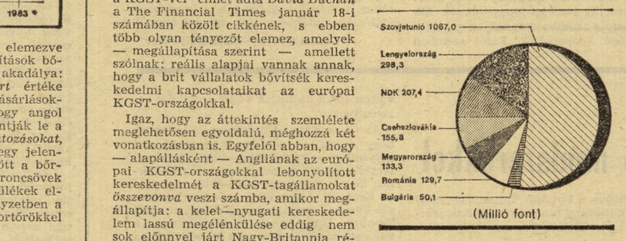

(Millió font)

Forrás: Department of Trade and Industry.

A szerző egyébként felhívja a figyelmet: az angol cégeknek a KGST-országok piacán is erős konkurrenciával kell számolniok nyugati versenytársaik részéről. E versenyben a kisebb cégeknél többi esélyt lát a „keleti kereskedelemben" már hosszabb ideje tevékeny közép- és nagyvállalatok számára. A példák között említi az ICI-t, amely növeli közreműködését a szovjet gabona- és hústermelési programban, valamint a Chloride céget, amely 8 millió fontos megrendelést kapott Bulgáriától villamos emelőtargoncák akkumulátorai gyártási technológiájának szállítására. Üzleti eredményt várnak a korszerű együttműködési formák alkalmazásától is, mint például attól a két elektronikai munkacsoporttól, amelyeket a közelmúltban hoztak létre Csehszlovákiával és az NDK-val.

(—nus)

Kötvények — piac nélkül

Hovatovább minél több kötvényt bocsátanak ki a gazdálkodó szervek, annál inkább csökken e tett „hírértéke". Köznapivá válik. Ma még nem állunk így: a hírközlők kapják az információt a kibocsátásokról és azokat közre is adják. Mindazonáltal nem árt, ha már ma egy csöppet előre tekintünk és olyan szempontból elemezzük a „kötvénypiac" helyzetét *Járai Zsigmonddal*, az Állami Fejlesztési Bank osztályvezetőjével, mintha máris gazdasági életünk bevett gyakorlatának számítana az ilyen tőkekicsönzés.

● *Egyáltalán ideális esetben a forgalomban levő kötvények értéke mekkora hányadot képvisel a tőkepiacon?*

— Nem lehet pontosan meghatározni. Azt tudjuk, hogy a fejlett pénzpiacú tőkés országokban a kötvények és részvények — hangsúlyozom: a részvényekkel együtt! — a tőkeállomány 10-15 százalékát képviselik. Ha Magyarországon egy évtizeden belül sikerül elérni a 4-5 százalékos hányadot — és itt csak a kötvényekre gondolok —, akkor elégedettek lehetünk. De hát mindennek az elején vagyunk. Olyannyira, hogy pontosan tudjuk: a kötvénykibocsátás és az így megszerzett pénz voltaképpen hitel, ha nem is bank a hitelező. A végleges tőkejuttatás ügyében az ilyen típusú „decentralizáció" még nem megoldott. Ehhez arra lenne szükség, hogy a gazdálkodó szervezetek részvényeket is kibocsáthassanak, amely után osztalékot kell mindörökké fizetni, de a tőke a vállalat tulajdonában marad.

● *Nem szívesen használom a „kötvény értéke" kifejezést, hiszen ma csak a kötvények kibocsátási összegéről van szó. Az a kötvény, amelyre — mondjuk — 100 ezer forintot nyomtatták, annak értéke, ára is 100 ezer forint. A kötvény azonban forgatható értékpapír, és tulajdonosának megváltozása esetén a névérték és az ár nem szükségszerűen esik egybe. Véleménye szerint a névérték és a cserearány szétválása bekövetkezik-e majd Magyarországon is?*

— Igen is, meg nem is. Ha az eddigi kibocsátókat nézzük — Országos Kőolaj- és Gázipari Trösztt, Magyar Posta, a tanácsok stb. — látható, hogy kicsi a fizetésképtelenség kockázata. Mintha az állam bocsátott volna ki kötvényt. Az angolszász terminológiával gilt-edged, „aranyozott szélű", vagyis első osztályú értékpapírok ezek. Másfelől a lakosság számára kibocsátott kötvényekre állami garancia van. Ezért is kell az utóbbiak kibocsátásához a pénzügyminiszter engedélye. A kisebb vállalatok, szövetkezetek kötvényei már inkább keresztülmehetnek az Ön által említett „értékváltozáson". De az ilyen jellegű „értékállandóság" megszerzésére elképzelhető bankgarancia is, tehát a gazdálkodó szervezet — kellő térítés ellenében — valamelyik banktól kezességet szerez a kötvényeire, és ezzel elősegíti jegyzését, megvásárlását és későbbi értékállandóságát. Ez a kezdetben a kibocsátónak előnyös, a későbbiekben pedig a kötvények megvásárlójának.

● *A kötvényeket fix kamatozású értékpapíroknak is nevezzük. A kamatok viszont változnak. Ez vevőnek, eladónak kockázatot jelent, ami a kötvény „értékállandóságát" sem segíti. Ki mit tehet a pénzpiaci kamatváltozások hatására?*

Egyszerű belátni, ha a kamatok a pénzpiacon emelkednek, akkor a névérték alá süllyed az alacsonyabb kamatozású kötvény ára. És fordítva: ha a kamatok esnek, akkor a névérték fölé emelkedik a kötvény ára. Persze ilyen alkalmakra is meg kell találni a megoldást...

● *Joga van-e a kötvénykibocsátónak az úgynevezett konverziózára, vagyis a kamatok csökkenésekor felmondani a kötvényekben létesült jogviszonyt?*

— Nincs ilyen szabályozás.

● *És a kötvénytulajdonosnak joga van-e legkésőbb az esedékes kamatfizetést fél évvel megelőzően felmondani a kötvényben megtestesülő szerződést, mint az az NSZK jogrendjében az úgynevezett Degussa-záradék alapján ismert, amely roppant súlyos tőkepiaci helyzetben használatos. Ezzel a kötvénybirtokos pótlólagos garanciához jutna.*

— Ilyen szabályozás sincs, de a kötvény vásárlója — mint már említettem —, más módon is kap vagy kaphat garanciát. Pillanatnyilag nem is ebben látom a lényeget, sokkal inkább abban, hogy minden kényszer, felsőbb szintű „rábeszélés", „elvárás" nélküli gazdasági csalekvésről van szó, mind a kötvények kibocsátásakor, mind azok megvásárlásakor.

● *Érzésem szerint — anélkül, hogy üzleti értelmét vesztené a kötvényügylet —, szükség lenne ilyen szabályozásra, annál is inkább, mert koncentrált pénzpiac, vagy nevezzük nevén: tőzsde nem működik az országban.*

— Feltétlenül fenn kell tartani a kockázatot, ha ugyanis minden oldalról behatárolnak a kötvénykibocsátást és -vásárlást, akkor ugyanabban a hibás beruházáspolitikai körben maradnánk, amelyből kilépni akarunk. Nevezetesen, a jó és rossz beruházási döntésnek nincs a vállalatra, annak vezetőire visszterhes hatása, és meglehetős érdektelenség mutatkozik a tőke jó hasznosításában. Például ma is a kötvények viszonylag nehéz értékesíthetősége mögött az rejlik, hogy a vállalatok még mindig növekednek, beruházni akarnak; hogy a beruházások előzetes gazdaságossági számításait túl szépre „rajzolják", vagyis papíron a beruházás tervezett — hangsúlyozom: tervezett — hozama nagyobb, mint a kötvény kamata...

● *A piac értékítéletét tükröző koncentrált értékpapírpiac viszont nincs...*

— No igen, egyelőre itt az ÁFB-nél igyekszünk bizonyos forgalmi teendőket ellátni, de nem bizonyos, hogy ez elegendő. A mai igények szerint összehozzuk a kötvénytől megválni akarót a potenciális vásárlókkal. Ezen túl az ÁFB-nek joga van például a piacon levő kötvényeket saját kockázatára megvásárolni és azt újra, más vállalatoknak eladni. Ebben az esetben az ár annyi, amennyiért a kötvénytulajdonos hajlandó megválni értékpapírjától, illetve amennyiért a bank újra el tudja adni. Erre már volt példa, ilyen eset akkor fordult elő, amikor a vásárlónak — korábbi helyzetéhez képest — újabb beruházási ötlete támadt és pénzé akarja tenni a már megvásárolt kötvényt is. Ma még ezt ingyen csinálják, a kötvénykibocsátásért viszont — attól függően, hogy az ÁFB-nek mennyi ezzel a teendője — fél—másfél százalékos lebonyolítási díjat számítunk fel. Az értékpapír forgathatóságának intézményi keretét is meg kell teremteni. Erről ma még megoszlanak a vélemények. Egyesek szerint erre valamelyik meglevő pénzintézet is alkalmas, de hát ez újabb monopóliumot szülne, amit nem akarunk. Mások szerint valamilyen intézményt már ma is létre kellene hozni, ahol „megméretnének" a papírok értékei, ami egyben ítélet lenne a kötvényt kibocsátó vállalat, intézmény gazdálkodásáról is. Véleményem szerint, ma még korai lenne erről a kérdésről dönteni. Hagyni kell kibontakozni valamiféle értékpapírpiacot, a túlzott korai szabályozás ennek esetleg gátjává válhat. Később, ha már vannak megfelelő tapasztalataink, ezek felhasználásával lehet a kötvény forgalmát szabályozni.

● *A lakossági kötvényvásárlás kapcsán sokan kifogásolják, hogy ebben a szférában a kamatláb alacsonyabb, mint a vállalatok számára hozzáférhető kötvényeké. Vagyis — állítják — a kettős árfolyam eltörlése után felül kellene vizsgálni a kettős kamatszintet is.*

— Ez abban a pillanatban megvalósítható, ha létrejön a személyijövedelemadózás. Ma ugyanis a vállalat az így szerzett jövedelmét árbevételként számolja el, és ez után adót fizet. A kamatjövedelem a lakosságnál viszont adómentes. Másfelől persze a kibocsátó részéről roppant előnyös a lakosság részére kötvényt ajánlani, hiszen utána kevesebb kamatot kell fizetni. Ám jól megfigyelhető viszszatartó erő ebben az a bizonyos pénzügyminiszteri engedély.

● *Miért, a gazdálkodó szervezetek kötvénykibocsátásának mértékét, feltételeit a bevont bankok nem ellenőrzik?*

— De igen, csakhogy ezt nem hatósági feladatként végezzük. A bankban eldöntjük, támogatjuk-e az aktust vagy sem. Például a vállalati tőke 50 százalékát meghaladó kötvénykibocsátást nem támogatunk.

● *Vélhetőleg pozitívan kell értékelnünk, hogy a kötvénykibocsátásra az összes pénzintézet felhatalmazást kapott. Ebben — végre — nincs monopólium.*

— Igen, versenyzünk. A vállalatok a megmondhatói, melyik pénzintézettől milyen kiszolgálást kapnak. Mi az ötlettől akár a kötvények visszavásárlásáig minden elvégzünk a kötvényt kibocsátó részére. Másutt a kibocsátás lebonyolítását szűkebben értelmezik. De nem is azonosak az érdekek. Az MNB úgy véli, hogy a gazdálkodók nála lekötött tartós betétjük egy részét használják kötvényvásárlásra. Az OTP ugyanígy érez a lakossági betétek összmínusának feltételezhető díjat számítunk fel. Az értékpapír forgathatóságának intézményi keretét is meg kell teremteni. Erről ma még megoszlanak a vélemények. Egyesek szerint erre valamelyik meglevő pénzintézet is alkalmas, de hát ez újabb monopóliumot szülne, amit nem akarunk. Mások szerint valamilyen intézményt már ma is létre kellene hozni, ahol „megméretnének" a papírok értékei, ami egyben ítélet lenne a kötvényt kibocsátó vállalat, intézmény gazdálkodásáról is. Véleményem szerint, ma még korai lenne erről a kérdésről dönteni. Hagyni kell kibontakozni valamiféle értékpapírpiacot, a túlzott korai szabályozás ennek esetleg gátjává válhat. Később, ha már vannak megfelelő tapasztalataink, ezek felhasználásával lehet a kötvény forgalmát szabályozni.

● *A lakossági kötvényvásárlás kapcsán sokan kifogásolják, hogy ebben a szférában a kamatláb alacsonyabb, mint a vállalatok számára hozzáférhető kötvényeké. Vagyis — állítják — a kettős árfolyam eltörlése után felül kellene vizsgálni a kettős kamatszintet is.*

— Ez abban a pillanatban megvalósítható, ha létrejön a személyijövedelemadózás. Ma ugyanis a vállalat az így szerzett jövedelmét árbevételként számolja el, és ez után adót fizet. A kamatjövedelem a lakossággnál viszont adómentes. Másfelől persze a kibocsátó részéről roppant előnyös a lakosság részére kötvényt ajánlani, hiszen utána kevesebb kamatot kell fizetni. Ám jól megfigyelhető viszszatartó erő ebben az a bizonyos pénzügyminiszteri engedély.

● *Miért, a gazdálkodó szervezetek kötvénykibocsátásának mértékét, feltételeit a bevont bankok nem ellenőrzik?*

— De igen, csakhogy ezt nem hatósági feladatként végezzük. A bankban eldöntjük, támogatjuk-e az aktust vagy sem. Például a vállalati tőke 50 százalékát meghaladó kötvénykibocsátást nem támogatunk.

● *Vélhetőleg pozitívan kell értékelnünk, hogy a kötvénykibocsátásra az összes pénzintézet felhatalmazást kapott. Ebben — végre — nincs monopólium.*

— Igen, versenyzünk. A vállalatok a megmondhatói, melyik pénzintézettől milyen kiszolgálást kapnak. Mi az ötlettől akár a kötvények visszavásárlásáig minden elvégzünk a kötvényt kibocsátó részére. Másutt a kibocsátás lebonyolítását szűkebben értelmezik. De nem is azonosak az érdekek. Az MNB úgy véli, hogy a gazdálkodók nála lekötött tartós betétjük egy részét használják kötvényvásárlásra. Az OTP ugyanígy érez a lakossági betétek összmínusának feltételezhető díjat számítunk fel. Az értékpapír forgathatóságának intézményi keretét is meg kell teremteni. Erről ma még megoszlanak a vélemények. Egyesek szerint erre valamelyik meglevő pénzintézet is alkalmas, de hát ez újabb monopóliumot szülne, amit nem akarunk. Mások szerint valamilyen intézményt már ma is létre kellene hozni, ahol „megméretnének" a papírok értékei, ami egyben ítélet lenne a kötvényt kibocsátó vállalat, intézmény gazdálkodásáról is. Véleményem szerint, ma még korai lenne erről a kérdésről dönteni. Hagyni kell kibontakozni valamiféle értékpapírpiacot, a túlzott korai szabályozás ennek esetleg gátjává válhat. Később, ha már vannak megfelelő tapasztalataink, ezek felhasználásával lehet a kötvény forgalmát szabályozni.

Breitner Miklós

AZ 1984. II. 2-ÁN FORGALOMBAN LÉVŐ JEGYEZHETŐ, ILLETVE VÁSÁROLHATÓ KÖTVÉNYEK FONTOSABB FELTÉTELEI

Megnevezés	Csak gazdálkodó szervezetek által „kisösszegű" lejáratot alapból vásárolt kötvények			Magánszemélyek által vásárolható kötvények			
	gázkötvény	általános telefon-kötvény	Szeged körzeti telefon kötvény	Componyan gázkötvény	Gabona kötvény	lakossági kötvény	Szeged körzeti telefon kötvény	császári kötvény MNB
Kibocsátó	ÁFB-OKGT	Posta-ÁFB	Posta-ÁFB	Componyan Rendszerház Rt.-Állás Vállal.	MNB-Mezőgazdasági Vízm. Cell-ulózgyár Jog MNB	Keszthely, Hévíz Városi Tanácsok	Posta-ÁFB	császári MNB
Lebonyolító pénzintézet	ÁFB	ÁFB	ÁFB	ÁFB	MNB	OTP, takarék-szövetkezetek	ÁFB	Takarékszövetkezeti Bankegyesület
Kibocsátás összege összesen	400 MFt	kb. 30 MFt	kb. 10 MFt	100 MFt	180 MFt	79 MFt	kb. 250 MFt	15 MFt
Végső visszafizetési idő (a törlesztés befejezése)	1993	1988	1995	1989-1998	1991	1990-1992	1995	1993
Éves kamatozás	11,5%	11,5%	7%	14-15-16%	12%	7,5-9%	7%	10%
Egyéb kedvezmények	elsőbbség a gázkészülékre	-	1986-ig telefon használat-díjának mérséklése	számítógépes konyvelési szolgáltatások	-	-	1986-ig telefon használat-díjának mérséklése	korfelvásárlási szerződés
Vásárlási korlátozás	-	-	csak Szeged Körzetében	-	-	-	csak Szeged Körzetében	-
Vásárolható névértékek	50 Ft-tól 1 MFt-ig	50 Ft-tól 1 MFt	100 Ft-tól	50 Ft-tól 1 MFt	100 Ft-tól 1 MFt	1000 Ft-tól 10 Ft	25 Ft-tól	5000 Ft-tól 20 Ft
Jegyzési határidő	1984. III.31.	-	-	1984. III.31.	1984. II.29.	-	-	-
Vásárlás (Befizetés határideje)	1984. III.31.	1984. III.31.	1984. III.31.	1984. III.31.	1984. III.31.	1984. IV.30.	1984. X.31.	1984.III.19.
Jegyzés, vásárlás, részletes információnyújtás helye	Állami Fejlesztési Bank Területi Igazgatósági Kp. Szeged, Hídvégi Veszprém	Posta-hivatalok, Állami Fejlesztési Bank	Posta-hivatalok, Állami Fejlesztési Bank	Componyan Vállalat, Állami Fejlesztési Bank	Magyar Külkereskedelmi Bank Rt.	OTP fiókok, Mezővizi Takarékszövetkezet	Postahivatalok, Állami Fejlesztési Bank	Takarékszövetkezet, bankegyesületek

LAPZÁRTAKOR ÉRKEZETT

Magánszemély által megvásárolható lakáselővásárlási és lakásépítő kötvényeket bocsátott ki a Kiskunhalasi Építő Vállalat a Magyar Nemzeti Bank és a Központi Vállal- és Hitelbank Rt. részvételével. A lebonyolító pénzintézet az MNB. Végső visszafizetési határidő: 1985., illetve 1988. Éves kamatozás: a lakáselővásárlási kötvénynél 7 százalék, a lakásépítésnél 10 százalék. Egyéb kedvezmény: az építő lakásoknál elővásárlási jog (a lakásépítési kötvény kivételével). Vásárolható névértékek: 5000 és 385 000 Ft között. Jegyzési határidő: 1984. február 29., illetve március 30. Információt nyújt a kiskunhalasi vállalat, illetve az MNB bármelyik pénztára.

A „pénzforgatás" — szakma

A finanszírozási források és intézmények sokrétűsége, valamint a vállalati pénzbefektetési formák gazdagodása választási lehetőségeket kínál a vállalatoknak mind forrásösszetételük, mind kihelyezéseik alakításában. A hitelkínálat viszonylagos szűkössége és megnövekedett terhei miatt *a vállalati saját források felértékelődtek.* Ezáltal megnőtt a bevételek és a kiadások folyamatos összhangjáról való gondoskodás szerepe. Ez új dimenziót adott a vállalati pénzgazdálkodásnak. A vállalati pénzforrások és szabad pénzeszközök „menedzselése", üzleti akciók, a vállalati forrás- és kihelyezés szerkezetének összetételének kialakítása nem lebecsülendő szerepet játszhat a nyereség alakulásában *a finanszírozási költségek mérsékléséhez, s a kihelyezések hozamának növelése révén.*

Ez a hagyományos vállalati pénzgazdálkodás kereteit meghaladó sajátos információk gyűjtésére, rendszerezésére és feldolgozására támaszkodó, meghatározott optimalizálási módszereket alkalmazó tevékenység, — vagyis külön *szakma.*

E szakma művelőinek az a célja, hogy minimalizálják vállalatuk éves adósságszolgálatát a saját és a vállalaton kívüli források arányának alakításával, s a vállalaton kívüli — különböző lejáratú és kamatterhű — pénzforrások megfelelő kombinálása révén, vagy járadékos alapjuttatás, ill. más vállalatoktól közvetlenül bevont alapok igénybevételével. Hasonlóképpen, a hozam és a biztonság szempontjának mérlegelésével válogathatnak a szabad vállalati pénzeszközök vállalaton belüli és vállalaton kívüli befektetési lehetőségei között. Végül, de nem utolsósorban, vizsgálniuk kell, a vállalat egésze s az egyes üzleti akciók, elsősorban beruházások esetében a *pénzbevételek és kiadások időbeli összhangját.* Nemcsak pénzügyi, hanem műszaki, készletváltoztatási, termelési program alakítási intézkedéseket kell javasolniuk, amelyek ezt az időbeli összhangot előmozdítják.

Mindezt meg kell előzze a vállalati eszközök, kintlevőségek, részvények, félkészítermékek, anyagkészletek, állóeszközök stb. mobilitásának, pénzre való átváltható ságának vizsgálata. Elemezniük kell a vállalat likviditását, vagyis a vállalat eszközei és forrásai közötti mennyiségi és időbeli összhangot és a vállalat diszponibilitását, vagyis a bevételek és kiadások folyamatos alakulását.

Már 1977-ben megjelent a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó gondozásában Sári József és Kovács Katalin *„Mobilitás, likviditás, diszponibilitás"* című munkája, amelyben új elemző módszereket tartalmaz a vállalatok pénzügyi helyzetének sokoldalú tanulmányozásához. Ez a könyv az új szakma csaknem minden elemére vezérfonalul szolgálhat.

Emellett a különböző szintű vezetőképző tanfolyamokon is tudatosítani kell, hogy a pénz menedzselése a marketingszemléletű vezetői munka egyik oldala, amelyet speciálisan képzett szakapparátus támogat. Ez utóbbi képzéséről is kívánatos gondoskodni.

Bácskai Tamás

Önálló munkakörbe

elemző közgazdát

felveszünk.

Jó kereseti lehetőség.

Rugalmas munkaidő.

Pest megye területén, a Volán-autóbuszokra ingyenes utazási igazolvány.

Jelentkezni lehet Schódl Gáborné titkárnőnél, a 491-596-os telefonon.

Volán 20. sz. vállalat